

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЦЕНА 3 ДИНАРА

БЕОГРАД, ЈУЛ 1999. ГОДИНЕ
ГОДИНА X, БРОЈ 641

Др ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ
ПОЛИТИЧАР БЕЗ НАЛИЧЈА

Др Војислав Шешељ о:

Косову и Метохији, изборима, коалицији радикала са СПС и ЈУЛ-ом, српском националном питању, Српској радикалној странци, сарадњи са Слободаном Милошевићем, медијима, криминалу и крајњим инсерцима из биографије

ВЕЛИКА СРБИЈА

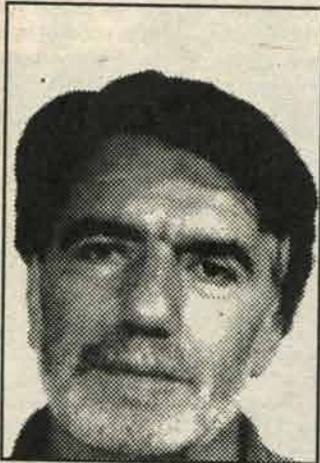
ЗЕМУН
ТРГ ПОБЕДЕ 3

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Разговор др Војислава Шешелја са новинаром Ђоком Кесићем

ЦРТА

Када смо договорали овај интервју, пре скоро девет месеци, др Војислав Шешел, увек спреман на дијалог и отворено сучелаване, кратко ми је дефинисао оквире разговора: "Ваше је да ме згазите, нема забрањених питања, а моје је да се браним"...

Разговор смо, нажалост, обавили после НАТО агресије, бомбардовања и невиђеног разарања Србије и окупације Косова. Српски радикали су иступили из Владе Србије,

нису хтели да прихвате Предлоге Черномирдина и Ахтисарија, јер је то подразумевало окупацију дела српске територије, сматрајући да је требало издржати до краја, јер "ако смо то сад прихватили, чему оволика разарања и жртве". Председник српских радикала, иако видно депримиран косовским расплетом, на супрот својим дојучерашњим коалиционим партнерима који поздрављају мир, остаје доследан својој политичкој максими – у политици сам увек говорио истину, лаж се не исплати – саопштава: Србију чекају тешки дани, месеци, године, претходи јој време озбиљних унутрашњих политичких ломова и борби, економска и социјална криза.

А на питање – којим путем Србија да крене из овог понора, господин Шешел каже: "Србија треба да подвуче црту, да извуче поуке из свега што јој се последњих десет година догодило, да преиспита себе и своје политичке факторе и да окрене нови лист".

Испод црте је, међутим, безброј путева и решења. На Косову, малобројне Србе који су се охрабрили да остану, шиптарски терористи лове као звери, пред

очима НАТО демократа, баш као што су то радили донедавно са Србима у Хрватској. Западне силе, сигурно, нису завршиле са "демократизацијом" Србије. Косовски образац ће применити у Санџаку, Црној Гори, а зашто не и у Војводини.

У међувремену, власт и политика опет су се почеле котрљати по српским сокацима, постоји опасност да ће их опет узети неко без скрупула, а не умеју, заборављајући историјски науку, да се власт освоје на улици, губи у истој каљузи уз крв и нове погибије. "Демократски" Запад неће спречавати ту врсту политичких ломова у Србији. Напротив, потхрањиваће их, јер њима неће сметати нове српске погибије и понижења.

Опет ће, под називом "спречавање хуманитарне катастрофе", суровом војном силом, окупирати нове делове Србије, или целу земљу, а Србе довести у опасност да на прагу новог миленијума остану без своје државе.

Србија је, дакле, зашто се отворено и на време са тим не суочити, пред опасношћу од грађанског рата. Шта нам ваља чинити да се он предупреди?

Владајућа лева коалиција је, нема сумње, потрошила своју матрицу власти, а недостатак адекватне историјске визије на унутрашњем и спољном плану, довели су Србе у беду и понижење. Томе је, свакако, кумовао и спољни фактор, што за социјалисте није никакво оправдање. Њихова одговорност је несумњива, а могла би да буде и већа, уколико баш ово не схвате.

Социјалисти би, опште је уверење, морали да учине све што је у њиховој моћи да демократским средствима спрече грађански рат, да прихвате превремене изборе, да дозволе Србима да подвучу црту. Да Србија у миру одлучи којим путем јој ваља кренути.

У том контексту, позиција српских радикала је крајње сложена. Српска радикална странка, без сумње најмоћнија политичка снага у Србији, одређиваће трасу тог новог пута.

• Оснивач и издавач: др Војислав Шешел • Главни и одговорни уредник: Синиша Аксентијевић • Заменик главног и одговорног уредника: Душан Весић • Помоћник главног и одговорног уредника: Јасна Олујић • Издање приредио: Ђоко Кесић • Редакција: Момир Марковић, Наташа Јовановић, Јадранка Шешел, Жана Живаљевић, Огњен Михајловић, Весна Арсић, Коста Димитријевић, Ивана Ђурић, Драгољуб Стаменковић, Вељко Дукић, Александар Вучић, Весна Зобеница, Весна Марић • Техничко уређење, компјутерски прелом, дизајн и израда колора: Северин Поповић • Лектор: Зорица Илић • Штампана: НИПТ "АБЦ ГРАФИКА" д.д. Влајковићева 8, 11000 Београд • Редакција прима пошту на адресу: "Велика Србија", Трг победе 3, 11080 Земун • Рукописи се не враћају • Новине "Велика Србија" уписане су у Регистар средстава главног информисања Министарства за информације под бројем 1104. од 5. јуна 1991. године.

МИР НИЈЕ СТИГАО, А НИСМО НИ ПОБЕДИЛИ

Косово и Метохија су окупирани, а Србији предстоје тешка искушења

Интервју са председником Српске радикалне странке, господином Војиславом Шешељем, почели смо оног дана кад је председник Србије, Милан Милутиновић, донео уредбу која је снагом императива присилила српске радикале да остану у Влади, упркос њиховој одлуци да иступе из Владе. Овај преседан, незапамћен у демократској пракси, господин Шешељ је овако коментарисао:

Др Шешељ: Нисмо се ми вратили у Владу. Ми смо поднели оставке на чланство у Влади. Тако смо и обећали народу, ако не буде успешна одбрана Косова и Метохије. Када смо улазили у Владу, свој улазак смо мотивисали одбраном Косова и Метохије по сваку цену. То је био основни мотив и суштина нашег уласка у Владу.

Пошто су Косово и Метохија окупирани, пошто су се наша војска и полиција повукле, а ушле окупаторске НАТО трупе, ми смо поднели оставку. На На-

родној скупштини гласали смо против, али већина је одлучила да се прихвати окупација. Ми то нисмо могли да спречимо, али смо морали повући те моралне конеквенце. Међутим, уследила је уредба председника Републике Србије са законском снагом да Влада настави да ради у истом саставу до даљег.

Што се тиче континуитета у раду Владе и принципа непостојања вакуума, та уредба није ни морала да буде донешена. Ми бисмо у Влади остали до предаје дужности новоизабраним министрима. То је принцип који се примењује у свим земљама парламентарне демократије с тим што би наша улога у Влади била тзв. техничког карактера. Ми бисмо, као професионалци, обављали одређене врсте делатности, али то не би имало ону политичку тежину коју има Влада у пуном саставу.

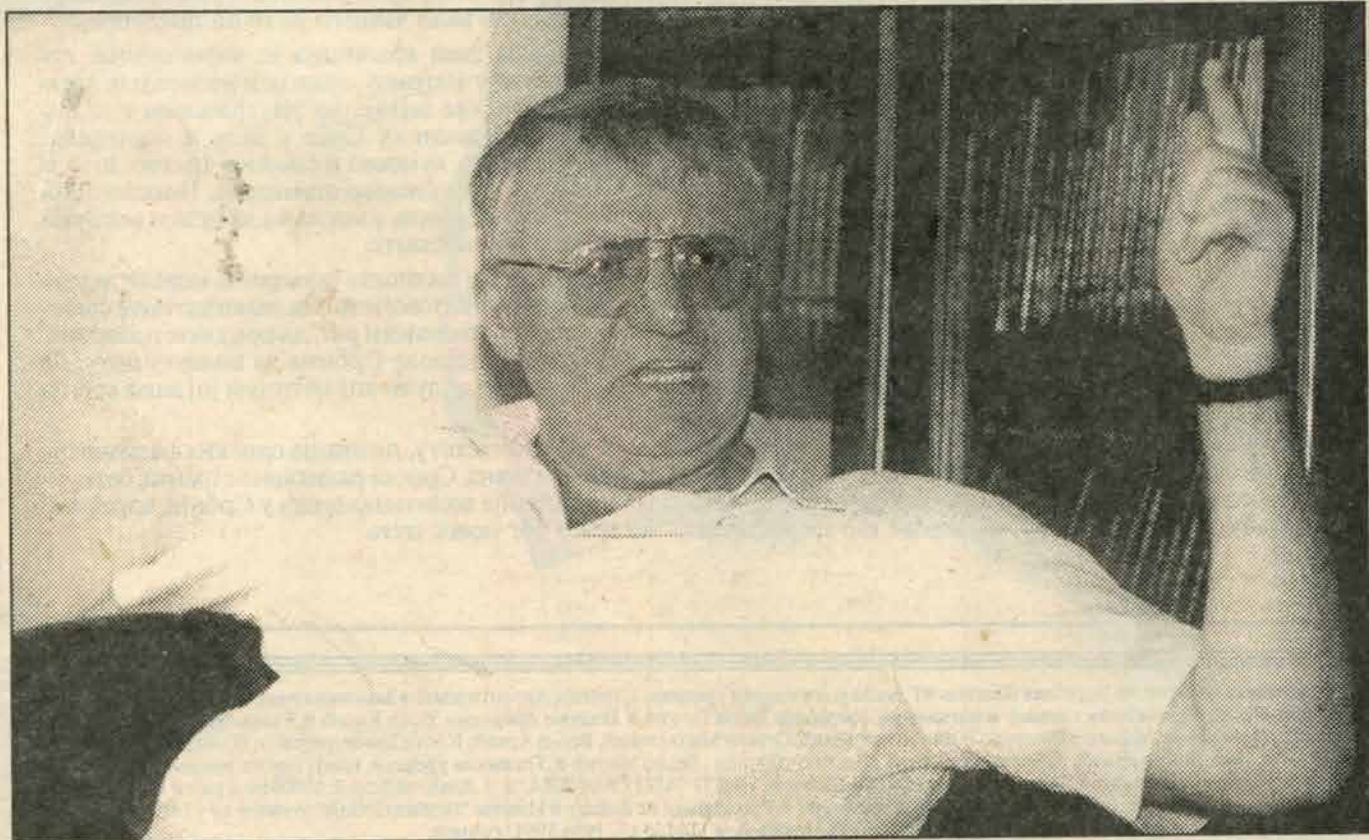
Уредба је дошла и у условима ратног стања, на њу председник Републике има

право кад процене да Скупштина не може да се састане. Међутим, ја сам убеђен да ускоро следе ванредни избори на свим нивоима. Та уредба неће имати неког великог, практичног значаја. Могуће је да ти избори буду заказани пре редовног заседања Народне скупштине које почиње 1. октобра.

Радикалима расте углед

- Ваши политички противници су на нож дочекали ову уредбу и ваш наредбодавни повратак у Владу, тврдећи да је то нека врста политичког шминкераја радикала и левог блока.

Др Шешељ: Онда се поставља питање коме је потребан тај политички шминкерај? Подношењем оставке радикали су очигледно још повећали свој углед у народу. Нашим дојучерашњим коалиционим партнерима то свакако није одговарало. Како би њима могло да одгова-

Косово и Метохија су се бранили у Книну

ра да наш углед у народу порасте, а њихов да ослаби. И зашто би онда они под таквим условима улазили у једну комбинацију ове врсте. То је бесмислено.

Очигледно је да наши дојучерашњи коалициони партнери по сваку цену желе да избегну коалициони споразум са Вуком Драшковићем и Српским покретом обнове. Са Драшковићем нико никада није могао да прави никакве озбиљне коалиције. Он је, ето, ушао и у Са-

ји су се на референдуму изјаснили против страног учешћа у нашим унутрашњим пословима. Пре тога, председник СРЈ је дао сагласност за прихватање споразума Черномирдин-Ахтисари?

Др Шешел: Председник Југославије није пристао док се Скупштина није изјаснила. Можда је он интимно у себи пристао, што је било и очигледно на оном поноћном састанку који смо имали на Дедињу, али он није дао приста-

Др Шешел: Ми нисмо рекли само да нећемо да служимо окупатору него да не прихватамо окупацију. Они су прихватили окупацију. Окупација је проведена. Сада многи министри из Владе Србије одлазе на Косово и Метохију, покушавају да задрже тамошње Србе да се не иселјавају, успостављају контакте са окупаторским официрима, чак се неки од њих толико понижавају да им служе као преводиоци пред окупљеним народом, попут Бранислава Јивковића. Седи поред окупаторског мајора и преводи његове речи. Ми то не прихватамо.

Ниједан радикалски министар није ступио у контакт са окупатором и није дан тамо није путовао од када је започела окупација. Ми ћемо ићи тамо, али онда када се врате наша војска и наша полиција на Косово и Метохију.

● Вук Драшковић је рекао да ће се руковати са војницима НАТО-а?

Др Шешел: Ја сам већ јавно, у неколико наврата, рекао да је Вук Драшковић себе умислио као новог Милана Нелића. Он просто жели окупацију целе Србије, а онда да се стави у службу окупатору, глумећи да то чини зарад народних интереса, а то му је заправо једиња политичка солуција. Јер он је свестан да вољом народа на власт никада не може доћи.

● Да ли је то можда, како то неки његови симпатизери тумаче, једна врста дипломатске мудрости, која је примењена овом тренутку?

Др Шешел: Не могу издаја и слугеранство никада бити дипломатска мудрост.

Долази време великог неспокојства

● Како видите политичке односе у Србији и Југославији у блиској будућности, с обзиром на све ове нове околности?

Др Шешел: Ми улазимо у период још већих политичких криза, унутрашњих ломова, неспокојства. Економска криза ће се продубити. Социјална беда ће се повећати. У ионако тешкој ситуацији порушени су нам многи озбиљни индустријски капацитети, оштећени објекти електропривреде, уништене обе рафинерије нафте, уништена фабрика "Слобода" из Чачка, фабрика дувана у Нишу. Дакле, фабрике које су биле веома профитабилне. Са друге стране уништена је "Застава" у Крагујевцу, "Прва искра" у Бричу, "Утва" у Панчеву. Многа фабрика у Нишу и у другим местима.

● Шта подразумевате под тим "политичким ломовима"?

Др Шешел: Американци ће сада, у новој фази наступа против Савезне Републике Југославије, користити сва субверзивна средства. Они су престали са кампањом бомбардовања, али ће нас сада бомбардовати шпијунским инструментализованим политичким партијама, потенцирањем социјалних немира, јавним протестима, примамљивим

Ахтисари и Черномирдин: њихов план писмо могли да прихватимо

везну владу, ми смо најавили да неће успети три месеца да састави. Распао се ДЕПОС, распале су се коалиције са Ђинђићем, Коштуничом, Весном Пешић, с ким год је Драшковић тикве садло томе су се тикве о главу разбијале.

Друго, очигледно је да следи офанзива западних сила на Савезну Републику Југославију политичким, дипломатским и субверзивним средствима. Они то и најављују. А левичарским партијама је јасно да поред овог Ђинђићевог блока, тзв. Савеза за промену, који је отворено инструментализован од стране Американаца и других западних сила, и Драшковић једва чека солуцију у којој ће заиграти као амерички играч. Наравно, опет је крајње непоуздан.

Уосталом, све време рата Драшковић је призивао западњачку окупацију, капитулантски деловао и због тога је избачен из Савезне владе.

Морална

одговорност посланика

● Потписивањем мировног споразума изиграна је воља грађана Србије, ко-

нак ни Черномирдину ни Ахтисарију док се Скупштина није изјаснила. Тек када се Скупштина изјаснила, он је рекао да се прихвата план. Народна скупштина је, као врховни носилац државног суверенитета у формалном смислу, прихватила тај споразум.

Посланици у Народној скупштини не могу да одговарају за свој глас дат у Народној скупштини, за изјаве дате у Народној скупштини. И постоји једна врста њихове одговорности, то је морална и политичка, одговара се на следећим изборима пред народом. Тако да се, једноставно, не може конкретизовати одговорност, она је општа. Она је објективна одговорност Народне скупштине и скупштинске већине која је тим поводом ад хок конституисана. Скупштинске већине коју су чинили посланици Социјалистичке партије Србије, Југословенске левнице и Српског покрета обнове.

● Ако су српски радикали рекли да не желе да служе окупатору, да ли сада служе Влади Србије, пошто су вољом декрета враћени у Владу?

обећањима - ако се сруши режим добићете ово или оно итд.

Несагледиве последице

- Докле може да иде то отворено мешање страног фактора у политичке односе Србије и Југославије?

Др Шешељ: Може да има несагледиве последице. Американци сада размишљају како да нам отму Црну Гору, Санцак и Војводину. Они разрађују следећу стратешку варијанту:

Прво, покушаће да оборе садашњу савезну и републичку власт и на чело државе доведу Мила Ђукановића, Вука Драшковића и Зорана Ђинђића. Имају варијанту да Мило Ђукановић буде председник Републике, Драшковић председник владе, а Зоран Ђинђић министар иностраних послова.

То освајање Савезне Републике Југославије би омогућило отцепљење Војводине и Санцака од Србије, и реализацију неке четворне или петочлане конфедерације - Србије, Војводине, Косова и Метохије, Санцака и Црне Горе. У следећој фази би било сасвим логично и једноставно разбити ту конфедерацију на пет самосталних држава, а Србију свести дефинитивно на границе Београдског пашалука.

Ако им не успе та варијанта освајањем савезног нивоа власти, Американци ће ићи одмах отворено на отцепљење Црне Горе и то чим се оконча ратно стање и демобилише војска, а како је то Тони Блер најавио иде офанзива у правцу демократизације Санцака и Војводине.

Како они замишљају демократизацију то смо видели из овог скоро тромесечног бомбардовања наше земље.

Морамо се бранити

- Шта политички и економски исцрпљена земља, као што је Србија, односно Југославија, може да уради, како ће се супротставити даљем експанзионизму Америке и западних сила на Балкану, односно у Југославији?

Др Шешељ: Прво, ми морамо констатовати да нам нема друге него да се супротставимо тој политици. Али да видимо како. Прво, морамо концентрисати све своје капацитете, све потенцијале. Ми смо у многим стварима закаснили пре овога рата. Да смо на време приватизовали нафтну привреду, да смо бар 49% продали странцима, она би прошла без разарања. Као што је прошла телефонска компанија. Пошто је тамо 49% италијански и грчки капитал Американци је нису бомбардовали.

Хтели смо да приватизујемо фабрику дувана у Нишу, чак су неки прелиминарни контакти са Астором били успостављени.

Приватизацију код нас коче неспособни директори склони корупцији и криминалу. Једног директора друштвеног предузећа не интересује приватизација ако он у њој не остаје као главни човек. Поготово ако је реч о успешној фирми, као што је дуванска индустрија на пример. У власти није било довољно воље да се слома такви отпори и немамо добар закон о приватизацији. Наш за-

кон предвиђа тзв. аутономни концепт приватизације, где сама фирма одлучује хоће ли бити приватизована. Као када бисте ви свога коња овластили да он сам донесе одлуку хоће ли бити продат или неће. Ми би са том приватизацијом морали да кренемо убрзано, да укинемо монополе.

Мафијашки монополи

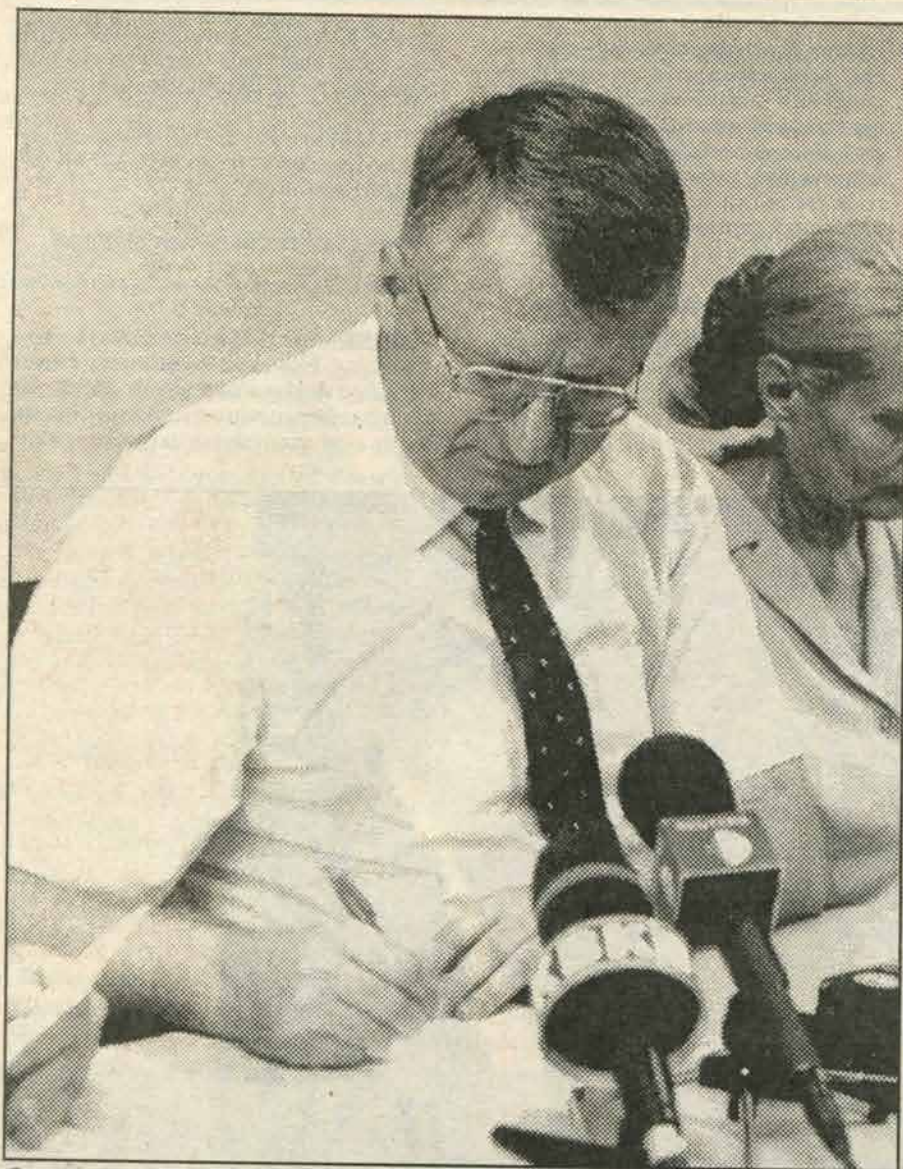
Др Шешељ: Ево сада имамо такве неподношљиве монополе и по питању увоза нафте, у пољопривредној производњи итд. Нама се у монополском односу снага, рецимо, извозом малина пре свега бави железница, Телеком Србије, нафтна индустрија... То је страшно.

Погледајте које фирме извозе пшеницу или кукуруз. Уместо да то раде фирме које су оријентисане према пољопривреди, којима је то најлакше. То код нас раде фирме које у свом основном домену послова нису профитабилне, губиташи су, а то онда надокнађују преливањем акумулације из пољопривреде. И зато је сада цена наших малина испод 1 марке, а некада је била 3 марке у откупу кад је био слободан откуп и извоз.

Покушајте сада да извезете робу у Републику Српску или у Муслиманско-Хрватску Федерацију, рецимо пољопривредне производе. Нећете моћи. Не можете сада да утоварите један камион парадајза да возите тамо да продате. Нећете моћи ни да пређете границу. Уместо да подстакнемо људе да што више извозе, да слободно извозе, шта ће нама контро-

Једногласно: Централна отаџбинска управа Српске радикалне странке одлучила је да српски радикали напусте републичку Владу

Оставка: др Војислав Шешељ потписује оставку на функцију потпредседника Владе Србије

да извоза кромпира, парадајза или пшенице.

Ми ћемо и ове године имати најмање милион тона вишка пшенице. Боље да се она што пре извезе, да извезе онај ко је најспособнији, ко постигне најбољу цену, ко је у стању да сељаку одмах на њиви плати откупљену пшеницу. А не, сада ће се она сва концентрисати, па ће се каснити са исплатом сељацима, па онда ће се дати одређеним монополим да извозе, па ће они каснити са наплатом итд. Огромна штета и сељацима и држави.

● Због чега се тако ради?

Др Шешељ: Зато што су ти монополи на мафијашки начин организовани и повезани. Они увек остваре профит али то је профит на огромну општу штету.

Ко је одговоран за Косово

● Одговором на претходно питање поменути сте један сложен однос по питању Косова и по питању важних релација у организованој привреди, односно неорганизованој привреди

у нашем друштву. Међутим, укупан расплет на Косову подразумева свако велику одговорност. Зашто се то тако десило? Чија је то одговорност, хоће ли ње бити?

Др Шешељ: То је одговорност оних који су гласали за ту одлуку. Ја сам вам већ рекао каква ће бити одговорност политичка и морална и историјска на кра-

ју крајева. Правне одговорности ту нема јер се Народна скупштина изјаснила апсолутном већином гласова.

● Ви говорите о последицама, ја сам хтео да се вратимо на узроке који су довели до овако трагичног расплета на Косову?

Др Шешељ: Узрок је много стар. Одговоран је, пре свега, Александар Карађорђевић што је стварао Југославију када је могао да има Велику Србију по уредбама Лондонског пакта. Одговоран је краљ Александар Карађорђевић што 1929. године није ишао на ампутацију Хрватске. Одговоран је кнез Павле Карађорђевић заједно са булументом издајничких официра, енглеских агената који су извели државни удар 27. марта 1941. године. Кнез Павле је одговоран јер је у најосетљивијем моменту, закулиским дворским интригама оборио Милана Стојадиновића, једног од најозбиљнијих политичара свих времена којег је српски народ имао. Ова официрска клика је, новцем енглеске обавештајне службе, свој народ гурнула у велику несрећу и трагедију.

Крива је изразито антисрпска комунистичка револуција јер је изазвала грађански рат у српском народу. Крива је титоистичка диктатура која је пола века угуњавала целокупан српски народ, цепала српске земље, конфедерализовала Југославију, измишљала нове нације из националног бића српског народа итд.

Затим, дојучерашњи режим је крив јер је могао косовскометохијско питање да реши ефикасно и 1991. године. Тада се то питање могло врло ефикасно разрешити. Свако кашњење у политици се свети. Разбија о главу.

И у најновије време, одговорност Народне скупштине што је донешена таква одлука.

Греси генерала Кадијевића

● Када сам поставио ово питање мислио сам да се вратимо на то питање у контексту распада Социјалистичке Федеративне Републике Југославије 1991. године. Шта је требало тада чинити на Косову и у Југославији уопште? Шта су Срби уопште требали тада да раде?

Др Војислав Шешељ
Потпредседник
Владе Републике Србије
Београд, 14. јун 1999. године

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

Пријемно:	Број:	Датум:	Страна:
02/118-294/		14. јун 1999.	СРБИЈА

1/99

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

На основу члана 93. став 8. Устава Републике Србије подносим оставку на функцију потпредседника Владе Републике Србије.

Војислав Шешељ
др Војислав Шешељ

Факсимил оставке др Војислава Шешеља

Др Шешел: Те, 1991, Срби су, пре свега, требали да отерају са Косова и Метохије све оне који нису држављани Србије и Савезне Републике Југославије, а таких је било више од 300.000. Тада су требали да заведу ред на Косову и Метохији.

То, нажалост, власт није урадила 1991. Крајем децембра 1991. требало је да крене офанзива ЈНА, са радикалним циљем, али до ње није дошло. Од ње се одустало у последњем моменту. Та офанзива је предвиђала да наша војска крене кроз Славонију све до западних обронака Панука.

• Ко је спречио ту офанзиву?

Др Шешел: Одустало се у државном

• Српска радикална странка је, скоро од свог оснивања, имала значајну политичку снагу на нашој политичкој сцени. Косовски догађаји, од времена када је Косово стављено под неку врсту војне управе, имали су своју спиралу, па се поставља питање да ли Српска радикална странка има договорност за овакав расплет на Косову?

Трула и корумпирана власт

Др Шешел: Косово и Метохија никада нису били под војном управом.

Од када је формирана ова влада националног јединства ми смо интензивно радили на очувању Косова и Метохије,

када може букнути нови рат и по питању отцепљења Црне Горе и по питању Санџака и по питању Војводине, ко зна чега још све.

На војном пољу ми нисмо поражени, ми смо поражени на политичком и дипломатском пољу.

Заказао политички фактор

• Значи нисмо поражени на војном пољу?

Др Шешел: Нисмо поражени на војном пољу. Показало се да имамо снажну, добро мотивисану војску. Морални фактор је био изразито на нашој страни. Војска нам се готово неокрњена врати-

Претили су да ће све да униште: потпредседник Владе Србије, др Војислав Шешел, у свом кабинету после НАТО бомбардовања

врху. Ко је све учествовао у спречавању ја не знам, формално то је савезни државни врх. Главни човек који се томе супротставио у критичном моменту био је Вељко Каледијевић и он нам је много зла напео. Он је спречио да се скине петокрака са југословенских униформи, све док он није оборен, у јануару 1992. године, та петокрака је стајала.

Ако се сећате, у Народној скупштини ја сам, кад год је била расправа о тим питањима, тражио да се та петокрака скине и да се замени југословенском заставом тробојком. Јер у очима западног јавног мњења нас је било лако представити као ретроградне комунисте, насупротив "демократски" расположеним Хрватима, Словенцима, муслиманима итд. Све је то било смишљено. Али не заборавите, Вељко Каледијевић је генералску школу завршио у Америци.

колико се то могло у датим условима и за тако кратко време. Нису се деценијама таложене негативности могле тако брзо рашчистити. Тамо је српска власт била трула, до краја корумпирана, огрегла у криминалу и као таква није могла имати ауторитет у народу.

Милошевић ми није ништа честитао

• Утисак је да се читаво српско политичко биће, кад је у питању Косово, бави последицама, а не правим узроком великог српског пораза. Председник Милошевић нам је честитао победу и мир?

Др Шешел: Ја не знам шта вам је честитао председник Милошевић, мени није честитао ни мир ни победу, нити смо добили мир нити смо постигли победу. Ово је варљиви мир, никада се не зна

да са Косова и Метохије. Имали смо 1200 цивилних жртава и око 600 војних и полицијских, значи, два пута је било више цивилних него војних и полицијских. Када погледате жртве међу војницима и полицајцима, неупоредиво је већи број оних који су погинули у обрачунама са шиитарским терористима него од дејстава НАТО авијације. Амерички циљ је био да, када ударе из ваздуха, подигну Шиитаре на општи устанак. Они су тај устанак и подигли, међутим, наша војска и полиција су биле спремане и тај устанак су угушиле.

Међу погинулим војницима је врло, врло висок проценат официра, међу њима и један генерал, већи број пуковника итд. Неки официри су погинули на командним местима, а неки у објектима војне технике са инсталираним радарима, као генерал Величковић. То све говори у каквом смо ми рату учествовали.

и по питању
по питању
дине, ко зна
поражени,
ичком и ди-

фактор
војном по-
жени на вој-
мамо снаж-
ку. Морални
ашој страни.
њена прати-

Каква је војна техника, каква технологија поротив нас ангажована, па нас није могла поразити. А онда је, у одлучном, у критичном моменту, заказао политички фактор.

А мене највише мучи једна мисао. Да ли су то Американци нас добро проценили. Прва им је процена била погрешна. Били су убеђени, када почне бомбардовање, да ћемо за три дана капитулирати. Ту су погрешили.

Али им је онда нова процена била да ћемо капитулирати за извесно време, показало се за два и по месеца. Да им је унапред процена била да никада нећемо капитулирати, ма шта да се деси, можда нас не би ни напали или би раније одустали од даљњих напада. То је оно што ме највише мучи.

Размишљали су вероватно на основу ранијих искустава да се прво супротстављамо, супротстављамо па попустимо. Тако је било по питању Српске Крајине, тако је било по питању Републике Српске.

Победа или капитулација

● **Актуелни шеф државе каже да смо ми победници. У чему се очитује та победа? Многи мисле да је то капитулација?**

Др Шешељ: То питање треба њему да поставите.

● **Који је ваш став?**

Др Шешељ: Ја сам вам објаснио свој став.

Негативну енергију претворити у ентузијазам

● **Кажете да Србију чекају тешка искушења. Око које идеје и којих политичких снага Срби могу да се окупе данас?**

Др Шешељ: Ова негативна енергија бола, несреће, невоље и разочарења могла би се претворити у енергију ентузијазма са једним јасним програмом и са влашћу којој би народ веровао. Али, да би садашња власт могла да рачуна на буђење креативних снага народа, претходно би морала одлучно да се обрачуна са свим оним лошим чему је и сама допринела, што је сама конституисала и одржавала. А један од примера сам вам малопре рекао, реч је о постојању на мафијашки начин организованог монопола, кланова, центара моћи и утицаја.

● **Мислите да би бирачко тело у Србији поново дало поверење актуелној власти, левом блоку, уколико би они начинили велику катарзу?**

Др Шешељ: Ја нисам сигуран да је могуће да дође до тако велике систематске и темељите катарзе. А коме ће народ дати поверење то ћемо видети на следећим изборима. Ја не навијам за њих. Ја бих желео да они пропадну на изборима, да Српска радикална странка добије изборе.

Радикали умеју да владају

● **Шта би урадила Српска радикална странка уколико би дошла на власт?**

Др Шешељ: Српска радикална странка је показала да зна да влада. Ми смо

у Влади имали изузетно способне министре. Друго, не прати нас никаква криминална афера. Немаће на кога да упрете прстом да је показао похлепу, да је показао бескрупулозност, да је показао неке негативне људске особине при обављању своје дужности. Од када постоје Србија, модерна Србија, није имала дисциплинованију Владу од ове садашње. Ова Влада је одлучно функционисала у условима у којима је деловала.

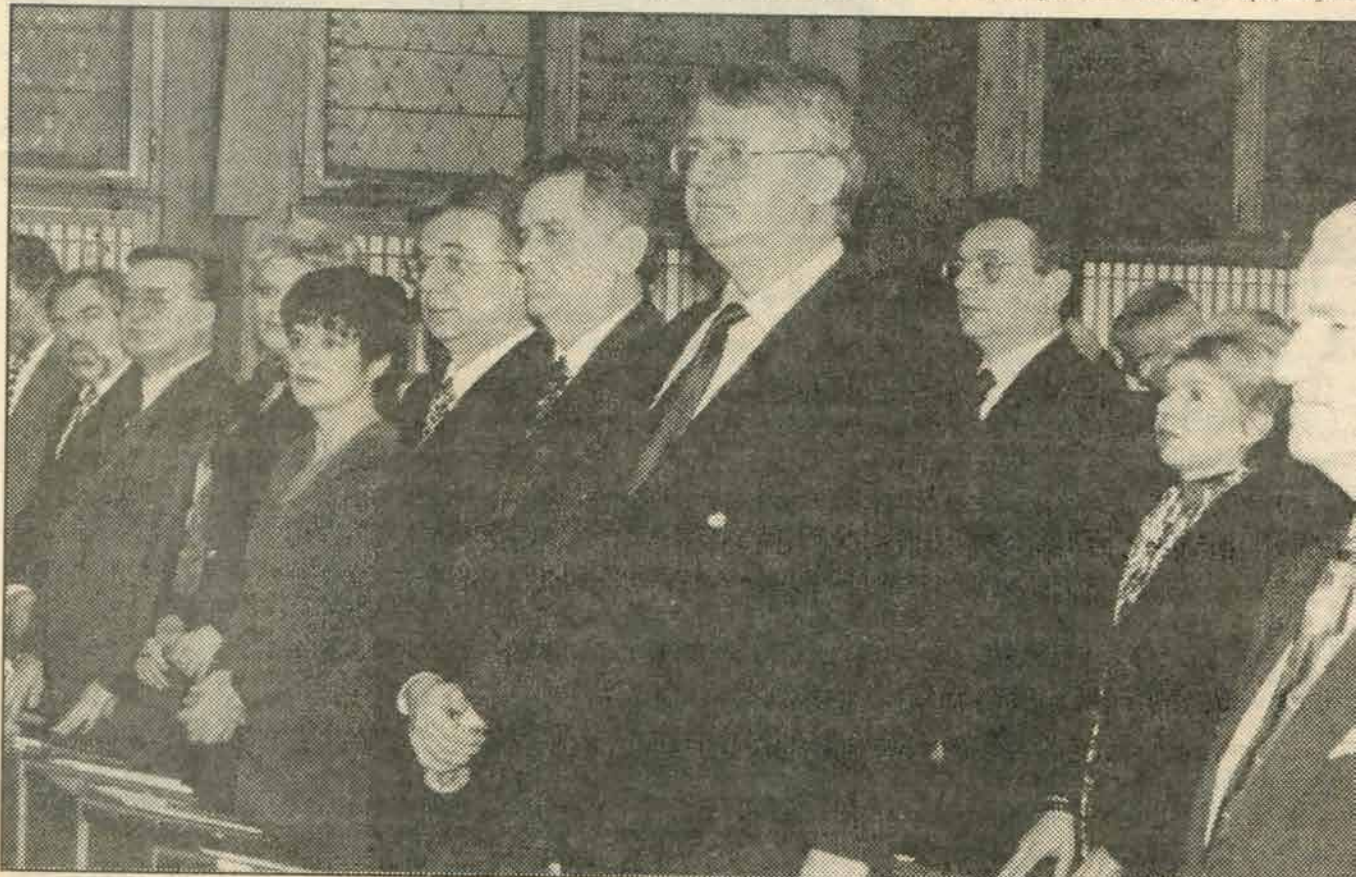
Видели сте да смо ми прошли више од годину дана без поскупљења струје. Било је једно поскупљење у марту прошле године 9,5%, а онда уместо да кренемо на зимеку тарифу са 50% скакћемо струјом, ми смо то преполовили на 25%. Цене основних животних намирница су остале исте. Успели смо да снабдемо тржиште довољним количинама и брашна, и шећера, и уља по тим виским ценама. Цене горива су остале истениже. Једно поскупљење нафте и бензина нисмо имали.

То је нешто невероватно, могу да вам причу западни економисти како је могуће. Релативно редовно смо исплаћивали социјална давања, уз одређена задршњена, наравно, али ипак је то пристојало.

Србија мора да се преиспита

● **Србији је потребна укушна, државна, духовна и национална обнова?**

Др Шешељ: Србији је потребно да извуче поуке из свега овога што је до сада доживела. Да преиспита себе, да преиспита своје политичке факторе, своје по-

Ко је од министара и директора, у време рата, склањао своје породице и синове у иностранство

мали смо 1200
0 војних и по-
та је било ви-
х и полициј-
е међу војни-
упоредиво је
гинули у об-
терористима
ијације. Аме-
ударе из ваз-
оштити уста-
подигли, ме-
иција су биле
угушиле.
двима је врло,
дира, међу њи-
број пуковни-
погинули на
еки у објекти-
писаним рад-
овић. То све го-
учествовали.

литичке програме, и да на основу тог преиспитивања окрене нови лист.

- Где су ти материјални и духовни ресурси? Ако имамо сазнање да је Србија под санкцијама већ седам година, да је из Србије отишло неколико стотина хиљада младих и образованих људи на Запад.

Др Шешељ: Ја не знам за те који су отишли. Стално слушам те приче, отишло неколико стотина хиљада, ја нисам приметио да су отишли. Нити осећам да овде недостају. То је бесмислено. Можда је боље што су отишли. Шта бисмо са њима да су овде. Шта би они овде? Ако су зарад мало лепшег живота на Западу напустили отаџбину, шта сада?

Ја разумем ове гастербајтере који нису овде имали посла на су отишли. Али ове татине синове, децу из политичког естаблишмента која су школована на Западу и даље се школују и оне који су одавде добили новчану потпору како би тамо започели нови живот, то не разумем и презирем.

Ми смо у Влади покренули акцију да се преиспита ко је склањао своју децу у иностранство, када је почео рат. Па се видело да су то радили неки министри.

Тако смо сазнали да многи директори јавних предузећа школују децу у иностранству, у Америци, Енглеској. Одакле им паре за то? Укради су те паре. Од плате нису могли да их пошаљу. Ја вам отворено кажем ови директори јавних предузећа украденим парама школују децу у иностранству. Сви они чија су деца у иностранству, украденим парама школују ту своју децу.

Татини синови и рат

- Да ли се знају функционери чији су синови учествовали у рату, а чији нису, а подлегали су војној обавези. Да ли су кривично гоњени?

Др Шешељ: Ја немам препознатљиве податке па не бих смео да нагађам што се тиче учешћа у рату.

Али знам, из Српске радикалне странке да је син Томислава Николића отишао на одслужење војног рока неколико дана пре почетка агресије, хтео је да иде, јер се осећала у ваздуху та претећа агресија. А могао је, као студент, још да одлаже одслужење. Лош је у војсци.

Оба сина Челомира Васиљевића, нашег министра, су мобилисани. Остали министри су нам млађи и немају синове стасале за војску. Међутим, заменици министара из Српске радикалне странке су мобилисани и били су на фронту: Станислав Момчиловић, Милан Веселиновић, Зоран Суботић итд. Посланик Српске радикалне странке Драган Милуновић из Крушумлије, резервни капетан прве класе, погинуо је.

Дакле, што се тиче Српске радикалне странке, ми смо осветлили образ пред народом. Код нас није био ниједан дезертер.

Министри склањали своје породице од рата

- Да ли их је било из других политичких партија?

Др Шешељ: О осталима не могу да говорим напомет, али мислим да ситуација није баш нарочито повољна.

- То питање је покренуто у Влади?

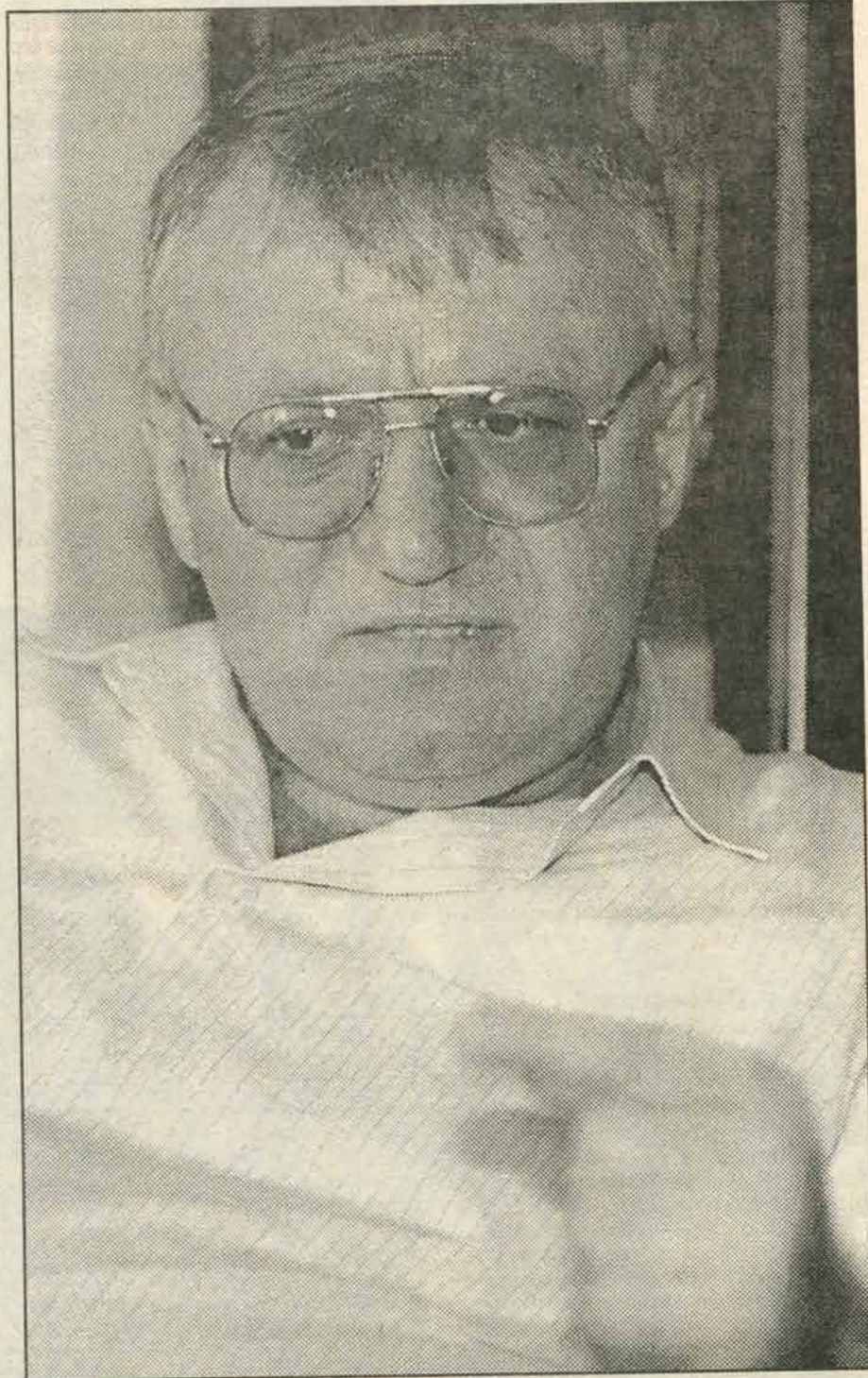
Др Шешељ: У Влади је покренуто питање министара и других државних функционера који су своје породице, када је почео, рат склањали у иностранство.

- Ко је покренуо то питање?

Др Шешељ: Српска радикална странка. Социјалисти и ЈУЛ су то прихватили. На Влади је био конкретан извештај и читао се поименично. А онда смо то проширили даље на људе чија се деца

налазе на школовању у иностранству. Па се показало да директори многих јавних предузећа имају децу на школовању у иностранству, превасходно у Америци и Енглеској.

И ми смо отворено, одмах после тога, поставили питање могу ли ти директори остати на својим функцијама. Одакле им паре да школују децу у иностранству? Те паре нису могли на поштен начин да зараде. Те паре су украли. И не може државни функционер да шаље своје дете на школовање у иностранство. То је увреда према домаћим школама. Он не верује у домаће школе ако је

Др Војислав Шешељ:
победа или капитулација – то питајте социјалисте, ЈУЛ и СПО

спреман толико много пара да троши да би му се дете школовало напољу.

● Хоће ли тај извештај бити обнародован?

Др Шешел: Е, то не знам.

● Срби су у овој деценији били изложени најтежим искушењима. Међутим, општи је утисак да нису имали руководство дорасло тим историјским догађајима?

О одговорности за окупацију Косова и Метохије народ ће бити врховни судија

Др Шешел: Ја мислим да ће Срби имати дорасло руководство тек онда када Српска радикална странка преузме све нивое власти.

Руководство без историјске визије

● У чему је основна грешка тог руководства које је водило Србе у свим српским земљама у овом времену?

Др Шешел: Недостатак историјске визије, недостатак способности да се проценују актуелна политичка збивања, њихове дугорочне интенције и последице. Показало се да није у питању само руководство из једне партије, реч је и о социјалистима у Србији и о Српској демократској странци у Републици Српској, и Демократској партији социјалиста Црне Горе и оној Српској демократској странци Српске Крајине, односно два њена крила.

● Како делите одговорност за све те српске поразе који су се завршили Косовским поразом?

Др Шешел: Мислим да је Београд требало бранити у Книну и Вуковару и да се није смело дозволити да падне Република Српска Крајина.

То је најозбиљнија грешка руководства из Београда, Социјалистичке партије. Најозбиљнија грешка Српске демократске странке Републике Српске је

став Владе Републике Српске Крајине, после избора, одредио Борислава Микелића. И ништа више. Узео је човека који није припадао формално ниједној партији и наметнуо га за мандатара. Али је кривица и Милана Бабића што се томе повиновао и склопио споразум са Бориславом Микелићем, развргавајући претходно склопљену коалицију са Српском радикалном странком. Јер, да није било таквог Бабићевог потеза, никада не би могао да формира Владу. После тога Милан Мартић не сноси одговорност ни за једну лошу последицу која је задесила Републику Српску Крајину.

Он није имао суштинску команду над војском, Милан Мркшић га уопште није слушао, није имао надзор над владом, није имао контролу над парламентом. Његова овлашћења су била као овлашћења енглеске краљице.

● Генерал Мркшић је полагао рачуне Београду?

Др Шешел: Милан Мркшић је из Генералштаба Војске Југославије послат да узме команду над војском Републике Српске Крајине. Да ли је ту некоме полагао рачуне ја не знам, немам доказе, али претпостављам да јесте.

● Српска Крајина је предата без борбе? Др Шешел: Праве борбе није било.

● Утисак је да је све било договорно, одступање војске и народа?

Др Шешел: Официри Милета Мркшића су само наређивали повлачење. Ако је негде и дошло до борбе то је било на самоиницијативу нижег официјерског борачког кадра на терену.

● Ко је политички контролисао Војску Југославије?

Др Шешел: Генералштаб никада није био аутономан, он је увек био под политичком контролом. Био је под контролом савезних нивоа власти, пре свега Врховног савета одбране. У Врховном савету одбране били су Јлијић, Милошевић и Булатовић. То је основна институција политичке власти којој одговара Генералштаб. Формално је Јлијић био врховни командант, али у самом Врховном савету одбране суштинска власт је била другачије организована.

Народ је врховни судија

● Срби су у овој деценији изгубили велике територије, од Книна па до Косова. Ко је за то одговоран?

Др Шешел: То питање одговорности се непрекидно поставља. Поставља се и пред сваке изборе. А када поставите питање нечије одговорности не значи да сте ви лично одмах и судија. Народ је судија. И народ пресуђује бројем гласова које даје на изборима за одређену политичку солацију. И овог пута ће се поставити питање одговорности пред изборе, а народ ће да пресуди. Не можемо ми да се љутимо на свој народ због пресуде коју доноси.

● Очигледно да СПС и ЈУЛ не сматрају себе одговорним за све ово што се

што 1993. није склапала споразум са муслиманима. Када је избио муслиманско хрватски рат Караџић је склапао споразум са Хрватима. То је била велика грешка. Срби су ту много помагали Хрватима. Чак су се неке српске јединице бориле на хрватској страни.

Покушао сам тада да убедим Караџића да треба да склапа споразум са муслиманима, али није ишло. Ја бих склопио споразум са муслиманима, дефинисао границу и помогао муслиманима против Хрвата. Да сам тада био фактор одлучивања у Републици Српској, све би ствари ишле много боље за Србију.

Мркшић није слушао Мартића

● У паду Републике Српске Крајине Београд је без сумње имао значајну улогу. Званично су за тај пораз оптужили Милана Мартића?

Др Шешел: Милан Мартић је одговоран само зато што је за мандатара за са-

догађа, судећи бар према њиховим званичним изјавама?

Др Шешељ: И то питање треба њима поставити. Али ја мислим да оно што СПС и ЈУЛ размишљају, што заиста размишљају није увек подударно са њиховим званичним ставовима. Али сам проблем треба разматрати на други начин, и треба у њега проникнути разговором са њиховим челницима. Јер, све што бих ја о њима и њиховом размишљању сада говорио, било би базирано на претпоставкама. Да би се добило аутентично сведочанство треба са њима разговарати.

- Да ли је могуће да сте у овом тренутку тако благи према тој политици која је довела до катастрофалних последица?

Др Шешељ: Нисам ја благ, ја сам веома тужан и ожалостен човек. Ја осећам да ми треба неко дуже време да преболим ову велику рану. Лако би сада било експлодирати од револта, беса, мржње. Тиме се ништа не постиже. Не лечимо рану на тај начин.

- Која је позиција Слободана Милошевића у овом контексту?

Др Шешељ: Он је кључни човек режима, улога му је најизраженија.

А поводом претходног питања још једну ствар да кажем, можда бих ја реаговао и другачије, бурније и неупоредиво оштрије, агресивније, али се онда поставља питање није ли то управо оно што наши непријатељи прижељкују.

Они желе да се у нашој земљи заопште ствари до грађанског рата, до унутрашњег дефинитивног пуцања. И када критички говорим о нашим дојучерашњим коалиционим партнерима и о другим политичким факторима у Србији увек размишљам да не учиним нешто што би обрадовало српске непријатеље.

Грађански рат прети

- Да ли се бојите грађанског рата?

Др Шешељ: Да, бојим се.

- Колико је он извештајан?

Др Шешељ: Не бих рекао да је он извештајан, али није немогућ. Треба све учинити да се избегне.

- Чег се заправо највише бојите када размишљате о грађанском рату. Конкретно, како би се он могао догодити, шта би га могло иницирати?

Др Шешељ: Не знам како би се он могао догодити. Било би сасвим глупо да ја сада правим ту неки сценарио евентуалног грађанског рата. Али ситуација је поприлично ровита у друштву, социјалне тензије расту непрекидно. Криза се продубљује уместо да се решава. А деловање субверзивног фактора је све израженије. Због тога та опасност прети.

А ја не желим да се деси грађански рат, ја желим да се спречи. Ни оправдан револт народа не сме да води грађанском рату. Све политичке тензије, сви политички проблеми треба да се решавају искључиво парламентарним процесом, демократским изборима. Све остало би било погрешно.

- Ти могући унутрашњи сукоби прете, наравно нико разуман их не призива, али они реално прете. Многи добронамерни политички аналитичари сматрају да се ти сукоби могу избећи, уколико би Срби нашли адекватна политичка решења и енергију која би их повела у другом правцу?

Др Шешељ: Те политичке снаге сигурно има, ту политичку снагу материјализује Српска радикална странка. У то нема никакве сумње.

- Да ли само Српска радикална странка?

Др Шешељ: Ја мислим пре свега Српска радикална странка. Да ли још неко уз њу то је друго питање. То би исто требало да покажу предстојећи избори.

- Да ли има политичке партије у Србији уз Српску радикалну странку која би, по вашем виђењу, могла значајно да потпомогне тај процес?

Др Шешељ: Када би их и било ја их не би помињао, јер није моје да хвалим конкуренцију.

Ко би крио своје жртве?

- Када смо говорили о броју погинулих српских војника и цивила, реч је била о бројци непуних 600 официра и полицајаца и 1200 цивила. Постоје мишљења да је та бројка непрецизна?

Др Шешељ: Нико у овој земљи нема разлога да крије жртве из овог рата. И ја сам убеђен да се не крију. Нисам лично водио евиденцију, нисам непосредно упућен, али нема разлога да не верујем.

- Председник Милошевић је пре месец дана најавио да ће се списак страдалих у Југославији објавити. До сада није објављен?

Др Шешељ: Ја очекујем да се објави.

- Да ли сте упознати са бројем погинулих агресорских војника?

Др Шешељ: Не, ту постоје различите евиденције, различите статистике и заиста нисам упознат, вероватно је то информација с којом располаже Генералштаб, и Генералштаб би то могао у сваком тренутку да објави. Највећи број погинулих непријатеља има у редовима шиптарских терориста, јер је НАТО подстакао Шиптаре на масовни оружани устанак. И они су до ногу потучени у том устанку.

Са друге стране, огроман број шиптарских терориста је погинуло на граници Југославије и Албаније, јер су их Американци користили као живе локалаторе. Упућивали су их масовно преко границе да би их наши митраљеви и топови покосили, али да би се успут открили наши положаји и да би НАТО авијација имала прецизнији распорд наших снага. То је суштина употребе албанских терориста на граници.

Погинуо је и поприличан број страних плаћеника, фундаменталиста из неких исламских земаља, европских плаћеника, немачких и америчких инструктора, па и инструктора других земаља,

чак и француских. Французи се много не узбуђују због својих губитака, јер су гинули припадници Легије странаца. Пси рата, у правом смислу речи, и никога у Француској не забрињава њихова погибија.

- Код нас се са званичних места говори о великом броју срушених НАТО авиона?

Др Шешељ: За то исто треба сачекати званичне билансе нашег Генералштаба, наравно и прве прецизније извештаје НАТО-а. Мислим да је пропаганда било и са једне и са друге стране.

Трговина шпијунима и заробљеницима

- Има ли заробљених страних пилота? Др Шешељ: Ја ниједног нисам видео. Неки кажу има неки кажу нема.

- У јавности постоји уверење да их има, и верује се да ће они бити нека монета за извесну трговину?

Др Шешељ: Они су увек, у свакој варијанти, монета за трговину, ако их има. И те политичке трговине су сасвим природна ствар. И ослобађање тројиге америчких војника је имало извештајан политички ефекат и можда је урађено у правом тренутку. Уз помпу коју је донела са собом посета Џеси Цексона и његово касније залагање у Америци на плану супротстављања даљем бомбардовању Југославије.

- Непосредно после тога ослобођени су, амнестирани су неки шпијунци, који су ухваћени да несумњиво раде за обавештајне службе других земаља. Међу њима и немачки новинар Шмицер?

Др Шешељ: И у другим земљама, када је реч о ухваћеним шпијунима противничке стране, политички моменат пресуђује када ће ко бити ослобођен, када ће ко бити замењен или када ће се направити политичка трампа друге врсте.

Неки су шпијунци амнестирани, неки нису, попут ових аустралијских. Можда ће и они ускоро бити амнестирани, ко то зна. Кажем вам, то је савезни ниво власти и други људе воде и политику преговарања и политику амнестирања, политику пуштања, политику уступака и политику компромиса. Али та је политичка трговина сасвим природна ствар и у принципу нисам против тога.

Ми немамо неке опипљиве велике користе када држимо странца у нашем затвору. Нама је битно да смо открили његову шпијунску делатност. И најважније је да смо похватили његове сараднике из реда наших грађана. Најважније је да за њих нема милости, јер они су издали своју отаџбину.

Страни шпијунци су у служби своје земље и сасвим је природно што се баве тим послом, наше је да их онемогућимо у њиховој делатности, а не да их држимо бескрајно у затвору. И ако њихово пуштање на слободу нама може донети политичку корист, зашто да то не учи-

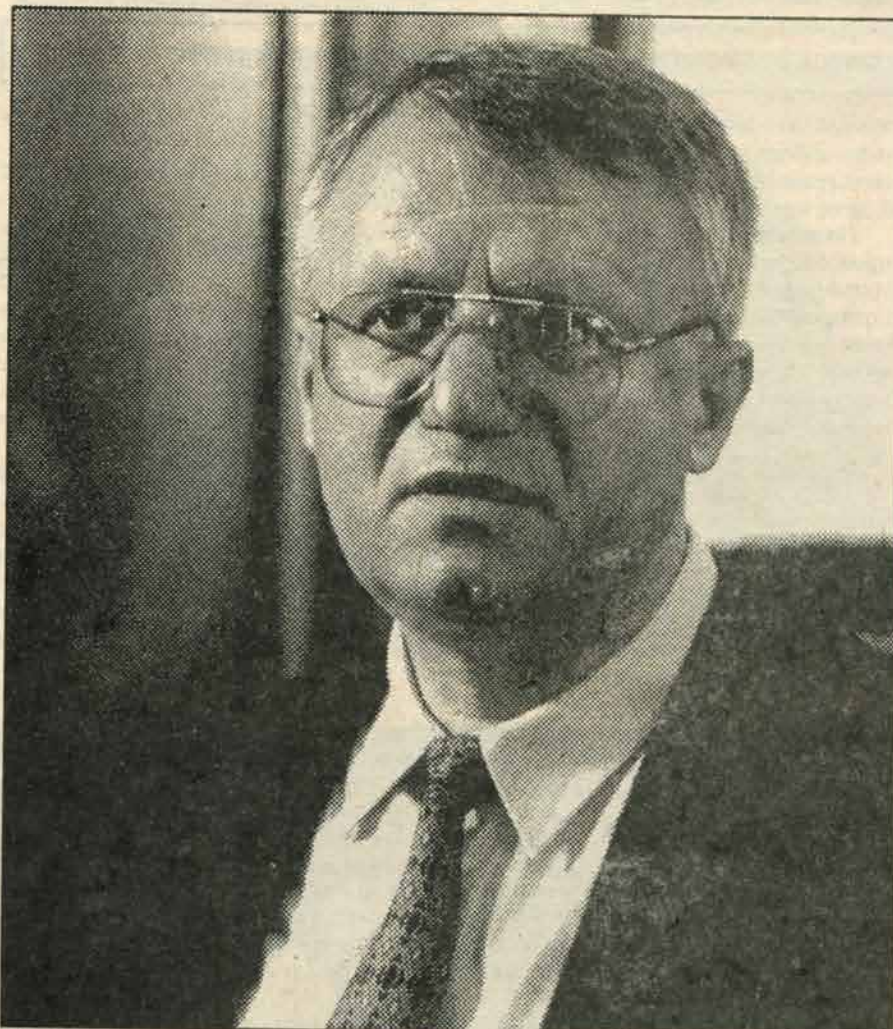
нимо. И Американци су пустили пуковника Хабела, и Руси су пуштали Американке обавештајне попут Паулуса, итд.

Срби против Срба

- Колико је наших грађана ухваћено у обавештајном раду за стране службе?

Др Шешељ: Има их поприлично, не бих знао да вам кажем тачан број.

- Да ли су они Срби, Хрвати?

Др Шешељ: морамо по сваку цену избећи насилну промену власти у Србији

Др Шешељ: Има и Срба и мислим да је међу њима највише Срба, али има и припадника других националности. Неки су локаторе постављали по Београду и другим местима, други су продавали информације безбедносног карактера, трећи су учествовали у пропагандним субверзивним дејствима итд.

- Да ли је тачно да је међу њима познат број људи који су чланови неких секти?

Др Шешељ: По мојим сазнањима има и таквих, не бих вам могао дати прецизне податке.

Историја ће пресудити

- Занимљиво је да је председник Милошевић прихватио мировни план само два дана пошто је Хашки трибунал

против њега и још четворице његових сарадника подигао оптужницу?

Др Шешељ: Ја тај план никада не бих прихватио, Милошевић га је прихватио. Зашто га је прихватио он ће објашњавати пред судом историје. Он већ објашњава на извесан начин. Објашњава опасност да би нам земља била потпуно уништена. Колико су реалне те претње то ће утврдити неки будући истраживачи.

А што се тиче хашке оптужнице, ја је не бих везивао за прихватање споразума. Она би, по природи ствари, требало да изазове супротан ефекат. Када некоме запрете Хашким трибуналом, прогоном због наводних ратних злочина, па га прогласите ратним злочинцем, онда се у њему буди револт, супротстављање, он онда нема помиљив наступ. То би био неки природан став, тако да ја не бих доводио у дикретну везу хашку оптужницу и одлуку о прихватању плана Черномидрин-Ахтисари.

- Господин Милошевић очигледно није показао тај револт?

Др Шешељ: Можда је изазван, али се није манифестовао у овој ствари, можда ће се манифестовати у нечем другом.

- Лако ћемо се сложити око Хашког трибунала и оцене да је то оруђе, ба-

тина у рукама Запада. Међутим, сматрате ли да ће они и даље терати господина Милошевића, или је то био само притисак због Косова?

Др Шешељ: Западне силе су то већ најавиле. И све отвореније лидери западних земаља траже обарање Милошевића са власти, и прете да за Србију неће бити ни страних кредита, ни повраћања у међународне институције, ни потпуног укидања санкција без промене режима у Београду.

Али, ја лично мислим да на тај начин западне силе учвршћују Милошевића на власти. Јер наш народ је пркосан, достојанствен народ и он не дозвољава да му неко споља поставља власт или мења власт.

- Нико од разумних Срба не би Милошевића изручио Хашком трибуналу. Међутим, с обзиром на учинак те власти у последњих девет година, многи, или чак већина, сматра да би Милошевић требало да оде са власти?

Др Шешељ: Мислим да је, са аспекта основног циља западних сила, примене на сасвим погрешна стратегија у њиховом наступу. Они би свој циљ лакше постигли када би имали другачији однос, када би рекли да је власт искључиво унутрашње питање Савезне Републике Југославије, да они желе политичку, економску, културну сарадњу, да скину у потпуности санкције, да интензивирају односе на свим нивоима итд. Тада би код нас могло да дође до природне промене власти.

Западне силе настављају са агесијом другим средствима, имали смо агесију бомбардовања, имали смо претходну агесију санкцијама, сада имамо агесију претњама, уценама, понижењима итд. Оне настављају, дакле, ту агесију и код нас се јавља одбрамбени рефлекс. Они желе да сруше Милошевића, тај одбрамбени рефлекс нам налага да то не дозволимо. И док они траже Милошевићеву главу, док траже Милошевићево обарање са власти, нико частан и озбиљан међу Србима не може да се појави са истим захтевом. То је питање елементарне чести.

Оног тренутка када би нас оставили на миру, код нас би се распламтале политичке борбе међу озбиљним политичким факторима и ја сам убеђен да би дошло до промене власти. До какве промене, о томе би народ одлучио.

Избећи насилно скидање Милошевића

- Да ли би насилно скидање Милошевића од стране Запада изазвало код нас оно најнепожељније, неке унутрашње сукобе, грађански рат?

Др Шешељ: Сваки покушај насилног обарања Милошевића и режима уопште изазвао би крвопролиће. Ја сам убеђен да би био неуспешан. Али би могло да буде поприлично жртава. Зато ту варијанту треба по сваку цену избећи и треба ефикасно, из предострожности, спречавати и спутавати све оне који би било вољни да је примене.

е много не
јер су ги
анаца. Пси
и никога у
кова поги-

еста гово
них НАТО

ба сачека
енералши
ије извеш
ропаганде
трне.

има
на

их пилота?
сам видео.
нема.

е да их има,
нека моне-

у свакој ва
ако их има.
су сасвим
је тројице
о извесан
је урађено
коју је до
Дексона и
мериши на
ем бомбар-

обођени су,
уни, који су
аде за оба
иала. Међу
Шмишер?
мљама, ка
нима про
и моменат
слобођен,
и када ће се
а друге вр-

ирани, не
ралијских.
амнестира
је савезни
де и поли
у амнести
политику
омиса. Али
вим приро
сам против

иве велике
да у нашем
о открили
ст. И најва
егове сара
Најважни
јер они су

ужби своје
што се баве
емогућимо
да их држи
њихово пу
же донети
то не учи-

СРПСКИ РАДИКАЛИ ПРИЖЕЉКУЈУ ИЗБОРЕ

Ако грађани желе да мењају власт, онда је важно да то ураде на регуларним изборима

- Све више се говори о превременим изборима. Вук Драшковић тражи формирање прелазне Владе и расписивање превремених избора на свим нивоима.

Др Шешељ: Вук Драшковић је будала и он не зна шта значи прелазна Влада. Српска радикална странка није против превремених избора. Ми смо спремни и ми их прижељкујемо. Али сматрамо да би требало ићи постепено у изборе. Да раздвојимо локалне, савезне и републичке. Сматрамо да се локални избори могу заказати већ за јесен ове године. На пролеће следеће године савезни, и пред крај следеће године републички избори.

Зашто ово треба да се раздвоји? Да бисмо имали једну смирену предизборну кампању. Да та политичка кампања буде концентрисана. Да имамо више изборних надметања, одмеравања, а не само један турнус у коме би се све пре-

ламало. Ако је шест месеци размака између избора на различитим нивоима, онда грађанин има шансу да размисли и да се предомисли.

По мом мишљењу не ваља када се тај процес политичког одлучивања концентрише у једном дану на свим нивоима политичке власти. Мало је скупле излазити три пута на изборе у току једне године, то захтева огроман ангажман политичких партија, захтева исцрпљујући рад, али мислим да би то било најпаметније. Сви ти избори би онда били превремени. Сви би били негде отприлике годину дана пре нормалног рока за њихово одржавање.

У новембру следеће године, најкасније 3. новембра, морали би се одржати локални и савезни избори, јер се навршавају четири године од претходних. Најприродније је да се мало раније закажу избори у односу на тај рок. У овом

случају, локални избори би били годину дана раније.

Савезни избори би били отприлике шест или осам месеци раније. А републички би опет били годину дана раније у односу на нормални рок одржавања, у септембру 2001. године. То би било најприродније. Ми би онда имали мирније предизборне кампање. Јер не би свака партија мислила да је бити или не бити онога дана када се изађе на изборе, ако се тог дана не добије очекивани резултат, да је онда све пропало.

Не бисмо онда имали много мржње у предизборној кампањи, не би била толико велика предизборна грозница. Иде се мирно на једне изборе, па се онда ти резултати анализирају, па се проуче, разматрају извлаче се неке поуке. Па се обаве припреме за следећи циклус, па се и ту врши одређена обрада података, коригују се политички ставови и поли-

Српски радикали су укорењени у народу и не плаше се ни превремених избора: др Војислав Шешељ, Томислав Николић и Маја Гојковић у Савезној скупштини

тички наступ странака итд. И онда се иде на изборе на трећем нивоу.

Са друге стране, западне силе још не говоре о ванредним изборима. Оне ће кренути са великим притисцима да се то уради у нашој земљи, али не још. Нису спремне.

Стратегија САД

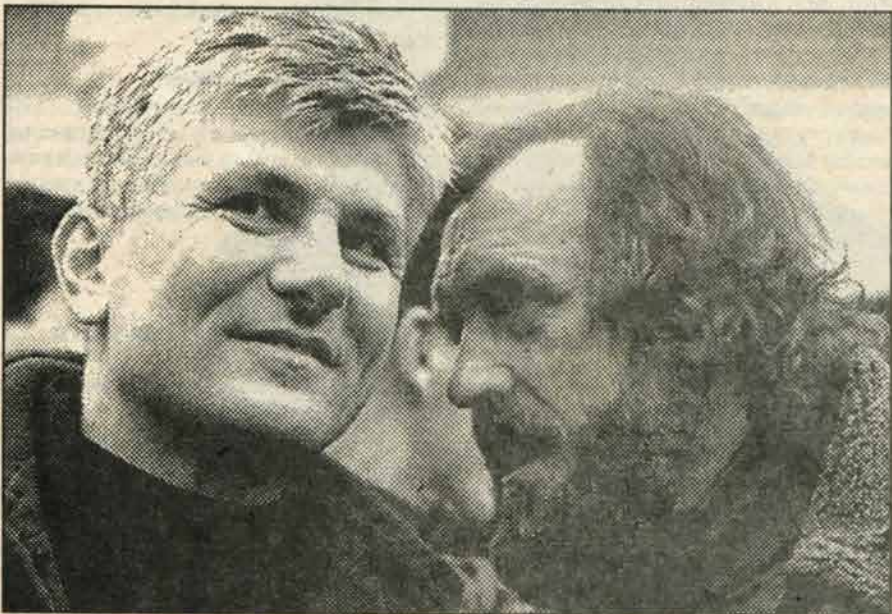
● Зашто нису спремне?

Др Шешељ: Прво, они ће настојати да консолидују окупаторску власт на Косо-

Ако останац Црне Горе у саставу Савезне Републике Југославије значи лаку управу над Србијом, или остатком Србије после њеног черечења, онда ће Црна Гора остати. Ако се покаже да је то немогуће постићи, онда ће се Американци трудити, по сваку цену, да отцепе Црну Гору.

Савез за промене је на политичкој маргини

И треће, Американци су свесни да још немају неку конституисану озбиљно ор-

Зоран Ђинђић и Вук Драшковић су политички маргиналци

ву и Метохији, да конституишу институције у којима ће главну реч имати шиптарски сепаратисти. Да шиптарски сепаратисти преузму потпуну политичку и економску доминацију на Косову, а онда ће припремити људе да поуне њихову замишљену структуру власти посланика у Републичкој и Савезној скупштини. Рачунајући да би уз помоћ шиптарских мандата (може их бити чак и 30 у Републичкој и 15 у Савезној скупштини), и квислиншких политичких партија могли да преузму власт и владају, као што је то случај у Македонији, у Бугарској, у Словачкој и у још неким земљама. У Словачкој проамеричке партије владају уз помоћ партије мађарске националне мањине. У Бугарској такође проамеричке партије владају из помоћ турске националне мањине. У Македонији проамеричке партије владају из помоћ шиптарске националне мањине. Тако нешто би покушали да ураде и код нас.

Са друге стране, Американцима је потребна даља консолидација Ђукановићевог режима у Црној Гори. Сада праве стратегију наступа у Црној Гори и размишљају да ли да иду одмах на отцепљење Црне Горе или да црногорски режим искористе у унутрашњим обрачунама у Југославији, па да се, зависно од исхода тог обрачуна, одређују да ли су за отцепљење Црне Горе или за њен останац у Савезној Републици Југославији.

ганизовану, снажну и способну политичку формацију у Србији, којој би могли указати поверење. "Њујорк тајмс" је пре неколико дана објавио да овај Савез за промене укупно може да рачуна на 2-3% гласова на свентуалним изборима. Американци су свесни ништавности њиховог политичког утицаја, свесни су да су то политички маргиналци у правом смислу речи.

Американци су свесни да нико озбиљан не може никада рачунати на Вука Драшковића. Они би радо Вука Драшковића искористили за рушење садашњег режима, али не могу с њим да рачунају на дугу стазу. Он је луд човек, наркоман. Французи су искористили прилику која им се указала када је Митеранов авион дошао по Вука и Даницу Драшковић 1993. године да би их одвели на лечење у Француску, да Драшковиће подвргну општој медицинској анализи.

И психијатријској, и физиолошкој и анатомској итд. и резултати су катастрофални по обоје Драшковића. Абсолютно нико на Западу више не рачуна на њих од тог тренутка. Али, западне силе сматрају да они могу бити корисни у изазивању уличних неред, крвопролића, хаоса, рушења власти итд.

И томе бих додао четврти фактор на коме ће радити Американци, то је подстицање социјалних немира, штрајкова, протеста, различитим облицима политичког таласања међу радницима,

пензионерима, на универзитету, у медијској сфери итд.

● Да ли Србија може да се супротстави свим притисцима о којима говорите, с обзиром на досадашња искуства сличне америчке политике у Европи и неким азијским земљама?

Др Шешељ: Била снажна или не била, Србија се мора супротставити. То је за њу питање опстанка.

● Да ли ће се српски радикали томе супротставити?

Др Шешељ: Ја мислим да ће српски радикали бити једно и друго. Биће непрекидно брана америчкој политици и њеној тежи за доминацијом у читавом свету, поготово на Балкану. Српска радикална странка ће бити огромна непромислива брана и свим издајничким покушајима да се дестабилизује држава и да се она подведе под контролу западних сила.

Левица неће превремене изборе

● Која су вава сазнања, шта ваши дојучерашњи коалициони партнери мисле о превременим изборима?

Др Шешељ: Они се још не изјашњавају по том питању. Мој је утисак да они нису расположени да се иде на превремене изборе да би хтели да се иде у крајњим временским роковима који су Уставом и законом прописани. Међутим, splet различитих унутрашњих и спољнополитичких околности, убеђен сам, натераће их да промене став и да прихвате изборно одмеравање пре него што стигну ти законски рокови.

● Како процењујете шансе левог блока, а како радикала на предстојећим изборима?

Др Шешељ: Прво бих вам одговорио шта ја желим. Ја желим да на будућим изборима, на свим нивоима, победи Српска радикална странка, да освојимо апсолутну већину гласова и апсолутну већину мандата у скупштинским телима. Да успоставимо радикалску власт у правом смислу речи.

Наравно, ми смо реални и рационални политичари, знамо да је мало шанси да било која партија на будућим изборима сама освоји власт. Дакле, биће нужна извесна коалиција. Поставља се онда питање с ким су те коалиције могуће. Коалиција са Вуком Драшковићем апсолутно је немогућа. Не пада нам ни на крај памети. Уосталом, ко год је правно коалицију са Вуком Драшковићем, горко се кајао. А ми смо некада били са Драшковићем једна странка, па смо се на сву срећу на време разишли.

Постоји упечатљиво историјско сведочанство тог нашег разлаза. Снимљен је комплетан ток седнице Централне отаџбинске управе тадашњег Српског покрета обнове, на којој је Вук Драшковић смењен са функције председника странке, и снимљен комплетан ток Оснивачке скупштине новоформиране странке Вука Драшковића којој је он такође дао назив Српски покрет обнове.

У једном тренутку су постојала два Српска покрета обнове. Ми смо после одустали од борбе за тај страначки назив, он је иначе био у извесном смислу компромис (довољно логичан, несретно формулисан итд.

Када је Мирко Јовић изабацио Вука Драшковића из Српске народне обнове (Јовић је био председник Српске народне обнове, а Вук Драшковић његов потпредседник) онда смо ми у јавности, да би некако спасили Вука Драшковића, имајући у виду пре свега његове раније заслуге, његово књижевно дело, одлучили уједињење Српске народне обнове и Српског слободарског покрета у странку под јединственим називом Српски покрет обнове. То је био компромис у називу Српског слободарског покрета, покрет дакле, не странка, овамо смо преузели обнову и атрибут српски је био и раније заједнички. Значи, Драшковић ту отпаде у свакој варијанти.

Најлогичнија коалиција са левицом

Ови никоговићи из Савеза за промене такође нам не могу бити коалициони партнер.

Да ли могу социјалистима Драшковић и Бинђић бити коалициони партнер? Они ће се изјаснити, а ја мислим да не могу. Видели сте и када смо ми поднели оставке на чланство у Влади, да социјалисти као од куге беже од Драшковића. Желели би и даље са нама.

А што се Српске радикалне странке тиче, ми најлакше можемо прогутати коалициону сарадњу са овим левицар-

ским странкама, иако се много идеолошки разликујемо. Неки крајњи циљеви су нам подударни, одбрана независности земље, државни суверенитет, територијални интегритет и спољно-политичка оријентација на Русију.

Чак смо ми предначили у свим тим сегментима политичке борбе. Проналазимо неки заједнички језик. Иако се наша коалиција сада распала ми смо упућени на извесне облике сарадње у будућности. Да ли ће то бити успешна или несуспешна сарадња, да ли ће то бити обојанствено, интерес, то ће се тек видети. Када реално погледате српску политичку сцену, једноставно вам се намеће таква процена, али та сарадња може бити само на новим основама. Ми смо многе ствари гутали попут кнедли за ових 15 месеци заједничке Владе националног јединства, за љубав борбе за очување Косова и Метохије.

Уколико у будуће будемо остваривали неке облике коалиционе сарадње, онда ће то бити коалиција много чистијих рачуна и много принципијелнијих ломета у структури власти и у поступцима и у програмским одређењима.

● Шта мислите које би резултате могли постићи коалиција СПС и ЈУЛ на предстојећим изборима?

Др Шешељ: Не знам које ће резултате постићи, очигледно да ће имати много мање посланичких мандата него што су раније имали, јер не могу на Косову и Метохији више да претендују на велики број мандата. Они су од 20-30 посланичких мандата освајали на Косову и Метохији

Вештина чувања бирачке кутије

● Освајали?

Др Шешељ: Освајали, можете то тумачити дословно, а можете у политичком смислу, али су их заправо освајали. Некада су их освајали начином чувања кутија, некада су их освајали извесним изборним манипулацијама, а некада су реално добијали гласове. Јер не треба ни то губити из вида, целу једну деценију они су имали врло снажно упориште међу косовскометохијским Србима.

● Имали су и радикали.

Др Шешељ: Имали су и радикали али тешко да смо прешли по броју гласова то упориште које су имали социјалисти. Да искључимо сада те наводне шпигарске гласове који су калкулисали од избора до избора.

Знали смо да ће нас НАТО напасти

● Када вам је било јасно да ће нас НАТО напасти?

Др Шешељ: То је било јасно крајем прошле године, само што није дошло до те интервенције. Споразум Милошевић-Холбрук је за краће време одложио почетак бомбардовања. То време је било драгоцено да се наша војска боље припреми. Иначе није било никаквих илузија. Ми смо отворено о томе говорили.

● Били сте у врху власти, и сада сте. Како смо се ми спремали за тај напад?

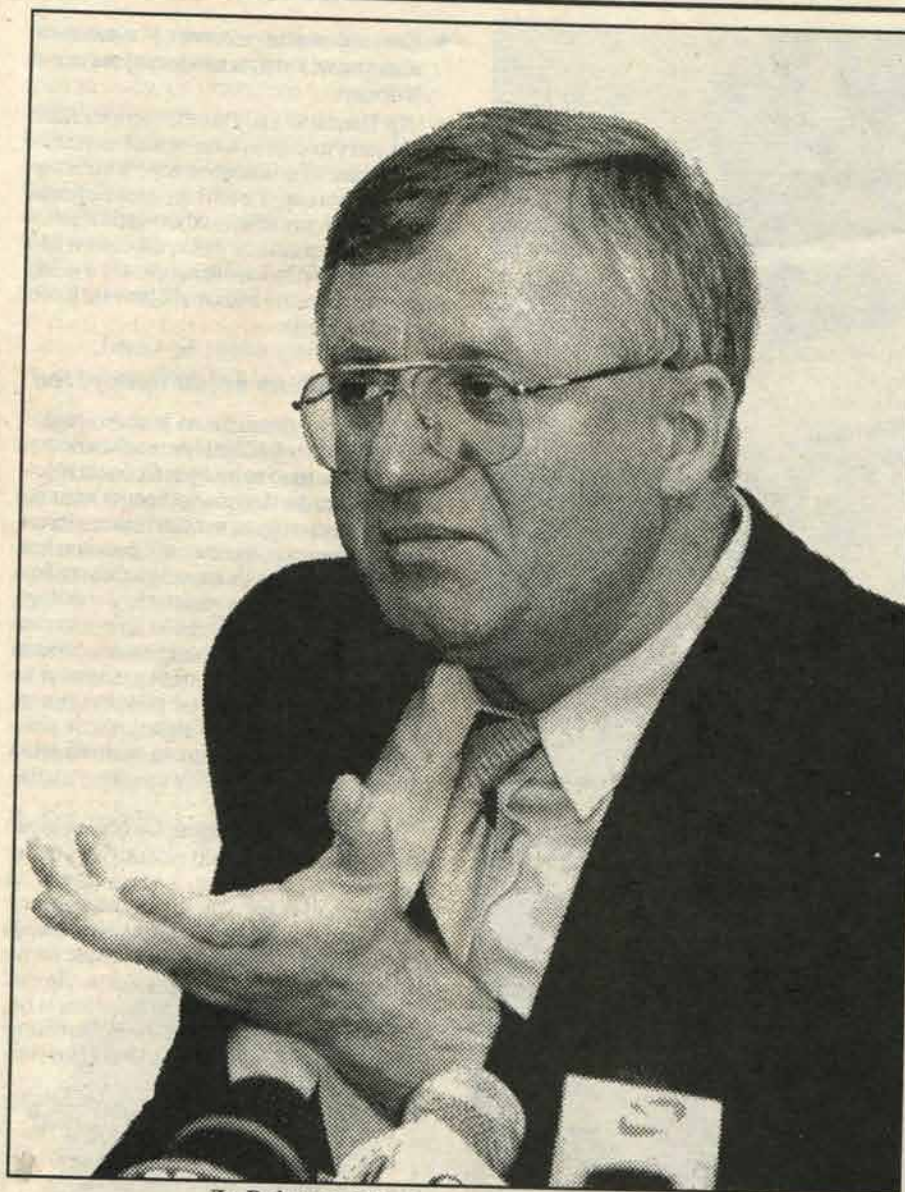
Др Шешељ: Спремали смо се темељно. Велике смо уштеде правили у располагању финансијским средствима. Приоритет је на нивоу Србије имала полиција. Ми смо полицију прилично добро опремили, финансијски снабдели. Затим, правили смо ред у држави, дисциплину. Мислим да Србија није имала тако озбиљну Владу. Последњих 15 месеци није било озбиљне афере криминалног карактера, неке велике проневере.

Било је проблема и увек их има, наравно. Завели смо ред на универзитету, у медијској сфери. Прошло лето смо искористили да уништимо снагу терористичке организације, ту смо прилично доста урадили. После верификатори нису били у стању да их поново оспособе за дејства, нису били у стању да оспособе за успешан оружани устанак што им је била намера, што су покушавали из петних жила. Ми смо правили ред, пре свега у економији, у сфери пореске политике.

Са друге стране, очували смо стабилност цена основних потребштина. Од маја прошле године није било ниједног покушења струје, чак смо прелазак на зимску тарифу преполовили, од марта прошле године није било ниједног покушења горива, нафте и бензина. Затим, обезбеђивали смо довољно брашна, уља, шећера по старим ценама. Код нас се цена брашна већ три године не мења.

Вук Драшковић не зна шта значи прелазна Влада

Др Војислав Шешељ: српским радикалима левица може бити блиска само кад су патриоте

Све је то деловало као стабилизујући фактор.

Нисмо ми могли за то време да елиминисамо економску кризу, да спречимо социјалну беду, али смо стабилизовали опште прилике. Људи су се осећали сигурнијим и спокојнијим него иначе. Људи су по први пут осећали да постоји једна озбиљна и снажна власт у Србији. Власт којој се може у извесној мери веровати.

Ниједној власти не треба апсолутно веровати, чак ни некој будућој потпуно радикалској власти не треба апсолутно веровати. Али, мислим да радикали самом својом појавом, самим својим наступом, својим деловањем, својим личним животом, својим поштењем и способношћу уливају људима поверење. Чак и политичким противницима. Нас неки људи мрзе, не подносе, нападају, али нас поштују и као противнике.

Имамо респектабилну војску

- Рат је био на видику. Да ли сте могли да размисљате о томе како ће реаговати

Војска Југославије, с обзиром да је она, последњих 7-8 година, гурана на маргину, у корист полиције?

Др Шешељ: Не мислим да је војска гурана на маргину. У једном периоду јесте, али то је било 1990, 1991, 1992. године, све док се нисмо отарасили Вељка Калдјевића, после и Животе Панића. Након тих смена почела је реформа војске. Она је остварена прилично успешно, али није до краја проведена. Још увек наша војска има гломазну логистику, гломазан пратећи апарат итд. Али је повећана њена борбена спремност без обзира што је у међувремену техника застаревала. И данас имамо респектабилну војску. Застарела су делимично средства противваздушне одбране, а сада имамо непријатеље са најсавременијим и најквалитетнијим авионима на свету. Али, што је најважније, имамо одлично обучене официре имамо изузетно борбене војнике. И у овом рату смо имали, за све друге народе, поросто невероватно јединство.

Требало је улагати у полицију. Српска радикална странка се томе никада

није супротстављала. Ми смо били против разних пратећих шпекулација које су се појављивале, злоупотребе на вишим нивоима хијерахије, али нама је полиција била неопходна. Јер постоје неке врсте дејстава за које је само полиција компетентна. За борбу против тероризма изворно је полиција компетентнија него војска. За борбу против субверзије, диверзија итд.

Са друге стране, ми смо морали да јачамо полицију и због тога што смо међународним уговорима били принуђени да смањујемо војне ефикасности. И због тога је то било једно рационално одређење.

Савез са Русијом и Белорусијом - идеја српских радикала

- У тој припреми за рат, много сте труда уложили у склапање Савеза са Русијом и Белорусијом.

Др Шешељ: Да, то је била идеја Српске радикалне странке. Ми смо кренули силовито у реализацију те идеје, постепено смо придобили наше коалиционе партнере из Социјалистичке партије Србије и Југословенске левице. У први мах и они су били мало изненађени идејом, али су је на крају својски прихватили.

Мислим да ту идеју што пре морамо реализовати, она је на прагу реализације. Све што је било до Савезне Републике Југославије урађено је, све што је било до Белорусије урађено, а у Русији је цео поступак приведен крају, остало је још да се изјасни извршна власт у Русији.

Кроз руски парламент је прошла одлука о прихватању Савеза. Када је премијер Степашин наступао пред државном думом Русије, он је као један од приоритета своје Владе навео стварање Савеза Русије, Белорусије и Југославије. А други руски челници су изјављивали да ће се одмах по окончању рата приступити формирању тог Савеза. Ми са своје стране треба да учинимо максимално што је у нашој моћи да се то реализује.

Руси и Срби

- Историчар др Радош Љушић, као добар познавалац тих односа, тврди да је увек била изразита разлика између онога што је чинити руској власти у односу на то шта мисли руски народ.

Др Шешељ: Није увек била разлика. Та разлика је некада постојала, постоји и данас, али није увек била присутна. Не заборавите руски цар је улазећи неспреман у рат, да би спасао Србију 1914. године, жртвовао и царство, и народ и државу, и себе и своју целу породицу. Кад год је Русија била јака и моћна, Србија се ослобађала. Србија је цветала. Кад год је Русија била слаба и беспомоћна, Србија је пропала. А период комунистичке диктатуре у Русији је и период слабења руског народа, пропадање руског народа. И тај период не сме да се посматра као пандан периоду царске Русије и добрих руско-српских односа.

Др Војислав Шешељ: знали смо да ће нас НАТО напасти, и добро смо се спремили

Друго, и српски народ је пропадао под комунистичком диктатуром. Све ово што данас преживљавамо, последица је полувековне титоистичке диктатуре.

● Међутим, они су то нама вратили несебично увођењем комунизма у Југославију?

Др Шешељ: Нису нам Руси увели комунизам.

● Уз њихову значајну помоћ.

Др Шешељ: Не, то није тачно. Комунизам су нам увели руски комунисти,

који су упропастили свој народ и државу па онда и наш. Али никада не би дошло до успостављања комунизма у Југославији да то није била жеља Британаца и Черчила. Да није било претходног споразума Тита и Черчила, да би Британци помогли његов долазак на власт, а да се он у повољном моменту отцепи од Стаљина.

● Русија је тренутно слаба, питање је када ће се опоравити?

Др Шешељ: Они ће се сигурно опоравити.

● Ево, најновији моменат је и ово ново одступање Руса да имају свој сектор на Косову.

Др Шешељ: Да. Русија непрекидно чини уступке то је тачно, али понешто и постиже. Ми нисмо задовољни дометом који остварују, али он није безначајан. Руси су заузели у војно-стратешком смислу доминантну тачку Косова и Метохије, приштински аеродром. То је највреднији стратегијски обејат на Косову и Метохији.

Важно руско војно присуство

Са друге стране, нама је веома, веома важно руско војно присуство. Важно нам је да остане што већи број Срба на Косову и Метохији. А оног тренутка када postanемо пуноправан члан Савеза Русије и Белорусије, ми смо и Косово и Метохију сачували. Резолуција Савета безбедности има једну позитивну особину, поред свих тих негативних о којима смо већ говорили. А та позитивна особина је што је она временски ограничена на годину дана, и без нове резолуције не може се њено дејство продужити. Сваки пут када се гласа нека велика сила може уложити вето. Ту су нам узданице и Русија и Кина.

Ми претходно морамо да обезбедимо пријем у пуноправно чланство Савеза Русије и Белорусије, а онда одмах да инсистирамо на том вету и на одласку снага под окриљем Уједињених нација са наше територије. Тада се више не би могло обновити бомбардовање. Да смо на време ушли у Савез са Русијом и Белорусијом бомбардовања не би ни било, јер би у противном избио светски рат.

● Да ли заиста ви верујете да ће Американци тек тако отићи са Косова?

Др Шешељ: Они ће једног дана сигурно отићи.

● Да ли ће отићи за годину дана?

Др Шешељ: Зависи да ли ћемо постати члан Савеза Русије и Белорусије. Можда неће за годину, можда за две, три, али ми ћемо им видети леђа.

● Ако је Савез са Русијом и Белорусијом изванредан, зашто они нису дали војну опрему, ракете С-300?

Др Шешељ: Ја сам то питао једног високог руског војног функционера, реч је о генералу Леониду, с којим сам био у Москви крајем прошле године, а видео сам се са њим у Београду, док су били Черномирдин и Ахтисари, разменили смо неколико реченица. Он ми је одговорио да је њихова процена да би га НАТО одмах бомбардовао и не би дозволио размештање тог система. А да је немогуће систем допремити неприметно.

Њихова је процена била да би то убрзало бомбардовање. У то време су веровали да постоји шанса да се избегне бомбардовање, а када би покушали да то испоруче да би бомбардовање било неизбежно. И сада се поставља питање да ли су сада, након бомбардовања, спремни да нам испоруче те ракете.

Са друге стране, руска дипломатија је направила велику грешку што је гласала за ембарго испоруке оружја Савезној Републици Југославији. Американци тај ембарго не поштују, нису смели ни извршити агресију на државу која је обухваћена тим ембаргом, и сада руска дипломатија мора да тражи начина да се анулира таква резолуција Савета безбедности. Да ли формално или само у пракси, то ћемо видети.

Била је мала шанса да нас НАТО не нападне

- Није ваљда да Русима није било јасно да ће нас НАТО напасти?

Др Шешељ: Свима је било јасно да ће нас НАТО напасти, али и ми смо веровали да постоји шанса да се то избегне. Извесна шанса. Зато смо слали делегацију у Рамбује. Зато смо разговарали. Зато смо кршили чак и одлуке референдума на пристаали да се преговори воде ван граница наше земље. И ми смо пристаали да се пошаље делегација, иако нисмо пристаали да имамо и свог члана у тој делегацији, иако су наши коалициони партнери инсистирали да неко из Српске радикалне странке иде.

- Ако ме сећање добро служи, још 1992. године Београд је тражио ракете С-300?

Др Шешељ: То не знам. Не знам тачно које године, али знам да су ракете тра-

жене и да смо нудили да се велики руски државни дуг према нашој централној банци измири делимично испоруком наоружања. То је дуг од милијарду и петсто милиона долара које ја наша централна банка измирила свим предузећима са подручја бивше Југославије, то је искључиво сада дуг према нашој централној банци.

- Како су текли ти разговори и договори у државном врху, док је трајао рат?

Др Шешељ: Мислим да су све наше државне структуре у рату много боље функционисале него у миру. Имамо разлога да будемо задовољни. Много смо се лакше споразумевали, налазили заједнички језик, предузимали адекватне мере. Ниједног тренутка снабдевање становништва није доведено у питање. Радна обавеза се поштвала, мобилизација је успешно проведена. Све је функционисало како треба.

Свако на свом месту

- Ко је био у том првом тиму људи који су водили, који су операционализовали државне и војне послове?

Др Шешељ: Свако је био на свом месту, рекао бих. Што се тиче војске, то је била ствар врховног команданта и Генералштаба, односно Штаба врховне команде, како се то назива у ратним условима. Што се тиче тих војних операција ја ту нисам био до краја верзиран. Био сам

верзиран у оној мери колико би сазнао за те ствари из директних разговора са Слободаном Милошевићем.

Са војним командантима у току рата се нисам састајао и тај процес одлучивања ми није непосредно познат. Што се тиче свих осталих активности у току рата, био сам непосредно у ономе што су задаци Владе Србије. То је логистичка подршка и армији и полицији, ту сам био максимално ангажован. И мислим да су нам резултати били одлични, са аспекта ситуације у којој смо се налазили.

- Колико сте се често виђали са председником Милошевићем у то време. О чему сте разговарали?

Др Шешељ: Некада чешће некада ређе, нису то били неки редовни састанци. Али, мислим, у принципу врло често. Причали смо о свему и свачему. Размењивали мишљења о свим питањима, политичким, војним, међународним.

- Да ли је било неких ствари око којих се нисте слагали са председником Милошевићем?

Увек постоје разлике

Др Шешељ: Увек у разговору озбиљних политичара има ствари у којима се слажу, ствари у којима се не слажу.

- Очекивао сам конкретнији одговор.

Припреме за напад НАТО-а: дуго су трајали преговори Милошевић-Холбрук

Др Шешељ: Не мислите ваљда да бих ја вама сада препричавао те наше разговоре у четири ока. То часни људи не раде.

- Не, нисам мислио на поверљиве разговоре, државне тајне.

Др Шешељ: Ни када сам био у најтежем сукобу са Слободаном Милошевићем никада нисам у јавности препричавао наше раније разговоре у четири ока. Углавном смо налазили заједнички језик о свим озбиљним питањима.

- Да ли је и како Влада обавештена о ратним резултатима, о стању на фронту?

Др Шешељ: Имали смо дневне извештаје које су добијали председник и

ке Југославије, усвајање новог Устава и избори за Савезну скупштину напукон су их лишили тих размишљања.

Ако се сећате да је пензионисана и велика група комунистичких генерала, међу њима и Благоје Ашић. Још интензивнија су била та размишљања, израда планова, припреме у време Вељка Кадјевића. И тада је било великих размишљања у савезном војном врху и републичкој власти Србије. А савезна власт, као што вам је познато, била је у стању расула.

- Милошевићева позиција у односу на војни врх се променила после 1992, у време рата у Босни и Херцеговини?

Др Шешељ: У време рата у Босни и

Др Шешељ: После 1992. године је већ имао утицаја. С тим што морате имати у виду да је тада формално Добрица Ђосић био врховни командант, да се Милошевић преварио у избору Добрице Ђосића. Ђосић је одмах после неколико дана почео да ради против њега, почео да ради на Милошевићевом обарању, и то у дослуху са Американцима, преко својих савезника, у чему је главну реч водио Светозар Стојановић. Тако да је то још један период недефинисаног стања у армији који је трајао до смене Животе Панића и доласка генерала Перишића. У једном периоду, Перишић се добро показао, њега је пратила извесна ратна слава из Мостара, Задра. Допrineо је сређивању стања у арми-

Имамо војску вредну сваког поштовања, што су осетили и НАТО агресори

потпредседници Владе. Дневне детаљне извештаје.

- У извесним, првенствено владиним круговима, тврди се да је током рата у Словенији, Хрватској, затим у Босни и Херцеговини, Милошевић имао утицаја на генералски врх?

Генерали планирали Милошевићеву смину

Др Шешељ: За време рата у Словенији Милошевић није имао доминантну улогу у процесу командовања војском. Генерали су тада још увек сањарили о обарању Милошевића са власти војним путем.

Ја сам сведок да се о томе у генералском врху размишљало чак и у мају 1992. године. Проглашење Савезне Републи-

Херцеговини стање у нашој армији се почело стабилизovati. Без обзира на криминалне афере у којима смо ухватили Животу Панића. Он је за тих годину дана био у извесној мери стабилизујући фактор у армији. Уз његову помоћ је остварено брзо, ефикасно и лако пензионисање оне булументе заосталих комунистичких генерала. После, у време пензионисања Животе Панића, отишло их је још 40-так. Нажалост, међу њима је било и неких способних, али било је и оних које је и те како требало отерати у пензију.

Ђосић је одмах хтео да смени Милошевића

- Милошевић је после тога контролисао војни врх?

ји, завођењу дисциплине итд. После се изгубио, изгубио неки основни компас, почео да лаје политичке изјаве, да делује дефетистички, да тврди да ми немамо никаквих шанси против НАТО-а, да се јавно залаже преко штампе да тражимо учлањење у НАТО итд. И начелник Генералштаба који почне да се бави дневном политиком мора да оде из војске. Ја сам се чудно Милошевићу што га није раније сменио.

- Ви сте рекли да је Перишићу истекао мандат?

Др Шешељ: Зато што није требало тада да се као политичка партија мешамо у војну проблематику. Бар не јавно. И зато што приликом те смене није требало ићи можда ни доном на генерала Перишића. У сваком смислу, у сваком слу-

Др Шешељ у својству шефа делегације Савезне Републике Југославије, за говорницом у Минску, на заседању Савеза Русије и Белорусије

чају било је разлога за његову смену, јер је пет година провео на тој функцији. Није у питању мандат од пет година ту мандат није одређен. А ни у америчкој армији немате случај да неки генерал дуже од пет година буде начелник здруженог генералштаба. То је толико осетљива функција да, једноставно, ниједна паметна, озбиљна власт не сме дозволити да се једна личност на њој устоличи.

Самосталност нижих официра

- Ко је, заправо, имао главну реч у вођењу ратних операција у време НАТО агресије?

Др Шешељ: Ја вам ту не бих могао дати прецизан одговор. У сваком случају, показало се да имамо врло способне и добре официре, добре команданте и ја бих рекао, то је моје мишљење, моје уверење на основу неких посебних знања, да све зависи од значаја операције. Да су нижи официри имали извесан степен самосталности у вођењу операција мањег значаја, што је већи значај операција то је виша сфера командовања имала доминантан утицај.

- На који начин и да ли сте обавештавани о току политичких преговора са Западом?

Др Шешељ: Да, редовно сам био обавештаван о току тих разговора.

- Како и на који начин?

Др Шешељ: Директно од Слободана Милошевића. Био сам непрекидно у току његових преговора са Холбруком, контаката са другим западним емисарима. А што се тиче Руса, имао сам и директан контакт са њиховом амбасадом преко неких дипломата из амбасале који ме повремено посете, са којима разменим мишљење итд.

- Када је почео рат, да ли је постигнут договор у државном и војном врху да се издржи до краја, на чему данас радикали инсистирају?

Др Шешељ: Да.

- Постигнут је такав договор?

Др Шешељ: Да. Да се боримо до краја и да не попуштамо пред западним силама.

Разговор у Белом двору

- На крају су допустили. Које је образложење било у разговору који сте имали после доласка Черномирлина и Ахтисарија?

Др Шешељ: Образложење је било да ће НАТО у противном потпуно уништити земљу.

- Колико је трајао тај разговор, имали сте састанак са председником Милошевићем?

Др Шешељ: Разговор је трајао два и по сата. Ми смо дошли мало раније у Бели двор. Милошевић је још разговарао са Черномирлином и руском делегацијом, Финџ је већ био отишао. У Белом двору смо били Стево Драгишић, као шеф посланичке групе, и ја, као председник Српске радикалне странке. Вук Драшковић и Миковић испред Српског покрета обнове, Гориша Гајевић и Минић

Руска дума је прихватила СР Југославију као пуноправног члана Савеза Русије и Белорусије: Војислав Шешељ и Генadiј Сељезнов

испед Социјалистичке партије Србије и били су Милошевић, Милутиновић, Живорад Јовановић, испред ЈУД-а је била Мира Марковић а мислим и Љубиша Ристић и шеф њихове посланичке групе. Можда сам некога пропустио, али није то толико битно. То је био тај састанак којим је Милошевић одржао састанак.

Убеђивање радикала

- Како је текао тај разговор?

Др Шешељ: Милошевић нам је одмах дао текст преведан на српски језик, нудио је одмах и оригинал на енглеском језику. Прво смо прочитали и онда је почело изјашњавање. Представници свих

- Јесте ли тада најавили излазак из Владе?

Др Шешељ: Ми смо непрекидно наговештавали да бисмо напустили Владу уколико би се допустило да страна војска дође на Косово и Метохију.

- Да ли сте на том састанку наговестили одлазак?

Др Шешељ: На одређен начин да. Рекао сам да је то за нас апсолутно неприхватљиво.

- Косово је истргнуто из државног и правног система Србије и Југославије?

Др Шешељ: Да.

- Уколико се та окупација настави, без

торије. Ако сачувамо Југославију, и ако уђемо у Савез са Русијом и Белорусијом, ми ћемо Косово и Метохију сачувати.

Наметнули су нам рат

- Од почетка распада Југославије, Срби су ушли у рат без савезника?

Др Шешељ: Ми нисмо хтели рат, нисмо га желели. Нити смо бирали тренутак у коме ћемо ући у рат. Наши су нам непријатељи наметнули рат у ситуацији када је то за нас било најнеповољније. Када смо били слаби, исцрпљени економском кризом, када се држава почела распадати, када Русија није била у стању ни саму себе да брани. Када Руси-

Шеф југословенске делегације, др Војислав Шешељ, у Минску потписује документ о приступању наше земље Савезу Русије и Белорусије у својству посматрача

странака су били за прихватање, ми радикали смо били против. Онда је други круг био убеђивање радикала. Ми нисмо попустили и на крају сам, да бих на неки начин спасао састанак, рекао да је то моје мишљење, а заседаће највиши страначки органи. И већ сутрадан смо заказали седницу председничког колегијума, на посланичке групе.

- Ко је у тим разговорима био најупорнији да нас убеди?

Др Шешељ: Сви су се трудили да ме убеди, а Вук Драшковић је просто ликовао. Не могу вам једноставно описати његово одушевљење планом и најавом доласка НАТО-а на Косово и Метохију.

обзира на даљу могућност о којој сте говорили око Савета безбедности Уједињених нација и мандата на годину дана, да ли верујете да ће то да се заврши тако брзо? Или следи нови рат?

Др Шешељ: Свака варијанта, буквално свака варијанта расплета је ту могућа. Прво, ако Запад крене на отпељење Прне Горе и у томе успе, отпада ова гаранција из резолуције Савета безбедности Уједињених нација. Јер у резолуцији се не помиње Србија, помиње се само територијални интегритет Југославије. Ако се случајно Југославија распадне онда, ја мислим, да остајемо без Косова и Метохије. Онда више немамо шанси да повратимо тај део српске тери-

ја није била у стању ни своје територије да чува, како је могла да чува наше.

- Да ли је било могуће, у том тренутку, вештом политиком другачије решавати те проблеме, избећи ово зло које нас је снашло?

Др Шешељ: Ја мислим да је могло.

- На који начин?

Др Шешељ: Прво, ми нисмо смели ништа да радимо да бисмо спречили словеначку сецесију. Требало је потпомоћи отпељење Словеније и требало је правити мостове пријатељства са Словенцима. Потпомоћи им у отпељењу. А, наш државни врх и војно руководство били су закупљени идејом југословенства, потребе да очувају титоистичке

тековине, комунистички режим итд. Словенији је требало помоћи да се отцепи већ 1988-1989. године. И онда би нам било много лакше да се носимо са Хрватима. Лакше бисмо консолидовали државу. Другачији би био однос снага у Савезној скупштини и Савезном председништву.

Онда Хрватима вероватно не би ни падало на памет да се отцепе. А овако смо дозволили да словеначке и хрватске тежње буду подударне и да у једном тренутку делују заједничком снагом уз доминантан утицај западних сила, пре свега Немачке и САД.

Друго, није се смело дозволити страшно мешање у наше унутрашње послове 1990. и посебно 1991. године. Ви се сећате Ханс ван дер Брук је седео на седници Председништва Југославије, као да је и он члан тог Председништва. Под његовом диригентском палицом су се одржавале седнице. Страшно. Није се смело прихватити да се иде на састанке председника федералних јединица. Тиме је игнорисана савезна власт. Тиме је даван примат републичким руководствомима. Ако се сећате, они су ишли од једне до друге федералне јединице и састајали се, као расправљали о будућности Југославије.

• Шта је требало чинити?

Др Шешељ: Требало је рећи постоје савезни органи власти, тај дијалог треба да се води на савезном нивоу. И тиме би се дао примат савезној држави. Те су ствари могле да се другачије одвијају да је наше руководство имало исправна гледишта.

Нико нам није нудио савез

• И тада су постојала мишљења да би било потребно направити савез са Немцима или са Американцима, са Британцима да се сачува српски простор. Да ли је било таквих размишљања?

Др Шешељ: Да било је потребно. А ко би то прихватио? Јесу ли то нудили Американци? Јесу ли то нудили Немци? Јесу ли нудили Енглези, Французи? Нико то није нудио, нико то није хтео да прихвати.

Сетите се, Вукашин Јокановић је путовао у Америку, нудио неке ствари тамо...

• Шта је тамо могао да уради Јокановић?

Др Шешељ: Чекајте, некога нижег ранга нису хтели ни да приме, не може се без позива путовати у Америку.

• Које године?

Др Шешељ: То је било негде 1988-1989. године, не могу тачно да се сетим. Већ се назирало распад Југославије, федерација није функционисала.

Србијанско руководство је направило још једну грешку, почетком 1989. године када се формирала нова Савезна влада. По редоследу на функцијама, требало је да председник Савезне владе буде из Србије. Србија је кандидовала Босава Јовића, томе су се успротивиле

друге републике, посебно Хрвати и Словенци. Србија је ту попустила и приста на Анту Марковића. Тако да ви имате континуитет три председника владе Хрвата, Милку Планинцу, Бранка Микулића, Анту Марковића. И то је била једна од фаталних грешака. Ту се није смело попустити. Прилике су биле неупоредиво погодније да се истраје на том захтеву и да расплет буде у нашу корист. За љубав очувања заједничке државе попустило се и шта је направљено. Имали сте човека изразитог србомрзца на челу Савезне владе. Он је послао војску у Словенију. Хтео је да нам обрука војску.

Он је хтео да војска изгуби углед у народу. Због онога што се десило у Словенији успела је харанга из Српског покрета обнове и других издајничких фактора 1991. године.

• Када је почео овај рат, било је нереално претпоставити да ћемо ми победити НАТО. Међутим, било је јасно и тада, да смо се одупрли агресији, да ће Савезна Република Југославија тонути све дубље са новим и још тежим санкцијама. Да ли се и то могло избећи? Да ли се могао прихватити споразум у Рамбујеу са изbacивањем оне клаузуле о самом изјашњавању Шиптара после пет година?

Др Шешељ: Прво, ништа се из тог споразума који су нам покушали наметнути у Рамбујеу није могло избацивати. Апсолутно ништа.

Друго, када је нечија намера да вас уништи, када је нечији крајњи циљ да вас уништи шта год ви да урадите, да дубите на глави, не можете на њега утицати да он промени свој крајњи циљ.

НАТО се могао победити, када се каже победити НАТО, не мислим на то да га дефинитивно поразимо, да га уништимо, да он капитулира, да окупирамо НАТО државе итд. Него да га одбијемо од својих граница. Да га одбијемо од своје територије, да га спречимо да запо-

седне нашу територију. Мислим да је требало издржати још бар 10-15 дана, месец дана или два месеца питање је, у једном тренутку би агресија морала да се обустави, а убеђен сам да НАТО не би смео да врши копнену инвазију. Једва смо чекали да крену у копнену инвазију, такво је било расположење војске и народа.

Санкције би свакако остале

• Да, али да смо ми одбацили НАТО од наших граница, Југославија, односно Србија би била опет окована санкцијама?

Др Шешељ: Окована је и тако и тако. И ми из те коже не можемо побећи.

• Значи да смо платили прескупу цену свега овога.

Др Шешељ: Гледајте, неће они одустати од економске блокаде. Неће одустати од социјалног исцрпљивања наше земље док нам не отму не само Косово и Метохију, него и Црну Гору, Санџак и Војводину, док Србију не сведу на Београдски пашалук, и док не конституишу квислиншку власт у том остатку Србије.

• Враћамо се на ону радикалску тезу – издржати. Докле?

Др Шешељ: Да смо ми довољно убедљиво НАТО-у ставили до знања пре ове агресије да ћемо се борити до краја, можда до агресије не би ни дошло. Попуштањем у Српској Крајини, у Републици Српској, и посебно попуштањима на Косову и Метохији прошле године, ми смо ставили у изглед НАТО-у да би могли и овог пута попустити. Прва процена НАТО стратегије је била погрешна. Да ћемо капитулирати после три дана бомбардовања. Међутим, друга процена се показала исправном. Тај интензитет бомбардовања, да ударе жешће по пивичким циљевима да нам онеспособљавају саобраћајнице, електроенергетске по-

Разговарао сам са руским генералима о испоруци ракета С 300

тешкијале и да ћемо онда поклекнути. То се показало као добра процена.

- Срби су и овај пут више учинили услугу свету него себи. НАТО, после ове агресије, тешко да ће да нападне било кога на овај начин, а ми смо платили опет скупу цену. Све нам је уништено. Да ли смо морали платити ту цену?

НАТО доживео тежак ударац

Др Шешељ: У историјској перспективи НАТО је претрпео снажан ударац у овој агресији. Можда и фаталан ударац. Можда ће се овај ударац окончати и ликвидацијом НАТО-а. Није ни то немогуће.

- Тешко је у то поверовати?

Др Шешељ: Међутим, каква је утеха нама Србима, ако су они на Косову и Метохији, ако је земља разрушена и ако

смо и даље оковани блокадом. И ту је једини лек Савез са Русијом и Белорусијом. Није то питање само политичког интереса. То је питање економског развоја, социјалног оздрављења, Русија је огромно тржиште, ми можемо бити мост западноевропским фирмама на том тржишту. То би био подстицај за улагања у нашу земљу.

- Без обзира на све, наша политика је доживела пораз?

Др Шешељ: Пре свега то није била ствар једне политике. То је била ствар намера вањског фактора на које ми нисмо могли значајније утицати. Пораз ове политике може да се базира на појединим конкретним потезима, и из тога извлачи одговорност, и појединачна и групна итд.

Али, за геостратешки положај у коме смо се нашли нисмо сами одговорни. За циљеве западних сила на нашу штете

ту нисмо сами одговорни. Нашли смо им се на путу. Нема тога што смо могли да учинимо да их спречимо у њиховој намери да нам униште државу.

Шта то може да уради бели миш лабораторијски, да би спречио научнике да на њему врше експерименте? Они су замислили да на нама врше експерименте.

- Пошто је "бели миш" дозволио да буде "бели миш"?

Др Шешељ: Пошто су га ухватили, пошто се и родио у њиховим плановима, као што се и наша држава родила у версајским споразумима, и није могла из те коже да побегне. Можда су нас ухватили, ухватили су нас тако што су нас приволели да уђемо у југословенску државу после Првог светског рата, а све остало је било ван наше воље.

- Хтео сам да вас наведем на питање да ли је нека друга, виспријна српска политика могла да донесе другачија решења у времену 1987-1988 године?

Америчка пројекција

Др Шешељ: Сигурно, али то је сада размишљање у стилу шта би било када би било. Видите, 1978. године провео сам два и по месеца у Америци, на асоцијацији државних колеџа. Једном приликом тамо су нам приказивали дугометражни документарни филм у коме је главна тема била Косово. Тада сам схватио да је америчка пројекција да Косово буде повод за распад Југославије после Тита. Дакле, пројекти су рађени многу пре почетка њихове реализације.

- Значи, било је јасно шта се спрема. Тим пре одговорност српског вођства за све ово је већа?

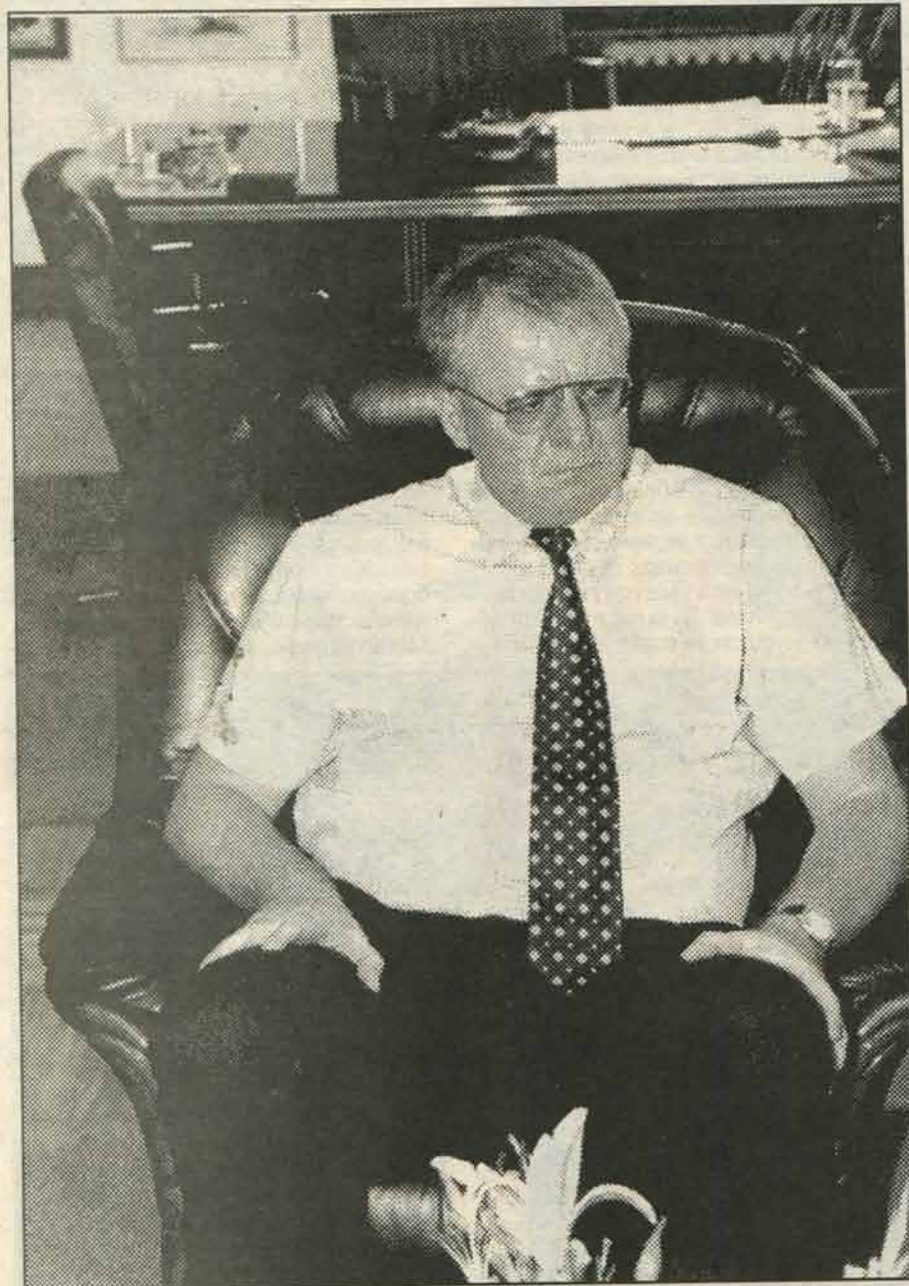
Др Шешељ: Али, ми, радикали, непрекидно смо говорили шта нам се спрема и сада говоримо о даљим фазама, и показује се увек да су та предвиђања, најчешће, тачна. Расправа се сада може водити колико смо ми били свесни свега тога, колико смо се припремали, колико смо повлачили исправне потезе итд.

- Не говорим о одговорности радикала, говорим о одговорности државне политике и руководства Срба?

Др Шешељ: Та одговорност постоји и из ње се морају извлачити конзеквенце. Али ко је тај ко утврђује степен одговорности? То могу бити историчари, то могу бити политиколози, то могу бити политичари, то могу бити новинари, публицисти, то је, пре свега, народ који се изјашњава на изборима. Можете ви утврдити да је неко најодговорнији, па ако он сутра опет добије велики број гласова на изборима, не вреди вам ваше инсистирање на одговорности.

- То значи да смо заслужили овакву судбину, да смо је баш ми изабрали. Да ли то хоћете да кажете?

Др Шешељ: Ја мислим да сваки народ има управо онакву власт какву заслужује.

Др Војислав Шешељ: руско војно присуство у Србији од пресудног је значаја

РАДИКАЛИ ПРЕПОЗНАЛИ НАЦИОНАЛНИ ИНТЕРЕС

Нисмо имали времена да размишљамо о пропустима власти, бранили смо Косово и Метохију

● Недавно сте изјавили да су радикали уласком у коалицију, уласком у власт добили много. Научили су да владају?

Др Шешељ: То је тачно. Али су радикали допринели много. Мислим да је ово најдисциплинованија Влада коју је Србија икада имала и да је, за ових 15 месеци, веома успешно, у оквиру својих уставних надлежности, обављала одређене послове у сфери економије, социјалне политике и то у најтежим могућим околностима, притисака и на крају агресије. Припремљени смо ушли у овај рат. А сама чињеница да су државне институције у рату чак боље функционисале него у миру даје ми у потпуности за право када ово кажем.

● Због чега се Србија толико споро и тешко привикава на политички плурализам. Ово је, у ствари, прва плуралистичка Влада у Србији?

Др Шешељ: Србија се одавно привикала на плурализам. Ту више нема ника-

ких сумњи и ту нема више никаквих предрасуда. Чак мислим да је у будућности врло мало вероватно да ће нека странка моћи сама да освоји апсолутну већину гласова и да сама влада. Ми ћемо бити принуђени на разноврне коалиције.

СПС је тада био врло моћан

● До сада је у Народној скупштини Србије већину имала Социјалистичка партија. Они су једини владали?

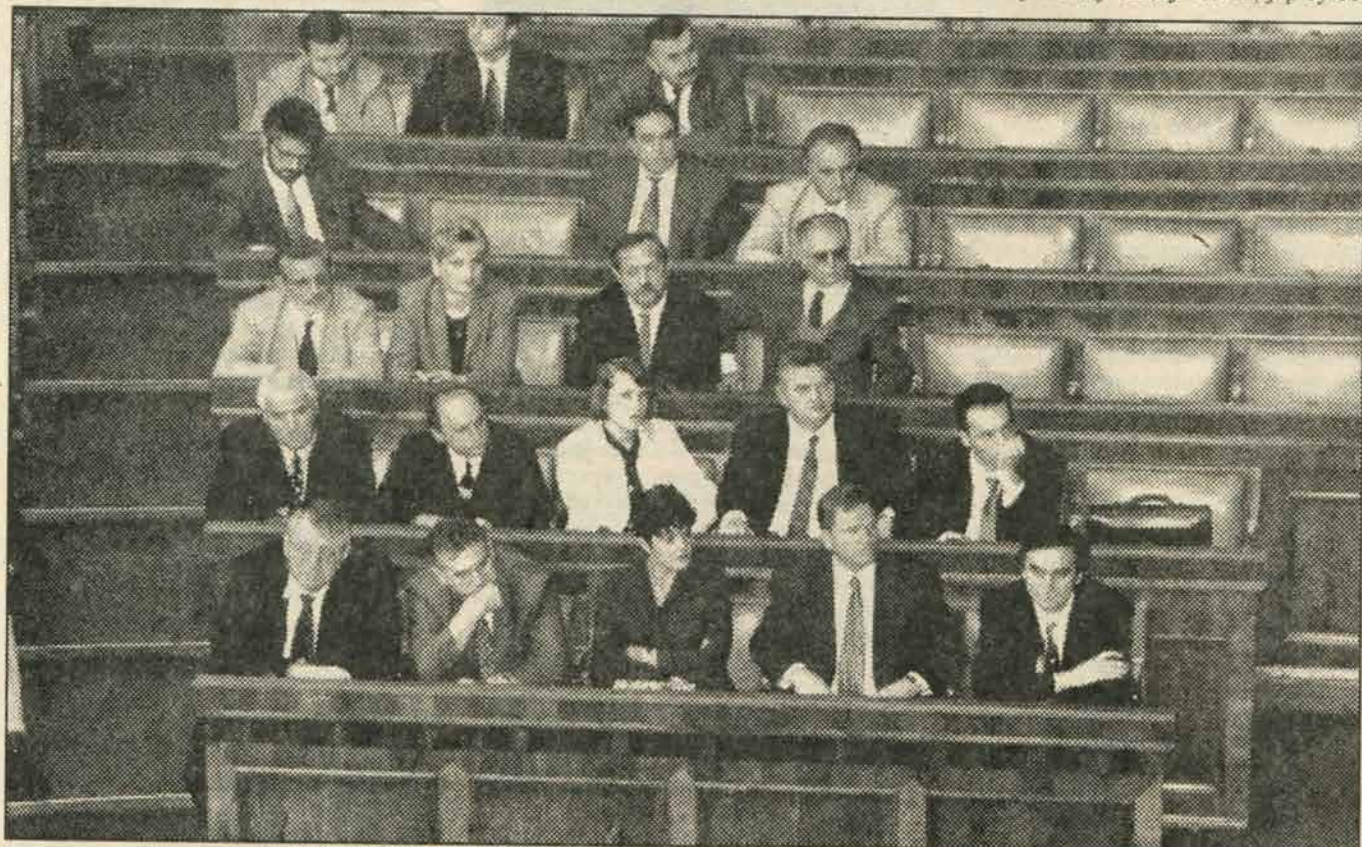
Др Шешељ: Само једном су социјалисти имали апсолутну већину. Било је то после избора 1990. године који су одржани на већинском принципу. Тада су скоро имали четири петине посланика у Народној скупштини. После избора 1992. године имали су 101 мандат.

Тада су предлагали да и ми радикали уђемо у Владу. Ми, радикали, нисмо хтели, нисмо били спремни из више разлога. Прво, зато што је наша странка још била у процесу сазревања и кон-

солидације, и што смо се бојали да неким конкретним кадровским променама не покваримо сопствене позиције.

Када гледате из ове перспективе видите каква нам је била кадровска структура да ми у Влади тада не би могли избећи једног Милана Гламочанина, Ђорђа Танића или овог Црњанина из Новог Сада итд. Врло брзо би се установило да је то катастрофалан промашај. Дакле, нама је требало још мало времена да странка сазре у правом смислу речи.

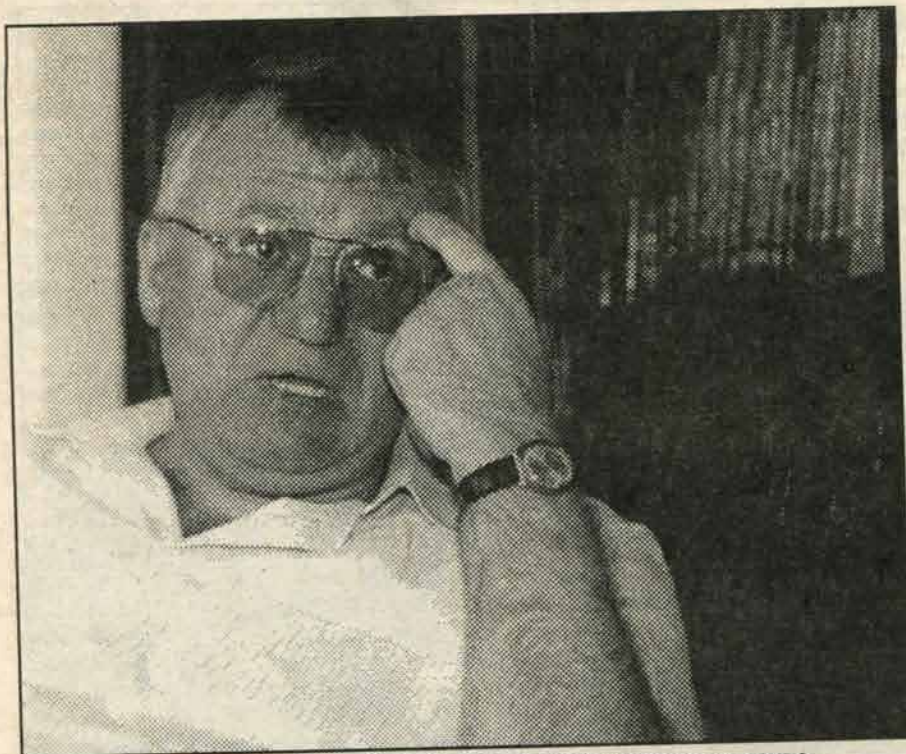
Друго, социјалисти су тада били још врло моћни, полетни у идеолошком смислу, имали су изразито патриотски курс, и ми смо се мало прибојавали да би нас самлела та њихова машинерија. Нисмо имали ни јаку инфраструктуру, имали смо је формално, суштински је нисмо имали. Тако да смо закључили да нам је много боље да не улазимо у Владу, али смо одлучили да подржимо мањинску Владу социјалиста, јер су со-

Др Војислав Шешељ: уласком у коалицију са левицом радикали су показали да умеју да владају

цијалисти водили исправну националну политику и бранили западне српске земље, Републику Српску Крајину и Републику Српску.

Ми смо се практично разишли око Венс-Овеновог плана. А онда смо поставили услов да се нешто радикално побољше мења у економској и социјалној сфери, дали рок од три месеца и пошто је ситуација била још гора после три месеца, ми смо кренули у рушење Владе Николе Шаиновића.

Хтели смо да у Владу Србије уђу све парламентарне странке, али СПО је од социјалиста тражио много

Нисмо пошто -пото хтели у Владу

Ако се сећате, у време те Владе дошло је до хиперинфлаторног штампеда, постали смо светски рекордери у стопи инфлације. Да би спасао Владу да не падне у парламенту, Милошевић је распустио Народну скупштину и заказао превремене изборе. Српска радикална странка се тада нашла под жестоком ударцима режима. Чак су почели да хапсе наше активисте, да воде жестоку пропаганду засновану на лажима, измишљотинама.

То је делимично поколебало наше бирачко тело. Медији нам нису били доступни, па сам ја морао да идем по унутрашњости, од једне до друге радио станице, и тако успоставим комуникацију са бирачима. Тада нам је смањен број гласова у парламенту Србије.

Био је то онај период наших жестоких сукоба са Социјалистичком партијом. Главни поводи тих сукоба био је однос према Републици Српској и Републици Српској Крајини. Тек почетком 1998. године долази до извесног отопљавања односа у смислу њихове елементарне коректности. Тада долази до првих

разговора, консултација. Међутим, ми се нисмо упињали из петних жила да уђемо у Владу.

Празна пушка СПО

● Или је дошло до слабљења социјалиста?

Др Шешељ: Па, они су мало ослабили у односу на изборе од 1993. године. На изборима 1993. године они су купили Нову демократију и њена четири ман-

ти са радикалима да формирају Владу. Тако да су му апетити стално расли и у неколико наврата кршио је већ постигнуте договоре. Стално измишљао нове захтеве, чак мешао нивое власти које немају никакве везе са републичким изборима. Џенкао се око амбасадорских положаја, директорских функција, вила на Дедињу, итд. У другој половини марта договор је напоскон био постигнут, да би сутрадан Драшковић звао телефоном и поставио нове услове.

Тада су се социјалисти обратили српским радикалима. Ми смо се за два сата, за можда ефективна два сата договорили, склопили коалицију, усагласили око програма... То је било дан непосредно пред скупштину.

Како су купили Нову демократију

● Кажете да су социјалисти купили Нову демократију. Како се то ради?

Др Шешељ: Ја не знам конкретно како, али несумњиво да јесу. Вероватно неким позицијама у привреди, неким уносним пословима. Јер то је странка чији чланови бављење политиком схватају као шансу за неограничено лично богаћење и ништа више. То је странка која је на изборе изашла у оквиру коалиције ДЕПОС, са Српским покретом обнове и Грађанским савезом. И одмах после избора напустила коалицију и прикључила се социјалистима.

У то време је било и неких полемика између Драшковића и Душана Михајловића. Врхунац полемике је био кад је Душан Михајловић и Драшковићевог брата Родољуба примио у Нову демократију и поставио за потпредседника. Дошло је и до политичког судара међу браћом. Чак је Родољуб Драшковић у неколико наврата критиковао Вука Драшковића преко медија. Свог рођеног брата.

Сличности и разлике са левицом

● Када смо договарали овај интервју рекли сте да се негде, у крајњој линији, државотворни и национални програми левог блока и радикала подударају.

Др Шешељ: Нисам рекао да се подударају. Они имају извештан степен сличности. Можда је крајњи циљ сличан или идентичан. Али ту има много разлика. Разлика у методу, разлика у поступку, разлика у брзини, разлика у висprenости, у реаговању.

● У јавним образлагањима уласка српских радикала у коалицију са левим обликом, помињано је Косово и одбрана Косова као један од кључних мотива.

Др Шешељ: Да. То је сигурно би кључни мотив за наш улазак у коалицију са социјалистима и ЈУЛ-ом. Ми смо то непрекидно у јавности понављали, и овај политичко-дипломатски пораз који

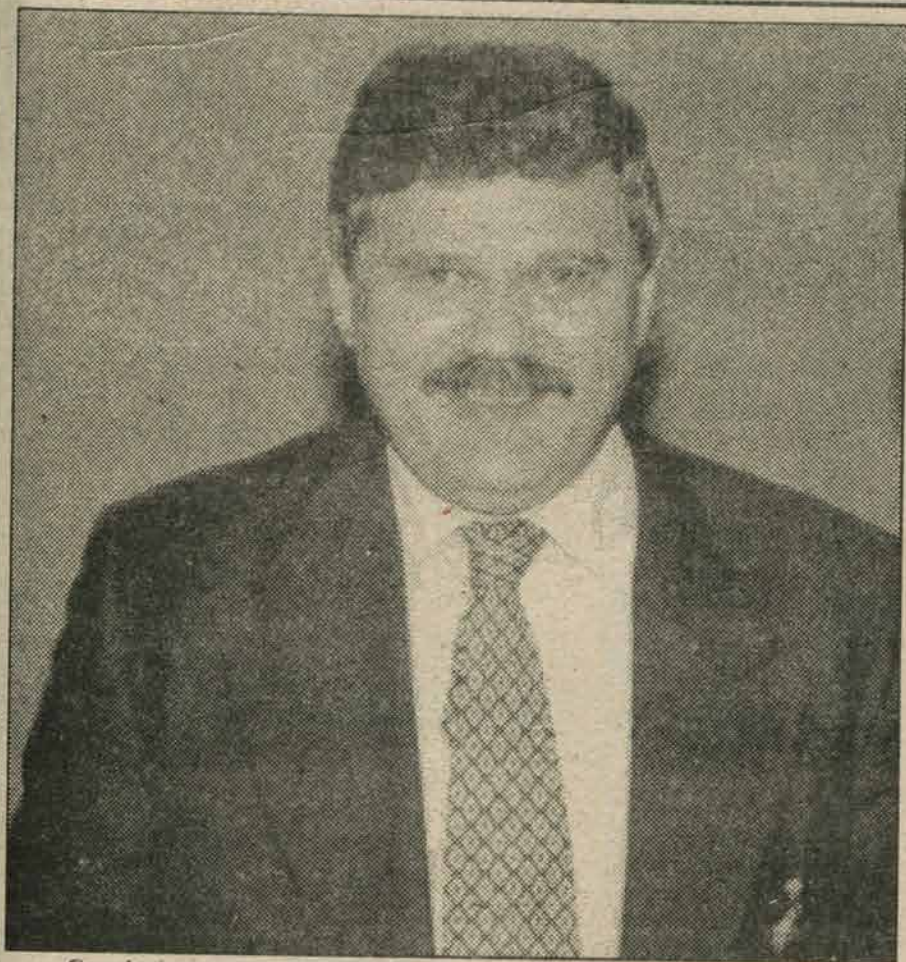
дата да би премостили то што им је недостајало до апсолутне већине у парламенту. Јер, социјалисти су имали 123 посланика, и са 4 посланика Нове демократије имали су 127.

Овог пута са 110 мандата више нису тако једноставно могли да премосте недостајућих 16 мандата и отпочели су дуге преговоре са Српским покретом обнове. Ако се сећате, непосредно после септембарских избора 1997. године, Српска радикална странка јавно је предложила варијанту да се прави четворна коалиција националног јединства.

Да поред радикала и левичарских странака учествује и Српски покрет обнове. А Српски покрет обнове упорно је одбијао ту варијанту, желео је Владу искључиво са социјалистима и ЈУЛ-ом, а претио је социјалистима и ЈУЛ-у да ће Српски покрет обнове, уколико се са њима не договоре, правити са радикалима техничку коалицију.

Ми смо то категорички одбијали и ћутали смо, мирно смо чекали шест месеци. Шест месеци је трајао тај период консултација Српског покрета обнове са социјалистима и ЈУЛ-ом.

Вук Драшковић је био убеђен да социјалисти ни у једној варијанти неће сме-

Социјалисти су поткупили Нову демократију: Душан Михајловић

смо доживели поводом Косова и Метохије био је повод за излазак из Владе, за наше оставке.

Већина схватила националну позицију

- Како су присталице српских радикала прихватили ту коалицију?

Др Шешел: Огромна већина је прихватила рационално, стаљожено, свесна потребе да се то уради. Било је појединачних неразумевања, али она нису оставила трајне последице. Онима који нису у први мах схватили ми смо објаснили аргументима и апсолутно није било никаквог напуштања странке због те коалиције.

- Шта су радикали изгубили са овом коалицијом?

Др Шешел: Радикали, по мом мишљењу, нису ништа изгубили. Али предстојећи избори ће показати да ли сам у праву или нисам. Радикали су добили рекао сам већ на озбиљности, на уверљивости, демонстрирали су своју способност, осветлили су образ, нису се ничим компромитовали.

- Социјалисти без вас данас не могу, а ви без социјалиста можете.

Др Шешел: Требало би мада то по-дробније рашчланити. Прво социјалисти могу без нас под условом да уђу са Драшковићем. Али од Вука Драшковића сви беже као од куге, са њим нико не мо-

же ни социјалисти, ни Ђинђић ни било ко.

Да ли ми можемо или не можемо без социјалиста. Можемо под условом да нам народ повери апсолутну већину гласова на изборима. А шта ако не добијемо ту апсолутну већину гласова. Ми желимо власт и ако желимо да владамо онда смо и ми у извесном смислу упућени на социјалисте. Оно што вам могу отворено рећи, што ми прижељкујемо од следећих избора, за шта ћемо се борити, то је да ми будемо већинска странка у парламенту, да имамо релативну већину посланика, да будемо водећа странка. Да имамо примат у односу на евентуалне будуће коалиционе партнере.

Никли из народа

- Када сте рачунали да ћете ући у власт, у којим условима и у ком времену?

Др Шешел: Били смо убеђени да ћемо постати владајућа партија. Остало је питање времена да се прецизира у ком року. Ми смо једина политичка партија у Србији која је заснована на стабилним основама, која своју снагу црпи из сопствене суштине, из народа. Левицарске странке су наследиле власт од ранијег режима, није био прекид континуитета власти. Само су се трансформисале, промениле назив и наставиле да владају. У старту су имале веома повољну позицију. Али та позиција има и своје слабе тачке. Нису успели да изврше

кадровско проветравање у оној мери у којој је то било неопходно, многе ствари се по инерцији и даље одвијају, многи људи неискрено приступају или су у чланству само зато што су то владајуће партије, а не због идеологије, не због програма.

Све је то пратећа појава странки на власти. Остале опозиционе странке су углавном на страним уздама, на западњачким уздама и опстају уз западњачку финансијску и пропагандну подршку. Нека више, нека мање, али свака има своју нупчану вршцу са западним силама. Српска радикална странка је апсолутно независна, потекла искључиво из народа, из српског националног бића. Има своју унутрашњу виталност, опстаје упркос томе што се некада нађе и усамљена на политичкој позорници. Као највиталнија политичка партија ми смо, једноставно, предодређени за политички успех.

Било је само питање дана када ће се тај успех материјализовати уласком у Владу. Мислим да је сад само питање дана када ћемо бити доминантан фактор у некој будућој Влади.

Патриоте и квислинзи

- Зар није помало анахрон и неспиродан "брак" левице и деснице?

Др Шешел: Да ми живимо у нормалним околностима могла би то било неспиродно. Али, у апсолутном смислу не мора да значи. Сетите се, и Немачка је у релативно нормалним околностима имала такву владу у време канцелара Кисинџера. Направљена је коалиција демохришћана и социјалдемократа, двеју највећих партија. Тада је Вили Брант био министар иностраних послова.

Али и Немачка је имала у новијој историји један такав период који је трајао четири године.

Сада се на нашој политичкој сцени једноставно не поставља питање левице и деснице. Код нас је сада доминантно питање патриотизма и издаје. Нужно се формира патриотски насупрот квислиншком блоку. Патриотски блок се супротставља америчким настојањима да се униште Србија и српски народ, а квислиншки блок је спреман да служи непријатељима нашег народа и државе. То је сада основна линија поделе на политичкој сцени.

- Али, левица у Немачкој је далеко од неокомунистичке политичке партије, као што су ЈУЛ и СПС?

Др Шешел: Али постоје и озбиљне разлике између Немачке и Србије, односно Југославије.

- Тачно, али то није добро објашњење.

Др Шешел: Мислим да Социјалистичка партија Србије не личи на немачку Социјалдемократску партију, али личи на Демократску партију социјалиста, која је настала трансформацијом источњонемачке комунистичке партије. Отприлике би то био пандам. Јер, немачке социјалдемократе нису понikle из ко-

мунистичког миљеа, а наши социјалисти јесу. Ви, слакако, знате колики је био сукоб почетком овог века између комуниста и социјалдемократа.

Чак у једном тренутку је био много жешћи сукоб између комуниста и социјалдемократа него између комуниста и фашиста. И све до Хитлеровог доласка на власт тај сукоб доминира европском политичком сценом.

Са друге стране, питање је опет у којој мери смо ми, радикали, слични са немачком умереном десницом. Јер та немачка умерена десница води изразито проамеричку политику.

• Она брани само интересе свога народа.

Др Шешељ: Питање је сада на који начин брани. Ја мислим да ће Немачка у најскорије време почети да тежи еманципацији, извлачењу из америчког загрљаја. Јер, амерички загрљај почиње да уништава и европске земље, гуши их, сувине их стеже.

• Они ће да се извуку када довољно ојачају?

Др Шешељ: Мислим да су одавно већ ојачали и да могу у сваком тренутку да се извуку. Али се онда поставља питање зашто се не извлаче. Да ли их то неки унутрашњи ирационални страх омета.

• Немачка је никла из пепела, после пораза у Другом светском рату, првенствено уз помоћ Америке?

Др Шешељ: То се десило пре 50 година.

• Немци су сачували нацију после великог пораза, сад су подигли привреду и довољно ојачали да су доминантна војна и политичка сила у Европи.

Др Шешељ: Они су већ доминантна војна и политичка сила у Европи. Доминирају и Европском унијом. Мислим да Европска унија неће опстати на дугу стају, али ће Немачка задржати доминацију у својим сателитским државама Пољској, Чешкој, Мађарској, Аустрији, можда и Словачкој, а није немогућа њена доминација и над Финском, Шведском, Норвешком, Данском, земљама Бенелукса.

И то је неко природно окружење Немачке. Мислим да ће Немачка своју силу, своју моћ реализовати на том простору. Немачка ће врло брзо напустити политику блиског савезништва са Француском. Француска је оптерећује, Француска је спутава.

А поготово јој унија са Великом Британијом не значи ништа, само јој смета. Мислим да ће Немачка под своје окриље преузети све ове државе, германизоваће их у буквалном смислу речи, за неких 50-60 година то ће бити Немачка. Имаће доминантан положај и у односу на Француску и у односу на Италију. Велика Британија ће се вероватно распасти на своје саставне делове, Енглеску, Шкотску, Велс.

Могло је и другачије

• Зар Србија, односно Југославија, није могла у овим временима да води једну другачију политику у односу на

ово што нам се догодило, рецимо учешћу на примеру Немачке, мада те ствари нису лако упоредиве?

Др Шешељ: Можда је могла, али сада је то опет питање. Мислим да смо се ми нашли на путу америчким и немачким интересима. И било шта да смо урадили, тешко бисмо избегли у целости све ово што нам се догодило. Међутим, неке шансе смо имали крајем 80-тих година, и ту смо фатално каснили.

Могли смо да будемо прва држава источне Европе која је кренула путем приватизације. Имали смо идеалне услове за то.

• И да уновчимо то што смо на путу?

Др Шешељ: Да. У књизи "Демократија и догма", коју сам објавио 1987. године, изнео сам идеју која је тада могла бити спасивосна. Уместо да се идеја прихвати и реализује, књига је забрањена, а аутор прогањан. Идеја се базирала на иницијативи да се наши спољни дугови отплате страним власништвом над нашим фабрикама. Тада је то могло да одјекне као сензација у западном свету и ја мислим да бисмо ми то врло успешно провели. Убеђен сам у то, као и да би то Западу служило као пример за источну Европу, а ми бисмо једноставно оздравили своју привреду.

Имао сам фантастичан програм још 1986.

• И сачували своје интересе и без бомбардовања.

Др Шешељ: Овде сам у једном обимном тексту, који је остао недовршен, дао

Они су ментори и финансијери већине опозиционих политичких странама у Србији: Хавијер Солана и Вилијем Коен

Нашли смо се на путу америчких и немачких интереса, то је умногоме диктирало нашу судбину

и нацрт могућег политичког програма превазилажења дубоке економске кризе друштва. Програм је изложен у 12 тачака и у целости је одговарао нашим друштвеним потребама:

- 1) Поштовање принципа уставности и законитости.
- 2) Обнова грађанских слобода и права.
- 3) Гарантовање слободe штампе.
- 4) Увођење вишепартијског система.
- 5) Реконструкција југословенског федерализма уз укидање аутономних покрајина и свођење броја република, федералних јединица на број југословенских народа. То подразумева и одустајање од политикантског измишљања нових нација као што су муслиманска или црногорска.
- 6) Претварање највећег броја привредних предузећа у акционарска друштва.
- 7) Понуда страним повериоцима да се југословенски дугови врате кроз власништво одговарајућег процента акција у њима. Тиме би држава престала да буде дужник, а једна демократска и народна власт није обавезна да призна и преузме обавезе које је аутократски режим произвео.
- 8) Редукција државне управе и административног апарата.
- 9) Укидање свих врста привилегија за новлашћене друштвене слојеве те увођење пензијског и здравственог осигурања на принципу пуне солидарности.
- 10) Прокламовање неутралне спољне политике и настојање да се Југославији обезбеди међународни статус по узору на Швајцарску, Аустрију или Шведску. Денолитизација војске и полиције.

11) Систематско сређивање и рационализација институција друштвеног образовања.

12) Нова колонизација Косова и Метохије која би се провела на осмишљен и систематски начин.

То је један, обиман текст, остао је недовршен, писан је 1986. године непосредно по изласку из затвора.

Они који су данас главни опозиционари, попут Драшковића и сличних, још су се бавили комунистичким заблудама, идиотлудима. Тада је Драшковић мислио да је врхунац демократије ако се увведе принцип да се на све функције кандидују најмање три кандидата из једне партије. То вам је као трка три коња из исте ергеле.

Словенце је требало раније пустити

- Ваши коалициони партнери радили су све супротно од овога о чему сте ви писали 1986. године. И озбиљна аналитика говори да нас је недостатак те врсте размишљања довео до овог националног пораза.

Др Шешељ: Опет је врло тешко расправљати о стварима на принципу шта би било када би било. Убеђен сам - да се појавила озбиљна политичка снага да реализује програм оваквог усмерења да би све било другачије, много повољније за Србе. Нико Србима не би могао приписивати некакав генетски комунизам и ширити светом предрасуде те врсте.

Затим, економско оздрављење довело би до смањивања сепаратистичких тензија. Треће, у то време сепаратистичке тенденције су се показивале само у Словенији. Залагао сам се да се Словенија пусти да се осамостали, да се отцепи. Ја сам тих година подржавао све те

словеначке сепаратисте, и Рупела, и Јанџа Јаншу и ове који су били хашпешни, објављивао сам текстове у словеначкој штампи, имао сам и два предавања, једно у Љубљани друго у Марибору. Српски је интерес био да се Словенија што пре отцепи. Па да ми онда са остатком расправљамо какву државу желимо и како ћемо је организovati. Са Словенијом није било никаквих нерешених спољних питања, нека иде.

Хрватска није могла тада да се отцепи, јер је Срба у њој живело милион. Правили бисмо државно устројство демократског карактера, овакав улазак страног капитала кроз акционарство друштвених предузећа, тадашњих друштвених предузећа, пребијање спољних дугова, решавао би нам два кључна проблема. Замислите да смо ондашњих 19 милијарди долара дуга преломили на овај начин, па да су у "Заставу", "Електронску индустрију", "Сартиг", "Фероникл" из Македоније, у неке фирме из Хрватске и Босне и Херцеговине, страни повериоци ушли као сувласници или као власници тих фабрика, где би нам данас био крај у економском смислу.

Комунисти - националисти

- Како је то било уопште могуће и размишљати када је данашњи вођа левог блока, последњи на просторима бивше Југославије основао дозвољено плурализам у Србији, и испао крајње смешан на последњем Конгресу југословенских комуниста, тврдећи да није све готово, да се комунизам може одбранити?

Др Шешељ: Милошевић не да није био вођа левог блока него то је период великих сукоба међу југословенским комунистима. Југословенски комунисти су били главни националистички предводници онога времена.

И код нас је постојала криза Титовог наслеђа. Да је Југославија имала Титовог наследника у правом смислу речи у комунистичком периоду, можда би се ствари другачије развијале. Али борба за наследника је трајала 10 година и окончала се разбијањем Југославије.

Нико од ондашњих комуниста није био спреман да прихвати овај програм. У то време они су се замајавали са оне четири дебеле књиге тзв. дугорочног програма економске стабилизације, са гомилом глупости.

И данас су многи у левици против приватизације

- У самој Србији тада, па до данас, није сазрела та свест да је то можда један од правих начина, можда једина начин да се спасемо свега овога што нам се догодило?

Др Шешељ: Код наших доскорашњих коалиционих партнера још увек има људи који интимно не прихватају приватизацију, сматрају да нам је то сад нешто наметнуто, да је такво окружење па и ми морамо да се прилагодимо, да би супротан потез био много бољи итд. Има

и истинских заљубљеника у концепт друштвене својине. То је оно што је трагично.

Догађаји их затицали

- Кажете да је данас на политичкој сцени врло јасна подела на издајнике и патриоте. Да ли је укупан амбијент, створен кроз поражавајућу политику која је вођена у овој земљи последњих 10 година, па и 15 година, говорим о српским и црногорским политичким вођама, данас само последица тога?

Др Шешељ: Прво, не може да се говори о српско-црногорском, може о србијанском и црногорском.

- Добро.

Др Шешељ: Наше државно руководство догађаји су затицали. Углавном их затицали неспремне: пад комунизма у источној Европи, и уједињење Немачке, и амерички концепт новог светског поретка итд. Они су се непрекидно неуспешно прилагођавали новонасталим околностима и каскали за догађајима. Нису имали неке реалистичне визије будућности, европских перспектива, правца историјског развоја.

Дакле, имали су окоштаду догматску комунистичку свест. Само су глумили да им свест није догматска, заклинајући се у концепт самоуправљања.

Сетите се какву је сензацију, да ли је то било у јуну 1998. године, изазвао један интервју Слободана Милошевића "Нинг" у. Да ли је то било 1997. или 1998. године, не могу тачно да се сетим, али се он први пут изјаснио против Закона о удруженом раду. То је била неверова-

тна сензација. Он је и тиме стекао огромну подршку српских десничара, десничарски оријентисаних дисидентата. До тада је Закон о удруженом раду био недодирљив, табу. Мене су можда за блаже ствари осудили на осам година робије 1984. године.

Све брже од левице

- Чињеница је да је и наше садашње руководство, говорим о левици, било историјски затицано, имају исте проблеме, наследивши исте болести, склеротични, неприлагодљиви, нису имали визију, све је некако трчало испред њих.

Др Шешељ: То често говорим и у разговору са челницима Социјалистичке партије и ЈУЛ-а, да је њихов основни проблем што нису имали бар извесног опозиционог предаха, макар од неколико месеци. Да су се бар мало нашли у опозицији, то би им помогло да прочисте своје редове, да освеже идеолошку свест, да стану на ноге. Да се стабилизују и да виде заправо с којим снагама располажу.

Они још не знају с којим снагама располажу. Зна се да је један велики проценат бирачког тела уз њих, али унутар своје партије не знају јасно шта је њихово, шта није.

Шта су могли да ураде

- Из тога би се могао извести закључак да је то руководство неспособно?

Др Шешељ: Шта значи то неспособно руководство?

- Значи да су лоше радили свој посао.

Др Шешељ: По ком ви то критеријуму оцењујете?

- По критеријуму да је земља доведена докле је доведена.

Др Шешељ: Није доведена њиховом вољом.

- Али њиховом политиком јесте.

Др Шешељ: Питање је шта су они могли да ураде да промене нашу судбину, а шта нису. Лично мислим да су могли још много тога да ураде, а нису урадили. Али, да ли би исход био другачији, или исти овакав, или лошији, то ми сад не знамо. Јер, постоје многе ствари које се тичу наше судбине, које апсолутно не зависе од наше воље. Прво, амерички, а приори, негативан став према Србима као традиционалним руским савезницима на Балкану. Тај априористички амерички став потиरे све ове ваше тезе.

Могли смо, дакле, имати најпаветније људе, најбоље реформисте, најуспешније економске стручњаке па да нас задеси иста ова судбина, можда и гора.

Не браним левицу

- Чак ни ваша висока елоквенција не може да их одбрани.

Др Шешељ: Ја их не браним. Само мислим да су ваше оцене сувише једностране.

- Могуће да су оне једностране, међутим Америка се, као изразити противник Срба, историјски јавља први пут изричито 1989-90. године. А Југославија, односно Србија, Црна Гора улазе у рат без савезника.

Др Шешељ: У који рат улазе?

Др Шешељ: Имао сам фантастичан програм још 1986. године

• Улазе 1990, 1991. године без савезника.
Др Шешељ: У који рат улазе?

• У распад Југославије
Др Шешељ: Прво, то је унутрашњи грађански рат.

• У унутрашњи грађански рат, али без савезника?

Др Шешељ: Обично се у грађански рат улази без савезника. Сепаратисти су имали спољне савезнике.

• Наравно?

Др Шешељ: Нисмо ми својом вољом ушли у тај рат.

Срби без савезника

• Све је то уреду. Али Срби нису имали тада савезнике, немају их ни данас?

Др Шешељ: Али, нисмо били спремни за тај рат. Нисмо били припремљени. И нисмо адекватно реаговали, то је проблем. Не можете ви на силу да добијете савезнике. Нема их, па нема. Па непријатељ вас и напада онда када сте усамљени, када сте најслабији, када вам је његов напад најнепријатнији и најтеже вам пада. Он бира тренутак када ће вас напасти и изабрао је тренутак када нам је било најтеже.

Све је тачно, али...

Др Шешељ: Када је и Совјетски Савез био пред распадом, када је Горбачов потпуно издао националне интересе свог народа, своје државе.

Е сад, како је требало реаговати? Требало је тада подхитно отцепљивати Словенију. Требало је хапсити оне који су се тајно наоружавали у Хрватској, планирали убиства српских официра. На телевизији су приказали онај тајно снимљени филм контрабавештајне службе и ником ништа. Тада су морали енергично реаговати. Даље, када је већ то било немогуће, онда су требали ампутирати Хрватску.

Моји говори из тог времена пуни су таквих идеја. Ампутирати Хрватску на време да нас не би затекло ово што нас је затекло.

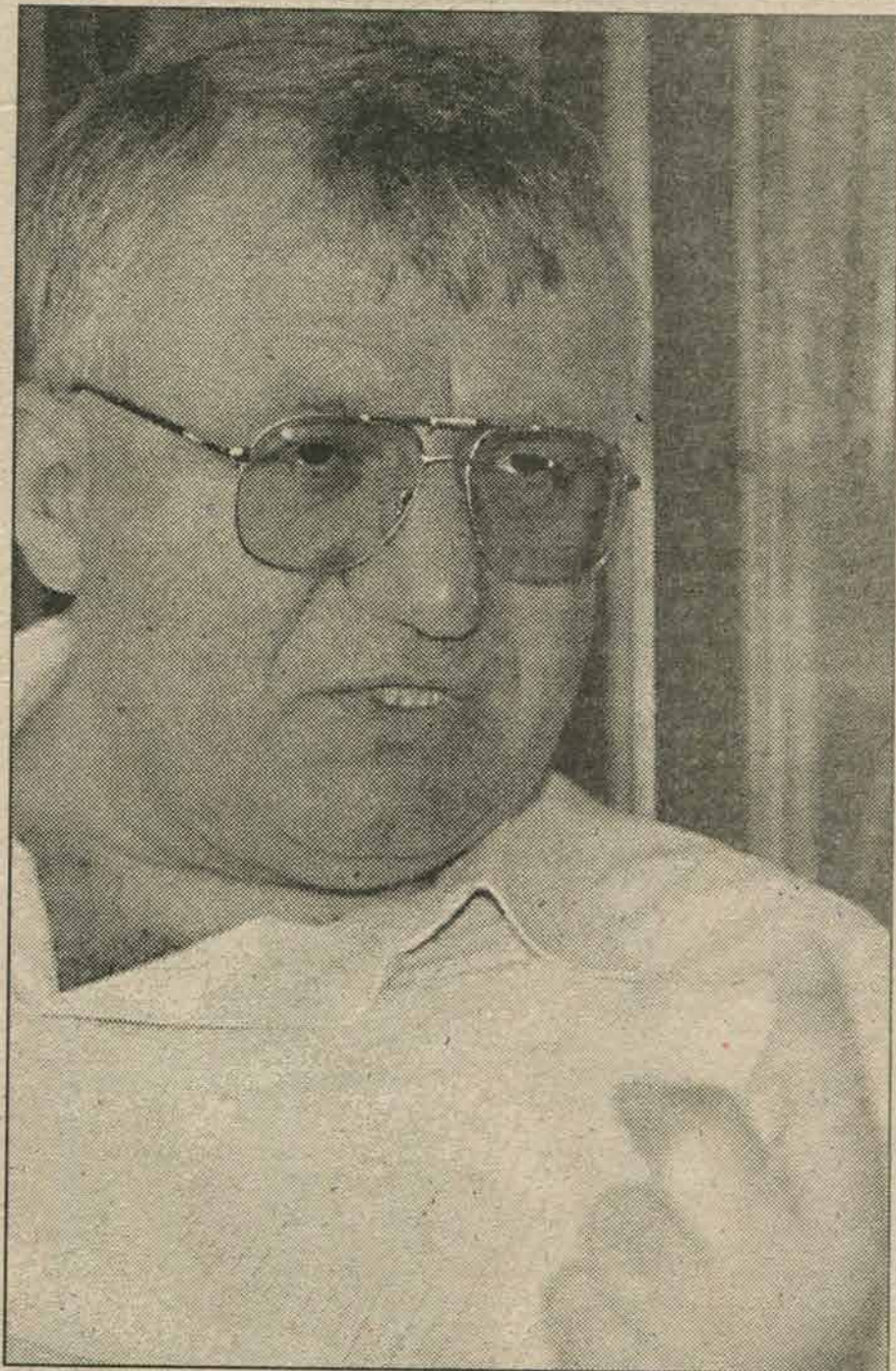
• Сви су имали савезнике, Срби су остали сами?

Др Шешељ: Интимно, једноставно не прихватам вашу логику разматрања питања савезништва. Срби остали сами. Па где су могли да нађу савезника, на Марсу, где? Где постоји таква ресурсе, па да идемо да га тражимо.

Кога смо могли имати као савезника? Хајде да видимо, да идемо тим путем кога смо могли имати као савезника?

Извесна брана

• Могли смо, решимо, политиком. Да смо урадили у Југославији оно о чему сте ви писали 1986. и 1987. године, могли смо да штитимо своје интересе, решимо, па би нам савезник био светски капитал, немачки, амерички...

Словенце је требало пустити да се отцепе много пре 1991. године

Др Шешељ: То је могла бити извесна брана од бомбардовања, да се ти капцитети не уништавају јер је у њима страни капитал, и то је све. Ево, Чехословачка је пошла тим путем па се распапа.

Међутим, чехословачки комунисти нису били непријатељи својих народа ни Чеси, ни Словаки, па када су устројили Чехословачку федерацију, установили су је по етничкој линији. Па се Чехословачка распапа на две државе, сасвим се нормално распапа, два народа се разишла. Овде су српски комунисти били најгори издајници и највећи непријатељи свога народа.

Они су поцепали српски народ и српске земље. Американци су ишли тенденциозно на разбијање источноевропских

федерација, да би по том примеру, по том образцу, поцепали Совјетски Савез. Због тога, искључиво због тога се распапа Чехословачка.

Није било никаквог интереса ни Чеха ни Словака да се распапа та заједничка држава. Сада је и једним и другим теже. Није било тензије, било је извесне суревњивости као између Банаћана и Бачвана, можда, или Банаћана и Сремаца. Чак говоре истим језиком уз одређене дијалектолошке разлике. Врло сличним језиком говоре.

САД су хтеле да разбију Југославију

Американци су хтели и без изражене антисрпске мржње да разбију Југосла-

вију. Како да је разбију? По унутрашњим границама које је Тито устројио уз помоћ српских комуниста. Да би то био образац за цепање Совјетског Савеза да не би случајно Руси рекли, сво пола Казахстана је наше, јер ту живе у апсолутној већини Руси, оволико је наше у Литванији, оволико у Летонији, Естонији, Украјини. То је био проблем. Али коме сада доказивати да су српски комунисти највише грешили 1941. године па надаље. У томе је срж проблема.

Знате, не можете ви нападати своје савременике зато што им неке њихове димензије у историјском смислу нису адекватне, нису надчовечне. Можда је могуће било да се нађе визионар, или група визионара изузетног историјског калибра, али они се појављују једном у 100 или 1000 година. Знате, не можете некога критиковати зато што није све знао унапред.

Ви који сте све знали што се нисте изборили на изборима да преузмете власт и моћ. Што нисте убедили народ да сте најбољи па да ви тај посао обавите.

Друго, какву год имамо власт народ је такву хтео. Имали смо примедбе на изборе, али те примедбе се односе на један проценат изборних гласова, резултата. Све остало је народ хтео.

- Абсолютно, народ је изабрао ову власт, али не и резултате те власти?

Др Шешељ: Не можемо ми из ове коже искочити и сада нападати свој народ као што је то радио Драшковић. Што није хтео за нас да гласа. Или што није хтео да гласа у већој мери за нас.

Неспорна историјска одговорност руководства

- Ми не нападамо народ, ми само имамо апсолутно право да разговарамо о резултатима рада нашег државног руководства под чијом политиком и руковођењем се десило ово што је ужасно.

Др Шешељ: Та историјска одговорност је неспорна. Али ја мислим да на том државном руководству не лежи искључива кривица. Ту треба бити умерен у процени и рационалан и трезвен колико су заиста могли да промене историјски ток, а колико се тај историјски ход одвијао без њиховог учешћа и без њихове воље. Колико је споља био наметнут. А споља је био наметнут принцип неменања унутрашњих административних граница.

То је за нас било фатално

- То је само један сегмент?

Др Шешељ: Да се вратимо на оно питање на коме сте инсистирали, где смо ми могли наћи савезнике? Ми смо могли једино на Марсу да их нађемо, нигде другде.

- У политици су само интереси вечни, а није ваљда да нико није имао интерес за овај простор од моћних сила и

да се у том интересу нађемо и ми и они?

Др Шешељ: Све моћне силе које су имале интерес на нашим просторима имале су, пре свега, интерес да се Србија сведе на што мању меру. Да се разбије Југославија. Тај се процес није могао зауставити. Питање је само ефикасности нашег парирања. Да смо на време повукли војску из Словеније и претворили западну Славонију у тврђаву, да смо на време извукли вараждински корпус, да смо на време извукли све војне инсталације, укључујући војну болницу у Загребу, да смо на време испразнили складиште оружја и муниције код Делница, све би било другачије. Све.

Међутим, ми то на време нисмо урадили. Да смо на време реформисали армију, да смо на време посмеђивали Титове генерале, да је ту било неколико брзих одлучних потеза, све би било другачије. Али ти потези нису повучени.

Поставља се питање ко је могао да их повуче, а није. И то је веома тешко питање. Јер онај ко би их повлачио не би их могао институционалним путем повући. Уставно уређење је било такво да су сви били блокирани. Дакле, морало се ванинституционално.

О ванинституционалном путу се размишљало, сами сте то поменули у прошлом разговору, међутим, нико се није одважио, нико се није усудио да крене тим путем. Е сада, из ове перспек-

тиве, као савременици, не можемо никога оптуживати што није био спреман да изведе државни удар или пуч. Из неке шире историјске перспективе када дођу генерације које долазе после нас, можда ће то тако оценити. Ми то не можемо, ми сада не можемо некога напасти – с, што ниси извршио државни удар тада и тада. То је политички бесмислено. Може се показати да је то била једина нужна мера 1990. или 1991. године.

Додик води такозвану "флексибилну" политику

- Али исто тако можемо да поставимо питање да ли је морало доћи до овога до чега је дошло. Да ли је то резултат једне нефлексибилне политике, политике без визије?

Др Шешељ: Ево, Додик води флексибилну политику па каква му је корист за народ и државу од тога.

- Није Додик меридо.

Др Шешељ: Ево Бугари воле флексибилну политику, шта су добили? Румунија води флексибилну политику. Два изразито проамеричка режима у Бугарској и Румунији, шта су добили? У још већој мери живе него ми.

Македонија води флексибилну политику, најфлексибилнију, шта је Македонија добила? Само окупацију и опасност од Шингара. Македонија је у најаве

Пресудни историјски догађаји су затицали левицу

hoj опасности. Може ли бити флексибилнија политика од њихове – сваки амерички захтев испуњавају, чак признају Тајван и раскидају односе са Кином.

Хајде, замислите флексибилнију политику. Ја хоћу да вам докажем да вам је теза бесмислена. Флексибилност ту ништа није помагала. Овде где је грешка била државног руководства, то је не-разумевање историјског хода, адекватна припремљеност на искушења која нас чекају. Увек су нас догађаји затицали, само то.

● О томе заправо и причамо.

Др Шешељ: А то да смо могли да нађемо савезнике, да смо могли бити успешнији, да смо били флексибилнији, то су бесмислице.

Коалиција са левицом

● Имам за вас мирније питање: како је дошло до коалиције са левицом. Је ли вас Милошевић позвао и разговарао са вама?

Др Шешељ: Да. Позвао ме прво Милошевић и разговарали смо, а онда сам са руководством Социјалистичке партије, заправо са Горицом Гајевић, Мишићем, Мирком Марјановићем постигао дефинитивни договор. Значи, са Милошевићем сам се начелно договорно да правимо коалицију, а онда сам са њима за два сата постигао комплетан договор.

Тај договор је прво обухватао заједнички програм Владе, па ону декларацију о националном помирењу. Да иронија буде већа, основни текст те декларације, коју смо усвојили у Народној скупштини, писао је Вук Драшковић, када се спремао да уђе у Републичку Владу.

Онда смо се договорили око расподеле министарских мандата, министарских портфеља по принципу пропорционалне заступљености сваке од ове три странке и у квалитативном и у квантитативном погледу. О заступљености српских радикала у свим управним одборима државних предузећа, установа итд.

Декларација о националном помирењу

● Шта је било са том декларацијом о националном помирењу?

Др Шешељ: Усвојена је у Народној скупштини.

● На који начин је то валоризовано у пракси, у животу?

Др Шешељ: У приличној мери је то валоризовано. Имали смо ми највиши степен националног јединства и солидарности од 1990. године наовамо.

● Ако је у приличној мери валоризовано, не разумем зашто се носиоцима партизанске споменице на државној ТВ одају све почести, четнике да не помињемо, а солунци немају исти третман као партизани?

Др Шешељ: Ја сам више пута изразио у име српске радикалне странке незадовољство програмском политиком, оријентацијом и понашањем челних људи државне телевизије. Чак и улазак Томислава Николића и Александра Вучића у управни одбор је каснио у односу на реконструкцију осталих управних одбора јавних предузећа.

Они су тек негде у новембру или децембру ушли као представници српске радикалне странке у управни одбор,

а још није одржана ниједна седница тог управног одбора којој би они присуствовали. Једна је одржана али су искористили моменат када је Томислав Николић био у Украјини, а Александар Вучић у Приштини. Убеђен сам да су они намерно искористили тај моменат да одрже седницу без њих.

Ево, пре неколико недеља сам одстранио опет новинара државне телевизије са наше конференције за штампу. То смо у два-три наврата урадили.

Недавно сам изјавио, када сам гостовао на телевизији "Палма", да је фалсификован извештај са наше конференције за штампу на државној телевизији.

Проблем идеолошке оријентације

● Ако би избегли ту болехивост левог блока према комунистима и партизанима, не може се ни изблиза поредити пажња државних медија и негововање националног у поређењу са солунцима, са страдањима Срба у Хрватској...

Др Шешељ: То је тачно, али то је сада ствар идеолошке оријентације наших досадашњих коалиционих партнера. Имали смо један велики проблем који је могао сам по себи да доведе до кризе Владе. Јавност том проблему није посветила већу пажњу. Крајем августа прошле године покушали смо да поставимо споменик потпуковнику Веселину Мисити у Лозници, ослободиоцу Лознице 31. августа 1941, бриљантном официру, војном команданту, четнику.

Општинске власти су прво усмено најавиле сагласност, а онда одбиле и забраниле постављање споменика. Ан-

Где су Срби могли да нађу савезнике, кад су западне силе одлучиле да раскомадају српске земље

гажовани су полицију. Чак су нам рушили постамент. Ми смо дошли 31. августа и организовали парастос, прошли кроз центар Лознице, отишли на гробље, одржали парастос, а онда на препад, негде крајем новембра, поставили споменик. Тада сам интервенисао код члених државних функционера из реда наших коалиционих партнера и захтевао да се то не дира ни по коју цену. Нису дирали. Иначе, могло је да се деси да полиција, приликом тог парастоса, нападне и на наше министре.

Одбрана историјских заблуда

• Нису смели?

Др Шешељ: Порушили су нам постамент, како нису смели?

• Није власт смела да вас нападне, зато што сте им драгоцени.

Др Шешељ: Јесте, али ево неки људи су закључили да им је драгоценије да сачувају историјске заблуде, лажи, клевете, комунистичке предрасуде према четничком покрету, према људима који су били истински патриоти, борили се за отаџбину. Тај споменик је остао, додуше подигнут је испред просторија Српске радикалне странке.

• Ви сте ушли у коалицију са две политичке партије које се нису разрешиле тих комунистичких предрасуда. И чак када је у питању и национално, код њих је то врло ништијасто, неодређено?

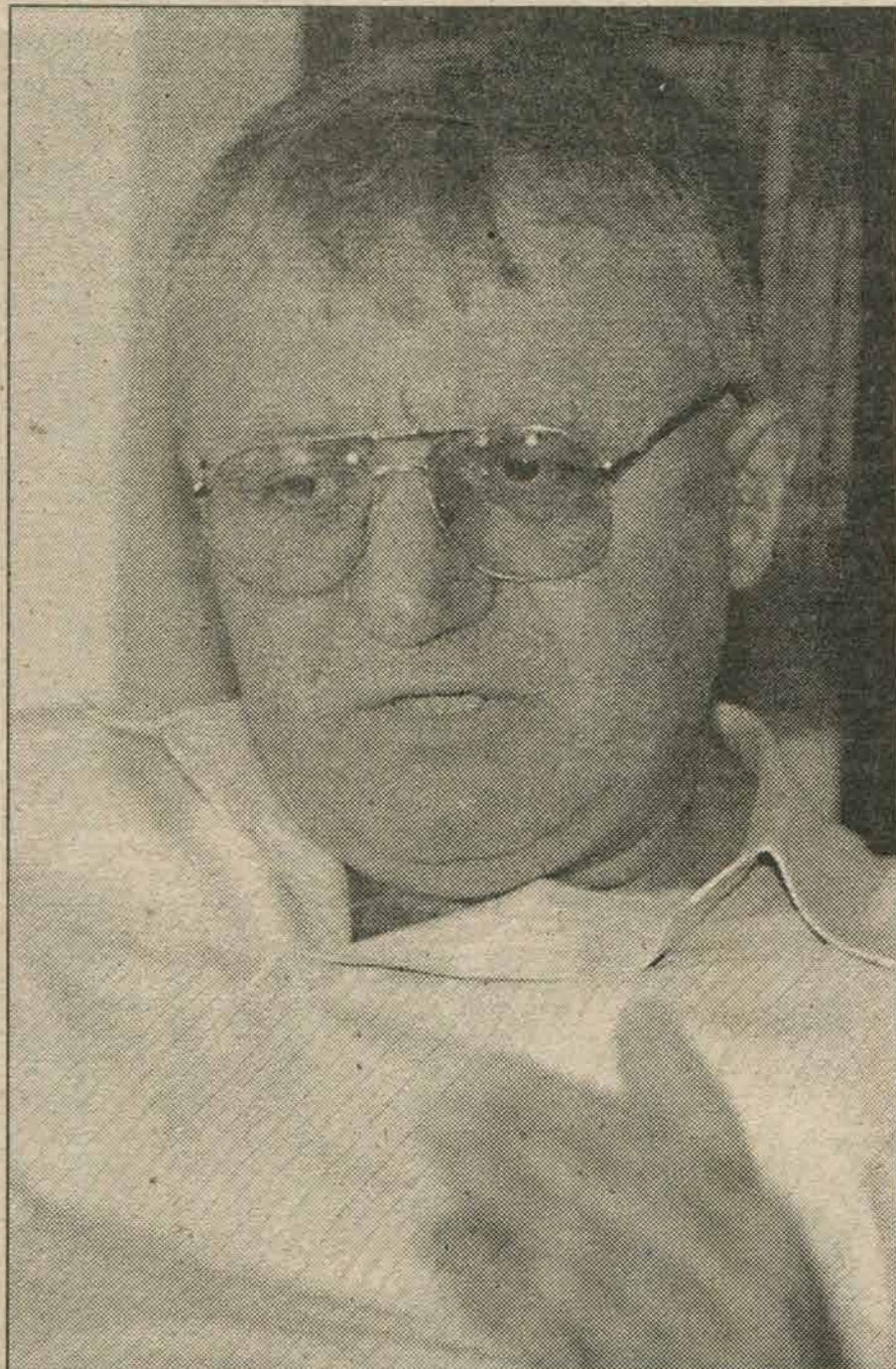
Др Шешељ: Оне су такве какве су, са таквим предрасудама, са таквом идеологијом, али и са таквим упориштем у народу.

Нама сметају те њихве предрасуде, али не можемо ми рећи, е смета нам то, не можемо ми никако заједно, па и кад је нешто важније било у питању, и то очување Косова и Метохије и државе у целини. Ми смо четници, они су партизани, ако партизанима не смета коалиција са четницима, зашто би сада четницима сметала коалиција са партизанима - ако се браћи држава. Није то прва историјска коалиција четника и партизана. Била је на почетку Другог светског рата.

Ми, радикали, показујемо идеолошку ширину, код нас нема доктринарне затушаности, код нас нема предрасуда.

Иако сам четнички војвода, нисам спреман да оправдам баш сваки четнички потез у Другом светском рату. Мислим да је и ту било погрешних потеза. Поготово у Србији. Не могу да оправдам сваки потез неких разурарених четничких банди које су клале и у Србији без икакве команде, без икакве одговорности према руководству Равногорског покрета. Не заборавите, сам Дража Михаиловић је наредио да се ликвидира четнички војвода Коста Пећанац због таквог понашања и због сарадње са Немцима.

Али, исто тако, не дозвољавам да ти појединачни инциденти, па чак и злочини засене укупну патриотску природу четничког покрета. Као што никада

Др Шешељ: левица би требало да оде у опозицију и да измери своју снагу

не бих посумњао у то да је велики проценат партизана био истински патриотски оријентисан, да је волео свој народ, да се борио против окупатора. Зашто су комунисти могли да стекну толику подршку и толико симпатија, зато што је у свести нашег народа комунизам био импортован из Русије. Као такав је и прихваћен, иначе га никада не би Срби прихватили.

Али не дозвољавам ни да се прикривају партизански злочини. Дедијер је наводио податак да су партизани у току Другог светског рата, и непосредно после рата, убили 150.000 цивила. А према сведочењу Јозе Томашевића, америчког историчара хрватског порекла, четници су убили око 10.000 цивила. Па и те бројке ваљда нешто говоре. Зло-

чин је увек злочин када се убије један човек, онда је то тежак злочин.

Дакле, те квантификације не могу бити морално оправдање ни за једну ни за другу страну. Али, речито говоре о укућним приликама у којима смо се нашли и понашању и једне и друге стране.

Југословенска левица

• Социјалистичка партија Србије је ника из Савеза комуниста Србије. И она је партија која је толико пута потврђена на изборима као једна респективна снага. Међутим, ЈУЛ је партија која је створена у медијима, и још ниједном није валоризирана у народу, пред бирачима?

Др Шешељ: Мислим да то највише смета самом ЈУЛ-у. Ако желе да имају

Долник води флексибилну политику, али је издао српске националне интересе

озбиљну политичку партију на дугу ста-
зу, морају да провере ту своју снагу у
бирачком телу. Ако Социјалистичка па-
ртија Србије дозвољава да унапред, на
целићено дели свој гласачки потенци-
јал са другом партијом, зашто би то нама
сметало.

Чак је нама можда и боља ова вари-
јанта. Можда би социјалисти освојили
свих 110 мандата да нису ишли са ЈУЛ-
ом и Новом демократијом на изборе. Мо-
жда би имали више, можда мање, ко то
зна. Нама је боља варијанта да социјали-
сти оно што освоје поделе са другима
после избора. Онда су они мањи.

● Због чега је основан ЈУЛ?

Др Шешел: То питање теба поста-
вити руководству ЈУЛ-а.

● Значи ли то да Војислав Шешел не-
ма мишљење о томе?

Др Шешел: Слушајте, мислим да мо-
је мишљење у овом случају није поли-
тички релевантно мишљење. Зашто је
основан ЈУЛ? Нашла се група људи и
захваљујући одређеном положају, одре-
ђеним позицијама, основала једну поли-
тичку партију која је блиска социјали-
стима, али им је у извесном смислу кон-
курентна.

Са друге стране, то се може сматра-
ти партијом незадовољних социјали-
ста. Јер, скоро сви ЈУЛ-овци су раније би-
ли у Социјалистичкој партији.

Како их разликујете

● Како ви делите њих, како их препоз-
најете. У народу се више не зна ко је
ко?

Др Шешел: Ми знамо ко је члан које
партије. Али, успешност наше сарадње
са људима из једне и друге странке не
зависи преваходно од тога из које су
странке. Има ЈУЛ-оваца са којима веома
блиско сарађујемо, има социјалиста са
којима веома блиско сарађујемо.

А има и једних и других са којима нам
је сарадња веома тешка. А када су те две
партије у питању, има људи из руково-
дства и једне и друге странке који међу-
собно добро сарађују, а има оних који су
у сталним трзавицама. Што је и приро-
дно у крајњем смислу. Оно чега смо се
све време чували, и успевали у томе, то
је да се никада не умешамо у њихове
међусобне односе од када је основана ова
Влада националног јединства. И у томе
смо у потпуности успели.

Министри и директори у
криминалним радњама

● У политичком маркетингу Српске
радикалне странке и Војислава Ше-
шела било је врло оштрих речи на
тому криминала у Србији, везано за
левицу. У скорашњим разговорима
сте рекли, мада то нисте толико де-
цидно везали за две партије, али сте
рекли да се у држави многе ствари
раде на један криминалан начин, увоз
извоз ...

Др Шешел: То је тачно. Видите слу-
чај Ненада Ђорђевића, случај Смиљка
Костића, и раније она министарска афе-
ра - говоре да наше оптужбе нису биле
без основа. Наравно, све те наше оптуж-
бе су имале једну политичку димензи-
ју у време најватренијих сукоба са леви-
цом, када смо ми, радикали, ишли у
затвор и увек ту димензију треба имати
пред очима.

А да су оптужбе биле засноване на
неким реалним појавама, то говоре ови
случајеви. Смиљку Костићу тек треба
да буде суђење, Ненад Ђорђевић је осу-
ђен, да ли адекватно или не, то је друго
питање. И они министри из претходне
афере су такође осуђени. Да ли је и ту
казна била адекватна, то је већ друго пи-
тање.

У сваком случају, тих појава има. Ви-
сок је и степен монополизма у при-

вреди, који поприма мафијашке раз-
мере, то је чињеница. Ја не одустајем од
те оцене. Сада, на положају потпред-
седника Владе, до краја сам се уверио да
је то заиста тако.

● У јавности влада уверење да је леви-
ци била потребна коалиција са српс-
ким радикалима да би сачували сво-
ју позицију, јер погрешна политика
коју су водили на Косову, у Републици
Српској Крајини и Републици Српс-
кој им је вероватно назначавала овако
непријатан крај.

Др Шешел: Коалиција је била потре-
бна свим парламентарним странкама из
једноставног разлога што ниједна сама
није могла да формира Владу. Владу ни-
је могао да формира леви блок сам, али
ни Српска радикална странка, ни Српс-
ки покрет обнове, и сви су на одређен
начин учествовали у покушајима да се
Влада формира. Што се тиче Српске ра-
дикалне странке, када је већ отпала ва-
ријанта да четири велике странке фор-
мирају заједничку Владу, нама је онда
било лакше да ту Владу формирамо са
левичарским странкама него са Српским
покретом обнове.

А показало се, после овог 15-то месе-
чног искуства са српским радикалима
у Влади, да нас левичарске странке же-
ле као коалиционе партнере и даље, а
избегавају Српски покрет обнове.

Иако су у претходној фази шест ме-
сеци преговарали желећи Српски покрет
обнове, а не радикале, са Српским пок-
ретом обнове сада нико не жели. То је
један од основних проблема наше па-
рламентарне политичке сцене.

Коалиција
нам је била потребна

● Када је у питању политичка сцена,
ви сте сигурно у праву, али када су у
питању позиција и развојни пут срп-
ских радикала, поставља се питање
да ли је њима ова коалиција била
заиста потребна?

Др Шешел: Нама је та коалиција би-
ла потребна да покушамо да одбранимо
Косово и Метохију. Покушај је био
неуспешан, не потпуно неуспешан, али
у принципу неуспешан. Када кажем да
није потпуно неуспешан, имам у виду
чињеницу да Косово и Метохија нису
дефинитивно изгубљени, али прети
опасност да буду дефинитивно изгуб-
љени. Централно питање које окупира
нашу пажњу је шта урадити да Косово
не буде дефинитивно изгубљено.

● Да ли је јасно шта треба урадити да
се Косово дефинитивно не изгуби?

Др Шешел: Ја сам вам већ рекао да би
највећа шанса била у нашем пунопра-
вном чланству у Савезу Русије и Бело-
русије.

Победио сам Дилића

● На последњим парламентарним и пре-
дседничким изборима српски радика-
ли су апсолутни победници по свим
мериторним мерилима неутралних

политичких анализирача. Ви сте, како се тврди, победили оба председничка кандидата левине, и Ђилића и Милутиновића. У тим тренуцима, када је било јасно да радикали расту а СПС слаби, радикали су ушли у коалицију?

Др Шешељ: Код нас није превагнуо ускостраначки интерес него опште-национални. Каква нам корист што углед и популарност српских радикала расте ако изгубимо Косово и Метохију. Каква нам сада корист што очигледно популарност радикала и подршка радикалима у народу расту, то се види свуда кроз Србију, када су Косово и Метохија окупирани територија. Ми тако постављамо то питање.

Друго, очигледно је да сам на изборима победио Ђилића, али избори су проглашени нерегуларним због пребукираности гласачких спискова. На гласачким списковима је више од 6.000.000 гласача, а толико их у Србији нема. Значи нису ажурирани гласачки спискови, много је мртвих људи на гласачким списковима, много људи који више нису наши држављани, који су се иселили. И чак фиктивни спискови Шиптара наводних гласача. Са тог аспекта, ја сам заиста победио Ђилића тако што сам имао 3% гласова више него он.

Што се тиче Милутиновића, нисам сигуран да сам имао више гласова него он. И вероватно нисам. Међутим, ви знате шта се све дешавало на изборима на подручју Косова и Метохије и да је ту традиционално једна мутна ситуација у којој су била сва средства дозвољена. Међутим, зарад овог општег добра ми,

радикали, уласком у Владу накнадно смо признали и те изборне резултате.

● Ви нисте нешто много протествовали због председничких избора као што је ван обичај?

Др Шешељ: Али протест те врсте морао се поставити пре избора. Ми смо изашли на изборе под утиском формалне чињенице да у Србији има толико и толико гласача. Бесмислено је после избора рећи, е није их толико било. Нису ажурирани бирачки спискови. Као што нису били, то је бесмислено то је пост фестум.

Значи, надао сам се да ћу га победити и без тога, пошто ми је фалило пола процента изашлих на изборе, не пола процента гласова мени, него буквално пола процента изашлих на изборе. Рекламација те врсте је бесмислена, а њена последица може бити само расписивање нових избора, обнављање изборног поступка. И тако и тако се ишло на обнављање изборног поступка. Значи, ту није било неког разлога за велику галаму.

У другом изборном турнусу ми смо објавили три или четири специјална издања новина у огромном тиражу од 500.000 примерака оспоравајући те изборе. Међутим, формирајући ову коалицију Владу ми смо пост фестум, на одређен начин, признали фактичко стање. Нисмо ми никада признали неспорност тих избора, јесмо једно фактичко стање сматрајући да није тренутак да се то распреда, да се то распреда када су већ Американци кренули да нам отму Косово и Метохију.

● Тешко би било чак и elokвентном господину Шешељу да убеди и своје бираче и цело политичко биће у Србији да Шешељ и Драшковић у неколико махова нису спасили политичку судбину Слободана Милошевића.

Др Шешељ: Да видимо где сам ја то спасао његову политичку судбину?

Нисам спасавао Милошевића

● Спасили сте је уласком у коалицију. Спасавате је и данас у извесном смислу.

Др Шешељ: Прво, после избора 1992. године ми смо подржали мањинску владу. Шта је била алтернатива? Милан Панић и његови следбеници. Ја сам поносан што су српски радикали те године одиграли пресудну улогу у свргавању Милана Панића и спречавању његове победе на изборима. Ја сам и данас поносан и до краја живота ћу бити поносан том чињеницом.

Уласком у Владу ми смо покушали да спасемо Косово. Влада би била формирана и без нас, Драшковић би после велике трговине ушао у Владу. Опет би имао мање министарских мандата него ми. Он је био похлепан, хтео је више него што му припада пропорционално његовој снази у парламенту. А ми смо добили више јер нам је снага двоструко већа у парламенту, више него што је био његов максимални захтев, али на један коректан начин, инсистирајући искључиво на принципу пропорционалности у квалитативном и квантитативном смислу. И нисмо ми ушли у Владу да би некога спасавао.

Солунци и носиоци партизанске споменице за левину никако да постану исто: краљ Александар на Солунском фронту

Са друге стране, Милошевић је на савезном нивоу могао то да премости. Драшковић се задовољава материјалном коришћу, па је могао и тој варијанти да прибегне. Драшковићу више вреди нека вила у Кошутњаку, на Дедињу и сличним местима, него национални програм.

• Али погрешна политика која је пођена у овој земљи имала би сасвим другачији обрис да нас да су радикали били опозиција, а СПО у власти. Јер, ако хоћемо право, нико није толико вешто и убедљиво бранио позицију власти у Србији и у Југославији од 1991. године до данас, као што су то радили српски радикали у последњих 15 месеци?

Др Шешел: У последњих 15 месеци ми смо бранили позиције власти. Зашто? Зато што смо и сами били власт у правом смислу речи. Зашто смо вешто бранили позиције власти? Зато што смо имали јаке аргументе. Не вреди вам вештина у заступању политичког става уколико не располажете аргументима. Имали смо јаке аргументе, а онда смо вешто користили те аргументе у јавном заступању власти којој смо припадали. Морате признати другу ствар, нико није разорније, такође јаким аргументима, критиковао власт од половине 1993. године до краја 1997. године, као српски радикали.

Никад не кажи – никад

• Једном приликом сте изјавили да никада нећете ући у коалицију са левицом.

Др Шешел: Тачно, у жару предизборне борбе те изјаве иначе изражавају пркос, револт, претњу итд. То је једна регуларна политичка претња. Међутим, постоји један други принцип којим се ми руководимо, никад не кажи никад. А и ако кажеш никад, не мисли озбиљно никад. Значи, ако употребиш једну флоскулу у политичкој борби, сам си свестан реалности њеног значаја, њеног карактера.

Оно основно што нас руководи је избегавање било какве догме. Ми имамо пред собом програм, покушавамо да га реализујемо, а онда примењујемо најадекватнију политичку тактику која ствара услове да се реализује тај програм, а не руши нам у моралном смислу позицију.

• Али, ви сте ушли у коалицију са левицом која је најпре прихватила Венсов план, пред крај 1991. године, који је већ тада врло јасно назначио крај Републике Српске Крајине. Левица је на крају предала без борбе Републику Српску Крајину. Левица, која је додатно допринела губитку српских територија у Републици Српској. И на крају, ушли сте у коалицију са левицом која је погрешном политиком од 1991. године допринела да Косово заврши овако како је завршило?

Др Шешел: Шта је била алтернатива?

• Да се борите као што сте се борили. Др Шешел: Како?

• Онако како ви умете.

Др Шешел: Да смо спречили формирање те Владе, да смо спречили изгласавање савезног буџета у оном тренутку, то је март прошле године, само би се убрзао процес губљења Косова и Метохије и у једном ширем историјском смислу ми бисмо били означени као кривци јер нисмо учинили све што је тада било у нашој моћи да спречимо губљење Косова и Метохије. Па чак нисмо жртвовали и неки страначки интерес.

• Да, али то је последица политике коју је левица водила.

Др Шешел: Пустите ви шта је последица политике, али историја суди учешће и учинак свих актера, а не само једнога. Један је главни, па су последице његове лоше политике најизраженије, онда се поставља питање ко је могао утицати да се нешто промени.

Ми смо покушали да утичемо, ми смо успешно утицали, и све је ишло у правцу реализације овог нашег циља одбране Косова и Метохије, а онда је дошла одлука Народне скупштине и прихватање плана Черномирдина и Ахтисарија. То ми нисмо могли да спречимо и зауставимо.

Била би то пропаст за Србију

• Из тога се може извући закључак да су и српски радикали добрим делом криви за све ово што се догађа?

Др Шешел: Како?

• Ако сте учесници, односно чиниоци и нечињоци, о чему сте мало пре говорили.

Др Шешел: Како смо сада кривци, да видимо?

• Не мислим да сте директни кривци. Др Шешел: Прво, шта би значило 1990. године да су нади социјалисти, а да је дошао Драшковић на власт? Пропаст за Србију, брзу и ефикасну пропаст.

• Под условом да се Драшковић одржи на власти, али он не би могао да се одржи.

Др Шешел: Он не би могао да се одржи, али настао би можда хаос. Шта би се тада десило?

• Шта би се десило?

Др Шешел: Немојте да улазимо у фантазмагорије сада десило би се ово, десило би се оно. Нико не зна шта би се десило. Али ми тада ничим нисмо допринели опстанку социјалиста.

Ми смо им били најозбиљнији противници. Најотворенији. Најжешћи. Само су нама спречили да регуларно изађемо на изборе. Само је наша странка била ван закона. Много је већа опасност претила од Милана Панића 1992. Да је Милан Панић дошао на власт све би српске земље већ биле распарчане. Распарчавају се и овако, али још увек има наде сачувањемо нешто. Да је он онда дошао на власт не би ништа сачува-

ли, одмах би се све растурило. Никада не би било Републике Српске, одмах би отишла Црна Гора, одмах би се поцепала цела Србија, то је сигурно.

Наш је страначки интерес био, после избора 1997. године, да се формира четворна коалиција, а четворна коалиција би била најбоља због унутрашње равнотеже. Не би леви блок могао да нас нагласава, а, са друге стране, ни Драшковић не би могао да краде колико воли, колико је навикао, и стално би те четри странке биле у неком процесу усаглашавања.

Кроз то усаглашавање би се, вероватно, стварао неки квалитет. То је била наша замисао. Замисао није могао да се оствари искључиво због Драшковића. Реално гледајући, наш је страначки интерес био да левица и Драшковић склопе коалицију, али они су шест месеци то склапали и никако да се договоре. А онда, у марту, Американци су кренули на Косово. У марту је почела терористичка побуна уз директно учешће Америке. Бабо је већ однео шалу.

• Све што чини Драшковић, чини уз сагласност левог блока.

Др Шешел: То је отворена сагласност, али не власти, него Социјалистичке партије, која помаже Драшковићу да одржи једностраначку мањинску власт у Београду.

Многи ће ускоро у затвор

• Није се само Драшковић обогатио. У оквиру Социјалистичке партије и ЈУЛ-а, многи људи су се обогатили преко ноћи.

Др Шешел: То је тачно, неки од њих су већ у затвору. А неки ће ускоро у затвор.

• Многи су заштићени и неће у затвор, за сада.

Др Шешел: Јесте, али то је већ ствар расподеле моћи и утицаја. Не само институционалне него, у неким случајевима, пре свега ванинституционалне моћи и утицаја.

• Било би добро да то мало појасните.

Др Шешел: Ванинституционалном моћи и утицајем неки људи постижу да своје пулене заштите од кривичног гоњења и онда када је кривично гоњење неопходно, и када ти људи заслужују кривично гоњење. Окрене се телефоном тај и тај фактор у полицији или у судству, и сутерише му се да у том и том случају поступи тако и тако. То је болест која нагриза наш систем. Ту болест нам је донео комунизам. Деценијама ћемо се ми лечити од те болести.

• Али комунисти нису били тако богати као што су богати неки људи у врховима власти у Србији?

Др Шешел: Они су започели тај процес. У време Титових бесповратних кредита које је узимао од Америке, па онда кредита са широким роком враћања, почело је богаћење владајућег комунистичког слоја, убрзано богаћење.

Потресано с времена на време извесним аферама. После Титове смрти тај

На последњим председничким изборима победно сам Лилића, а верујем и Милутиновића

процес је само добио на убрзању, и није нимало случајно што данас елиту финансијске моћи у нашој земљи предводе људи из некадашњег комунистичког естаблишмента.

Где је моћ?

• У оквиру првенствено ЈУЛ-а, неки људи, чија способност у јавности ниједног тренутка није била на правој ваги, попут Жељка Митровића, затим људи из Делта корпорације, многи слични...

Др Шешељ: Тај Жељко Митровић је криминалац, ја сам то више пута изјављивао. И чак сам једном условљавао Мирку Марјановићу да ћемо одустати од његових консултаната ако састав Владе ако њега и Душана Михајловића не ухапси. Они су упечатљиви пример, ту се слажем са вама. Али не заборавите, ми, српски радници, први смо их јавно прозвали.

Тај Жељко Митровић је од ничега кренуо и постигао невероватно богатство, баснословно богатство. Његова вила на Сењаку окружена је и травњацима са електричном подлогом да се снег на њима не задржава, да се одмах топи. Невероватно богатство, које је остварено искључиво криминалним радњама. Е, ту постоји моменат ванинституционалне моћи и утицаја који штити Жељка Митровића од кривичног прогона.

Ево вам други пример. Погледајте компанију "Политика". За ових 5-6 година тамо је поједена супстанца, а сваке године се сервирају дажни финансијски извештаји, завршни рачуни да је пословање успешно. Лаже се јавност у погледу тиража. "Политикин" тираж је сада око 50.000, лаже се да је 100.000

- 200.000 колико већ саопштавају. "Експрес политика" се штампа директно за ђубре, нико је не чита, а супстанца је поједена. Узимају се кредити, позајмице које се не враћају, али се онда преузимају од поверилаца акције компаније. Ко су повериоци - неке банке, пошта, Југопетрол итд.

• Вероватно уз сагласност левог блока?

Др Шешељ: Уз сагласност левог блока, али неки дан смо ми поставили тај проблем на једном састанку врхунских функционера све три странке. Ми смо у јавности то саопштавали. Ако се сећате једном сам директно на телевизији Политика у њиховој емисији о томе говорио.

• У овим временима са страхом се поставља питање шта би се десило да сад падне Слободан Милошевић?

Др Шешељ: Ја то и упозоравам. Ја сам против пада. Ја сам за изборне победе и поразе, а не за било коју други облик обарања са власти. Ја могу интимно да желим да Милошевић што пре оде са власти, али желим да се то деси на изборима.

Тако што би га победно на изборима способнији, онај ко је по вољи народа. Шта би се десило да сада Милошевић поднесе оставку? Или да му се нешто друго деси. Срђа Божовић би преузео његову функцију.

Шта би било да падне Милошевић?

• То је занимљиво питање.

Др Шешељ: Срђа Божовић би по Уставу преузео његову функцију. Да ли ви мислите заиста да би за народ и државу било добро и корисно да Милошевић по-

днесе оставку и да Срђа Божовић преузме ту функцију, па макар само на неколико месеци, док се не обаве избори.

Како би се обавили ти избори, имајте у виду и каква је ситуација у савезном парламенту. Можда би ти избори били немогући због односа снага. Онда би се мандат Срђе Божовића пролонгирао у недоглед Јер, по Уставу, кад председник Републике из било ког разлога престане да обавља своју дужност, на његово место, као вршилац дужности, долази председник Већа Републике.

Немам ја ништа против Срђе Божовића, он је један пријатан човек, драг човек у друштву, овако у разговору. Он није калибар у који би сте имали поверења да се појави на тако потенцијално моћној функцији. Та функција није толико моћна јо самим уставним надлежностима колико по звучном ауторитету и односу који народ има према њој.

• У овом времену, док сте били у коалицији, српски радикали су у извесној медијској дефанзиви. Државни медији су преносили углавном ваше прес конференције. Иначе, на државној телевизији и у државним новинама, српски радикали су представљани као министри, као потпредседници Владе у оној мери у којој говоре о државној функцији.

Др Шешељ: То је тачно, ми смо о томе већ разговарали. Ми смо дубоко незадовољни стањем на државној телевизији и уопште у државним медијима. Све ово што се збивало око Косова и Метохије није нам остављало простора да раније то питање у отворној, оштрој, можда ултимативној форми постављамо. Али сада нема никаквог разлога да га не постављамо.

ДОЛАЗЕ ТЕШКИ ДАНИ, МЕСЕЦИ И ГОДИНЕ

Убеђен сам да ћемо Велику Србију направити у историјској перспективи

- У овим временима српско национално питање, чини се, дошло је у један, историјски гледано, изузетно тежак положај?

Др Шешел: Протеклих 10 година преживљавамо веома тешку судбину. Али долазе још тежи дани, месеци и године. Још ће нас више угрозити покушај отцепљења Црне Горе који је већ кренуо отворено. Ако се Црна Гора отцепи, и ако нестане Савезна Република Југославија, изгубимо Косово и Метохију, али не само Косово и Метохију. Нећемо добити ни међународно правно признање док нам не отму Војводину и Рашку област. Тек ћемо тада бити под потпуним уништењем, потпуним сломом. И сада грчевито морамо бранити заједничку државу Србије и Црне Горе.

Од Велике Србије до Београдског пашалука

- Српски радикали су заговарали "Велику Србију" отворено, јавно и са правом, ако ништа друго, по западним мерилима катастарског поседа земље. "Велика Србија", боје се и страхују многи, свешће се на Београдски пашалук.

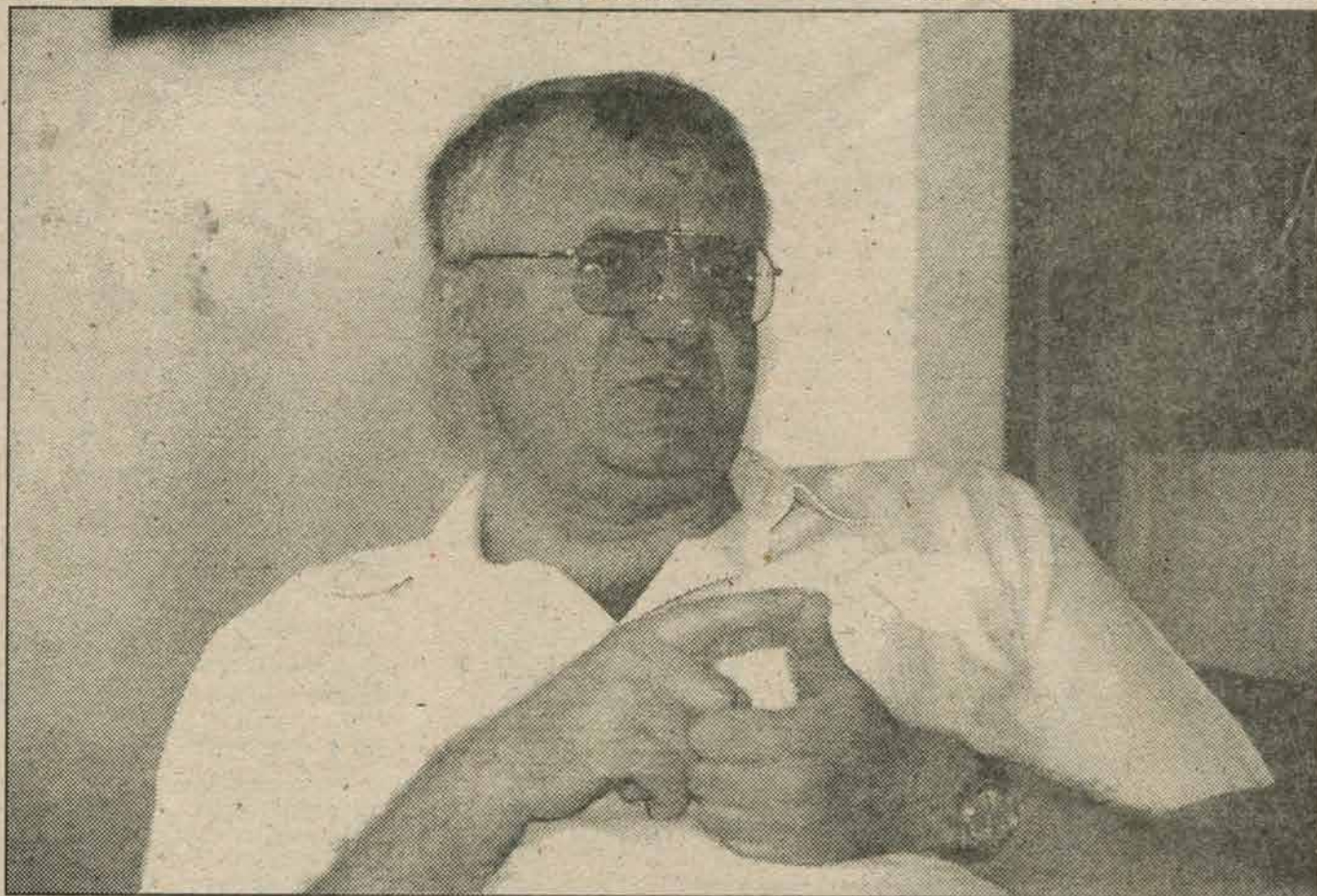
Др Шешел: Ја сам оптимиста у неком историјском смислу. Ја сам убеђен да ћемо Велику Србију реализовати у историјској перспективи. Ових десетак година које сада преживљавамо само су кап воде у мору. Свет се налази пред великим преокретима, великим кризама, прерасподелама снага и утицаја, пред великим диференцијацијама, и мислим да у свему томе Срби могу да виде и своју шансу.

- У Србији данас бог је далеко, а човека нема

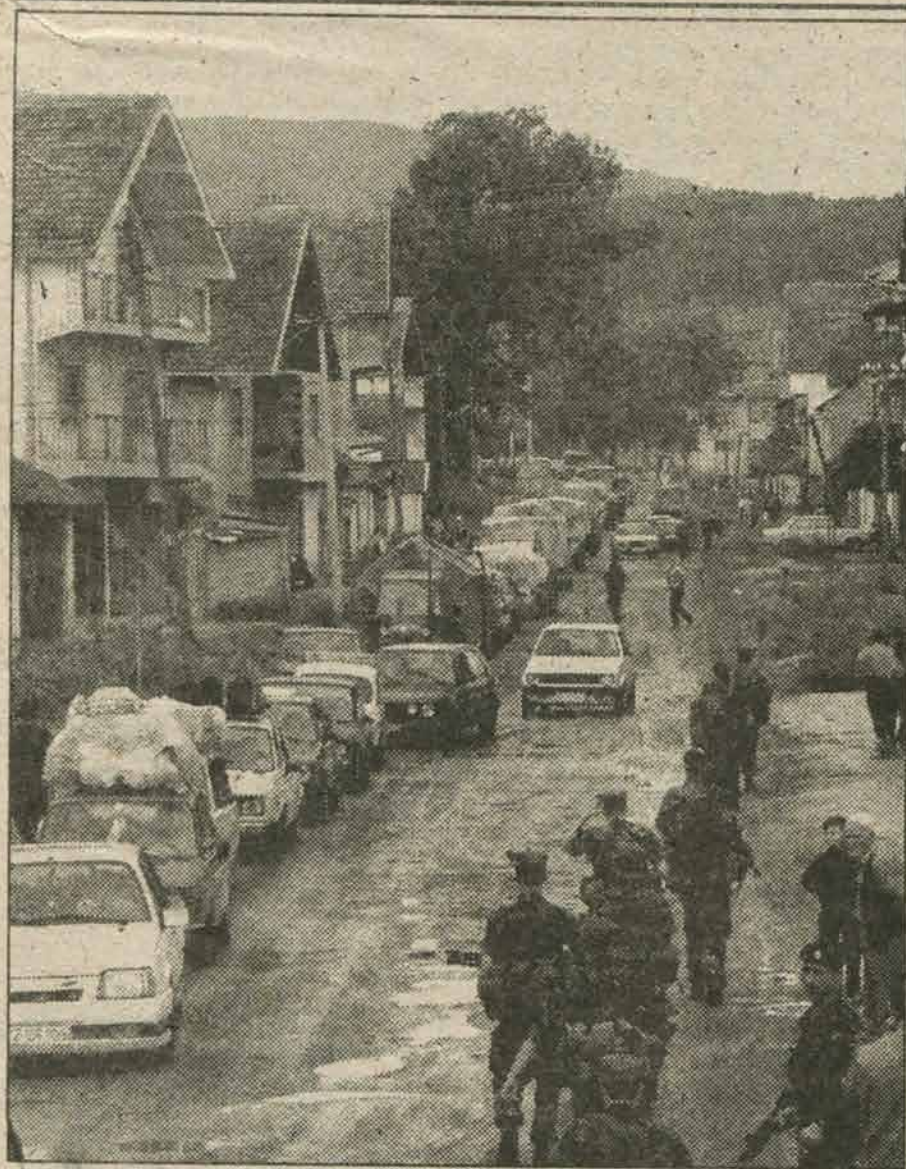
Др Шешел: Бог је високо, а Русија је далеко.

- Бог је далеко, а ни човека нема. Како је говорио Ниче. Леви блок је убијао добрим делом национално. Цркви није дао неко место које би рехабилитовало српство. Чини се да није постојала добра воља у левици да се реafirмише српско национално питање.

Др Шешел: Да, али та питања треба поставити левицарским партијама. Од левице и не можете очекивати да реafirмише српско национално питање. Али мора се признати да је Милошевић 80-их година, иако левицар, иако комуниста, први отворено, на институционалан начин, покренуо то питање.

Др Шешел: очекујемо нове пригиске западних моћника

Срби губе нову територију:
колона српских избеглица напушта Косово и Метохију

ње. И то је извор његовог огромног утицаја и популарности из оног времена. Сви српски националисти и црква тада су стајали потпуно уз њега.

Што се тиче цркве, ја сам против њеног мешања у страначку политику, у политичке процесе. Нажалост, наша црква је то више пута чинила са катастрофалним исходом, пре свега по своју позицију. Сваки пут погрешно.

Црква је 1992. године подржала ДЕ-ПОС.

Годину дана пре, 1991. године, црква је подржала демонстрације - Теразијску чесму.

Црква је 1992. подржала Панића и Ђосића.

Увек погрешно. Таквим понашањем црквени врх је сам себе дисквалификовао. Ево и сада раде погрешно. Црква сада тражи оставку Савезне владе и савезног председника. И Савезна влада и савезни председник хуће. Ја постављам контра питање: како би сада реаговао црквени врх да Савезна влада и савезни председник затраже оставку патријарха и Светог архијерејског синода. Како би реаговала?

Кога је патријарх благословио

- Ви сте рекли недавно да вас не интересују туристичке туре патријарха Павла.

Др Шешел: Што би то мене интересовало? Он ниједном током овог рата није благословио српско оружје. Он је први српски патријарх у целокупној српској историји који у тренуцима ратног стања није благослињао српско оружје. И није призивао бога да помогне српском народу да победи. Он је у овом рату био неутралан.

- Нисте у праву. Више пута је је у молитвама говорио да се Срби боре за своју свету земљу.

Др Шешел: Можда су то неки тајни иступи били.

- Чини се да би Милошевић и ви, да сами бирате патријарха, да би га поштовали само ако би вам свако јутро долазио и љубио вам руке?

Др Шешел: То није тачно. Погледајте како се понашао београдски муфти-

ја. Као прави патриота. Својим поступцима у време ратног стања патријарх далеко заостаје иза београдског муфтије.

- Ви верујете муфтији?

Др Шешел: То је друго питање, ја говорим о јавним наступима. Ја не верујем никоме, ја сам политичар, ја у принципу не верујем никоме. То је основна полазна позиција, па онда илемо даље. Шта значи то верујем или не верујем муфтији? Верујем или не верујем патријарху? Ја сам у идеолошким смислу секулариста, за стриктну одвојеност цркве и државе, као политичар се залажем за потпуно равноправност вероисповести. Ја јесам хришћанин и православни, припадам српској православној цркви, али признајем равноправност свих других верских заједница. Оних реалних оних које су окренуте човеку, утемељених и историјски и филозофски и духовно, а против сам ових асоцијалних верских секти, наравно.

- Ако је патријарх световно биће, онда би политичари, чак уколико патријарх и грешни, требало преко тога да прелазе, да не говоре тако оштро против патријарха, као што сте то ви урадили?

Др Шешел: Патријарх није световно биће. Патријарх је црквено биће. Он је човек.

Ја никада нисам критиковао патријарха по питању његовог обављања црквених дужности своје патријаршијске функције. Кад год сам критиковао патријарха, критиковао сам га поводом његовог мешања у дневну политику. Сетите се шта је било 1992. године. Добрица Ђосић је јавно преко телевизије обећао, ако не победе странке и кандидати које он подржава, значи Милан Панић, Драгољуб Мићуновић, да ће он поднети оставку на функцију савезног председника. И наравно, његови пулени су били поражени, онда је инсценирана патријархова посета, наводно патријарх од њега тражи да остане на тој функцији, и Ђосић остаје. Како је то неспретно мешање цркве у политику.

Како вратити изгубљене српске земље

- Да се вратимо српском националном питању. У Хрватској и у добрим деловима Босне, Срба више нема. Ви кажете у неком времену ти српски крајеви ће се вратити Србији. Срби ће сами да врате те крајеве. То неће бити за нашег живота?

Др Шешел: Откуд ви знате?

- Постављам питање.

Др Шешел: Можда не планирате доволно дуго да живите. Ја сам убеђен и за нашег живота да ћемо то повратити.

- Каквом и којом политиком?

Др Шешел: Нама сада треба консолидација. Треба нам Савез са Русијом, требају нам економске реформе, треба нам реформа уставног система у смислу одбацавања конфедералних елемената у

савезној држави, пре свега. Треба нам паметна социјална политика и треба да чекамо погодан моменат да повратимо оно што је наше.

- Да ли политиком, за коју се накнадно испоставило да је рат у Хрватској и Босни, у извесном смислу био договорен?

Др Шешел: Не верујем да је рат договорен. Друго, није реч о рату у Хрватској него о рату између Хрватске и Републике Српске Крајине. Односно рату између Хрватске и остатка Југославије у правом смислу речи.

- Не мислите да је то договорен рат?

Др Шешел: Не. Ко би то договорио рат?

- Како објаснити да су Срби ушли у Бихаћ 1994. године, освојили Бихаћ, и онда генерал Миловановић добија наређење да се повуче из Бихаћа?

Др Шешел: Нису га још били освојили, то је било негде у децембру 1994. године, тада је дошао Цими Картер код Радована Караџића, и Караџић је ту попустио Картеровом убеђивању очекујући да ће неке позитивне политичке последице из тога свега уследити за српски народ. Међутим, Караџић се ту преварио.

Милошевић је био вођа свих Срба

- Милошевић је био и званично и незванично признат као вођа свих Срба. Да ли он у томе свему није имао ицаквог удела? Јер да је узет Бихаћ, рат би у Босни практично био завршен?

Др Шешел: Ја не могу да вам ту говорим о детаљима. Када се све то дешавало ја сам био у Централном затвору у Београду. Ја сам из затвора пратио те догађаје.

- Ви немате никаквих сазнања о томе? Др Шешел: Па, моје информације о томе су оскудне, нисам био напољу да бих могао да добијем подробније и значајније информације.

- Нисте ни после чули ниједну значајну информацију?

Др Шешел: Знам, али ако сам чуо из приватних разговора онда је бесмислено да о томе расправљамо. Ја сам после тога имао контакте и са Караџићем и са Манојлом Миловановићем, и са Милошевићем ...

- Како је могуће рехабилитовати српство и српско национално биће? Како ви то видите данас?

Др Шешел: Нама је потребна економска реформа, економски препород, али и духовни препород. Како се он постиже? Постиге се избегавањем садашњих тензија, мржње и напетости у политичком животу, рационалним постављањем државе, да се држава и владајуће партије не мешају буквално у све око себе.

Код нас се политичке партије и држава мешају у све, па и у спортски живот. На неумерен начин се мешају у културни живот. Шта ће нама политичари по

спортским клубовима? Шта ће нама политичари као спортски функционери? Зашто сада то помињем? Зато што је то најеклатантнији пример још увек једног у основи тоталитарног погледа на свет који је остао из претходног комунистичког периода.

Мислим да политичарима једноставно није место у спорту. Мислим да ни буквално један политичар не сме да буде у управним одборима, поготово фудбалских и кошаркашких клубова. Спорт треба да буде потпуно слободан. Културне институције такође.

Морамо да управљамо даље универзитетима, ту одлазе огромне паре, ту је држава и те како заинтересована. Што се тиче свих других културних институција, држава треба да финансира извесне пројекте, све остало да препусти тржишту. Сада финансирамо огроман бирократски апарат, да би се задржао онај ниво контроле какав је био уобичајен у комунистичком периоду у културној сфери. То је погрешно.

Све је у кризи

- Да ли је могућ опоравак српског националног бића без цркве, без дијаспоре, без Академије, без Универзитета?

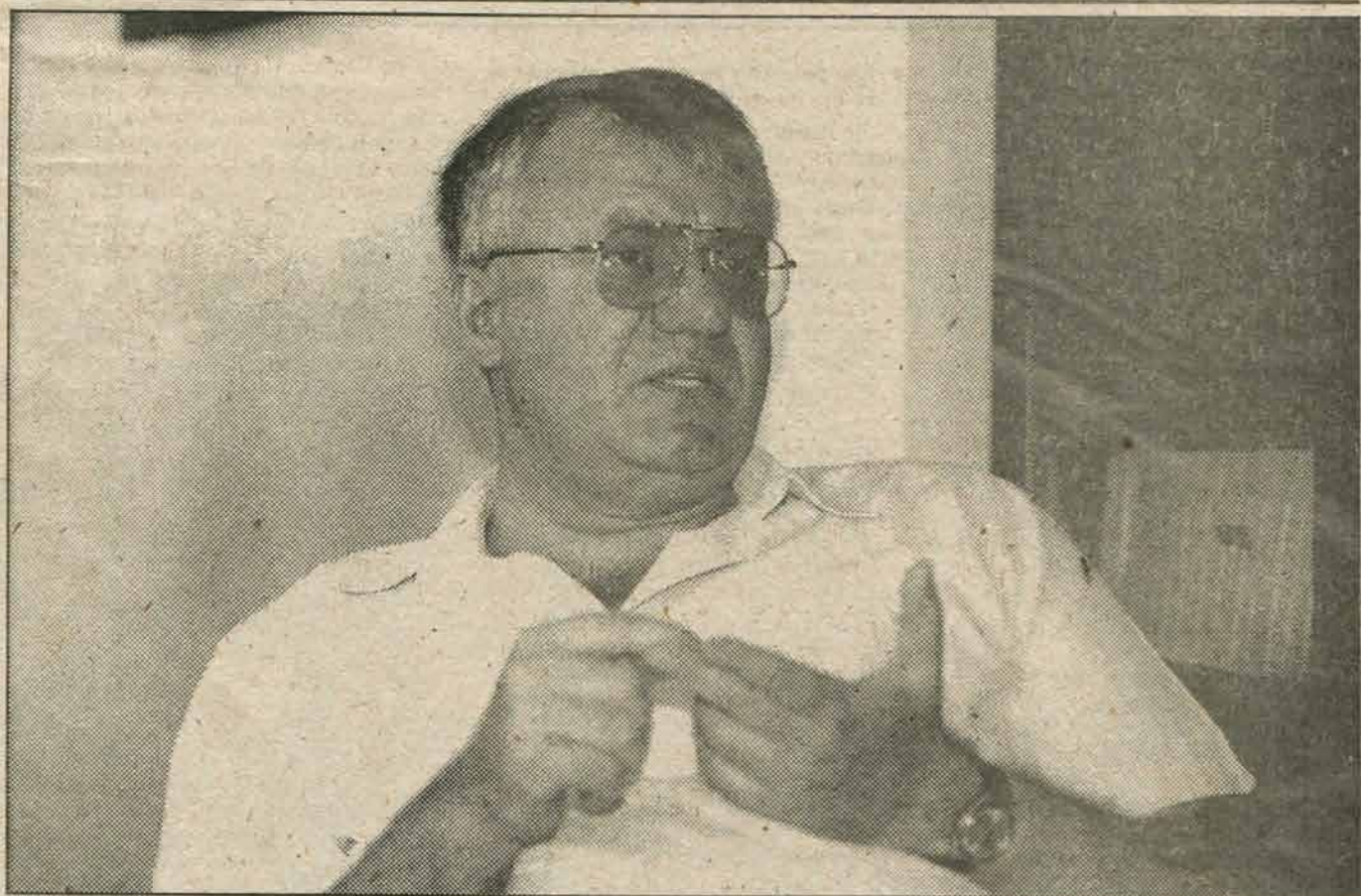
Др Шешел: Опоравак српског националног бића значи и опоравак друштва, опоравак политичког система, али и опоравак цркве, опоравак универзитета, опоравак Академије итд. Јер све је то у кризи. Није у кризи само држава, није у кризи само систем. У кризи је и Академија, у кризи је црква, у кризи је универзитет. Све је у кризи, ми смо у оштој кризи.

- Утисак је, речимо, да су институције у српском народу, као што су Удружење књижевника, Српска академија наука, Универзитет, ућугале, замрле, да у њима нема енергије?

Др Шешел: У Удружењу књижевника има велике енергије, то показују членици да се стално штампају вредна књижевна дела. Али, вап је приступ погрешан јер ви као да бисте желели да и

Патријарх Павле се непотребно уплиће у актуелну политику

Ова Влада је вратила део земље Српској православној цркви на Косову и Метохији

Академија и Удружење књижевника делују као политичке партије.

● **Не. Међутим, то су институције које Срби верују?**

Др Шешел: У једном периоду, када није било политичких партија у правом смислу речи и када није било вишестраначког система, Удружење књижевника и Академија су се често постављали као политичка партија. А ви као да четнете за тим временом.

Шта може да ради Удружење књижевника? Која је његова сврха, циљ, намена. Да решава социјална питања књижевника, да их статусно оспособљава за неки нормалан живот тако што им самим учлањењем обезбеђује могућност да регулишу пензијско осигурање, тако што ће или сами уплаћивати годишњи износ или ће држава то уместо њих чинити по посебној процедури на основу конкурса, на основу интерног конкурса удружења. О чему другоме да одлучује Удружење књижевника?

● **Не говорим о политичком ангажману Удружења књижевника, Универзитета...**

Др Шешел: Било је, с времена на време, покушаја политизације, поготово када су се на челу тог удружења налазили Матија Бећковић, сада Слободан Ракић. Ракић мисли да у исто време може бити председник странке и председник Удружења и мешати те две функције.

Друго, откуд Академији нека велика енергија? У Академији су све старци. Углавном академици постају људи који

ма је радни век у основи прошао. Наравно, неки од њих дају и даље велика дела, допринос науци. Али, у принципу, то су људи у позним годинама, већ ислужени у научном и уметничком смислу.

Треба сви да се ангажују, али једини начин који је природан јесте да се ангажују кроз политичке партије. А они од тога беже јер им се не излази на изборе. Јер не знају да се баве политиком. Они би као неки савет мудраца да паметују, да одлучују, а да то неко даље спроводи.

Сетите се ДЕПОС-а. ДЕПОС је тако накарално био конституисан да ја нисам могао себи да дођем од чуђења. ДЕПОС су предводили људи из Академије наука и како је конституисан. Већи број политичких партија и парламентарних и ванпарламентарних и академици, умислене интелектуалне величине са друге стране, једна партија као што је Српски покрет обнове у савету ДЕПОС-а имала је исти значај као један Палавестра, или неки други академик. Или један Михиз, или један Матија Бећковић.

Шта то значи? То је апсолутно непознавање суштине политике, политичког процеса, парламентаризма, вишепартијског система, борбе за власт и свега осталог.

Политика није попуњавање слободног времена

Ти академици, сасвим убеђени у своју памет, мисле да је бављење политиком нешто што је ствар слободног времена. Па би пре подне да се баве науком, а поподне да раскажу о политици и да буду

истакнути политички функционери. А ралове на терену да неко други за њих обавља. Ја не признајем ниједног академика који жели да се бави политиком а да претходно не лепи плакате.

Један од разлога што је Српска радикална странка у правом смислу странка младих људи, ми готово да немамо активиста изнад 50 година је тај што свако мора да прође кроз ту фазу. Нађите ми једног нашег посланика који није лепио плакате. Има и професора универзитета међу њима и доктора наука. Од мене па на доле, сви су то морали да раде.

Понудите сада једном академику да лепи плакате. Мислиће да сте полудели. А сетите се Сартра који је, 1968. године, продавао у центру Париза новине своје мапе, екстремно левицарске партије. Понудите некоме од њих да продаје новине неке странке. Нека продаје новине Српског покрета обнове или Демократске странке. Сви министри и посланици Српске радикалне странке, с времена на време, пошто ми сада наше новине делимо бесплатно, изађу у централне градске улице и деле те новине. Деле народу.

Раније смо их прозавали, нисмо имали пара, па смо морали да продајемо своје новине, у малом тиражу, да их штампамо. Е док они то не схвате боље им је да се не мешају у политику.

Препоруд Србима донеће млади људи

● **Одакле и где ће да се створи та енергија за српски национални препород?**

Др Шешељ: Ту енергију могу да створе млади људи. Не тражите је тамо где је нема. Не тражите је међу 70-то годишњацима. Не дај боже да нам они креирају духовну енергију, да нам они осветљавају пут у будућност. Млади људи треба да унесу енергију. Не кажем буквално млади од 15, 16 или 20 година, него људи пуни живота.

Тито уништио српску емиграцију

- Да ли је могуће спровести, односно повратити српско национално биће без дијаспоре. Утисак је да би Срби у овој области морали да се угледају на Хрвате?

Др Шешељ: Хрватска емиграција је далеко организованија, бројнија и моћнија финансијски. Католичка црква јој је пружила огромну логистичку подршку у процесу организовања. А на удару Титове тајне полиције, пре свега, налазила се српска емиграција. Српска емиграција је мешетарењем Титове тајне полиције трагично подељена, подељена и омраза је трајала неколико деценија и огромна је енергија на то потрошена и огромне паре. Миллиони и милиони долара су потрошени на међусобна преганња пред америчким судовима око црквене имовине у време раскола.

Онда је почело зливање цркви и манастира из самог ината, објекти један поред другог. Федералистички или федерални, како су то подругљиво називали, с једне стране, и расколнички, како су их с друге стране опет подругљиво називали. Црква до цркве, малтене ради престижа. Комунисти су вешто пробудили српски инат проузрокујући српску омразу и тај инат усмеравали између појединих српских групација.

Од дијаспоре у правом смислу речи као такве не можемо много очекивати. Можемо само направити велики пропагандни подстрек, да се српски емигранти враћају, и економска и политичка емиграција, па да им овде стварамо економске услове у смислу бољих закона и могућности неког инвестирања у своју кућу, у своју радионицу, у свој погон, у разне врсте послова.

Ми немамо екстремно богатих људи у дијаспори. Али имамо људи у правом смислу речи добростојећих, који на Западу представљају средњу класу, а који би овде били са тог аспекта прави богаташи. Али тешко је њих подстаћи на повратак.

Друго, деца која се роде у прекоморним земљама, готово редовно су изгубљена за отаџбину. Они још увек имају изванредан елемент српске националне свести, а код њихових потомака се већ и то постепено губи.

- Али, наша држава, од времена пада комунистичке Југославије, није много радила да би се појачале те везе са дијаспором.

Др Шешељ: Не знам о каквим везама говорите. Шта је ту могуће да се уради. Какве везе и са киме?

- Ево рецимо у пропагандном смислу, то сте поменули?

Др Шешељ: Ту је једина ствар да се подстакну да се врате, да овде донесу све што имају и да то овде улажу и овде живе. Они који су у пензији да дођу овде да живе своје пензионерске дане, јер та пензија, која је иоле довољна за живот у Америци, овде би представљала право богатство. Ако је то месечно неколико хиљада долара, овде се може изванредно добро од тога живети. А у Америци је довољно за пуко животарење.

Зашто нисмо вратили Српској цркви земљу на Косову?

- Да ли је у рехабилитацији српског националног бића било неопходно да се црквено земљиште врати цркви на Косову?

Др Шешељ: Ми смо нешто и вратили. Влада народног јединства је нешто и вратила. Не знам колико сте информисани. Можда не много, али смо вратили манастиру Дечани, манастиру Грачаница. Можда се у томе и закаснило. Али поставља се питање ко би ту земљу обрађивао? Опет би црква била присиљена да земљу изнајмљује Шиптарима да је обрађују.

- Важно би било да је то њихово.

Др Шешељ: Па и овако је државно. Држава не сме од тога да одустане. Међутим, сада су Косово и Метохија под окупацијом, ко вас онда пита чије је шта. Не могу Срби као грађани своју приватну имовину да сачувају, а сада ће црква да сачува.

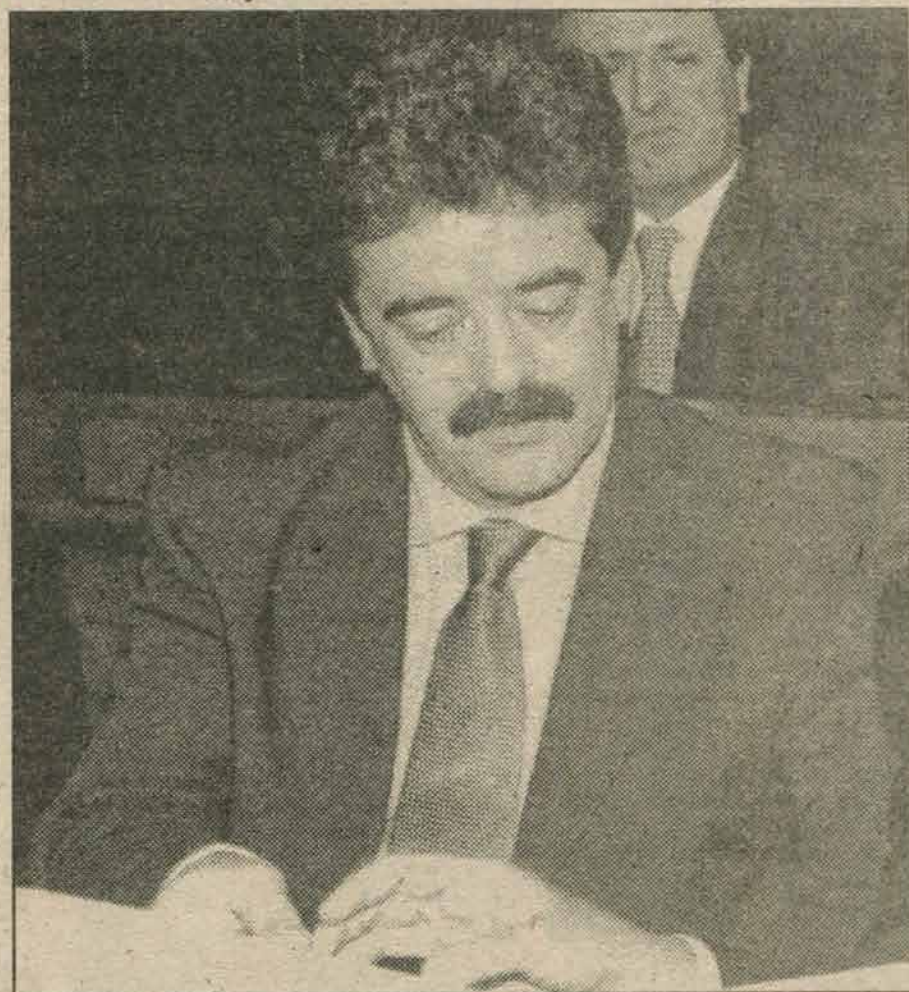
- То ће на крају ипак морати да се регулише?

Др Шешељ: Како ћете регулисати? Како се регулише имовина Срба у Српској Крајини, или у Муслиманско-Хрватској Федерацији.

То је само тежња за доминацијом

- Српско руководство, односно Милошевић, у непрекидном сукобу је са политичким руководством српских земаља у Републици Српској и Црној Гори?

Др Шешељ: Политички сукоби су природна појава плуралистичке демократије. У принципу та појава не сме да изазове ничије чуђење. То је нешто сасвим нормално. Увек сукоби те врсте представљају резултат тежњи за доминацијом. Где год се нађе неколико политичких субјеката, било да је реч о политичким партијама, било о државама, или о субјектима неке друге врсте, увек се појави тежња код неких од њих или код свих да доминирају над осталим.

Српски радикали подржали су, у пригорској подели, Момира Булатовића зато што се он залагао за статус кво у федерацији

То је један од кључних аспеката сукоба, увек неко жели да води главну реч. То се дешавало и у овом случају.

Није проблем што неко жели доминацију, што постоји политичка борба, надигравање, кад не би неки који су релативно слабији, или изгубе извесну позицију, зарад својих личних амбиција, каријера, напуштали и програмску платформу са које су раније наступали.

● **На кога мислите?**

Др Шешел: На кога мислим, то је ствар детаљне анализе. Мислим да нема ниједног политичког субјекта, осим Српске радикалне странке, који је непрекидно остајао на својој полазној платформи, који у идеологији није ништа мењао, који је остао на основним програмским принципима.

Сви други су врлудали, били спремни да праве корекције идеологије и корекције програма ако је то у датом тренутку било политички опортуно за неке амбиције другачије врсте. А има оних који су за 180 степени мењали своју политичку платформу, ако на првобитном правцу нису успели да задовољне личне каријеристичке амбиције.

Имам у виду пре свега Вука Драшковића, он је ту упечатљив пример. Од горљивог националисте, постао је издајница најгоре врсте.

Имамо случај Мила Ђукановића који је са позиција патриотизма просрпске оријентације, дошао је на власт у Црној Гори као Милошевићев човек, а сад је израстао у једног од најгорченијих Милошевићевих противника. Не са аспекта личног сукоба међу њима, или са аспекта сукоба међу њиховим партијама, него директно са неког идеолошког аспекта на плану конфронтације између патриота и колаборациониста.

Што се тиче партије коју Милошевић води, она је имала читав низ потеза који су значајно уступак у односу на програмску оријентацију по питању Српске Крајине, Републике Српске, Дејтонског споразума. Ту је Радован Караџић био она опција која је настојала да одржи много више од првобитног програма. Мада је и Караџић имао грешака, те за љубав своје сујете или неке личне импације, вукао потезе који нису били корисни за српски народ.

Мислим да смо то поминjali у првом делу разговора по питању његовог пристајања на савез са Хрватима, уместо да је нашао варијанту да се зближи са муслиманима. Ја то објашњавам и његовим личним унутрашњим психолошким разлозима. Као Црногорац, Караџић је кроз свој ранији живот проживљавао ту тензију између Срба и муслимана у Црној Гори. За њега су Хрвати тамо били непозната категорија.

Са друге стране, можда је имао извештај комплекса пред њиховом западњачком оријентацијом или нешто слично. Али, у сваком случају, направио је потез који није био у складу са српским националним интересима тог тренутка, а ни у једној широј историјској димензији.

Ђукановић демонстрира своју слабост

- **Зар у сукобу Милошевића са Ђукановићем нема и страха од угрожавања личне власти?**

Др Шешел: Да је то само страх од угрожавања личне власти Слободана Милошевића, и да је Мило Ђукановић искључиво у том правцу усмерен, прихода сукоба би била другачија. Онда би Ђукановић предњачио у патриотизму. Ђукановић би био категорички против западног мешања у наше унутрашње послове, борио се за спас Косова, дао пун допринос у условима ратног стања итд.

Не би Милошевић ту имао примат у односу на Ђукановића. Пошто се Ђукановић понаша онако како се понаша, он тиме демонстрира своју слабост. А по структури своје личности Ђукановић је човек који може да заступа један идеолошки правац, други идеолошки правац, трећи идеолошки правац, четврти идеолошки правац, а да разлика између тих идеолошких правца буде увек 90 степени.

Дакле, да затвори пун идеолошки круг, и да се уверљиво бори за сваку од тих опција, ако му је она корисна у том тренутку. Он се тако показао.

- **У самом старту политичког сукоба између Ђукановића и Булатовића, Милошевић, односно Социјалистичка партија Србије, стали су отворено на страну Булатовића и остали до данас на том одређењу.**

Др Шешел: Али, и српски радикали су од почетка тог сукоба стали на страну Булатовића. Не везујући се директно за личноћу Булатовића. Зашто? Зато што је јасна једна идеолошка разлика између садашње Булатовићеве и Ђукановићеве оријентације. Они су некада били једно.

Булатовић нам је ближи

- **Када је избио тај сукоб, Булатовић и Ђукановић били су скоро идентични на идеолошко-политичком плану?**

Др Шешел: Не, Булатовић је био тада за статус кво на савезном нивоу, за одржавање федерације у таквом облику какву имамо сада, а Ђукановић је нагињао даљим облицима конфедерације. И један и други су напредовали у тој својој позицији, и ниједан није по нашем укусу, али нам је позиција Булатовића објективно ближа. Занимљиво је, када се десило сукоб, да смо се ми радикали изјаснили, а србијански социјалисти се нису изјашњавали.

А, у јулу 1997. године и Ђукановићеве и Булатовићеве посланици у Савезној скупштини гласају за Милошевићев избор за председника.

- **Појавили су се и на пријему у Белом двору?**

Др Шешел: То је било у лето 1997. године, можда већ почетак августа, долазе и један и други. Међусобно не говоре, а и један и други су са Милошевићем у срдчним односима. Значи, кључ-

ни сукоб се десило нешто касније. Из Србије смо само ми отворено подржали Булатовићеву опцију, подржали смо и Булатовића на изборима, али се после нисмо за њега везивали. Правилно смо јасну дистанцу.

Милошевић је признао Ђукановићев избор

- **До данас Милошевић није признао избор Ђукановића за председника Црне Горе?**

Др Шешел: Шта то значи - Милошевић није признао? Ко признаје тај избор? Тај избор признаје Скупштина Црне Горе, Уставни суд Црне Горе. Нема код нас институције признања избора републичке власти од стране савезне власти и не треба да је буде. Де факто Милошевић је признао тај избор тако што је позивао Ђукановића на седницу Врховног савета одбране.

- **Али нема Ђукановићевих посланика у Скупштини Југославије?**

Др Шешел: Није му Милошевић крив што их нема. Ту је крив Ђукановић.

- **Како је крив?**

Др Шешел: Што их није послао, Прво, његови посланици су сами престали да долазе у Веће грађана, партија се поцепала. У једном тренутку у том расплету Булатовић је био јачи. Ја мислим да је и данас јачи, јер Ђукановић није изашао сам на изборе, ишао је у коалицији.

И формално, у Републичкој скупштини има само један посланички мандат више од Булатовићеве странке. Сетите се да су га сви муслимани подржали и сви Шиптари, муслимани су своју странку потпуно жртвовали да би Ђукановић превагнуо на протеклим парламентарним изборима у Црној Гори.

Странка демократске акције је потпуно нестала са црногорске политичке позорнице, да би се што масовнија подршка пружила Ђукановићу. Дакле, у Већу грађана ситуација је јасна. Да се не бисмо мешали у тај унутрашњи сукоб у владајућој партији Црне Горе, да се не би поступило као у случају Народне странке, па испало гротескно, на савезном нивоу примат је дат Килибардиним противницима. Они су и у праву, имали су већину, сменили су Килибарду.

На републичком нивоу Црне Горе, примат су дали Килибарди који је глумио да је однео победу и да су га на неком конгресу, на који су дошли махом либерали, изабрали поново за председника. Уопште нису његови чланови странке за њега гласали. Да се то не би десило на савезном нивоу, да се тера мак на крај, нађено је компромисно, прелутно решење, поцепала се једна партија на две релативно моћне фракције, да обе следећих избора буду заступљене у Савезној скупштини, и то је урађено у Већу грађана. Било би погрешно изабрати и једну и другу.

Милошевића изабрали Ђукановићеви гласови

● СДС и ЈУЛ су стали на Булатовићеву страну?

Др Шешељ: Не, у првом тренутку не. Јер иначе Ђукановић не би гласао за Милошевићев избор.

● Што би страшно пореметило Милошевићеве планове да дође на чело савезне државе.

Др Шешељ: Можда не би ни успео. Ја мислим да су ти гласови били пресудни. Не могу сада да се сетим бројки, али мислим да без тих гласова Милошевић не би могао да прође. Како би могао у Већу република да прође?

Мислим да Милошевић ту није имао потребан број гласова без Ђукановићевих посланика.

● Како сада у Већу република пролазе сви Милошевићев захтеви?

Др Шешељ: Не пролазе, ниједан Милошевићев захтев није био на Већу република, пролазе предлози закона, али захваљујући гласовима Српске радикалне странке. Без наше сагласности ниједан закон не може да прође у Већу република. А Милошевић се није појавио у међувремену ни са једним захтевом.

Међутим, то је било 1997. године када су још Ђукановићеви посланици радиле у Савезној скупштини, били у једном и у другом већу, а радикали су гласали против Милошевићевог избора.

СПС по сваку цену

● По општим мишљењима, Милошевићева политика разједињује српско национално биће. Решимо у Републици Српској и у Црној Гори, његова популарност је страшно опала. Ако је то некакав показатељ, у Републици Српској њена популарност је несумњива, несумњива је од времена рата, њених фотографија има на све стране, Милошевићевих слика је било, али их више нема. А нема их ни у Црној Гори?

Др Шешељ: Структура вашег питања може волети на помисао да сама природа вишепартиског система изазива национално нејединство.

● Не.

Др Шешељ: Није тачно?

● Не, говорим о чињеницама?

Др Шешељ: Милошевић је такав каква је и са позитивним и са негативним особинама. Он има своју партију. Његов је природни и легитимни циљ да његова партија буде свуда до века. У Српској Крајини му није успело да формира партију. У Црној Гори није ни покушавао. А покушавао је накнадно кроз ЈУЛ, јер ја сматрам да су и једна и друга партија по природи ствари његове, али није успео. Релативно је успео у Републици Српској.

Шта значи то формирати партију по сваку цену? Формираш партију јер ти је то политички интерес у складу са законом. Он је формирао ту партију и подржавао на изборима. Мислим да му је то

била велика грешка. Јер у тој партији нема добре људе, и та партија га је издала. Тренутно у Републици Српској много му је ближа и Српска демократска странка и Српска радикална странка него његова партија.

Живко Радишић није издржао ни месец дана да блокира рад Председништва Босне и Херцеговине, па се вратио у Сарајево. Челини људи те партије инструментализовани су од стране Американаца. Они следе Долика као отвореног српског издајника, они блокирају избор нове владе, крше међустраначке договоре. Имали смо већ неколико међустраначких договора са СДС и социјалистима Републике Српске и сваку пут њу, сутрадан, тај договор социјалисти кршили.

● Утисак је да Милошевић има проблем и са СП РС?

Др Шешељ: Милошевић је формирањем те партије са лошим људима у Републици Српској сам себи само муку створио. Нисам против тога да формира партију било ко, то је смисао плурализма. И да та партија изађе на изборе. Али проблем је оријентације те партије за све ове године.

И друго, Милошевић је очигледно био против Радована Караџића и против СДС-а, па се показало то као погрешна оријентација. Јер су ови други много гори. Ја могу да схватим да је било неких негативних аспеката у раду СДС-а, и било их је. Јер, да је СДС тако добра

странка и да је по нашем укусу, ми бисмо формирали Српску радикалну странку, него би сви наши симпатизери тамо били у СДС-у како је то било прве године.

Значи, ми имамо примедбе на СДС али су ови други, са изузетком радикала, много гори од СДС-а.

Милошевић није сујетан

● Да ли је у питању, у овим релацијама о којима говоримо, и Милошевићава политичка сујета?

Др Шешељ: Мислим да Милошевић није сујетан човек. Да је он сујетан, онда би пре свега била немогућа његова сарадња са нама радикалима, и немогућа била сарадња са Вуком Драшковићем.

Мислим да успешан политичар никада није сујетан. Полазим ту од себе, уопште нисам сујетан. Јер, да сам сујетан не бих успео у политици, а себично сам траматичар. Милошевићевом месту политичарем. На Милошевићевом месту било би страшно погрешно да показује било какву сујету.

Мислим да је драматичар. Ако за њега било могуће да нађе компромис са радикалима, да прави извесне облике сарадње са Драшковићем, можда у будућности није немогуће да направи неку варијанту и са Ђукановићем, ако Ђукановић не крене путем отвореног сепаратизма.

Којим путем иде Црна Гора:
Бил Клинтон и Мило Ђукановић

МИ СМО АУТЕНТИЧНА СТРАНКА НИКЛА ИЗ НАРОДА

Наша странка почива на јасном патриотском програму, моралном кодексу, дисциплини и политичкој доследности

• Од коалиције коју сте направили са Мирком Јовићем и Вуком Драшковићем у Српској народној обнови, па преко Српског четничког покрета и оснивања Српске радикалне странке, до данас, Српска радикална странка је имала стабилан раст.

Др Шешел: Никада ми нисмо правили коалицију са Мирком Јовићем и Вуком Драшковићем. Ми никада нисмо били у Српској народној обнови. У тој првој партији Вука Драшковића нисмо били. Ја сам још уочи Нове године упозоравао Вука Драшковића да не иде са Јовићем. Знао сам да је то политичка режисија. Знао сам како је ондашња полиција стварала Мирка Јовића. То је рађено преко Ранке Чичак. Он је инструментализован, он је требало да служи за извесне политичке сврхе.

А тај скуп у Пазови је био потребан режиму, да се направи вештачки пандам Туђману и Руцелу. Руцелу који је тада био главни синоним словеначког наци-

онализма и сепаратизма, па да се југословенски комунисти уједине тукући сваки по свом национализму. И зато је Драшковић имао онакву атмосферу у Пазови са сламом на полу, са упаљеним свећама. Где се то ради на политичким скуповима? Не ради се. Имао је једну мрачну атмосферу са уташеним светлима итд. А све телевизије су биле присутне, и режим је томе дао максималан публицитет. Међутим, режим се преварио у две ствари.

Режим се преварио у процени да је могуће ново јединство југословенских комуниста и да је могуће комунистички поредак сачувати.

И преварио се у другој процени да ће тај скуп изазвати гнушање народа у Србији. Међутим, он је подстакао даље буђење српске националне свести и пробудио чак и извесне четнике.

Пошто је комунистички конгрес пропао, режиму више Драшковић није требао, сувише се српски народ усталао

и неко је у врху режима одлучио да се Драшковић политички елиминира. Када сам се ја вратио са турнеје по Канади, Америци, Аустралији и Западној Европи 1989, где сам имао 97 веома посећених предавања, која су изазвала огромну пажњу емиграције, одржана је нека седница тадашњег Председништва Србије, о томе ми је причао Михаљ Кертес, он је био члан Председништва, на којој су се планирале опозиционе партије.

Пројектоване опозиционе партије

• Како планирале, пројектовале?

Др Шешел: Пројектовале, пошто се знало какви ветрови дувају широм Европе, и све се још љубљало око Берлинског зида, закључено је да бих ја био сувише опасан ако се нађем на челу неке националистичке партије, и да то треба спречити на све могуће начине, а да би за њих најпогоднији био Вук Драш-

Српски радикали наследили су само српску радикалску традицију, али су освојили Савезни парламент

ковић. Знају га од раније какав је лабилан карактер, вероватно је и 1968. године био полицијски доушник, мењао ћурак овако онако, имали су, дакле, његов потпун психолошки профил пред собом и мислили су, у одлучном моменту, да га лако могу сломити. И зато су Мирка Јовића послали са делегацијом Пазовчана од којих нико није имао појма шта се дешава, само је Мирко Јовић био и току, код Вука Драшковића да му понуде да формира странку. Драшковић се истина колебао, па и нећкао.

Са друге стране, ја сам покретао не-

ћивав у погледу исхода читавог пројекта. Плашио се. Шта је то у њему превагнуло да прихвати иницијативу Пазовчана, не знам.

Негде уочи Нове године ми смо се по том питању дефинитивно разишли. Позвао ме је у свој стан, отишао сам и он ми је прочитао пројекат програма странке под називом Српска народна обнова. Имао сам неколико примедби на тај програм, а он је рекао да ту не може ништа да се мења. А имало је разних небулоза.

То му је први програм, ако се сећате,

Вука Драшковића је иницирала СДБ као политичког лидера

ку иницијативу да се формира српска национална патриотска партија међутим, нисам хтео да имам посла са Јовићем и његовима из Пазове.

Почели смо те разговоре, ушлео се један број интелектуалаца, и Александар Чотрић је тада био са мном, и Богољуб Пејчић, Милија Шћепановић, Ђорђе Николић итд. Ми смо имали све спремно за формирање партије крајем 1989. године и хтели смо и Вука пошто пото да имамо у тој партији. Имао сам са њим више разговора, убеђивања, и он је био некако несигуран, несамоуверен, сум-

који је обелодањен, и од кога је Драшковић накнадно одустао. Било је ту глупости, као какве ће називе имати касарне и слично. Много небулоза, а имао је и озбиљних и добрих ствари, свакако.

Пошто није била могућа расправа са Драшковићем око садржаја програма и пошто се није дао одговорити од заједничког наступа са Мирком Јовићем и тим друштвом Сава из Нове Пазове, тај дан смо се практично разишли.

Није ту било никакве љутње, није ту било никаквог сукоба. Једноставно, ја сам рекао да не желим да учествујем

у томе, желим ти много среће, али видећеш шта ће се све десити. И моје су се прогнозе обистиниле. Негде почетком марта, пошто се, у извесном смислу, захуктала патриотска-суфорија у Србији, режим је одлучио да Драшковића елиминише.

Искористио је као повод прилику која се указала организовањем заједничке трибине свих новоформираних партија у Дому инжењера и техничара, почетком марта. Ми смо, у међувремену, формирали Српски слободарски покрет, оснивачки конгрес је био у мом стану, 23. јануара 1990. године. Ту су били Богољуб Пејчић, Милија Шћепановић и Миодраг Дишић који су после отишли са Драшковићем. Наш оснивачки манифест, чије је потписивање почело 6. јануара, потписали су и Војислав Лубарда, Јован Радуловић, Слободан Ракитић и друга истакнута интелектуална имена.

Вук искључен

На овом скупу, у Дому инжењера и техничара, покренута је иницијатива да се формира коалиција од ове четири, на извесан начин већ профилисане патриотске партије. То су Српски слободарски покрет, Демократска странка слободе, Либерална странка из Ваљева и Српска народна обнова. Ту коалицију смо прогласили Вук Драшковић, Александар Стефановић, Душан Бошковић и ја.

А онда је Мирко Јовић изашао за говорницу и саопштио да је Вук Драшковић искључен из Српске народне обнове. Ми смо то одмах схватили као један покушај режима да се створи велика афера, да се сломе једна српска националистичка политичка платформа, и прискочили смо Драшковићу у помоћ. И Вук и Даница Драшковић су ми рекли да сам био у праву за Мирка Јовића.

Онда смо одглумили у јавности да формирамо јединствену политичку партију од Српског слободарског покрета и Српске народне обнове под називом Српски покрет обнове. Дакле, са компромисним називом. Чак сам Драшковићу препустио председничку функцију, рачунајући да је он у то време био далеко експониранiji у јавности, стекао је огромну популарност.

За моје име се тада у јавности врло мало знало, знало се само у интелектуалним круговима, у народу врло слабо. Драшковић је имао ту почетну пропагандну подршку коју му је режим несвесно пружио. Када смо одглумили то уједињење, формирали смо и Централну штабнску управу.

То је назив главног органа Српског слободарског покрета. Вук Драшковић је раније имао Главни одбор. Дакле, потпуно је то био српски слободарски покрет само што је обглумљено неко уједињење. У Централну штабнску управу је ушло 16 чланова из Српске народне обнове и 15 из Српског слободарског покрета.

Знате, Вук Драшковић је и тада био врло сујетан човек и сматрао је да Српска народна обнова, као много већа од Српе-

ког слободарског покрета, треба да има више чланова. И наша централна управа је заиста имала 15 чланова, сви су они ушли, а сала је Драшковић напабирчио својих 16, па је убацио Љубицу Шулићу, а није је ни питао.

То је једна професорка из Канаде која је тих година живела у Београду и дружила са са опозиционарима. Па је убацио Вељка Ђурића историчара, а да га није ни питао. Па је убацио мислим Миодрага Азанића музичара, и још неке људе је убацио који су сутрадан и наредних дана јавно изјављивали да их нико није питао и да не желе да буду чланови тог највишег органа. Али, како тако, некако се то све склепало, и кренули смо са јединственом странком Српски покрет обнове.

Није могло без Данице

А у почетку се показало да то тако не може да иде, да је то труло. Даница Драшковић се мешала непрекидно у страначки рад, читала лекције партијским функционерима, позивала их на ралпорт малтене. Некако је све било стихијно, неорганизовано, а Вук је био крајње нестабилна личност. Било је само питање времена кад ће то пући. И пукло је поводом прекида представе "Свети Сава" у Југословенском драмском позоришту.

И да иронија судбине буде већа, када се припремао прекид представе, ја сам био против, а Драшковић је био за. То су организовали омладинци наше странке заједно са омладином, Клубом младих радикала, ту је био Бранко Васиљевић, који је касније прешао код Драшковића, па код Ђинђића, и омладина Српске светосавске странке. Драшковић их је подупирао, давао им подршку, а ја сам био против. Покушао сам да спречим то, без обзира што је та представа била лоша.

• Представа је била очајна.

Др Шешељ: Била је очајна, а такст је био крајње скарадан. Знао сам да то може странку довести у неку неугодну позицију у интелектуалној чаршији Београда. Мислио сам да не треба једноставно у то да се упуштамо. Можда са једним саопштењем осудити тај текст, а не изазивати прекид представе, правити инцидент.

Када нисам успео то да спречим, онда сам се појавио да на лицу места спречим неки тежи инцидент, ако до њега дође. Јер, показало се и на неким другим манифестацијама да Драшковић брзо губи главу, а да сам ја најхладнокрвнији и да увек делујем најрационалније, поготово када су критични тренуци у питању, попут онога када су биле демонстрације пред албанском амбасадом, или када сам предводио онај први антикомунистички митинг, 31. јануара у Београду, кад се 30.000 људи ваљало главном београдском улицом, када је дошло и до пушњава у ваздух, па сам успео све да одржим под контролом.

Да спречим неки тежи инцидент, јер би нас то једноставно политички уништило. А не бих ни на своја плећа ни на

своју савест тако оптерећење преузео без тешке муке.

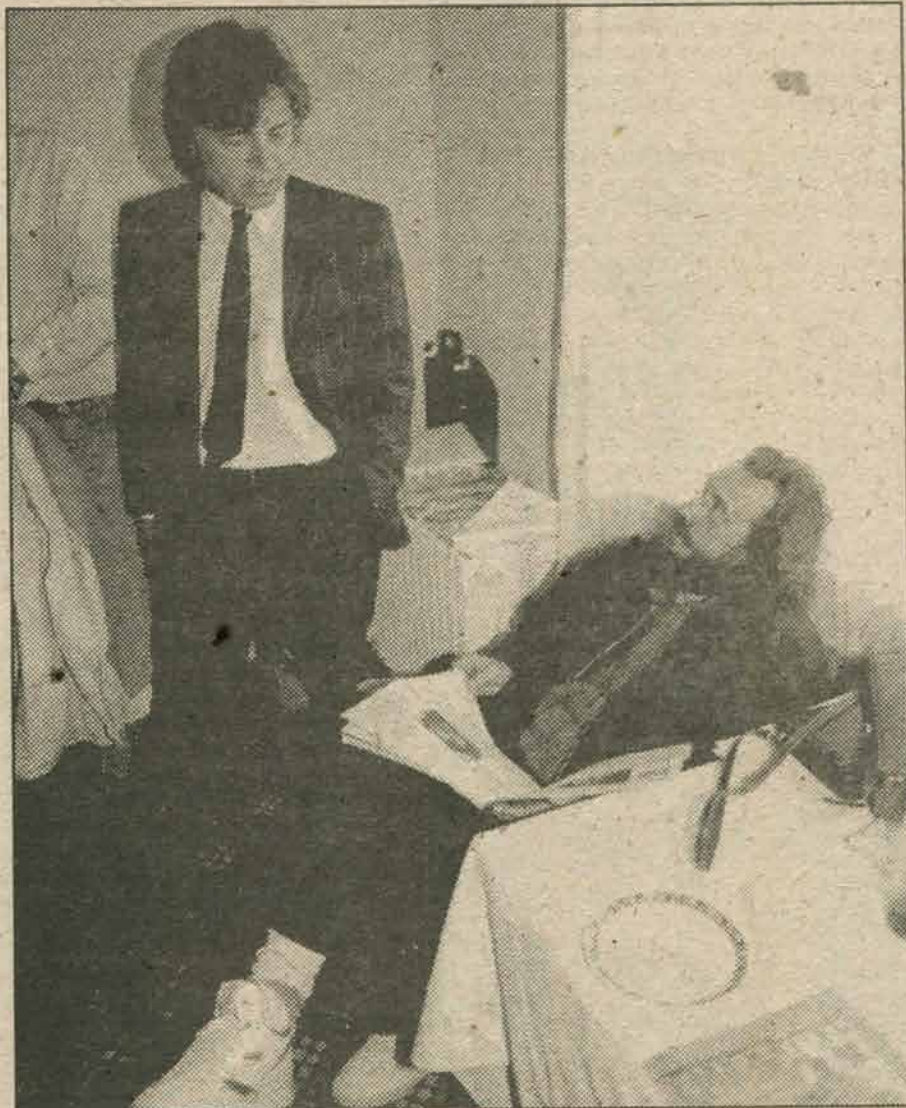
Драшковићу криви омладинци

Кад је прекид направљен, са свих страна се бујица оптужби сливала на Српски покрет обнове. Драшковић је одмах после одржао конференцију за штампу, сазвана је поводом забране првог броја "Српске речи", међутим, на неко новинарско питање Драшковић оспе дрвље и камење на наше омладинце који су организовали прекид представе. Ја сам се затекао у Клубу књижевника, где је

ва седница је одржана, имала је кворум, било је најпре 18 па 16 присутних, пошто су Коста Булатовић и Мидораг Вишић раније отишли. Они су покушавали неко поминрење, пошто то није ишло нису хтели да се опредељују. Када је обављено гласање, Драшковић прво није био на седници, он се накнадно појавио са Богољубом Пејчићем и Радмилом Рончевићем.

Драшковић опет смењен

Гласањем Драшковић је смењен. За смењу је гласало девет и могу их све да бројаги. Поред мене то су Ђорђе Нико-

Ко у Српском покрету обнове ради за тајну полицију?

била конференција за штампу, супроставио му се на лицу места, упозорио да то не може да ради, да није ни овлашћен, да не сме то да ради.

А онда је кренула иницијатива да се закаже хитна седница Централне отаџбинске управе и да се Драшковић смени. Ту иницијативу је потписало више од једне трећине чланова Централне отаџбинске управе.

Драшковић је покушао да спречи одржавање седнице, али пошто смо имали потписе више од једне трећине члано-

лић, Драган Тодоровић, Војин Вулегић, др Трипо Зиројевић, адвокат Милорад Вукосављевић, Бранко Лазић, Тодор Бошковић и Срђан Гламочанин.

Након што је смењен, Драшковић је око један сат ноћу ишао у редакцију "Политике", "Новости" и "Борбе" и поделио своје лажно саопштење, како није успело његово смењивање. После је одржао скуп својих присталица, формирао нову странку под истим именом. Крајем јуна су постојале две странке под називом Српски покрет обнове.

Српски четнички покрет

Размишљали смо шта даље да радимо. Драшковић нам је још једну подлошку направио: отишао је у ауторску агенцију и регистровао под својим именом страначки назив Српски покрет обнове, јер странке још нису биле регистроване.

Регистрација странака је почела тек 1. августа 1990. године. Сматрали смо да нема разлога да се даље испрљујемо, борећи се за страначки назив. Зато смо одлучили да променимо назив у Српски четнички покрет, како би се што јасније дистанцирали од Драшковића и кренули нагло узлазном линијом. Цео јул је био у знаку наших активности. И парастос, комеморација Дражи Михаиловићу, и већи број скупова у Србији итд.

Међу њима је познат онај скуп у Малом Зворнику када су дошли муслимани из Великог Зворника па нас напали камењем. После је забрањен скуп у Великој Плани, где нас је полиција опколила и тукла народ који нам се примључивао итд. И рушење оних македонских комунистичких знамења са манастира Прохор Пчињски и слично.

Ми смо трећа странка по реду која је поднела захтев за регистрацију. Први су поднели социјалисти, затим Народна радикална странка па ми. Значи нама оно скупљање потписа није представљало никакав проблем.

Режим не воли четнике

После је режим одлучио да нас забрани, да одбије нашу регистрацију. Драшковић је тада добио подстрек, јер људи су склони да иду за оним што је регуларно, тако да су са нама остали они најоданији.

Међутим, ми смо и даље били врло јаки. Српски четнички покрет је имао читав низ успешних акција, митинга. Познат је онај митинг по киши, правом пљуску пред "Руским царем". У септембру смо растурили скуп реформиста у Сава центру. Били смо спремни на те акције инцидентнијег карактера, које изазивају већу пажњу у јавности, свесно смо то хтели да би штампа што више писала о нама. Јер, најгоре је када штампа ћути. Боље је када штампа нападе него када штампа о некоме ћути, кад га игнорише. То је онда сигурно пропало.

У јуну је Драгољуб Мићуновић битно помогао да Драшковић, бар привремено, однесе неку превагу. Јер, када је дошло до тог нашег раскола, и када је Драшковић смењен, Мићуновић је изгледа уз велики притисак Косте Чавошког у име других опозиционих странака, дао предност Драшковићу.

Био је заказан један заједнички опозициони митинг, мислим 11. јуна у Београду, и Драшковићу је било врло значајно што је то постигао. Постигао је уз помоћ Косте Чавошког, који је имао тада врло негативан однос према мени лично, јер сам, 1989. године, напао Десими-

ра Тошића у емигрантској штампи, а он се појавио са својим текстом као лажни сведок у прилог Тошићу. Ту су се наши односи за сва времена пореметили, односи Чавошког и мене. Ту полемику сам објавио.

Хапшење пред митинг

Пошто су они на тако мангупски начин дали примат Драшковићу, ми смо одлучили да се појавимо на митингу иако нас нису хтели, значи на неки начин су нас одбацивали. Међутим, полиција ме ухапсила непосредно пред митинг. Чули су ваљда да се ми спремамо масовно да дођемо. То је мало изазвало пометњу у редовима наше странке.

Међутим, мене су пустили њиховом грешком, негде пред крај митинга. Одмах сам дојурio таксијем на Трг републике и организовао јуриш на бину и заузео бину. То су они познати телевизијски снимци када је Драшковић бежао у ауто, па неко око њега викао - пази пиштољ, а Драшковић сав унезверен седа у кола и бежи.

То је баш био велики спектакл. Преузео сам вођење митинга. Међутим, искључе нам струју и ја почнем да говорим и без струје, итд.

У то време, када су нам забранили регистрацију, готово да смо више били изложени прогону других опозиционих странака, него режима. Јер, друге опозиционе странке као да су то једва чекале, па да нас више не укључујући у

Даница Драшковић се упитала у све

какве заједничке опозиционе манифестације, скупове, састанке, консултације и слично. Ми смо тада били потпуно самостални, и самостално ишли до краја.

Пошто смо за режим представљали све већу опасност, примитали су се избори, ми смо, и поред те забране регистрације, организационо јачали, штампали наше страначке новине које су се добро продавале. "Велика Србија" је била веома тражена, први број је просто плануо па смо доштампавали 10.000 примерака, иначе 20.000 је био основни тираж. Кнез Михајлова и центар Београда су били у нашем знаку.

Опет у затвор

Режим се досетио да ме отера у затвор. Прве две казне су опет биле уз учешће Мирка Јовића, уз директну режију власти. Мирко Јовић је негде у септембру започео митинг у Новој Пазови, ја нисам отишао на тај митинг. А онда су се они договорили да крену организовано у Београд. Дошли су у Београд, на Трг републике па онда кренули пешке кроз Београд до Савезне скупштине.

Ја им се прикључим тек пред Савезном скупштином са нашим присталицама, члановима, симпатизерима који су се случајно затекли пред Руским царем, јер ми тада ништа нисмо организовали. Одржим тамо неки ватрени говор, који је одлично прихваћен. Моји говори су иначе у то време најбоље прихваћени на свим митинзима. Међутим, маса се уморавала, остали смо до касно, до поноћи. Чак је у једном моменту Булевар револуције пред Савезном скупшти-

ном био затворен за саобраћај, и однекуд се, изгледа случајно, појавила полицијска марица. Кренула негде према железничкој станици и налетела на масу.

Маса је брзо опколила ауто, неки су почели да ударају по прозорима. Морао сам хитно да интервенишем, да спречим инцидент и да ослободим марицу. Значи, ту сам, што се тиче тих инцидента, био човек смиривања и спречавања напетости.

Међутим, те ноћи у три сата дође полиција по мене, одведу ме у 29. новембар, и тамо до зоре чекам судију за прекршаје. Он дође ујутру у 7,30 и одреже ми 20 дана затвора, али пошто ме нису одмах послали на издржавање казне, ја одем кући. А претходне ноћи када смо се разилазили пред Савезном скупштином, договоримо се да се сутра у подне нађемо на Тргу, пред спомеником Кнезу Михајлу. Сутрадан у подне дођем тамо, полиција спречила прилазак Тргу, Мирка Јовића нигде. И тада ми је био неуспешан митинг. Вратим се кући и негде око подне дође полиција по мене, одведу ме и дају ми још 25 дана затвора, али ме опет пуште. Ја се нисам жалио. У принципу, никада нисам хтео да пишем жалбе на казну.

Из затвора - за председника

Крајем септембра организовали смо у Кнез Михајловој јавно потписивање петиције да се Кућа цвећа пресели из Београда и уписивали смо добровољце за одлазак у Книн. Тада је дошла полиција, покупила мене и момке који су во-

дили уписивање. Ја сам све преузео на себе и рекао да сам ја све сам радио, да су они били само случајни посматрачи.

Њих су ослободили, а мени изrekli 15 дана затвора и одмах ме послали на издржавање. Када ми је истекло тих 15 дана пустили су ме, јер су очекивали даљу реакцију, ваљда су мислили да ће ме ушлапити, ко зна шта су мислили. Када сам изашао из затвора дао сам интервју за "Борбу", који је изашао под насловом "Следени који иде у затвор је Мишошевић".

После три дана послали су ме на издржавање оних 45 дана. Предизборна кампања се већ заталасала, почели да теку изборни рокови, а мене Српски четнички покрет, појачајујући се формално као група грађана, кандидује за председника Републике. Ја сам из затвора, у пратњи затворског стражара, ишао у Републичку изборну комисију да потпишем сагласност за кандидатуру.

После 23 дана на силу ме избаци из затвора. Требало је да останем још 22 дана. Позвао ме је управник затвора и рекао да сам пуштен. Кажем, како пуштен када имам још 22 дана, и сазнам да ме Републичко министарство правде, на предлог управника затвора, пустило због доброг владања.

Прво, када је реч о прекршају нема помиловања, нема солуције, нема ниједне правне могућности да се неко пусти пре истека казне. Никада се у историји није десило да је неко због доброг владања, на предлог управника, био пуштен. А какво је било моје добро владање: ништа нисам хтео да радим у затвору,

Анте Марковић није хтео да региструје Српски четнички покрет: Војислав Шешел, са присталицама, испред Куће цвећа са глобовим кољцем

Митинзи, хапшења, митинзи, хапшења...

никаквој се дисциплини нисам подвргавао, ни свој кревет нисам хтео да наместам. Ништа, апсолутно ништа. Нисам поштовао њихов кућни ред, још сам инсистирао да ми обезбеде сваки дан купање, или ћу направити хаос у затвору. Пуштали су ме сваки дан да се купам, а другима је то било дозвољено једном недељно. Једноставно су ме избацили из затвора.

Одмах сам се укључио у предизборну кампању, јер је остало врло мало дана до избора. Избори су, мислим, били 9. новембра, ја сам одржао десетак митинга у Србији. Међутим, иако су то били добро посећени митинзи, мислим да су били у Чачку, Нишу, Новом Саду, Ваљеву и још неким местима, то није било довољно. Штампали смо један број "Велике Србије" посвећен изборима у 20.000 примерака и 200.000 летака. То је било све.

Један једини сат на државној телевизији

Почетком децембра имао сам емисију на државној телевизији, у редовном термину, то је био једини сат времена који смо уопште имали на телевизији. Та емисија је имала врло добар одјек и разбила је све режимске пропагандне трикове, режимску фаму која је ширена о Српском четничком покрету и мени лично. На изборима, на опште изненађење, освајам 2% уз 100.000 гласова.

Међутим, тада нашу наглу експанзију ништа није могло да заустави. Током децембра, пише ми писмо Тома Николић и предлаже уједињење Народне радикалне странке и Српског четничког покрета. Предлаже да ја будем председник те уједињене странке.

Иначе, тог децембра, пажњу јавности је изазвала моја честитка Милошевићу, као гест председничког кандидата који није изабран, и нарочито у односу на Драшковића који је будалесао, изјављу-

вао да он то не прихвата, одрицао се сопственог народа који није хтео да гласа за њега. Тада је упропастио опозицији парламентарне изборе. Јер, у првом кругу социјалисти су водили скоро свуда, али у другом кругу, уједињавањем опозиционих гласова, могли су се свуда победити.

Како је рођена Српска радикална странка

Својом губитничком психологијом, својом сујетом, Вук је морално развио опозицију пред други круг. Седмог јануара 1991. кренуо сам на турнеју, са Александром Стефановићем, по Аустрији, Немачкој, Француској, Швајцарској и Енглеској на којој смо се задржали месец и по дана. У међувремену, Томислав Николић је кроз Народну радикалну странку подпревао своју иницијативу и када смо се вратили са турнеје, она је била прилично зрела у јавности.

Много је већи отпор био у Српском четничком покрету него у Народној радикалној странци. Сећам се како сам морао да убеђујем наше чланове, на седници Централне отаџбинске управе Српског четничког покрета, колико нам је неопходно то уједињење, колико тиме добијамо. Била нам је неопходна и регистрација. Ујединили смо се, а Српски четнички покрет сачували као једну посебну секцију унутар Српске радикалне странке. Знам да су отпор уједињењу пружали и неки из руководства Народне радикалне странке, али маса не.

До скупштине у Крагујевцу још смо сматрали да је могуће комплетно уједињење. Пошто се неки из руководства у Крагујевцу нису појавили, а нису нам били ни потребни, попут Губерине, ми смо одлучили да формирамо странку са потпуно новим називом, да не би више било никаквих спорења, као оно претходно са Вуком Драшковићем. Моја иницијатива је била да назив буде Српска

радикална странка. Сетио сам се да је Милан Стојадиновић, непосредно пред Други светски рат, формирао такву странку, да му је ондашњи режим Павла Карађорђевића одбио регистрацију. Стојадиновића сам пенио као изузетно великог политичара и највећег радикала после Николе Пашића. Тако је Српска радикална странка регистрована.

Као куриозитет напомињем да је одбијена регистрација на савезном нивоу, јер је тала савезни министар правде био неки Македонац, Владо Поповски. Регистровани смо само на нивоу Републике Србије. Савезну палату су држали реформисти Антје Марковића.

Они су нам тада били централни, кључни политички противници, они и Савез комуниста покрет за Југославију. О томе сам говорио у оној телевизијској емисији пред председничке изборе. Међутим, чим је отишао Анте Марковић, ми смо у поновљеном захтеву регистровани на савезном нивоу.

Тада смо кренули у серију митинга кроз целу Србију и врло брзо постали главна опозициона странка. На допунским изборима за једно посланичко место, након смрти Миодрага Булатовића, победио сам у Раковци и постао народни посланик. Просто сам прегазио све конкуренте.

• И Борислава Пекића.

Др Шешел: Да, Борислава Пекића који је врхунски књижевник, можда и највећи кога смо икада имали, чије књиге са огромним задовољством читам. Имали смо чак два телевизијска дуела, односно радио сучељавања, и били смо врло коректни један према другоме. Чак смо истицали неке вредности конкурената, што се у политичком животу никада не ради.

Међутим, овде је била ствар о политичким питањима, врхунски књижевник није врхунски политичар, не може човек бити у свему супер. Ја нисам никакав књижевник, члан сам Удружења књижевника, али у односу на Пекића сам заиста никакав књижевник. Писао сам неке памфлете, есеје, али не могу да се мерим са Пекићем. Међутим, у политици постоје ипак неки други критеријуми.

• Шта је то основно што је српским радикалима гарантовало непрекидан политички раст?

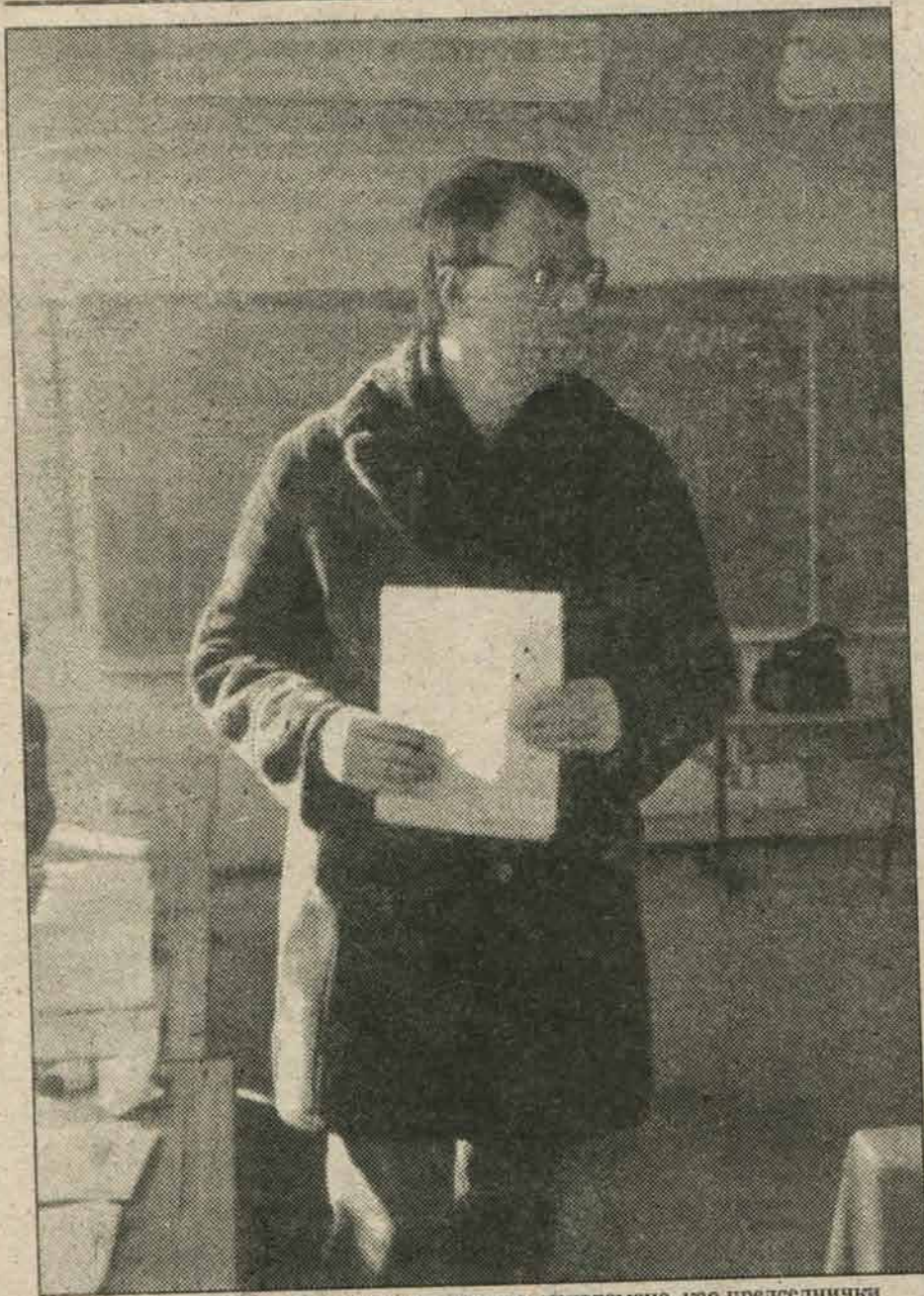
Др Шешел: Прво, један осмишљен, јасан, прецизан програм.

Друго морални кодекс. Сви га прихватају, сви га поштују од врха странке па надаље.

Треће доследан патриотизам. Четврто добра организација, дисциплина.

Пето политичка доследност. Захваљујући томе ми смо успели да изградимо јаку, снажну странку, самониклу, рекао бих једину самониету у Србији.

• Како је могуће да у тим бурним временима, која су почела негде у другој половини осамдесетих, Срби нису схва-

Др Војислав Шешељ: пуштен из затвора, привремено, као председнички кандидат, 1991. године, на првим вишестраначким парламентарним изборима

тини да им је окупљање у националне демократске партије једини могући спас?

Др Шешељ: Осетили су то Срби и зато су се окупили око Милошевића. Тешко да је у целој српској историји један Србин имао тако висок проценат српског народа узга се, тешко да ће га у будућности икада имати као Милошевић 1988, 1989. године. Мислим да је Милошевић тада имао 99% Срба узга се.

Само група Београдских проданих душа је била против, ти који су кренули после у УДП са Бранком Хорватом, или Савез економских снага итд. А 1990. године Драшковић држи митинге на призива Милошевића да уђе у Српски покрет-обнова. То је било половином 1990. године.

- Али Милошевићева партија није била национална партија, она је била више лева, неокомунистичка партија?

Др Шешељ: Прво је била комунистичка партија са промененим називом, али са пробуђеном националном свешћу и у великом патриотском заносу. Та партија је опстала искључиво захваљујући патриотизму. Иначе би имала неславну судбину као и све комунистичке партије у источној Европи.

- Успех радикала многи објашњавају чињеницом да је Српска радикална странка, поред СПС, једина чврсто устројена, организована партија и данас у Србији?

Др Шешељ: Мислим да смо ми чвршће организовани него СПС. СПС је партија која је наследила власт. Многе ствари се тамо одигравају по инерцији. Ми смо изузетно добро организовани, нисмо наследили власт, и са тешком муком смо се увек борили за власт. То је у огромној мери повећало нашу виталност. А Социјалистичка партија би сво-

ју праву снагу могла да мери тек када би једном изгубила власт, па је поново овајла. Тек би тада могла да види колико је заиста снажна.

- Да ли је и шта је мењала Српска радикална странка у стратешком програму?

Др Шешељ: Ништа у нашем програму никада није озбиљно мењано. Наш програм се само усавршавао и прецизирао.

Монархисти и републиканци

- Српски радикали су раније, па и данас, узимали четничко знамење. Из тих разлога се и очекивало да српски радикали пре буду монархисти, а не републиканци.

Др Шешељ: Ни четници нису били монархисти. Четници су били само борци за слободу и ништа више. И радикалска Влада је основала четнички покрет почетком овога века, заправо променила је термин српских герилаца, који су се у старој Србији и Македонији борили против Турака. Јединствен назив и за српске и за бугарске гериле до тада је био комити. Пошто је то израз бугарског порекла, српска Влада је увела нови термин - четник.

Четнички покрет је био у окриљу tzv. Српске народне одбране. То је једна патриотска организација ванстраначког карактера, али веома, веома блиска радикалима. И није нимало случајно што је међу тим првим четницима врло висок проценат радикала. Јер, четничка акција је реализација радикалног програма у ондашњој Србији. Интересантно је да у то време четничка кокарда нема круну.

Четничка кокарда је сребрни двоглави орао са укрштеним мачевима и са мртвачком главом на грудима. Неки истраживачи, који су то изучавали, тврде да је разлог то што нема круне тај што је мртвачка глава на грудима па не иде круна на мртвачку главу. Било како било, тај куризитет остаје, да је први двоглави орао без круне био четнички двоглави орао. У Другом светском рату четници су били националисти и борци за слободу.

У четницима је било и монархиста и републиканаца. Драгиша Васић, који је био председник Дражиног Националног комитета, био је председник републиканске партије. Живко Топаловић члан најужег руководства, председник Социјалистичке партије. Десимир Тошић, који је био један од лидера Равногорске омладине, такође је био републиканец. Могао бих да вам набројим читав низ других републиканаца у четничком покрету. У Четничком покрету су биле све предратне српске политичке партије осим комуниста.

Монархија - још већа трагедија

- Питање је хипотетично, али, да је којим случајем Србија у бурним временима распада СФРЈ прихватила монархију, да ли би и у којој мери то

одредило историјски можда другачији, можда бољи пут Србима у овом времену?

• Др Шешел: Мислим да је питање бесмислено. Како то монархија може значити бољи пут? По чему?

Прво, ваљда монархија не би зауставила политичке процесе, политичке борбе, вишестраначки систем. Можда би, али би онда проузроковала још већу трагедију од ове која нам се десила.

• Због чега би трагедија била већа?

Др Шешел: Зато што су све наше династије биле склоне диктатури. Кажем, ако би се сузбиле партијске борбе, вишестраначки систем би нестао, ишли бисмо у отворену диктатуру. Диктатура значи увек трагедију.

• Мислио сам превасходно на односе Србије, односно Југославије са међународном заједницом?

Др Шешел: Прво, то не би ништа значило. Да је Енглезима и Американцима стало до југословенске монархије онда не би помогли Титу да се дочепа власти и не би се тако олако одрекли краља Петра. То би нас само учинило додатно смешним у међународним размерама. Јер, коме нормалном пада на памет да обнавља монархију ако не мора. Ко је то добровољно обновио монархију у Европи се не памти такав случај, ни у свету. Нигде ниједан народ није добровољно обновио монархију. Имате ли другачији пример?

Неки нажу да је такав пример Шпанија, али то једноставно није тачно. Јер,

Франко никада није укидао монархију у Шпанији, само ју је био суспендовао. А у тестаменту је оставио да га наслеђује Хуан Карлос. Значи, он је својим тестаментом обновио монархију. Без обзира што је Карлос тада одиграо позитивну улогу у периоду транзиције, али у сваком случају остаје да га монархија није успостављена вољом народа, није обновљена вољом народа, него вољом фашистичког диктатора и његовим тестаментом.

Монархија је дубоко превазиђен облик владавине. Они народи који су је до данас задржали, као симболичну уставову, вребају прилику да је се отарасе, дефинитивно укључујући и Енглезе.

СДБ - служба једне партије

• Српска радикална странка је једно време, па и све до скоро, била странка, како би се то рекло фигуративно, са унутрашњим сагоревањем.

Др Шешел: Шта то значи странка са унутрашњим сагоревањем?

• С времена на време су се у партији јављали људи који су покушавали да угрозе генерално интерес Српске радикалне странке. Могли би да се присећамо Гламочанина, Таша, Стефановића, па госпође Трајковић.

Др Шешел: Ми смо у овом систему наследили службу државне безбедности из задњег комунистичког периода. И она је и својим манирима, начином деловања много подсећала на ту стару службу. Уместо да се више посвећује

разоткирвању, сузбијању субверзивних делатности, да штити државу у правом смислу речи она се понашала као тајна полиција једне алатајуће партије и њено средство у обрачуна са опозицијом.

Говорио сам вам већ како је режим преко тајне полиције креирао прву фазу вишестраначког политичког живота у Србији. А онда је имао утицаја у све политичке партије врбујући људе или убацијући своје људе. Наше опозиционе партије избушене су као швајцарски сир. Поготово Српски покрет обнове.

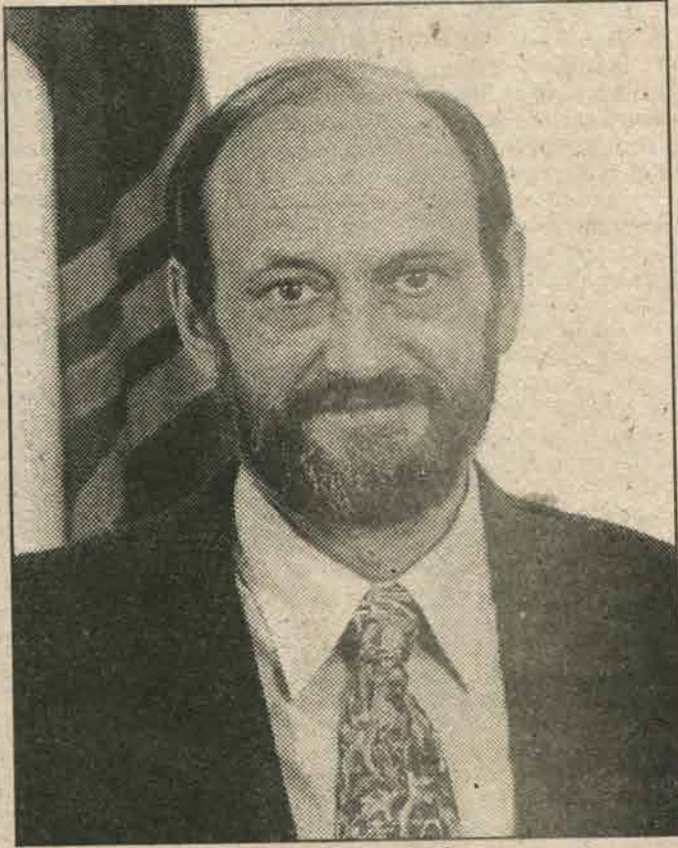
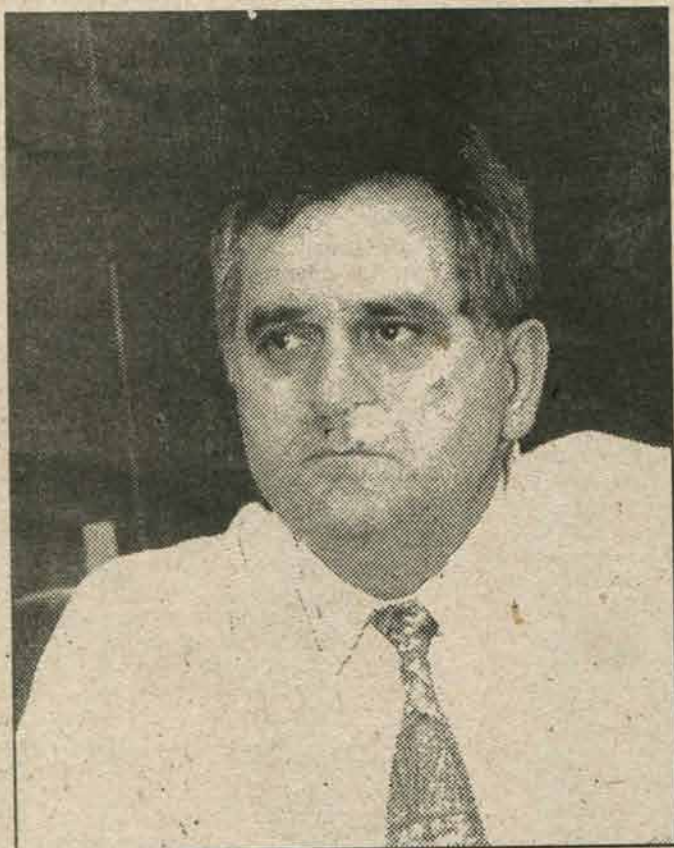
Када би неко на Главном одбору Српског покрета обнове наређивао да дигну руке сви они који су на овај или онај начин припадници Службе државне безбедности, питам се да ли би у старту имали већину. Од Милана Компенића па надаље. Ево, ја вам већ једног офирам.

Што се тиче Српске радикалне странке, ми смо били ту најчвршћи и најмање подложни. Нама никада велики раскол нису успели да направе. Кол нас су једноставно периферне људе успевали да врбују. Љубишу Петковића, Јову Гламочанина, Ђорђа Таша, Аниму Вишњића нису врбовали, сада га је режим у Црној Гори врбовао, у последних година дана.

Није он био полицијски сарадник, није по полицијском налогу било шта чинио. Него се показао као будала, једноставно речено. Човек пуно сујете, недобро образован, озбиљан политички рад. Својом сујетом просто је разарао странку изнутра. Не по спољном полицијском налогу, ја у то не верујем, не би

Позвао ме је Томислав Николић, а после смо у Крагујевцу основали Српску радикалну странку

Израсли у снажне политичке вође: Томислав Николић и др Никола Прџић

он робијао пет месеци, да је заиста радио за полицију. Такву претпоставку може да изнесе само онај који никада није био у затвору па не зна шта то значи.

Бруталан обрачун са радикалима у Црној Гори

Када је полиција кренула у обрачун са српским радикалима у Црној Гори, имали смо осам посланика, ниједног ни су успели да подмите у Републичкој скупштини. Зато су их онда брутално, свих осам, избацили из Скупштине кршењем Устава и закона и довели полицијске агенте да глуме да су они прави српски радикали, а претходно су нам преотели и регистрацију у Министарству правде.

Међутим, после тога је Ахим Вишњић једног по једног, свих седам, избацио он је био осми. И следеће изборе нисмо дочекали са тих седам, а пошто смо имали веома лоше резултате Ахим Вишњић је критикован на седници Централне отаџбинске управе и он је сам поднео оставку. А по подношењу оставке једно десетак дана у њему се нешто предомислило и онда је кренуо против странке. Напустио је странку, формирао нову. Значи пукао је као личност.

Унутрашњи конфликт Раде Трајковић

Убеђен сам да Рада Трајковић није никада радила за полицију. Она је дошла у неке унутрашње психолошке конфликти, протежирајући свога брата, који је судија Општинског суда у Нишу. Она га је протежирала да постане судија окружног суда. Међутим, он је имао

за собом неку аферу, и ми нисмо хтели да станемо иза те кандидатуре. Рада Трајковић је преко наших страначких функционера покушала да то испослужује, знате у периоду припрема за избор судија врше се различите консултације, праве се листе.

Није то лак посао. Ту је могућ утицај странака из власти и министара. Пошто је странка одбила да се заложу за ту кандидатуру, она се обратила неким другим странкама из коалиције и то форсирала. И успела је чак да га стави на листу. Ми смо интервенисали, скинут је са листе, нисмо дозволили да прође скупштински одбор.

На седници Председничког колегијума смо закључили да она треба да поднесе оставку због таквог понашања. Рада Трајковић је одбила да поднесе оставку. Онда је ишло разрешење, ја сам то разрешење образложио. Онда се њен муж, који је био посланик, јавио за реч и кренуо са оним нападом. Тада је Рада Трајковић експлодирала и ја мислим да је она сада већ психијатријски случај, да она није за политичку службу, већ лекарску негу.

За радикале МУП недоступан

- Када сте говорили о служби државне безбедности, рекли сте да је у старом режиму то била служба једне партије. Да ли то значи да она више није служба једне партије?

Др Шешељ: То је веома тешко питање. Промене су у њој значајне. Али, Министарство унутрашњих послова је једино Министарство где српски радика-

ли ни на који начин нису успели да уђу, и то на инсистирање наших дојучерашњих коалиционих партнера, у току тих преговора о саставу Владе.

Нисмо били ни много заинтересовани. Али смо тада договорили један принцип који би био добар да нема ове дугогодишње и вишелевенијске позадине. Да само једна личност треба да буде политичка, то је министар, а да сви други буду професионалци.

И када се партије смењују на власти да нема потребе да дирају полицију. Али је питање када ћемо ми израдити унутрашње односе у коалицији и њен метод рада да промена власти нужно не би доводила до кадровских промена унутар саме полицијске структуре, баш због оваквог односа владајућих партија према полицији.

Демократску странку је пројектовала СДБ

- Које је политичке партије пројектовала ДБ?

Др Шешељ: Ја сам већ објашњавао како је пројектована Српска народна обнова као странка Вука Драшковића. Крајем 1989. године формирана је Демократска странка и имала је огроман публицитет у режимским медијима. Целе 1990. године, све до избора, стални су покушаји опозиције да започне дијалог с режимом, а режим је испочетка одбијао, а када је прихватио дијалог прихватио је дијалог само са две партије: са Демократском странком и Народном радикалном странком.

Забележен је један веома смешан случај: тада смо још били заједно Драшковић и ја, да је Драшковић непозван кренуо на неки састанак у Владу Србије и да га нису пустили унутра. Тада су позване ове тзв. опозиционе странке. Па сетите се тада странке Веље Цветића, која је фигурирала као једна од значајних, сетите се странке Жарка Гавриловића...

Има ту много смешних ствари. Дакле, и Демократска странка је на извесан начин пројектована, и то у фази када је режим био изразито против националних странака. Демократе су се поносили како немају атрибут српски у своме називу, и чак објашњавали како није ни у складу са српском традицијом, са традицијом српског политичког организовања тај национални атрибут. И на тој основи подемисали са новоформираним странкама у Хрватској и Словенији.

Дакле, режим је пројектовао све, осим Српске радикалне странке. Онда су неки покушали и нас да оптуже да су нам избори у Раковници режирани, да је режиму био интерес да се ја појавим у Народној скупштини. Могао је првих месеци изгледати да је то режиму интерес, само тај социјалистички режим није био нимало наиван, он је знао шта следи за одређено време.

Друго, сетите се јуна 1991. године, какву смо популарност имали у народу. Ко је тај који би успео да мене победи у Раковници. Да ли би тада Драшковић да се лично кандидовао успео - не би. И он је знао да не би, и зато је кандидовао свог потпредседника Јову Марјановића.

Кога су имали социјалисти да кандидују, ко је имао шансу да ме победи?

Сви они који су можда имали шансу већ су били на другим функцијама, није се могао Милошевић лично кандидовати. Није могао ни Бора Јовић. Кога су могли да кандидују, а ко већ није био посланик, министар или председник, па да ме победи.

● Тврдите да Српску радикалну странку није пројектовао режим. Међутим, социјалисти нису наивни, па је сходно томе логично питање: како су дозволили дефинитивну политичку промоцију жестоког противника?

Др Шешељ: Да, њима је био потребан човек који би био пандан националистима у другим републикама СФРЈ. Закључили су на Председништву Србије, крајем 1989. године, да им је много боље да протежирају Драшковића, него да допусте да ја кренем са озбиљном политичком партијом.

Када смо формирали Српски слободарски покрет били смо под апсолутном медијском блокадом. Мислим да нам је тада "Борба" објавила делове оснивачког манифеста и то је било све. Ми смо били опасни. Видели су то и по оном митингу 31. јануара 1990. године, и по мом начину вођења митинга.

Са Драшковићем је лако: Драшковић се нашмрче кокаина, прави такве грешке да је режиму лако и једноставно да се с њим обрачуна. Даница Драшковић јавно пред телевизијским камерама тражи да се баце бомбе, сећате се те сцене.

Ја сам самоникао, као и српски радикали. Социјалисти то нису могли да спрече.

Да ли је држава организовала 9. март 1991.

● Зар онај мартовски митинг, 1991. године, где су два човека изгубила животе, такође није организовала држава?

Др Шешељ: Јатне верујем да је баш то све било прецизно по припремљеном сценарију. Било је вероватно разних размислања, али да је то све био сценарио онда би он био и реализован. Било је све погодно за реализацију. Није нико у Србији био за то да војска преузме власт. Све до маја 1992. године постојала је бојазан и опасност да би генерали могли да крену у рушење режима у Србији. Ако је неко о томе сневао, као варијанти да оборим режим у Србији и да војска изведе пуч, онда је то могло да буде само у армијским круговима.

Мислим да је тада шеф контраобавештајне службе био Александар Васиљевић. Било би добро њему поставити таква питања шта он зна о свему томе.

Колико се сећам, те 1991. године он је имао неке сусрете са опозиционим челицима, чак мислим и разговор са Вучком Драшковићем. Нисам детаљно упућен у све то. Ако је неко хтео 9. март из круга режима, онда је то могла бити војска, неко из савезних структура власти, али независно од режима у Србији, независно од Милошевића, убеђен сам у то.

Многи су сањали да оборе Милошевића

● У то време вођен је разговор Председништва СФРЈ и Генералштаба

Стасали у радикалској борби: Драган Ђодоровић и Александар Вучић

ЈНА. Пошто нису могли да се договоре, уследила су оставке Боре Јовића, Ненада Бућина, Југослава Костића, тако да Председништво једно време уопште није било. Зар то није било отварање врата управо војном удару?

Др Шешел: Јесте, али то су вољели људи који нису имали велику политичку моћ, утицај у народу и независно од режима у Србији, наглашавам то. Мислим да су се многи погрешни потези вукли управо због тога што је неко на савезном нивоу сањарио како да обори власт у Србији, како да обори Милошевића.

● То је био покушај да се Југославија сачува?

Др Шешел: Али, то је био контрапродуктиван покушај. Као што је и Стине Шувар тада страшно погрешно. Он је у првој фази подржао Милошевића па се окренуо против њега. Да је до краја подржавао Милошевића, Шувар је имао шансу да се избори за власт у Хрватској.

● Заиста верујете да националисти у Хрватској не би победили.

Др Шешел: Не би победили, да је комунистички режим у Хрватској био чврст. Националисти не би имали шансу да победе, као што су победили.

● Националистички покрет у Хрватској припреман је годинама?

Др Шешел: Али је комунистички режим већ био растуран у Хрватској, када је Туђман победио. Најчешћи наслови у новинама 1988, 1989. године су били "Зашто Хрватска ћути"? Сећам таквог наслова у листу "Данас". Словенија се већ увелико будила, словеначки сепаратизам је узео маха, у Хрватској општа ћутња. Хрватска је лобила жестоку лекцију 1971. године. Са друге стране, шта год да се дешавало 1971. године, имала је Тита на челу савезне државе.

● Али, тај покрет је био тамо страшно масован и 1971.

Др Шешел: Није бис толико масован 1988, 1989. Туђман је за врло кратко време формирао партију и њену инфраструктуру је проширио највише уз помоћ Цркве. Црква је била веома умешана у стварање Хрватске демократске заједнице. И наравно Американци.

У мају 1990. године био сам у Вашингтону, примљен сам у Стејт департменту. Примео ме је шеф одсека за Југославију. Мада сам се нашадио и изразио могућност да Рачан победи на изборима у Хрватској. Он се у тренутку унервозио, ушептрљиво, извињавао се, одлазио на неки телефон, одлазио у другу канцеларију, то је било невероватно. Из тога сам извукао закључак да су Американци све карте уложили на Туђмана.

Откуд радикали фашисти

● Како то објашњавате да се за Српску радикалну странку у српским политичким просторима често може предзнак фашизам?

Др Шешел: То је смешно. Прво, када наши политички противници више нису имали шта да вам замере, а углавном

ли се наше снаге, наше моћи, нашег статуса, онда су покушали да нам припишу и фашистичке епитете. А то није пришивано само нама, пришивано је и Драшковићу, пришивано је и многим другима.

● И Милошевићу?

Др Шешел: И Милошевићу. То је бесмислено. Једини који су покушавали, кажем само покушавали, озбиљно идеолошки да осмисле неку подлогу за оптужбу о фашизму, била је "Борба" или "Наша Борба", која је имала фелџон са темом да ли је економски програм Српске радикалне странке већ виђен у Хитлеровој Немачкој. А реч је била о нашем залагању за јавне радове. А те будале нису знале да су јавни радови били много успешнији у Америци код Рузвелта у време Њу дила, него у Немачкој. Харизме у Српској радикалној странци нема.

● Постоје уврежено мишљење да Српска радикална странка почива на добром броју организација, на националном програму, али и на харизми Војислава Шешела.

Др Шешел: Ја мислим да је то, пре свега, добра организација и дисциплина, озбиљан добар и програм. А да питање харизме код нас није пресудно. Харизма је присутна у Социјалистичкој партији Србије и у Српском покрету обнове. Код нас је нема. Нема је у правом смислу речи. Мислим да смо ми једина политичка партија која би с лакоћом преживела промену првог човека.

● Јесте ли сигурни? Јесте ли искрени у томе?

Др Шешел: Сигуран сам.

● Тешко је веровати да би Српска радикална странка то са лакоћом преживела?

Др Шешел: Она би тај моменат сигурно с лакоћом преживела, али се онда поставља питање какве би биле способности, какви квалитети човека који би преузео вођство. Од тога би зависило њен опстанак или пад.

● Да ли се ви у Отаџбинској управи, у руководству Српске радикалне странке свађате, спорите, да ли је то једна истинска борба или...

Др Шешел: То је једна истинска борба, има прилично много спорења, али на здравој основи. Могућело јутро да се спорим са Томиславом Николићем, а да то не поремити наше међусобне односе и да не може нико споља да их поремети.

Или са Драганом Тодоровићем, или са Вучићем, или са Мајом Гојковић итд. Спорена је увек било између мене и њих, а, наравно, споре се и они међу собом. Али, та спорења су увек била на здравим основама и конкретним питањима. Значи, нема идеолошких спорења и нема личних сукоба.

Желим да имам око себе што способније људе

● Да ли увек на крају буде онако тешко ви кажете?

Др Шешел: Не.

● У Српској радикалној странци израсло је доста политичара који су изузетно сазрели, као Тома Николић, Драган Тодоровић, па млади Вучић...

Др Шешел: Ми свима пружамо шансу. Дакле, шта се дешава у Српском покрету обнове? Ко год иоле покаже неку озбиљност нестаје. Одлази. А мени је увек био циљ да имам што више способних људи око себе.

● Да ли вам смета популарност Томе Николића, изузетна снажљивост Александра Вучића на функцији министра за информисање...

Др Шешел: Не само што ми је драго, него је то и мој успех. Ја Тому Николића, Вучића, Драгана Тодоровића, Мају Гојковић, Стеву Драгичића и све остале овде из Србије, па Николу Поплаћена из Републике Српске, сматрам једноставно делом свога тела и своје личности. Њихов успех је увек и мој успех. Јер, ми имамо заједнички циљ, ту нема никакве сујете нити нетрпељивости.

Мислим да сам можда највише допринео да свако од њих добије шансу за афирмацију. Јер, ја сам, као дисидент, често био усамљен, поготово док сам живео у Сарајеву, у Босни, и схватио сам колико је тешко бити усамљеник. А најтеже је бити усамљеник на врху пирамиде, то може бити усамљеник на врху партије или на врху државе. То покушавам да избегнем по сваку цену.

Никада себе не могу да замислим у ситуацији да радим с једним кругом људи који морају да ми ласкају, да ми се додворавају, при том су неискрени јер се боје. Волим да радим с људима који ће ми у сваком тренутку рећи шта мисле и који ће ми се супроставити онда када мисле да нисам у праву и чије ће мишљење некада и превагнати у односу на моје.

То је једна здрава средина. И то чува и нашу партију, а то чува и моју позицију. Ја сам један од ретких на српској политичкој сцени који може да повери део својих активности, део својих задатака, својих овлашћења и другим људима у странци, а да ме не заболи глава због онога што ће они да ураде.

Ја сам, додуше са примесом шале, по изласку из затвора често изјављивао да је странка много боље радила док сам ја у затвору него када сам напољу.

Свако од радикалских вођа је личност

● Али, многи функционери Српске радикалне странке имају ваше тестове, артикулацију, вокабулар, агресивност?

Др Шешел: Ја бих то другачије дефинисао. Неки од мојих сарадника су више, неки мање, од мене учили. Јер, за разлику од њих, ја сам се врло рано спремао за политички живот ове врсте. Једини сам ја био антикомунистички дисидент и имао неко нагомилано искуство. Утолико се види тај мој утицај. Али морате признати да свако од њих има врло, врло изражен субјективитет. Сваки од њих је изграђена личност у правом смислу речи.

ДВА НАЈМОЋНИЈА ПОЛИТИЧАРА ДАНАС

Наше судбине се преплићу у оној мери у којој се судбина српског народа рефлектује на наше личности

• Виђате ли се и данас, после испуњања радикала из коалиције, са Слободаном Милошевићем?

Др Шешељ: Имаћу смо неколико сусрета.

• О чему причате?

Др Шешељ: Како може частан човек да препричава сусрете у четири ока. Ја се увек чудим другима када то препричавају.

• Али ви сте политичар, јавни посленик?

Др Шешељ: Ја јесам политичар, и утолико више нећу да вам говорим о садржају разговора у четири ока.

• Сократ је говорио да кућна врата политичара увек морају бити отворена за добронамерног човека.

Др Шешељ: То је зато што Сократ није био политичар.

• Ваш посао је јаван.

Др Шешељ: Врата моје куће нису увек отворена и не може да уђе свако ко пожели.

• Рекао сам - добронамеран човек?

Др Шешељ: А како процењујете да ли је човек добронамеран или није? Којим критеријумима?

Како се осећа Милошевић после косовских догађаја

• Како се осећа данас Слободан Милошевић?

Др Шешељ: Њему поставите то питање - како се осећа. Ја га никада нисам питао како се осећа.

• Да ли се он добро осећа после овог расплета на Косову?

Др Шешељ: Опет је погрешно то питање мени постављати. Откуд ја знам како се он осећа, нићи он мени о томе говори. Ми смо и даље на перси. Говоримо само о политичким стварима, а не о емоцијама и осећањима.

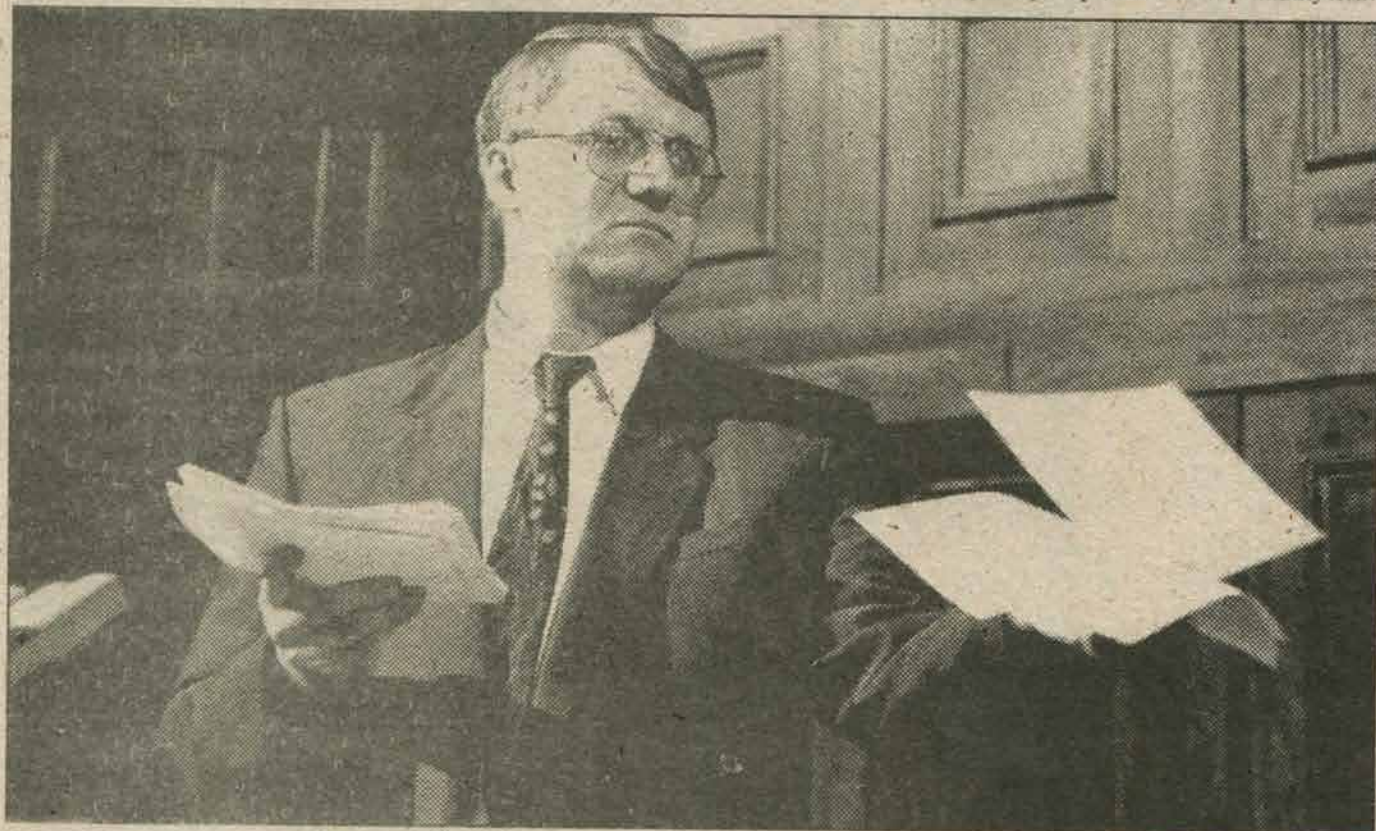
• Када сте се први пут срели са Слободаном Милошевићем?

Др Шешељ: У мају 1992. године на његов позив. Многи су мислили да смо се срели много раније, али то није тачно. Сећам се да ме је Михаљ Кертес одвео код њега.

• Ваше политичке судбине се преплићу, ето да пођемо од тог маја 1992. године до данас. Како видите те односе у овом бурном времену?

Др Шешељ: Наше судбине се преплићу у оној мери у којој се судбина целог српског народа рефлектује на наше личности. Ми смо о томе разговарали колико се ја сећам, о разним фазама наших односа. Када је почела фаза сарадање, први наш разговор је био о предстојећим парламентарним изборима.

То је било непосредно након доношења Устава Савезне Републике Југославије. За крај маја су били заказани избори. Ја сам инсистирао да ти избори буду на пропорционалном принципу и ми-

Милошевић ме је хасено искључиво као политичког противника

слим да је Милошевић тада први пут дао делимичан пристанак на тако нешто. Могу то да сматрам својом делимичном заслугом. Није у потпуности прихватио да буду пропорционални, него да се пола посланика бира пропорционално, пола по већинском принципу.

Тог лета је била једна дуга политичка расправа, пет сесија округлог стола под покровитељством Савезне Владе, када смо потпуно изборили пропорционални принцип што су захтевале све опо-

Др Шешел: То вам је опет питање сујете. Ако ћете повлађивати својој сујети, онда никада нећете хтети да разговарате са тим човеком. Али, без дијалога је немогућ успешан политички наступ.

Са друге стране, ја никада нисам био човек мржње. Мислим да је мржња погубна. Пре свега за онога ко мрзи, а не за онога ко је предмет мржње. Мржњу треба избегавати, посебно у политичком животу. Мржња доноси само зло.

Мислим да сам одстранио код себе

И не сме човек да буде личан у томе. То сам једном приликом рекао Мирку Марјановићу: ми смо вас нападали док вас нисмо упознали, сада када вас познајемо једноставно не можемо да вас нападамо.

Можемо да будемо политички противници, можемо и да се сукобљавамо, али ја не могу њега лично да нападам када знам да је он добар човек. Да је он лично добар човек. Најлакше вам је напасти некога ако га не познајете. Онда можете и жешће да га нападете. Када некога упознате, онда вам је то већ теже, јер знате и његове позитивне особине. Не можете онда да инсистирате искључиво на негативним.

Понекад ми је жао Вука

Кад сам у сукобу са Вуком Драшковићем, мени је понекад жао јер ја се са тим Вука какав је био раније. Се тим се Вука Драшковића из времена када је писао роман "Нож" док га још није објавио, колико смо пута у заједничким разговорима преживљавали те његове основне теме из романа. Па сам с њим преживљавао ону хајку која се водила против њега након објављивања романа. Сећам се да сам у једном даху прочитао оба тома романа "Молитве", само што сам изашао из зеничког затвора.

Дакле, ја се њега сећам из тог времена и не могу да га мрзим у овом времену, иако ми је сада огорчени политички противник. Али не мрзим га лично. Сваки пут када се сретнемо ми се поздравимо. Прогли пут када је био састанак у Белом двору, после доласка Черномирдина и Ахтисарија, без обзира на сву напету атмосферу, без обзира што сам заиста био у једном трчу, када сам видео да сви остали прихватају план Черномирдин-Ахтисари, осим нас радикала, завитлавао сам Драшковића због тога што фарба косу. И на тај начин разбијао ту атмосферу.

◆ Да ли то значи да, када сте упознали Миру Марковић, да сте променили мишљење о њеном политичком ангажману?

Др Шешел: Ми смо идеолошки на свим супротним позицијама. И њена идеологија је конкурентска радикалској. Тешко су спојиве. Наша додирна тачка је патриотизам. Многе ствари нас разликују. Али, другачији је однос када се познајемо. Када људи разговарају, и што чешће разговарају, мање су шансе за политичке ломове.

Мање су шансе за директне сударе. Зато у политици треба непрекидно инсистирати на дијалогу. Да бих вам то илустровао, увек убацујем и споредне примере да бисте схватили природу ових односа на којима ви инсистирате. Ја знам зашто инсистирате.

Ево, без обзира на све, шта је било између нас радикала и Мила Букановића, ми смо на председничким изборима Црне Горе подржали Булатовића, добио сам позив да дођем на Букановићеву инаугурацију, и ја сам отишао.

* Усред Цетиња сам изјавио: дошао сам као политички противник, па чак делов-

Лоше је процењивао крупне историјске догађаје у свету: Слободан Милошевић

зиционе партије. И та сарадња је трајала све до Венс-Овеновог плана, у мају 1993. године.

После тога имали смо само један заједнички потез али на инсистирање српских радикала. Била је то смена Добрице Ђосића. Чак је ту био један трговачки ангажман у политичком смислу, да не гласамо за смену Николе Шаиновића у јуну, када је Депос поднео захтев за његову смену, али да се зато смени Ђосић. Хтели смо да сменимо Ђосића због оних познатих 10 тачака у којима смо образложили свој захтев.

Милошевић ме је хапсио као политичког противника

◆ Слободан Милошевић вас је хапсио као политичког противника?

Др Шешел: Да.

◆ По суду јавности најчешће као политичког противника без законских основа?

Др Шешел: Кад год сам хапшен, хапшен сам као политички противник режима. Никада није било законских основа за хапшење.

◆ Како изгледају ти сусрети са човеком који вас је хапсио?

сваки елемент мржње. Наравно, у рату треба мрзети непријатеља свога народа, да би се он успешније убијао. То је мржња друге врсте. Није дакле лично обојена, није унутрашња фрустрација.

Мржња у правом смислу речи је увек унутрашња фрустрација онога ко мрзи. Мржња је врста болести по мом мишљењу. Не желим да болујем од те болести. Боље је добити грип него мрзети.

У политици су сујете непотребне

◆ Председник Милошевић и ви сте, без сумње, две најснажније политичке личности које је избацило ово бурно време. Појавила се трећа личност, не поредим њену политичку тежину, али њен утицај је несумњив. Она вас је у свом "Дневнику", не једном него више пута, сликала крајње непријатним тоновима.

Др Шешел: Да, али ви заборављате да сам у својим јавним наступима и ја њу врло често много чешће сликао непријатним бојама, па чак и жешће него она мене. То шта је ко о коме говорио у политици, такође мало значи. Јер, ако ћемо томе робовати онда нема ништа од успешног бављења политиком.

вао помирљиво, имао сам неколико емисија на прногорским телевизијама. По њиховој процени допринео сам смиривању тензија у оно време које су могле да изазову крвопролиће.

Прихватамо дијалог са Ђукановићевом партијом

- Данас сте ви и Ђукановић веома удаљени?

Др Шешељ: Ево, пре три дана смо добили факс од Демократске партије социјалиста, нуде дијалог међу посланичким групама у Савезној скупштини. Одговорили смо да прихватамо.

Милошевић није донео ниједну одлуку у спољној политици

- Да ли су ти ваши чести сусрети са Милошевићем допринели томе да и списки радикали прећутно пристају на кршење савезног Устава у деловању председника Милошевића, односно његове функције, његових обавеза и задужења?

Др Шешељ: Где је ту прекршен Устав?

- Председник Југославије, по Уставу, не води спољну политику.

Др Шешељ: Ко каже да води?

- По свему о коме што је на површини и што је у сазнању јавности, председник Милошевић води спољну политику.

Др Шешељ: То вам је ствар реалне политичке моћи и утицаја. По савезном Уставу председник Савезне Републике Југославије представља Југославију у земљи и свету.

А ко доноси одлуке, онај ко води спољнополитичке послове. Он ниједну одлуку није донео. Имате ли ви пример да је он донео иједну одлуку из спољнополитичког домена.

То је утицај СПС

- Да ли хоћете да кажете да се те одлуке о којима говоримо доносе без његовог сазнања и аминовања?

Др Шешељ: То је нешто друго. Питање две различите ствари. Не само да се не доносе без његовог знања и аминовања, него он на посредан начин учествује у доношењу сваке од њих, има пресудну улогу. Али не зато што је председник Савезне Републике Југославије, него што је шеф главне владајуће партије на савезном нивоу. Да нема никакву државну функцију, његов би утицај био управо толики колики је и данас на основу саме чињенице да је председник Социјалистичке партије Србије.

То је разлика између институционалне могућности одлучивања и реалне политичке моћи, утицаја и ауторитета. Њему ауторитет доноси његова партијска функција.

- Зар та функција није замрзнута?

Др Шешељ: Није замрзнута. По савезном Уставу не мора да буде замрзнута. Замрзавана је била на основу републичког Устава, кад је био председник Србије, јер Устав Србије забрањује председнику Републике да обавља било какве послове док се налази на тој функцији. А савезни Устав не забрањује.

Булатовић само формално има широка овлашћења

- Да ли тврдите да је премијер Булатовић апсолутно аутономан у обављању својих послова?

Др Шешељ: Не, не може да буде аутономан, јер је његова Влада коалициона. Апсолутно не може да буде аутономан. Он има формално огромне компетенције, али суштински он их не може материјализовати у пракси. Његова воља не може бити самостална. Она зависи од других, тако је то увек у коалиционим владама.

- Како би ви оценили политичке резултате председника Милошевића за ових десет година?

Др Шешељ: Неки елементи заслужују позитивну, неки елементи негативну оцену, али ће историја у коначном суду да да оцену. Ту је потребна и нека

историјска дистанца. Ја мислим да је могло боље, да је могло ефикасније, али ко зна заправо да ли је могло или није могло. То мора да се суди са дистанце.

Врлине и мане председника Милошевића

- Које су врлине а које мане политичког бића председника Милошевића, сходно свему о коме што се догодило у ових десет година?

Др Шешељ: Ја мислим да је некада каснио за догађајима. Да је реаговао на догађаје уместо да их унапред прогнозира и предупређује.

- Конкретније ако може.

Др Шешељ: То је било по питању распада Југославије, по питању слома комунизма, по питању отцепљења Хрватске, по питању отцепљења Босне и Херцеговине, по питању америчких намера према Косову...

Оно што мислим да му је и данас слабост то је већи степен идеолошке загражености и инсистирања на континуитету са претходним комунистичким поретком, који се сагледава кроз чисто манифестационо задржавање неких старих идеолошких знамена, празника. Када је донешен и Закон о одликовањима садржао је доста тих елемената који асоцирају на претходни комунистички период итд. Мислим да је морао брже да се ослобађа догми комунистичке доктрине, али то је сада више његова ствар.

Што се тиче стила рада, ту се много разликујемо. Он је човек који не воли често да наступа у јавности. А ја волим. Ја волим своја размишљања одмах да изнесем пред народ, осим ако је нешто државна тајна. И желим на тај начин да проверим своју позицију, да послушнем шта други мисле. Свакодневно, када се нађем са својим сарадницима, распитујем се шта су чули, шта осећају, шта они мисле итд. То је стил рада, а вредност стила се процењује ефикасношћу, и оним што је постигнуто, степеном реализације циљева. О вредности једне политике искључиво говори то да ли је циљ постигнут или није постигнут.

- Шта мислите, колико ће Милошевић остати на власти?

Др Шешељ: Ја то не знам. Знам само једну ствар, што га Американци више притишћу он је овде снажнији. Мислим да је Милошевић био најслабији у оном периоду када је имао подршку Американаца, а то је било од половине 1993. па до пред крај 1996. године.

- Хоће ли 88 садница бити мало?

Др Шешељ: За?

- За његову владавину?

Др Шешељ: Прво, 88 садница се не односи на владавину него на дужину живота. А само Бог зна коме је колико одредио да живи. А што се владавине тиче, она се овог пута базира на изборима, што у Титово време није био случај. Тако да мислим да је ипак поређење непримерно.

Понекад ми је жао Вука

У НАШИМ МЕДИЈИМА ЈЕ МАЛО ПРОФЕСИОНАЛАЦА

Код нас су најуспешнији новинари ноторни лажови и покварењаци

• Ви сте од самог појављивања на политичкој сцени били атрактивна личност, атрактиван саговорник за новине. То сте, чини се, врло нешто користили, мада су то користили и новинари.

Др Шешељ: Да, ја сам био веома, веома отворен према новинарима. Међутим мислим да то огромна већина новинара код нас једноставно не заслужује. Рушењем комунистичких догми, комунистичког система вредности, нисмо постигли оно што смо желели. Нисмо преко ноћи могли да изградимо нове моралне кодексе, и ми немамо заправо професионално новинарство у правом смислу речи. Код нас се сматра да су најуспешнији новинари ноторни лажови, покварењаци. Имао сам сувише искустава с тим лошим новинарима који објаве оно што никада нисам рекао, фалсификују, слажу.

Због тога ни ја ни људи из наше странке одавно не дајемо изјаве за новине, и

не дајемо интервјуе новинарима. Само смо два листа у Београду недавно ослободили од општег ембарга, то су "Глас јавности" и "Блиц", јер су у последње време били коректни.

Зашто бих ја давао интервју неком новинару кад он, зависно од своје идеолошке оријентације или оријентације свог уредника, после прекраја то. Па не мора уопште да напише нешто што нисам рекао, довољно је да избаци нешто од онога што сам рекао, и да га другачију интерпретацију целог разговора. То иде у прилог његовим политичким намерама, а мени наноси штету или ме представља у погрешном светлу у јавности.

Због тога ми идемо искључиво у емисије уживо на разним радио и телевизијским станицама. И када су емисије уживо онда нема шанси за фалсификовање. Заиста стојимо иза онога што смо рекли и што је непосредно предочено јавности. Морала иначе нема много у друштву, али та је најмање у новинарству.

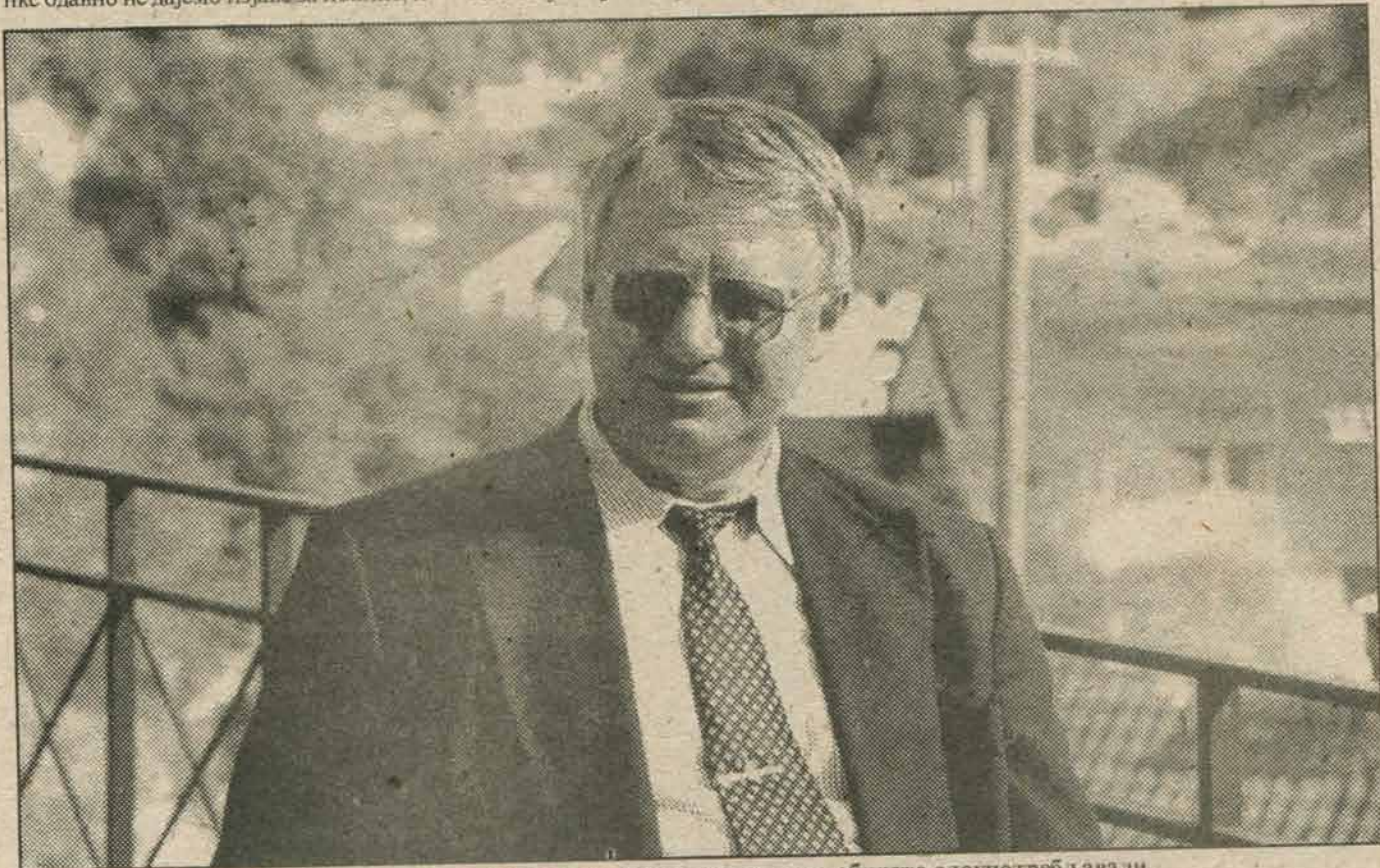
Видите колико се новинара жаги да ради за стране медије, поготово оне шпунске медије као што су Глас Америке, Слободна Европа и слични. То су чисти шпунски медији.

Погледајте, они који су раније били најгори на државној телевизији сада су најубедљивији protagonisti западног система вредности. Сетите се Гордана Суше, није био ни један политички обрачун да она није последњи ударци задавала ножем. А сада је она демократа.

Били смо под потпуним ембаргом

• Извесно време ваш кредо је био: "Боље да се пише о радикалима било шта, него да се уопште не пише".

Др Шешељ: У једном тренутку, 1990. године, тако је било. Били смо под потпуним ембаргом, блокадом. Ми смо намерно правили инцидентне ситуације, које нису превише опасне, да би нови-

Био сам предусретљив са новинарима, а они су то обилато злоупотребљавали

не што više o нама писале. То су она наша чувена завитлавања са полицијом, рушење македонских комунистичких плоча у Прохору Пчињском и читав низ других акција оног времена. То је било питање преживљавања за нас. Те ствари смо радили 1994. и 1995. године из истог разлога.

Били смо апсолутно медијски блокирани. Онда смо ишли на те инциденте са полицијом у скупштини. Јер и негативни публицитет је много бољи од позитивног. И свака акција, сваки инцидент ми смо планирали и дозирали.

Танић се уплашио

О томе сведочи и Јован Гламочанин, када је отпао од нас, објавио је неку књижицу и помиње како смо планирали инцидент у Савезној скупштини. Било је

Др Шешељ: Државни медији су непрофесионални и необјективни. И самим тим они наносе штету националним интересима. То није свесна издаја. Не-професионалност, необјективност и незнање су категорије које објективно наносе огромну штету. Ту има доста и декоративне затуваности, робовања старим идеолошким обрасцима, вредностима.

Радикали немају утицаја на државне медије

• И диктата странке на власти?

Др Шешељ: Све је повезано са њеном политиком. Радикали немају никаквог утицаја на државне медије. То питање нисмо хтели да потенцирамо док је трајала борба за Косово. Сад смо га отворили. Ја сам у неколико наврата и раније по-

то раде са прорачунатим губитком. И то раде из неких других разлога.

Ми штампамо периодичне новине са унапред прорачунатим финансијским губитком, али постижемо пропагандни ефекат и штампамо новину без ремигенде, јер је делимо бесплатно. Код нас је највећи проблем дистрибуција штампе. У том погледу имамо веома лоше искуство. Нама "Политика" до данас није исплатила неких 100.000 бројева "Велике Србије" из 1992. године.

Тада је дошло до двогодишњег прекида у штампању "Велике Србије" због тог исплаћања, нисмо имали новца. Требало нам је две године да се финансијски опоравимо да поново покренемо новину. Дали смо, то је био мој договор са Живорадом Миновићем, да се прола "Велике Србије" преко "Политикине"

Др Војислав Шешељ и српски радикали, хвек у центру медијске пажње

планирано да Ђорђе Танић плуне Радомана Божовића, па се он уплашио и одбио. Онда сам ја морао да прискочим да не би остали без тога. Просто смо провоцирали режим и желели смо да га натерамо на хапшење. То нам је много помогло у чисто страначком погледу. То је била фаза прочишћавања странке, а имали смо времена да то приведемо крају.

• У вашим изјавима, посебно последњих две године, често сте критиковали издајничке медије. Међутим, поставља се рационално питање колико су државни медији, попут РТС, "Политике" и других, допринели негативној презентацији српске борбе и српског националног бића?

менуо да смо незадовољни, два три пута смо и као владајућа странка истеривали и новинаре државне телевизије и новинаре Тањуга, јер и даље фалсификују.

• Српски радикали имају своју новину "Велику Србију", објављују публикације, књиге. Нисте намеравали да оснујете ни своју дневну новину ни своју телевизију?

Др Шешељ: Не можемо имати своју телевизију као странка. Општина Земун покушава да формира своју телевизију под радикалском влашћу. То би била општинска телевизија доступна свима.

А што се тиче дневне новине, мало је то теже. Немамо услова за то, и мислим да сви који данас издају дневне новине,

мреже "Политика" нам није пратила ремигенду, иако су се уговором обавезали на враћање ремигенде, а врло мало је исплатила, са образложењем да је мало продато.

Где је разлика? Нема. Хајде сада се ви судите са "Политиком". Колико би то година трајало?

Закон о информисању је био неопходан

• Наш медијски простор је, као и мање или више сви простори, загађен непрофесионалношћу, ослепљеношћу, необразованом, неупућеношћу. Да ли је то

пројектовало нови Закон о информисању?

Др Шешел: Нови Закон о информисању био је неопходан из два разлога. Прво, зато што смо морали да сузбијемо појаву да наши домаћи медији, радио и телевизијске станице, ресертију стране шпијунско пропагандне програме Глас Америке, Дојче веле, Слободну Европу, ВВС...

То смо морали да сузбијемо, и за то смо се ми, радикали, жестоко залагали. И друго, морао се завести елементарни ред у ову област.

Не можете да објавите сваку лаж коју у тренутку измислите, а која се тиче другог човека. Не може сада неко да објави из чиста мира да сам ја заклао жену Слободана Јовића. Ја то наводим као најупечатљивији пример. То су новине у неколико наврата објављивале. Шта ја ту треба да радим? Да тужим и да докажујем да му нисам заклао жену.

Дакле, морале су се увести високе новчане казне за клевету и ништа више. И даље можете да критикујете кога пожелите.

Пуне су новине критике од Милошевића, па надаље свих људи из структуре власти. Погледајте "Блиц", "Данас", погледајте осталу штампу. Дакле, ниједну слободу нисмо угушили. А не може више то да се објави, не може "Глас јавности" да објави да је Маја Гојковић љубавница целог врха албанске терористичке мафије. Можете, али онда ћете опет платити казну. Па када једном платите, после размислите. Или се објави на насловној страни да су Маја Гојковић и Желько Симић у љубавној вези. Није вас ту-

жила, мала је требало. Шта то значи? Да им загорчавате приватни живот, и једном и другом. Где су докази? Из чиста мира је неко то измислио и пласирао.

Радикали су тражили свеобухватан закон

- Ко је одредио тако високе казне? Чија је идеја била да се направил овакав Закон о информисању?

Др Шешел: Ми смо припремали прву верзију закона, али она није у целости прихваћена. Тражили смо да тај закон буде свеобухватан и да садржи одредбе о државним медијима. Пре свега о државном радију и телевизији, да тамо буде вишестраначки управни одбор, и да се прецизније одређује програмска структура.

Хтели смо да тај закон обухвати компанију "Политика". Да компанија "Политика" буде јавно предузеће са 51% државног капитала. То наши коалициони партнери нису прихватили. Онда смо ишли само са овим делом закона који је био неспоран. Александар Вучић је био предлагач комплетног закона, а овај сегмент, који је напосок прихваћен као закон, био је, дакле, ствар која се могла искристалисати као заједнички политички став сва три коалициона партнера. Други делови тог закона, о којима сам вам рекао неколико речи, остају да чекају нека боља времена.

Закон о информисању се неће мењати

- Хоће ли се мењати овај закон?
Др Шешел: Зашто би се мењао?

- Бар да се допушт?

Др Шешел: Чиме?

- Ресимо, одредбом да човек који даје интервју буде одговоран за оно што прича.

Др Шешел: Не. То би био атак на слободу говора. Човек може да прича шта год хоће, а ви водите рачуна када објављујете. Када вам каже да је неко заклао жену Слободана Јовића, онда ви тражите доказе. Када имате доказе да је заиста тако, онда слободно објавите.

- Докле ћете да кољете ту жену, колико је кољете, већ неколико година?

Др Шешел: Не кољем је ја, ви је кољете. Новинари. Та жена је заиста заклана, то је тужно. Ја сам познавао ту жену, била је врло добра жена и мајка. Мени је жао, ја сам био у затвору када је она заклана. Страшно ми је жао, без обзира што је њен муж велико хубре, жао ми је те жене.

- Тај закон је ипак лимитирао неку слободу јавне речи на тај начин што је све у рукама власти која сад диктира и слободу штампе и висину пресуде?

Др Шешел: То није тачно. Нема ни једне једине пресуде да није донета аргументовано. Нађите ми само једну.

- Аргументовано?

Др Шешел: Ја нисам чуо ни за једну, можда има, ви ми кажите.

- Има, али нећемо сада о томе.
Др Шешел: Која?

- Ово није порота за Закон о информисању.

Одмах сам саопштавао шта мислим, како бих проверио исправност своје перцепције

МОНОПОЛИЗАМ МАФИЈАШКОГ КАРАКТЕРА

Код нас има веома богатих породица чије је богатство засновано је на криминалу

● Професор Драгослав Аврамовић ми је једном приликом испричао да у Србији седам људи контролише све крупне послове са нафтом, увоз - извоз, црно и бело тржиште новца?

Др Шешел: То је тачно. Не целим много Аврамовића, мислим да је то један мотори излапели старац који је служио режиму за пропагандне трикове. Он уопште није писац оног програма који носи његово име, то вам је ваљда познато, писац је Никола Станић. Аврамовић је служио само за пропаганду.

Међутим, тачно је - најопаснија ствар у нашој привреди је монополизам. Монополизам који има мафијашки карактер. Сваки девизни удар који смо имали, изазвале су банке.

Сада када смо банкама запретили строгим казнама, у време ратног стања није било уопште померања курса. Банке, и то највеће банке, које су у дослуху са режимом, изазивале су валутне ударе. И банке су код нас једна од најболеснијих тачака у структури друштвеног ткива.

Богатство засновано на криминалу

● Колико има истине у писању западних медија, додуше, у то је убеђена и наша јавност, мада за то нема аргументовано објашњење, да је одређен број породица код нас страшно богат и да диктира унутрашњи економски и политички живот.

Др Шешел: Код нас има веома богатих породица, новокомпонованих богаташа и сво њихово богатство је засновано на криминалу. На монополском положају, пре свега, што је такође једна врата криминала, па до отворених крађа, игнорисање прописа, утаје пореза, утаје царинских дажбина. Монополи су од свега тога најгори.

Знате, изнећу вам један карактеристичан пример из 1991. и 1993. године. У једној фази смо имали потпуно слободан увоз нафте и цена нафте је била 1. марку. Није на државним пумпама нигде било горива, то је време ембарга. А онда су монополисти преузели све у своје руке и цена је скочила на 3,5 марке. Тај монополизам је најчешћи код нафте, дувана, алкохолних пића, али се распростире и на другу робу.

Државна је омогућила монополистима да се обогате на криминалу

● Дена многих наших функционера су преко ноћи постала успешни бизнисмени?

Др Шешел: Да, и то је само по себи веома проблематично. Како где. Захваљујући, пре свега, повлашћеном положају и привилегијама. Има још једна гора појава. Синови неких врхунских функционера се школују у иностранству. Министара, директора јавних предузећа.

Полазим од тога, ако је министарска плата 3000-4000 динара, како министар може да понесе сина да студира у Ка-

нади, Америци, Енглеској. Како могу директори јавних предузећа да шаљу своју децу на студије у иностранство. Значи, краду па их шаљу, не може другачије. Где му је извор зараде. Одакле може неколико хиљада долара сваког месеца да даје.

Само један од упечатљивих примера, а он говори и о идеолошкој оријентацији тих људи, они глуме да су левичари и социјалисти, а гледају, траже уопште да у повољном моменту са својом децом одмакле.

Богољуб Каран је био богат и пре распада СФРЈ

Овде им друштво и државна својина служи за мужу, када дође времена! Погледу сидро и одлазе.

Деца министара, левицара, школују се у иностранству

- Како мислите да се ефикасно борите против тих ствари ако јавно не објављујете имена министара и директора који раде то што раде?

Др Шешел: Ево сада смо, у току ратне стана, у Влади повели широку акцију. То је била иницијатива српских радикала, подржали су нас и социјалисти и ЈУЛ, ишли смо на испитивање свих министара. Неки су министри враћали лећу овамо.

- Што нисте та имена објављивали?

Др Шешел: Е то је друга ствар. Ја бих био некоректан када бих о томе говорио, а Влада није одлучила да се то објављује. Али, био је читав низ министара и директора јавних предузећа на тапету, са конкретним подацима, поименично. Али, важно је да ниједан није био из Српске радикалне странке.

Наручена убиства високих државних функционера

- У овом времену десно се низ тешких убиства. Убијени су и високи државни службеници. До сада није објављено да су откривене убице?

Др Шешел: То су најтеже врсте убиства. То је један од разлога што нису откривене. Други разлог је што нам је полиција била веома ангажована на Косову и Метохији, али то нису довољна оправдања по мом мишљењу.

- Зашто су то најтежи облици убиства?

Др Шешел: Зато што су мафијашког карактера, што су у питању професионална, наручена убиства, па је врло тешко открити починиоца још теже налогодавца. Чак можете доћи у ситуацију да знате ко је налогодавац, али не можете између њега и самог чина убиства да докажете било какву везу.

То је страхан проблем. Тим се проблемом носи Америка десенијама и многе западне земље, то се десило и нама.

Са друге стране, најважнија полиција се протеклих година развијала, из сасвим оправданих разлога, у правцу оспособљавања за извођење оружаних дејстава против гериле, против побуна, а ти специфични облици борбе против најорганизованог, најперфиднијег криминала нису неговани и мислим да нам полиција није добро технички ни опремљена за тако нешто.

- У делу јавности постоји сумња, за шта нема доказа, да су неки од тих убиства учинила и по вољи утицајних људи у држави?

Др Шешел: Знам, али шта значи изрећи такву сумњу а нема доказа. То је без везе. Можда сумња ко год хоће на би-

ло кога, али шта то значи? То није за озбиљан разговор. Сумњам, а где су докази, немам их.

Зашто је смењен Јовица Станишић?

- У јавности је доста полемике изазвала смена Јовице Станишића, шефа државне безбедности Србије?

Др Шешел: Ја мислим да није ни било доста полемике. Он је смењен, разрешен дужности након што се на тој дужности налазио пуних шест година, можда и више. Он је смењен уз одавање признања на седници Владе. Разрешен дужности, али му је одато признање за до-тадашњи рад.

- Због чега је смењен Јовица Станишић?

Др Шешел: Та иницијатива министра проишла је кроз Владу.

- Са каквим образложењем?

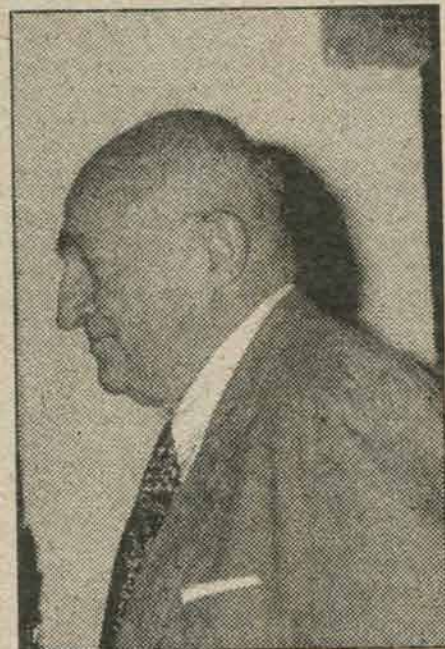
Др Шешел: Није било никаквог образложења. Једноставно, да се разреши дужности и да се постави нови.

- Да ли то значи да је служба државне безбедности направила погрешне процене или није обавила добро свој посао на Косову?

Др Шешел: Таква расправа није вођена. У позадини се могло осетити много тога, а мислим да је пресудно било то откриће читавог система ровова, траншеја на Косову и Метохији, за које нико није знао док полиција на њих није набасала у антитерористичким акцијама, у априлу и мају прошле године. Да, то је било тако упечатљиво, али расправа није вођена.

Милошевић тврди да нема рачун у иностранству

- У овом атаку Запада на Србију и СРЈ, замрзнути су државни рачуни, рачуни наших предузећа, средства на рачу-

Др Драгослав Аврамовић: седам људи у Србији све контролише

нима у иностранству. Али замрзнуто је и приватна имовина, приватни рачуни наших грађана. У том контексту су помињана и бројна имена функционера?

Др Шешел: Где су помињана?

- На Западу, у њиховим медијима и на неким државним састанцима?

Др Шешел: Што их нису изнели, што нису рекли тачно, рачун у тој и тој банци, под тим и тим именом, толики и толики износ?

- Поменуто су и имена неких функционера

Др Шешел: Знам, али помиње се тако да Милоршевић има вилу у Швајцарској или у Грчкој, а нико то да докаже. Кажу да му је замрзнут рачун у Швајцарској, а он тврди да нема тог рачуна, чак им нуди нека га пресуму, нека га узму себи. Или се даје изјава да је тражио азил у Јужној Африци... То је специјални психолошки рат. Ја не сумњам да многи имају рачуне и велике паре које су изнели из државе. Али, не може се нико сумничити без доказа.

- У тим тврдњама на Западу помиње се да и начелник Генералштаба има рачун у Швајцарској.

Др Шешел: Ја сам последњи пут чуо да је начелник Генералштаба убијен. Дође ми једна страна новинарка овде, у понедељак, и тврди да је убијен.

- Ојданић?

Др Шешел: Не, него бивши, Перистић. Ја кажем није, она тврди да јесте, да је сазнала из поузданих извора. А два дана пре тога се пропела гласина да се Ратко Марковић убио. Немојте, доста више тога. Тврди се ово, тврди се оно, све тврдио је Џејми Шејла је 40% наших тенкова уништено на Косову.

- Да ли то значи да наши функционери немају рачуне у иностранству?

Др Шешел: Неки имају неки немају. Али да би се иједан од њих оптужио, морају се имати докази.

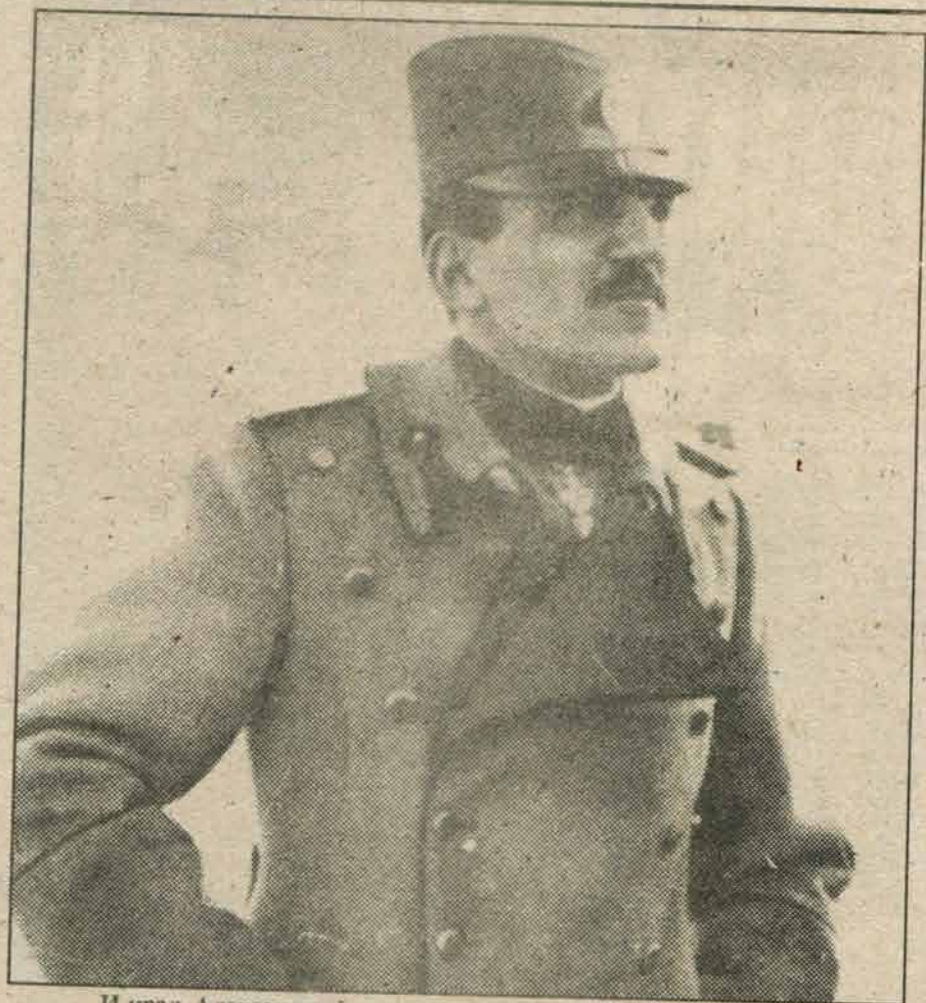
Богољуб Карић је и пре био богат човек

- Да ли Влада Србије има нека сазнања о томе?

Др Шешел: Нема.

- Познато је да је Карић корпорација, односно Богољуб Карић, актуелни министар, богат човек и да има своје предузеће у Канади, Русији.

Др Шешел: Да, међутим, ту се одмах поставља питање да ли је он то богатство стекао након што је ушао у Владу Србије, или пре тога. Он је пре тога имао то богатство, имао је у Канади, у Русији, имао је рачуне у страним банкама. Значи, не може се рећи да је као министар то стигао и износио из земље. Поставља се питање да ли је неко, након удавка у Владу, или након доласка на државну функцију, било о којој функцији да је реч, отворио рачун, износио паре из земље.

И краљ Александар је имао проблема са ратним профитерима

Ако је неко зарадио паре у иностранству па му остале на приватном рачуну, или је развијао бизнис и напољу на легалан начин, онда је постављање тог питања само изражавање зависти и иншта више.

Ратни профитери

- Многи од тих људи су се обогатили у време рата, у време страдања Срба, у време великих ломова?

Др Шешел: Неки од њих јесу, али Карић је био синоним богатства и пре свега овога, и пре рата и растурања Југославије. А неки јесу. Сада се процењује ко се обогатио захваљујући монополском положају, ко утајом пореза, ко утајом царинских дажбина.

- Ако радикали сутра освоје власт, шта ће урадити са ратним профитерима?

Др Шешел: Ми ћемо много упорније да истражујемо и испитујемо. Нећемо унапред судити, без доказа, било коме.

- Шта када сазнате, када стекнете доказе?

Др Шешел: Знате, термин ратни профитер не познаје кривични закон.

- Знам.

Др Шешел: Дакле, битно је биће кривичног дела и може ли се подвести под кривични закон. Мора се конкретизовати, мора тачно да се зна које је кривич-

но дело, и тада имате могућности одузимања противправно стечене имовине.

- Краљевина Србија се, после Првог светског рата, дуго мучила са тим проблемом па је, чини ми се, тек 1926-1927. године, нашао сам то у Стојадиновићевим мемоарима, покушала да реши то кроз високе порезе.

Др Шешел: То је комплексно питање и нијећемо како да га решимо. У сваком случају није толико ургентно.

А што се тиче Краљевине Југославије, и она је имала огромне проблеме те врсте. Ратни профитери пре Првог светског рата су менали брашно и песак, да би добили на тежини. Дакле, није то ствар овог или оног система, то је ствар општих људских слабости, болести, склоности криминалу, које се у ратним условима повећавају.

Ко је склон криминалу у мирнодопским условима, у рату је чак много ажурнији и активнији на том плану.

- Заокружио бих овај разговор: да ли садашњи политички односи у Србији, и позиција радикала у односу на левицу, и политичка опција коју заступају радикали, иде у прилог радикалима?

Др Шешел: Мислим да све што се дешава иде у прилог радикалима. Да су радикали све способнији, све утицајнији, све популарнији. И да је Српска радикална странка, у правом смислу речи, странка будућности.

СУШТИНА МОГ ЖИВОТА ЈЕ БОРБА

Имао сам сиромашно детињство, био сам марксиста, али сам врло рано схватио историјску позицију српског народа

• У нашим ранијим разговорима причали сте да сте се у осмогодишњој школи, негде унутар свога бића, определили за овај посао.

Др Шешел: Нисам се определио за овај посао. Интересовала ме је политика, много ме интересовала политика још као основца. Затим, интересовала ме је историја, поготово српска национална историја. Као основац и као гимназијалац нисам придавао неку пажњу школским предметима, у том чисто школском учењу. Али сам много више читао него што су били ти школски програми из области које су ме интересовале.

Нисам сањарио да будем професионални политичар, али сам још као основац одлучио да студирам права и маштао да постанем адвокат. Шта ме је то привлачило адвокатури, можда сама суштина парнице.

Волео сам да водим дијалог и полемику и са својим наставницима и професорима и у основној школи. И често их надмудривао.

У петом разреду основне школе убедио сам наставницу математике да је моје решење тачно, а не њено, пред целим разредом. Она је признала грешку, али је покушала да се извуче, рекла је да су код овог задатка могућа оба решења. А много ме је више привлачила та могућност слободе у адвокатској професији.

Чињеница да ту човек није везан за осмочасовно радно време у канцеларији, него да је доста слободнији у деловању, у раду. Ја сам то волео. Увек сам радио више од осам сати.

Политиком сам почео да се бавим као гимназијалац

Ја сам као основац прочитао више од 500 књига. Наравно, рачунајући целог Карла Маја, све књиге Карла Маја које су код нас преведене. И многе друге ауторе, "Јалнике" Виктора Игоа, као основац.

Да не говоримо о свим делима Бранка Ћопића, и домаћих аутора. Још сам више читао као гимназијалац, али сам почео да читам и теоријску литературу. Зимски распуст у трећем разреду гимназије сам искористио да прочитам цео Капитал, сећам се, Дедијерову књигу о Стаљиновом обрачуна са Титом, Изгубљена битка Ј.В. Стаљина, и још неколико обимних књига. Значи, на неки начин

сам се темељито спремао за овај позив иако у то време нисам знао да ћу се баш тиме бавити.

Неким конкретним политичким ангажманом сам почео да се бавим као гимназијалац.

У другом разреду гимназије постао сам кандидат за чланство у Савезу комуниста и члан Школског комитета оmlandine.

Тада сам отишао и на радну акцију "Бања Лука 71".

У трећем разреду гимназије сам већ био члан Савеза комуниста, примљен сам на радној акцији уз логорску ватру, као један од најбољих бригадаца са буквално крвавим жуљевима на рукама. Тада се обнављала Бања Лука после земљотреса. И био сам председник заједнице.

Био сам непокорно дете, у петом разреду доказао сам наставници математике да је моје решење задатка тачно: Војислав Шешел као дванаестогодишњак

не ученика школе. Измеђu трећeg и четвртог разреда sam био најмлађи командант радне бригаде који је запамћен у тадашњој Југославији, био сам командант радне бригаде на радиој акцији "Морава 72".

У четвртом разреду председник школског комитета омладине. И после четвртог разреда опет командант радне бригаде такође на радиој акцији "Морава 73".

Имао сам све услове за политичку каријеру

Уписао сам Правни факултет, био сам добар студент. Правни факултет сам завршио за 2,5 године, а као бруцош

Тита никад нисам волео

Тита никада нисам волео, али нисам могао избећи титоистичке манифестације онога времена. Читајући књигу Чеслава Милоша "Заробљени ум", читао сам је у затвору 1995. године, подсетио сам се и свог случаја. Интимно нисам волео Тита. Зашто? Зато што га ни мој отац никада није волео. А отац ми је замерио због уласка у Савез комуниста.

• Били сте марксиста?

Др Шешељ: Отац ми је био антикомуниста, али је био велики русофил. Није волео Тита, увек се критички о њему изражавао кад би га слушао на радију или телевизији, али у кругу породице. Није

Гимназијалац - побуњеник

И већ као гимназијалац био сам побуњеник у извесном смислу речи. Као председник школског комитета омладине ушао сам у сукоб са општинским комитетом. Покушали су да ме смене, али нису успели. Имао сам подршку ђака у гимназији. Партијски сам кажњен, изречена ми је критика.

Па сам добио кеца из владања зато што сам на састанку савета гимназије рекао да је директорка гимназије перфилна и да лаже. Био сам у праву. То ми је изрекло наставничко веће, а на моју жалбу, савет је смањило казну на трбјку из владања, као неко компромисно решење. Такав је био однос снага у гимназији.

Војислав Шешељ на конференцији омладине Прве сарајевске гимназије

сам изабран за председника Факултетског одбора савеза студената, што је било такође невероватно, и био сам први студент продекан Правног факултета у Сарајеву.

Имао сам све услове за политичку каријеру у ондашњем систему. Био сам искрени марксиста и комуниста и мислим да сам један од ретких који то ни данас не крију. Али, сазревао сам и као човек који је полазио од неке марксистичке премисе, да све треба стављати под сумњу, да свему треба приступати критички. У једној фази када сам довољно сазрео, када сам довољно научио, ја сам почео критички да приступам и Марксу и комунизму уопште.

се смело другачије, одмах се нишло у затвор. За једну реч готово је било пет година затвора. Погоотово је то је било опасно у Босни онога времена. Али у кругу породице, према мном увек се негативно изражавао о Титу. И знам да га је мајка често упозоравала да ћути, да не говори тако.

Ни ја никада нисам волео Тита. Ни онда када сам носио штафету. Али сам био марксиста и лењиниста без икакве сумње. И то баш онако доктринарно.

А онда, постепено је ишла сумња од једног до другог, што сам више учио, што сам више долазио у додир са литературом либералистичке провинијенције, то је мој критички однос према марксизму био изразитији.

На факултету сам дошао у скоб са Фуадом Мухићем, тадашњим кандидатом за декана и главним јуришником комунистичке булументе, против свега што је било слободарски оријентисано.

Као студент продекан покушао сам да спречим његов избор за декана у следећем мандатном периоду, али нисам успео. Он ми се касније осветио тако што је спречио мој избор за асистента на предмету уставно право, па сам морао да тражим посао на другом месту. Прво сам спремио документ да конкуришем на управо расписани конкурс, на Правном факултету у Мостару, на истом предмету.

Већ тада политички противници: млади правник Војислав Шешелј прима диплому од професора Фуада Мухића

И професор, чији сам демонстратор био, Душко Милидраговић, већ је понео моја документа у Мостар да их преда.

У међувремену се појавила шанса да се запослим на Факултету политичких наука, и ту ми је помогла мајка Здравка Гребе, Злата Гребо. И тамо је Фуад Мухић докучао да спречи мој избор и неколико његових изразито муслиманских националиста онога времена.

Сукоб са фундаменталистима

На Факултету политичких наука сам имао жесток сукоб са протагонистима исламског фундаментализма, чија је главна узданица био Хамдија Поздерац.

Код мене је непрекидно био интензиван политички живот у правом смислу речи. Најчешће као појединац против ветренача. И одолевао сам, и успевао, и развијао се кроз то. И из тога сам развио један основни принцип у политици, да човек треба да говори оно што заиста мисли, ако жели да се етаблира у тој сфери. У политици се лаж ипак не исплати на дугу стазу. Разбија се о главу.

Кроз то сам научио да човек у политици треба да заступа онај став у који искрено верује и ону идеологију којој је и срцем приступио. Дакле, не идеологију везану за материјални интерес, за лични престиж, за успешнију каријеру. Идеологија која се прима срцем, испуњава човека, и даје му снагу да издржи и највеће проблеме. Зато ја никада нисам, као неки други, плакао када бих одлазио у затвор.

Не интересује ме материјално богатство

● У неколико наврата сте помињали Милана Стојадиновића. Да ли вам је он узор? Ко вам је узор у политици?

Др Шешелј: У неком смислу политички узор ми је Никола Пашић, али не са свих аспеката. Никола Пашић је имао и неке своје падове. Сетите се оног његовог покајничког писма Обреновићима, краљевима Милану и Александру, када му је запретила смртна казна.

Милан Стојадиновић ми је донекле узор по томе што га сматрам врло интелигентним човеком, врло образованим, врло талентованим политичарем. Неке карактеристике његове личности ми се не свиђају.

Ја не ценим људе који жуде личном богатству, а Стојадиновић је био један од тих. Знао је да учини добро за државу, али успут и себи да прибави милионе на полулегалан или нелегалан начин.

● Био је геније за финансије.

Др Шешелј: Јесте, био је геније у сваком случају. Али мени се то не свиђа. Ја живим веома, веома скромно. Не зато што не бих могао другачије. Могао бих, али не осећам потребу. Не интересује ме материјално богатство. Наравно, важно ми је да ми деца нису гладна, да је тај живот иоле нормалан. Али ми животне потребе нису натпросечне.

● Ви имате биографију коју би пожељео сваки политичар на овим просторима. Докторирали сте у 24. години...

Др Шешелј: Са 25 година сам докторирао.

● У документацији сам нашао податак да сте у 24. године

Др Шешелј: Знао како се о томе фаме распредају после не неколико и да сам у 14. години докторирао. Сваком се чини да је то било превише година, па смањује по годину, две.

● Потичете из радничко-сељачке породице. Имате иза себе робитански стаж у комунистичком и посткомунистичком времену. Имате пожељну политичку биографију.

Др Шешелј: Мислим да сам имао срећну околност што сам рођен у сиромашној породици, крајње сиромашној. До моје 16. године нисмо имали кућу тло у стану, живели смо у једнособном безусловном стану. И то ме је врло рано научило да се борим у животу. Тако сам можда стекао њеку виталност, отпорност.

Као основан себи сам зарађивао новац и заходешу и за школеке књиге, и за летовање. Мислим да је то прилично срећна околност када је посматрам са овог аспекта. Обично онај ко је у детињству имао све што би пожељео после постаје неотпоран у животу, незадовољан животом, неспособан за борбу. И политичар пред првим озбиљним изазовом.

Најтежа ми је била самница

- Ви сте, ако сам добро рачунао, пет пута били у затвору?

Др Шешељ: Шест пута.

- Које вам је робијање било најтеже? Претпостављам оно из 1984. године?

Др Шешељ: Да, то је било најтеже и најдуже. Осам месеци сам био у истражном затвору у Сарајеву, и ту сам имао онај дуги штрајк глађу, 48 дана. У Зеници сам био годину и два месеца и ту сам шест и по месеци провео у самници. То ми је било најтеже. Ту су ме једном и претукли. Свега три месеца сам провео у затворском кругу, све остало самница, карантин, самница, карантин. И најтеже животно искуство ми је тих шест и по месеци самнице.

Остале робије су биле просто зезање према оној у Зеници. Биле су кратке, биле су по прекршајном поступку, и ја сам већ био искусан робијаш, нисам бендао ништа, никад се нисам уклапао ни у какве прописе о кућном реду. Али и полиција је то знала, и власт је то знала, па је углавном била задовољна, ако не правим неке конкретне проблеме у затвору. Ако не изазивам лом, онда мене пуште на миру, ја њих пуштам на миру и прође ми тако затвор у читању књига и у шетњама.

Ћосић се уплашио

- Са вашом појавом политичка сцена Србије се битно променила?

Др Шешељ: Ја мислим да је радикализована. Сећам се 1986. године, то је било

два три месеца по мом изласку из затвора, упутио сам отворено писмо тадашњем Председништву Југославије. Многи истакнути дисиденти уплашили су се тог писма, попут Добрице Ћосића.

Многи су покушали да ме опрече да пошаљем то писмо, попут Вука Драшковића, Милана Комненића, Бранка Поповића. Знам да ме је тада подржала само Даница Драшковић.

Било је то онако мало отворено је писмо и неубичајено и за тадашње дисиденте. А Добрица Ћосић се уплашио пошто се у јавности знало да смо у добрим пријатељским односима. Сматрало се на неки начин да он стоји иза мене. Уплашио се да власт не помисли да он стоји иза тог писма. Па кад смо непосредно по слању тог писма Вук Драшковић и ја дошли код њега, два три сата ме лавио у свом радном кабинету. Нема шта ми није рекао поводом тог писма. Да није добро, да је примитивно, да је овакво, да је онакво, да не треба тако. Никако да се човек заустави.

Сутрадан ми Вук Драшковић каже, мислим да је то била субота кад смо били код Ћосића, а у недељу навече сам се опет видео са Вуком, да га је Ћосић ујутру звао телефоном и малтене све оно што је претходне вечери мени рекао поновио њему преко телефона. Мени се тада упали кликер, Добрица Ћосић није говорио мени због мене, него је говорио мислећи да се његов стан прислушкује, да ће власт одмах знати да је он против тог писма.

А онда није био сигуран да му се та соба добро прислушкује, па је сутрадан преко телефона то поновио Драшкови-

ћу. Јер му се телефон сигурно прислушкивао. Тада сам, такође, неке поуке из свега тога извукао.

После тога више никада нисам отишао код Ћосића. Имао сам код њега сакривене неке рукописе, чак и овај који је био предмет суђења у Сарајеву, и замолио сам га да ми то врати. Звао ме је да дођем код њега, али сам увек налазио неки изговор, и на крају ми је заказао да се видимо у Академији наука и дао ми те рукописе.

После га више нисам звао и тада су наши односи замрли.

Само је борба изазов

- Ви сте за политику релативно млад човек. Како видите своју политичку будућност?

Др Шешељ: Видим је у борби, у непрекидној борби. Ту се још слажем са Марксом, кад су му поставили питање какво је његово схватање среће, он је одговорно борити се. Шта је за вас највећа несрећа, не борити се. Ту се још увек слажем с њим.

- Са којим циљевима?

Др Шешељ: Националним, патриотским, демократским, либералним.

- Хоће ли Војислав Шешељ бити председник Србије, председник Југославије?

Др Шешељ: То се не зна. То ће народ да одлучи. Не зна се ни да ли ћу бити кандидат на неким следећим изборима, о томе Српска радикална странка одлучује.

Најтеже ми је пало робијање у Зеници: др Војислав Шешељ са сином Николу по изласку из затвора 1986. године

ФАН ТЕЛЕВИЗИЈА, СТУДИО КОВИН, 25. ЈУНА 1999. ГОДИНЕ,
ПОТПРЕДСЕДНИК ВЛАДЕ СРБИЈЕ, ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ,
У ЕМИСИЈИ "НЕМА ПИТАЊА БЕЗ ОДГОВОРА"

ТУЂА ЧИЗМА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

После прихватања Черномирдинових и Ахтисаријевих "Предлога" у Скупштини Србије, са изузетком Српске радикалне странке, и потписивања Војно-техничког споразума између "међународних снага безбедности" и влада СР Југославије и Србије, у јужну српску покрајину, на велика врата, под именом КФОР-а, ушле НАТО трупе.

Бесмислено је тврдити да ће та помешана братија гарантовати безбедност српском народу који је до јуче брутално и силовито бомбардовала. Да ће се преко ноћи променити они који су убијали децу, цивиле, који су разарали фабрике, мостове, путеве, болнице, школе итд.

Пошто се ради о истој сили, истим државама, истим психопатама које их воде, не треба гајити илузије да је на Косову и Метохији могућ живот, рад и опстанак српског народа. Свакодневна убиства, отмице, шиканирања, исељавања, паљевине кућа, на трагични начин то потврђују

Водитељ: Добро вече. Ви пратите 61. издање емисије "Нема питања без одговора" Фан телевизије студија Ковин.

Поштовани гледаоци, непосредно после прихватања мировног споразума о Косову и Метохији у Скупштини Србије који су, да подсетимо, после дуге дипломатске процедуре припремили Черномирдин, специјални изасланик

председника Руске Федерације, и представник земаља Европске уније Ахтисари, дошло је до прекида зликовачке агресије НАТО пакта на нашу земљу, а јуче је и Савезна скупштина донела одлуку о укидању ратног стања.

Мировни документ републички парламент усвојио је, као што је познато, већином гласова народних посланика.

За овај мировни план нису гласали посланици из редова Српске радикалне странке сматрајући га неприхватљивим и штетним по националне интересе земље. Убрзо је уследила најава а потом и одлука Централне отаџбинске управе ове странке о повлачењу свих министара из Владе Републике Србије.

Без длаке на језику: радо виђен гост у електронским медијима

Потом је председник Србије, Милан Милутиновић, својом уредбом наложио свим министрима у Влади Србије да остану на својим местима до окончања ратног стања. Све ово је био повод да у студио позовемо др Војислава Шешеља, потпредседника Владе Републике Србије и председника Српске радикалне странке. Добро вече.

Др Шешељ: Добро вече.

Одлуке у складу са националним интересима

Водитељ: Пре него што започнемо разговор са господином Шешељем, подсећам вас да је од овог тренутка наш телефон 744-032 позивни за Ковин 013, отворен за ваша питања.

да то на почетку емисије прокоментаришемо, а на крају емисије мало више о томе говоримо.

Др Шешељ: Нисам ја то још одлучио, али сам...

Водитељ: Најавили сте...

Др Шешељ: Као једну могућност. Био је то одговор на једно питање на телевизији Галаксија у Чачку и ја сам рекао да је Српска радикална странка у фази потпуног преиспитивања и своје политичке позиције и својих политичких теза и поступака и свог рада и ангажмана у Влади Републике Србије, и да ћемо ми из свега тога извући одговарајуће конеквенце и да није немогуће да се те конеквенце базирају и на кадровској сфери. Да дође до извесних промена унутар странке. Ја сам, као човек, у фа-

лука неће бити донесена на прецац, неће бити исхитрена и неће изазвати никакве унутарстраначке потресе, каква год да буде.

Размишљао сам, када је Народна скупштина донела такву одлуку, да се повучем из свега, да покушам да негде радим као професор. Осећао сам се, као човек, прилично поражен. Али, са друге стране, нека воља за борбом карактерише све нас српске радикале, и ми не очајавамо ни када је најтеже.

А одлука коју ћемо донети у најскорије време биће базирана, пре свега, на националним интересима и на нашем радикалском програму. Српска радикална странка је ушла у Владу националног јединства са левичарским партијама да би се чувало Косово да би се чувала Метохија. И мислим да је та Влада имала добре резултате у ових 15 месеци. Ми смо поносни на њен учинак. И први резултати се могу конкретизовати.

Водитељ: Добро, о томе ћемо касније.

Др Шешељ: Наравно, мислим да ће о томе бити још говора.

Водитељ: Свакако.

Др Шешељ: А оставке смо поднели у оном тренутку када је против наше воље изгласана једна одлука за коју смо знали да није добра.

"Предлози"

неприхватљиви за радикале

Водитељ: Због чега је споразум Черномирлин-Ахтисари, потписан у Београду, био неприхватљив за Српску радикалну странку, да то појаснимо.

Др Шешељ: Није то никакав споразум. То је један план који садржи неке принципе, начела. И те принципе је прихватила Народна скупштина Републике Србије апсолутном већином гласова. За те принципе су гласали социјалисти, јуловци и Српски покрет обнове. Радикали су једини, од озбиљних политичких странака, били против.

Тај план, та начела подразумевала су улазак НАТО трупа на Косово и Метохију, потпуно повлачење наше војске и полиције. Затим, успостављање стране цивилне управе под окриљем Уједињених нација, а ми знамо шта то значи у пракси. И то тешко нарушава наш државни суверенитет и доводи у опасност територијални интегритет. Суверенитета немамо тамо где нема наше војске и полиције. Косово и Метохија се фактички издвајају из правног система Србије.

Постоји једна клаузула у Резолуцији Савета безбедности која се базира на тим принципима које је прихватила Народна скупштина Републике Србије, а после и Савезна влада. Та клаузула гарантује да ће Косово и Метохија остати у саставу Савезне Републике Југославије, дакле, гарантује се територијални интегритет Савезне Републике Југославије.

А шта ако не буде Савезне Републике Југославије? Наши непријатељи сада улазе у следећу фазу у покушај отцепљења Црне Горе. Шта ако се заиста Црна Гора отцепи, онда отпада та гаранција Резолуције Савета безбедности Уједи-

Достојни јуначких предака: НАТО агресија показала да имамо добру војску

Господине потпредседниче Владе Републике Србије, као из ведре неба јуче је стигла информација да сте одлучили да се повучете са политичке сцене. Многе је ова информација збунила, чак и представнике и чланове Српске радикалне странке, а са друге стране, и ваше политичке опоненте. Ја бих вас молио

зи личног преиспитивања. Све ово што се десило око Косова и Метохије тешко нас је погодило.

Схватимо то као један жесток ударац и у моралном, и у политичком, и у емотивном, психолошком смислу. О свему размишљамо, а нећемо пренаглити ни са једном одлуком. У сваком случају, од-

њених нација. Онда могу прогласити да једноставно таква резолуција не одговара фактичком стању, распала се држава чији је саставни део било Косово и Метохија. И западне силе могу ићи на проглашење независности Косова и Метохије. Зато ми сада са двоструком снагом морамо одбранили опстанак Црне Горе у Савезној Републици Југославији.

Агресори мењају методе дејства

Водитељ: Шта је, по нама, требало урадити на дипломатском али и на војничком плану у заштити националних интереса у тој неравноправној борби. Знамо како је било борити се са толиком авијацијом, толиким НАТО бомбама?

Др Шешељ: Све што је требало...

Водитељ: Шта бисте ви урадили да сте били у прилици да одлучујете о свему?

Др Шешељ: Све што је било до наше дипломатије углавном је урађено. Ја не могу да упутим неке замерке нашој дипломатији за њен рад у току трајања оружаног дела агресије. Јер, агресија се наставља и даље само је променила методе дејства. Може се говорити о неким пропуштеним шансама у прошлости, да се убрза неки поступак решавања проблема, да се косовскометохијски проблем разреши још 1991. године, када је дошло до изласка Словеније из заједничке државе, када је почела хрватска сепаратистичка побуна. Не ваља када политичари распредају причу шта би било да је било.

Десио се оно што се десило, и ту је пред нама и ми морамо да размишљамо о последицама и да гледамо како да па-

рирамо ономе што представља негативни део тих последица.

Што се тиче наше одбране, она је вођена добро, вешто. Показало се да имамо добру војску, добру полицију. Да је народ јединствен. Мобилизација је изванредно добро текла, огроман је био проценат одзива на мобилизацијске позиве итд. Државни органи су у рату функционисали много боље него у мирнодопским условима.

Водитељ: Да, то многи људи мисле.

Др Шешељ: Занста то мора да се призна. И ми смо на то поносни. Поносни смо на нашу војску, на нашу полицију и поносни смо наравно, на наш народ, али и на државу која је тако добро функционисала. Ми, радикали, сматрали смо да не треба прихватити план Ахтисари-Черномирдин, да не треба доносити такву одлуку. Да треба даље издржати. Наравно, било би још разарања, било би још жртава.

Али, када смо већ ушли у тај рат нисмо смели стати после толиких разарања и прихватити нешто што је крајње неповољно за Србију и Савезну Републику Југославију. Али, десило се то што се десило. Народна скупштина која је у формалном смислу највиши носилац државног суверенитета донела је такву одлуку.

За нас је та одлука важећа, ми радикали смо легалисти и легитимисти што се тиче политичког система и правног претка и ми се противимо тој одлуци али искључиво политичким средствима и аргументима. Али, она је ту, она постоји, она је легална и она је проведена у пракси. И сада нисмо толико скло-

ни да расправљамо зашто је дошло до одлуке колико смо принуђени да размишљамо о будућности, и ономе што следе, и како да сачувамо Косово и Метохију у измењеним околностима.

НАТО савезник шиптарских терориста

Водитељ: Моје следеће питање се управно на то и односи, сада су војне снаге НАТО и Русије делом, ове остале ће стигли до краја недеље кажу под заставом Уједињених нација, на Косово и Метохију. Верујете ли да ће оне обезбедити мир и сигурност свима који тамо живе, пре свега Србима и Црногорцима. Видимо да се Срби и Црногорци не осећају сигурним.

Др Шешељ: Апсолутно у то не верујем. НАТО је савезник шиптарских терориста и сепаратиста. И тако се понаша у пракси. Понеку изјаву дају, више за јавност, да преваре Србе, да им замажу очи, а у пракси помажу све терористичке активности, прогоне Срба, убиства, отмице, истеровање са раних места итд.

Наш национални интерес је да што више Срба остане на Косову и Метохији. Али, постоје многа подручја где је опстанак немогућ. Из многих места већ су Срби отерани. Оно што би морали да бранимо по сваку цену, то је део Косовске Митровице, Звечан, Лепосавић и Зубин Поток.

Водитељ: Што би се рекло северни део Косова и Метохије.

Др Шешељ: То су чисто српска места. Нама је важно да остане нека већа српска енклава на Косову и Метохији јер док су Срби присутни ми имамо много ви-

Током петнаест месеци постојања, Влада је имала добре резултате

ше шанси да очувамо ту територију у саставу Србије и Савезне Републике Југославије. Ако сви Срби оду онда ће то бити много теже.

Руске трупе — нада преосталих Срба

Водитељ: Господине Шешел, много је полемика у јавности било око тачке 6. и 7. повеље Уједињених нација. Ту су две опције, малочас смо рекли да су ово снаге Уједињених нација, а ви помињете НАТО. Верујете ли да су се Уједињене нације избориле за свој статус?

Др Шешел: Нису то снаге Уједињених нација, то су снаге под окриљем Уједињених нација. И ту је веома битна разлика између снага Уједињених нација и снага под окриљем Уједињених нација. Било је неких политичких идиота на нашој страни који су говорили да долазе плави шлемови. Како су наше трупе служиле у плавим шлемовима, на Синају, на Ирачко-Иранској граници итд. И да се то понавља сада у нашој пракси.

Овде долазе трупе које нису под заставом Уједињених нација и ту заставу Уједињених нација мислим да скоро нигде нећете ни видети и не долазе плави шлемови. Овде долазе, пре свега, трупе НАТО-а. Формулација под којом они долазе је долазак под окриљем Уједињених нација и то је оно што је за нас неупоредиво неповољније од плавих шлемова.

Друго, те трупе не долазе у доброј намери. То су трупе истих оних земаља које су бомбардовале нашу земљу. Долазак руских трупа је за нас прилично значајан. Пре свега зато што су Руси заузели кључну стратешку тачку на Косову и Метохији то је приштински аеродром који има изузетно значајан подzemни део и скоро десет милијарди долара је уложено у изградњу тог аеродрома.

Долазак Руса је значајан и због тога што ми тежимо да постанемо равноправни члан Савеза Русије и Белорусије и мени се само намеће питање колико ће Руси издржати. Колико ће остати на Косову и Метохији. Да се не деси опет нека политичка трговина па да они напусте приштински аеродром или се потпуно повуку.

Водитељ: За сада је бар у најави да ће га користити сви заједно.

Др Шешел: Није битно ко ће га користити, битно је ко га контролише. То је најважније.

Од два зла, тачка 7. гора

Водитељ: Хоћете ли да ми објасните мало тачку 6. и 7. и то је било пресудно при вашем изјашњавању на седници парламента.

Др Шешел: Тачка 6. је била само наговештена. Што се тиче републичког парламента у најновијем броју "Велике Србије" објављен је мој говор са те затворене седнице. Нисмо објављивали говор других учесника, али моје је право да свој говор објавим када пожелим или не пожелим. И ми смо то учинили, ја сам ту детаљно елаборисао критику плана Ахтисари-Черномирдин.

Да је Резолуција Савета безбедности донесена по тачки 6. повеље ми бисмо били у много бољој ситуацији, јер би трупе Уједињених нација биле трупе под окриљем Уједињених нација и дошле би по међународном споразуму који би Уједињене нације склопиле са Савезном Републиком Југославијом.

Пошто је одлука донешена, пошто је Резолуција донета по глави 7. повеље Уједињених нација, онда се ту не поставља питање наше воље и наше сагласности. У тој тачки повеље говори се о угрожавању регионалног мира и Савет безбедности доноси одлуку, па макар она била и противна нашој вољи. То је оно што је за нас крајње неповољно са аспекта неких будућих резолуција и поступака који се тичу наше судбине.

Водитељ: Господине Шешел, у нашој емисији увек има и питања гледалаца, без обзира на моја припремљена питања, и она имају приоритет. Али, пре него што почнемо, поставио бих вам ово питање. Срби су се покренули са Косова и Метохије и другим деловима Србије. Са друге стране, политички активисти Владе, пре свега СПС-а и ЈУЛ-а, не видим радикалске министре, враћају их доле, на њихова отијашта трвдећи да ће се тамо ситуација поправити, да ће КФОР гарантовати безбедност. Да ли ви верујете да ће тако бити?

Др Шешел: Како ја могу некоме рећи да КФОР или НАТО трупе гарантују безбедност српском народу када су нас ти до јуче тако брутално и силовито бомбардовали. Када су убијали српску децу, убијали цивиле, разарали наше фабрике, мостове, путеве, болнице итд. То су те исте силе, то су те исте државе, то су те исте војске и зато им ја ништа не верујем.

Друго, не могу ја ниједног Србина са Косова и Метохије убеђивати да он треба тамо да остане. Шта ако га сутра убију, да га носим на савести. Ја могу да кажем општи став и ја га износим, да је у српском националном интересу да остане што више Срба. А, неком конкретном Србину рећи остани па макар погнуо, ја то не могу да урадим. Могао бих да је тамо наша војска и наша полиција.

Пошто нема наше војске и наше полиције, ја не могу то да кажем. Али могу да саветујем Србима у Косовској Митровици, Зубином Поточку, Лепосавићу, Звечану да треба да се организују, да буду међусобно солидарни да не попустију и да бране своје куће, своја насеља, своја села, своје градове итд.

Желео бих да се одрже Срби и Косову Пољу, да се одрже у Обилићу, Приштини, Ђвалану. Жао ми је због свега овога што се десило у Пећи. У Пећи практично више нема Срба осим оних који су се склонили у зидине Пећке патријаршије. Желео бих да остану Срби и у Сирничкој Жупи, желео бих да остану Срби у Великој Фочи, у општини Ораховац где живе вековима, и где је велики број наших средњовековних манастира итд.

Али ја не могу да кажем сада ви останите, ја сам на сигурном у Београду, а ви останите тамо, борите се. Ја то не

могу да кажем. Могао бих какав била ситуација да ми помогнем у тој борби. Могао бих да им упутим нашу војску и полицију да им у томе помогну.

НАТО не поштује међународно право

Водитељ: Може ли се, пак, ипак вратити, у овом текућем говорити, када кажете да Срби остану у северном делу Косова, о некој подели Косова иако се заиста у документима показује да је интегритет Савезне Републике Југославије загарантован.

Др Шешел: За сада се не може говорити о подели Косова и Метохије и не треба да се говори. Тиме што се каже да се Срби учврсте на подручју ове четри општине, ја се не залажем за поделу Косова и Метохије него за опстанак Срба на једном озбиљном, у геогрфском смислу озбиљном, подручју како би ми били спремни за неке будуће ситуације.

Јер, чињеница је да ипак НАТО трупе нису дошле на основу тзв споразума из Рамбујеа, који ми никада нисмо потписали, који је био неограничен у трајању и пружао одређене руке НАТО-у.

Пошто је реч о Резолуцији Савета безбедности, ситуација је за нас утолико дакша што је временски ограничена. Односи се на годину дана. По истеку године дана она мора да се обнавља или се аутоматски укида. Ако се не обнови, а не би се обновила ако нека од великих сила, сталних чланова, уложи вољу, онда би по међународном јавном праву НАТО трупе морале попући, мала знам да НАТО трупе не поштују међународно јавно право.

И агресија на нашу земљу и ово сурово бомбардовање показале су да НАТО не држи до међународног јавног права, али у будућности, за годину, две или три, у измењеним околностима, можда ће морати да се држи. То је оно што је наша шанса. И поготово је наша шанса улазак у Савез са Русијом и Белорусијом то би била гаранција очувања Косова и Метохије.

Просрпски ставови руског генерала

Водитељ: Ево првог питања за вас. Стиже из Ковина Госпођа Ана Васићка да ли смо, по вашем мишљењу, победили или изгубили? И да сте на месту председника Милошевића да ли бисте дали оставке ако би то од вас захтевала чак и црква?

Др Шешел: Ми нисмо победили то је сигурно. А у којој смо мери изгубили о томе се може разговарати. Ми смо прилично изгубили, наша полиција после овог рата је лошија него што је била пре рата. Пре рата смо имали војску и полицију, чврсто контролисали Косово и Метохију и сузбили шиптарске сепаратисте. А сада више тамо немамо војску и полицију и шиптарски сепаратисти су скоро све преузели под своју контролу. Дошао је НАТО, утолико је наша полиција неповољнија. Утолико је изгубио так већи.

Саучесници: КФОР у пракси помаже све активности шиптарских терориста, прогоне Срба, убиства, отмице истеривање са радних места

Али, ситуација није безнадежна као што ми је рекао и руски генерал Леонид Ивашов оно вече у Белом двору, када су завршени разговори Милошевића са Черноморцима и руском делегацијом. Ахтисари је отишао нешто раније, а председник Милошевић је позвао нас неколико на хитан састанак негде око 10 сати навече. Ту сам се срео са генералом Ивашовим који је изузетно упорно заступао просрпске ставове, објективно се постављао и велики је српски пријатељ, упознао сам га раније у Москви, срео сам се с њим и рекао ми је да је ситуација врло тешка, али није безнадежна.

Отприлике је то формулација коју бих ја употребио у овој емисији. Није све изгубљено. Што значи да се треба борити даље разним средствима, политичким, дипломатским и у перспективи видети шта ћемо и како ћемо. Ја нисам резигниран што се тога тиче, али једноставно као човек тешко подносим овај ударца. Навикао сам се на разноврзне ударе у животу, али ово је било нешто толико тешко да се осећам уздрганим у политичком и психолошком смислу.

А што се тиче овог захтева да Милошевић поднесе оставку сваки захтев са Запада да Милошевић оде, да поднесе оставку, да изађе, пред Хајки трибунал, мислим да у свести нашег народа учвршћује Милошевића на власти. И Милошевић не треба да подноси оставку док то од њега захтевају западне силе. Јер, ако је у њиховом интересу да он поднесе оставку, онда би то по њиховој замисли сигурно било на српску штету.

Ако црквени врх тражи од неког политичара да поднесе оставку, као што тражи од Милошевића, и ако црквени врх тражи од Савезне владе да поднесе оставку, можда би то био легалан захтев у извесном смислу, јер сви припадници црквеног врха су грађани наше земље. А сваки грађанин има право да тражи оставку власти и оставку било ког функционера.

Али, мени се онда намеће питање како би тај исти црквени врх реаговао када би, на пример, Савезна влада тражила његову оставку. Када би Савезна влада тражила оставку патријарха и оставку Св. архијерејског синода. Они би то схватили као светогрђе, претпостављам. Убеђен сам да би се ужаснули таквог захтева.

Онда треба сами мало да размисле о суштини сопственог захтева. Да ли је дозвољиво, да ли је природно, да ли је уобичајено у цивилизованом свету да се црква понаша на такав начин. Од Француске буржоаске револуције у демократским и цивилизованим земљама важи начело стриктног немешања црквених и државних послова. Односно стриктне одвојености цркве и политике. Мислим да се тај принцип мора до краја учврстити и у нашој земљи. Да га морамо сви поштовати.

Немам ја ништа против тога да се и неки свештеник бави политиком, али када скине мангију. А свештеник који се у мангији бави политиком уноси омразу у народ и на неки начин деградира улогу цркве у друштву.

Шапце за Косово и Метохију

Водитељ: Избег лица из Девет Југовића са Косова, пита вас да ли сте председнику Милошевићу предочили да је одласком војске и полиције са Косова било сасвим јасно да ће Косово бити изгубљено?

Др Шешел: Ја и даље не мислим да је Косово изгубљено. Ја мислим да још постоје крупне шансе да се спасе Косово и Метохија, али сада већ у некој дужој временској перспективи и уз огромне напоре, пре свега политичког и дипломатског карактера, али наравно не искључујем ни напоре војно-полицијског карактера, када сазру услови.

Што се тиче последица одласка војске и полиције, мислим да смо сви свесни били тих последица. Неко више неко мање, али је овде била ствар процене шта у датом моменту урадити. Да ли попустити захтевима са Запада или не.

Доживотни члан Српске радикалне странке

Водитељ: Љубинка из Смедерева пита да ли је вапа одлука ипак преурањена? Да ли се повлачењем одрицете Српске радикалне странке?

Др Шешел: Не, ја се никада у животу нећу одрећи Српске радикалне странке. Српска радикална странка је толико снажна, велика и јака политичка партија да њој један, два или три појединца практично, у принципу, ништа не значе.

Са друге стране, ја остајем доживотни члан Српске радикалне странке, осим

ако ме искључе због неког статутарног прекршаја.

Водитељ: Све је могуће.

Др Шешељ: Ништа није немогуће, наравно. А нисам ја донео одлуку да се повучем, него сам једноставно као човек у некој фази рекапитивања. У једном разговору сам рекао да ни та одлука није немогућа, онда су то у неким новинама извукли у наслов, дали му можда мало и тенденциозније значење него што је то изгледало када је изјава дата. Међутим, то ми не смета, јер зашто би то била нека сензација.

Зашто не би могло да дође и до неких кадровских промена и у политичким партијама. У неким је и било тих кадровских промена. Негде су се и на не-пророчан начин дешавале, негде је било унутрашњих сукоба и раскола. Убеђен сам да смо ми, радикали, толико зрела и озбиљна политичка партија да такве промене код нас никакве расколе не би стварале.

Успостављање нове граничне линије

Водитељ: Гледалац из Ковина, због чега је влада оставила отворене границе према Албанији, Грчкој и Македонији?

Др Шешељ: Није Влада остављала отворене границе према тим државама, бар не ова Влада у којој смо ми били. Што се тиче повлачења војске и полиције са Косова и Метохије, пошто питање није прецизирано да ли се односи на неко раније држање отворених граница, јер су нам границе биле доста пропусне деценијама, или је реч о садашњем одласку војске и полиције и заправо напуштању граница према Албанији, Македонији.

Прихваћена је једна одлука и у пракси се успоставља нова гранична линија, сада ће пунктове на улазу на Косово и Метохију да држе НАТО војници. И неки од њих већ праве те пунктове. Са друге стране, и ми ћемо имати контролне пунктове, то неће бити међународна граница, али ће нека врста границе бити. Бар за одређено време.

Влада Србије у томе никада није учествовала, никада ниједна одлука те врсте није донесена у Влади Србије. Исте вечери када је завршена прва фаза разговора са Черномирдином и Ахтисаријем, заказана је седница Народне скупштине. У међувремену се Влада није ни састајала. Народна скупштина је изгласала одлуку какву је изгласала, а онда су настављени преговори Милошевића са Черномирдином и Ахтисаријем у Београду.

Пензијско осигурање земљорадника

Водитељ: Да ли ће да буду исплаћене пољопривредне пензије за 1998. и 1999. годину? Ово је једно питање које искаче из овог контекста.

Др Шешељ: Пензије пољопривредницима касне негде 7-8 месеци. Ако се сетите, у време када је донешен закон о обавезном пензијском осигурању земљорадника ми смо били против. Ми смо

били против да се то поставља као обавеза. Ми, српски радикали, сматрали смо да пензијско осигурање земљорадника треба да буде на принципу добровољности.

Ко жели нека се осигура, ко не жели не мора. Десило се то што се десило, да је пре шест година, 1993. или 1994. године, не могу тачно да се сетим, донесен је закон о обавезном пензијском осигурању, а онда се испоставило да новац који се уплаћује на име осигурања није довољан за исплату пензија. Јер се, по разним основама, повећао број оних који већ имају право на пензију, а прилив средстава од оних који су обавезно осигурани није довољан да обезбеди исплату тих пензија. И због тога је оволико велико закашњење. Много је веће закашњење у исплати пензија земљорадницима него овим редовним пензионерима.

Дневнице резервиста

Водитељ: Једна Сања из Панчева вас пита да ли ће резервистима бити исплаћене дневнице које су они зарадили?

Др Шешељ: Морају им бити исплаћене дневнице и ја се чудим што је дошло до оваквог кашњења, то је у ингеренцији Савезне владе, али мислим да је Савезна влада морала и могла да нађе новац да се бар у томе не касни. Па макар плате државних функционера касниле дуже него што сада касне. Морало се исплатити војсци оно што им држава дугује.

Држава боље функционисала у рату

Водитељ: Далматинка вас пита да ли ће са Косовом бити исто или слично као

са Крајином? Већ сте нешто и одговорили.

Др Шешељ: За сада не. Што се тиче прогона Срба, дешава се сличан процес. Међутим, у статусном погледу није исто. И шансе су веће у правном и политичком смислу да се поврате Косово и Метохија под нашу контролу него када је реч о Српској Крајини. Ми, српски радикали, никада нећемо одустати ни од ослобађања Српске Крајине.

Водитељ: Груција из Смедерева пита, за време агресије нисте ишли да обиђете војску и полицију на Косову, пита вас зашто? И да ли сада можете да обиђете народ на Косову?

Др Шешељ: Сала на Косову и Метохији не могу никога да обиђем. Тамо где се ни не може наша државна власт ја немам разлога ни да идем. И да одем сада да се предајем Шиптарима, има и бољих и једноставнијих метода скамоуства. Једноставније, не би се трошио бензин за путовање до Косова. Наравно, једна црнохуморна шала.

Водитељ: Да, мислим да о томе не треба...

Др Шешељ: А што се тиче времена рата, ја сам био тамо где ми је дужност налагала. Мој ратни распоред је био у Влади Србије и ја сам свакодневно у пуној мери испуњавао своје дужности као потпредседник Владе. Војска је у оквиру надлежности савезне државе, и оно што смо ми у Влади Србије радили то је представљало логистичку подршку и активностима војске.

Дакле, ми смо се старали да све државне службе функционишу како треба и поносан сам што су те службе функционисале боље него у мирнодопским ус-

Трупе земаља које су бомбардовале Србију: КФОР, са изузетком руске војске, не долази у доброј намери.

ловима. И Влада је изузетно добро функционисала за све време трајања агресије. И ја, као потпредседник Владе, нисам имао ни налоге нити могућности везане за функцију коју сам обављао да идем и да обилазим војску. Ја сам радио оно што је била моја дужност у датом моменту, нисам могао да напуштам ту дужност.

А разлог није био у томе што сам избегавао опасности. Опасности су биле веће у унутрашњости Србије, и у Београду, и у Панчеву, претпостављам и у Ковину, него на Косову и Метохији. До оних последњих дана бомбардовања.

године. Онда су ми из Министарства одбране рекли да је њихова процена да смо с тим закаснили и да би Американци одмах бомбардовали и уништили то пре него што се постави у активно стање.

Дакле, да не би ни дозволили да се монтирају системи. То су ипак компликованији системи противваздушне одбране, али веома афикасни. Улазак у Савез са Русијом и Белорусијом нама би у потпуности решио то питање.

Водитељ: С обзиром да на Косову немамо контролу ни ко долази ни шта улази, да ли ћемо ми увести граничне пре-

реч о извршној власти ни у једној држави на свету нема прекида континуитета. Нема вакуума у извршној власти. Када цела влада поднесе оставку она наставља да обавља своје редовне текуће дневне активности док не преда дужност. Тако и у овом случају.

Колоне без возног реда

Водитељ: Да ли знате да су 75.000 Срба на путу ка Србији без услова за живот, констатује Раде из Гњилана.

Др Шешељ: Ја не знам тачно колики је број, али знам да је велики број Срба избегао са Косова и Метохије, да су у

Гени вандала: агресија на СР Југославију и њено сурово бомбардовање показали су да НАТО дивљаци не држе до међународног јавног права

На реду политички, дипломатски и економски притисци

Водитељ: Да ли очекујете нове војне притиске на нашу земљу и да ли ћете учинити, и да ли можете нешто да учините, на побољшању противваздушне одбране Војске Југославије, пита Петар из Ковина.

Др Шешељ: Очекујем сада, пре свега политичке, дипломатске и економске притиске. Па онда и пропагандно субверзивне притиске. Не искључујем у будућности нове војне притиске по питању Црне Горе, Санџака, Војводине итд.

А што се тиче савремених система противваздушне одбране, ми смо тражили и прошле и претпрошле године од Русије да нам то испоручи. До испоруке није дошло. И лично сам то у Москви тражио, почетком новембра прошле

лазе према Косову како би спречили уношење оружја, дроге, шишијуна у остаток Србије, пита Миодраг из Ковина.

Др Шешељ: Већ сам на одређен начин о томе говорио, значи то неће бити гранични прелази, али ће бити контролни пунктови.

Радикали одржали дату реч

Водитељ: Зашто нисте одржали обећање да ћете напустити Владу Србије уколико дођу стале трупе, пита вас члан ваше странке из Панчева.

Др Шешељ: Ми смо одржали то обећање, ми смо поднели оставку на чланство у Влади Републике Србије али ми чекамо да нас разреши Народна скупштина и да предамо дужност. Када је

разним деловима Србије, неки долазе и у Земун где ја живим, покушавамо да им помогнемо, али станова нема. За оне који немају рођаке и најближе пријатеље покушавамо неки колективни смештај да организујемо итд. Дакле, упознат сам у потпуности с тим проблемом.

Српска острва у шиптарском мору

Водитељ: Никола из Београда каже, зашто се јавно прича да је Косово српско када је туђа чизма тамо, ви сте то делимично и одговорили.

Др Шешељ: И када вам неко украде новчаник или аутомобил, ви и даље говорите да је то ваш новчаник и ваш аутомобил, без обзира што је у туђим рукама. И када вам неко отме нешто на улици, исто тако мислите и нарате се да

ете успети да повратите оно што је ваше. И покушавајте да то повратите на разне начине.

Пријавите полицији, тужите суду, идете чак, ако сазнате ко је лопов, да вратите назад оно што је ваше итд. Тако и ми сада морамо да чинимо све што је у нашој моћи да повратимо оно што је наше и што је правно неприкосновено наше.

Водитељ: Да ли знате шта је тренутно са Србима у Штрпцу и на Брезовици, пита вас Драган из Плочице.

Др Шешељ: Они су тамо практично опоклоњени од Шитгара, не могу иако би желели да се пробију у друге делове Србије. Колико ја знам, они се организују и покушавају да се заштите. Организују неке облике самозаштите. И неке од јединица НАТО-а су се тамо упутиле, не знам прецизно како се понашају и немам детаљних информација.

Сарадња у Влади била коректна

Водитељ: Сада бисмо кренули мало од једне констатације коју сте рекли на почетку емисије, да је у нашој земљи заиста био испољен висок степен јединства народа и руководства странака у одбрани земље. Међутим, убрзо по потписивању мировног плана испољила се и међустраничка мимоилажења рекао бих, по некада и отворени сукоби.

Најчешће је на мети била Српска радикална странка и ви као њен председник. То се може чути на појединим медијима.

Др Шешељ: Размимоилажења су се, пре свега, десила по питању прихватања или неприхватања плана Ахтисари-Черномирлин. А када је реч о сукобима, то су углавном сукоби са Српским покретом обнове. Зашто са Српским покретом обнове, а не и са социјалистима и јулом? Прво, зато што ми радикали немамо намеру, ако смо поднели оставке у Влади Републике Србије, да сада нападамо наше дојучерашње коалиционе партнере за било шта што се дешавало док смо ми били у Влади.

Није та Влада била без унутрашњих проблема, није та Влада била без неких трзавица, повремених, али је била Влада која је успешно функционисала и која је знала да решава унутрашње противречности које су неминовне. И та сарадња је била коректна.

Са друге стране, ми смо свесни да су и СПС и ЈУЛ тешком муком прихватили ово што се прихватило. Њихова је процена била другачија него наша, они су мислили да не треба даље да се бори, бар не војно. Мисле да наставе политичку борбу. Мислили су да треба зауставити по сваку цену бомбардовање итд.

А Српски покрет обнове је гласао из сасвим других разлога, Српски покрет обнове је отворено прижељкивао страну окупацију, НАТО и Српски покрет обнове се нада да би уз помоћ Американаца и НАТО-а, у целини, могао да се дочепав власти у Србији. То је огромна разлика.

Мањинска влада без подршке радикала

Водитељ: Да ли ћете ви подржати мањинску Владу Републике Србије?

Др Шешељ: Не. Ми никакву мањинску владу нећемо подржати. Али у оквиру овог питања треба да вам ставим до знања да нећемо само ми радикали имати неки процес унутрашњих преиспитивања, него је тај процес нужан и на нивоу Србије и на нивоу савезне државе. И ту је потребна извесна политичка прекомпозиција. Које врсте? Не мислим сада много на прекомпозицију односа снага у парламентима, јер она се врши искључиво изборима.

Ми, радикали, не залажемо се за привремене изборе на свим нивоима. Не мислимо да сада треба по сваку цену одмах ићи на изборе. Али се избора не бојимо и сматрамо да би требало ићи постепено у неке привремене изборне циклусе. Прво ићи на изборе на локалним нивоима, па онда на савезном, па на републичком. Мислимо да је добро да се раздвоје ти изборни циклуси како би се смањила напетост и како би странке имале нешто више посла у дужем временском распону. Тако би се позабавиле оним што је основна страначка функција, дакле, припрема и излазак на изборе, а не би се више бавиле неким ванпарламентарним политичким процесима, харангама и свентуалним изазивањем немира.

Знаете, има и политичких странака које се код нас у политичком животу мало смире, дисциплинују и демократизују само док траје изборна кампања. Када су им избори увише далеко по њиховој процени, онда су спремни да праве чуда на нашим улицама, да изазивају чак и крвопролиће и слично.

Зато мислим да кад год се појаве мало веће тензије у друштву, мало већа нервоза или проблеми треба размишљати у том правцу.

Што се тиче те прекомпозиције извршне власти она би била нужна. Радикали су урадили оно што им је савест налагала и што су народу обећали. Међутим, има ту нешто друго.

Треба да погледате нешто друго што је веома присутно и у нашој свести и мислим у свети народа у целини, треба да погледате који су то политички субјекти присутни на нашој политичкој сцени. Које су то озбиљне политичке снаге. Које су то озбиљне политичке партије. Нема их много - пет када је реч о Србији, Српска радикална странка, Социјалистичка партија Србије, Југословенска левица, Српски покрет обнове и Савез за промене.

Не рачунама сада ту странку националних мањина од којих је ова Мађарска само нешто јача. Можемо ли ми, српски радикали, са неком од ових странака у коалицију, са којом можемо, а са којом не можемо. Основана је претпоставка да ни на следећим изборима ни једна странка појединачно не може освојити апсолутну већину па да сама влада.

Ми, радикали, највише би волели да сами освојимо власт и да сами владамо

и да до краја покажемо шта знамо и за шта смо способни, али као реални, рационални политичари, свесни смо да је то мало вероватно. Значи и у будућности ће бити нужне неке коалиције. Какве и с ким?

Незамисливе коалиције

Можемо ли у коалицију са Савезом за промене? Са Ђинђићем, са Вуком Обрадовићем, и Човићем који је до јуче тамо припадао, са Свилановићем, Грађанским савезом итд. Са свима онима које Гелбардокупља и даје им налоге, даје им новац и упућује их да се боре против своје државе и свога народа. Можемо ли ми, српски радикали, са њима у коалицију? Да ли вам је замислива таква варијанта? Претпостављам да није.

Водитељ: Не.

Др Шешељ: Да ником у Србији није замислива, значи са њима не можемо.

Могу ли српски радикали у коалицију са Српским покретом обнове и Вуком Драшковићем? Не могу. Са Вуком Драшковићем више нико не може ни у какву коалицију. Ко год је с њим правио коалиције кајао се. И Ђинђић, и Весна Пешчић, и Коштуница, и Милошевић, и Булатовић и шта ја знам.

Нико с њим не може. Не можемо ни ми. Ми смо некада с њим били једна партија, 1990. године. Нисмо ни три месеца издржали заједно. Он мисли ујутру једно, у подне друго, навече треће итд. С њим не можемо. Можете ли ви замислити коалицију српских радикала са Српским покретом обнове? Нико у Србији.

Политичке комбинације под новим условима

Водитељ: Према ономе што се у последње време догађа, тешко.

Др Шешељ: Не у последње време него свих ових девет година. То нико озбиљан у Србији не може да замисли. Дакле, било како било остају ове две партије с којима смо се некада и сукобљавали, које су нас некада и прогониле. Ми смо им узвраћали како знамо и уметмо, па смо били и у затвору итд. Али постоје неке додирне тачке где можемо да нађемо заједнички језик. То је питање одбране српских националних интереса и попуштање западним силама у њиховом покушају да отму све српске земље, да Србију сведу на београдски пашалук. А и по овој оријентацији на Савез са Русијом и Белорусијом.

Дакле, опет ћемо ми бити принуђени да тражимо у том правцу неки заједнички језик, неке компромисе, да правимо неке пројекте. Али, ми радикали, ја и о томе отворено говорим, желимо после неких будућих избора да будемо већински, главни партнер, да ми водимо главну реч, да ми имамо више посланика него они.

Сада социјалисти имају 86 а ми радикали 83 посланика, ЈУЛ има 19. Е ми желимо после неких будућих избора да ми имамо већи број него они, па да имамо на неки начин и предводницу, то је оно што би нам пружио много веће шансе да дође до изражаја наш програм.

Др Војислав Шешељ у свом кабинету: ратни распоред потпредседника био је у Влади Србије

Изборне прогнозе

Водитељ: Ваше прогнозе изборних резултата у претходним изборима су биле прилично тачне, то се мора рећи. Ако би се сада одржали избори какве би биле ваше прогнозе?

Др Шешељ: Убеђен сам да би Српска радикална странка постала главна политичка партија у Србији, значи имала би највише гласова појединачно и највише мандата. Али, то није оно што сада оптерећује нас, српске радикалне. Можда ћемо имати више гласова него што смо имали на прошлим изборима, можда ћемо имати исти број гласова. Можда ћемо имати мање него што смо имали. Можда има и бирача које смо разочарали. Можда има људи који су раније за нас гласали па смо их сада нечим наљутили. Неки мисле да можда нисмо требали да улазимо у Владу са левичарским странкама.

Неки мисле да смо можда неку грешку направили. Некима се можда нешто друго није свидело. Није то битно. Сувише је на нашем срцу дубока ова рана по питању Косова и Метохије да би сада бринули хоћемо ли имати мало више

посланика или мало мање посланика, да би се тиме оптерећивали.

У сваком случају, толико смо јака политичка партија да нема разлога за стрепњу. И од избора до избора свуда вам је у демократском свету тако, некада партија добије више некада мање гласова, тај процес се наставља. Политичка борба се наставља, тако да се тиме не оптерећујемо.

Исувише су ово тешка времена да би нам то била основна преокупација.

Мржња Запада препорука у српској политици

Водитељ: Господине Шешељ, имамо отприлике још 25 минута, овде је маса питања па бих вас замолио за краће одговоре. Рајко из Житишта вас пита, Запад предвиђа да ће председник Милошевић до краја године да оде са власти. Шта ви мислите о томе?

Др Шешељ: Ја не могу да кажем када ће он отићи са власти. Знам да му овај мандат траје до 2001 године.

Друго, Запад је и раније давао такве прогнозе па се оне нису обистиниле.

И треће, кога Запад највише напада кога Запад највише мрзи тај најбоље

успева у српској политици. То су показали сви досадашњи избори.

Способан политичар

Водитељ: Таша из Панчева вас пита шта мислите о председнику Милошевићу као личности?

Др Шешељ: Ја судим из наше досадашње сарадње, из периода конфликта које смо имали, и из тога извлачим одређене закључке. Али шта год да о њему мислим, сада када га Запад напада, када му прете Хашким трибуналом, ја нећу рећи ништа лоше.

Са друге стране, он је очигледно способан политичар, јер да није способан не би толико дуго остао и опстао на власти. И не би имао толики ауторитет, пре свега у својој партији. Али и шире од своје партије. Ја сам га ценио и као политичког противника, претпостављам да је и он мене ценио чак и када сам био у затвору. Јер да ме није ценио не би ме ни држали у затвору.

А у периодима када смо сарађивали, сарадња је била успешна. Био је један период сарадње, од маја 1992. негде до септембра 1993. године, и овај период сада, од марта прошле до јуна ове године. Како ће бити у будућности видећемо. Да ли ће то бити период сарадње или сукоба, зависи и од једног и од другог.

Али, ја мислим да више елементарно говори да ће и наредни период пре бити период извесне сарадње него сукоба. Да се сукобљавам са оним чију главу траже западне силе, српски непријатељи, не верујем да ће то да се деси. Али, видећемо. То зависи, наравно, и од његове воље. Када сам говорио о овој прекомпозицији извршне власти она је нужна не само на нивоу Србије него и на нивоу савезне државе.

На савезном нивоу ми имамо мањинску владу и вероватно ће се, у најскорије време, отворити питање реконструкције те владе.

Водитељ: Да ли ће бити реконструисана Савезна влада и да ли ћете, односно Српска радикална странка, партиципирати у њој?

Др Шешељ: Ја то не знам унапред. То ћемо видети, али до разговора о томе ће сигурно доћи.

Кошгунуци и његову странку мачку о реп

Водитељ: Ево једно питање које вам поставља Лазар из Гаја, какво је ваше мишљење о Војиславу Кошгунуци и шта мислите о могућности да он буде на челу Србије?

Др Шешељ: То је за мене питање научне фантастике. Да човек чија странка има занемарљиву политичку снагу у Србији на функцију председника Републике, али ко зна можда је и то могуће.

Што се тиче Војислава Кошгунуце, ми смо такође имали различите периоде међусобних контаката. Својевремено смо сарађивали као дисиденти. То је било негде 80-тих година. Онда је било периода међустраничке сарадње, али и међустраничких сукоба. На последње изборе Кошгунуца је ишао у коалицији "Заједно" и 1997. године је бојкотовао

республичке изборе, тако да његова странка није парламентарна на републичком нивоу. А на савезном нивоу мислим да има 2-3 посланичка мандата. Дакле, његова странка спада у ред маргиналних политичких снага у Србији.

И политичарима касне плате

Водитељ: Миша из Ковина поставља питање, да ли постоји уредба о забрани запошљавања Срба са Косова и уписивање њихове деце у школе?

Др Шешељ: Таква уредба не постоји, сигурно.

Водитељ: Биљана из Београда пита, да ли знате шта ће бити са активном војском како ће функционисати и где и када ће им бити плаћене дневнице?

Др Шешељ: Дневнице морају да се плате истовремено и активној војсци и резервистима.

Водитељ: И на ово питање Дане из Ковина сте одговорили, да није прихваћен споразум како би ви видели исход рата? Милан из Вршца пита, зашто политичари немају примања као и грађани? Многи се жале на неуредне плате. Да ли ви примате уредно плату?

Др Шешељ: Неуредне плате су и политичарима, и политичарима плате касне око 4 месеца.

Водитељ: И на питање Небојше сте одговорили, да ли још увек смете да одете на Косово?

Др Шешељ: Ја смем, али се поставља питање сврхе.

Ко са Вуком тикве сади...

Водитељ: Стева из Ковина вас пита, и то сте делимично одговорили, шта

ћемо са изјавом уколико на нашу земљу кроће стране трупе ми дајемо оставку.

Др Шешељ: Ми смо поднели оставку.

Водитељ: Да ли код нас...

Др Шешељ: Али се сада десило нешто друго. Наши дојучерашњи коалициони партнери беже као од куле од Драшковића и Српског покрета обнове, иако су имали извесне елементе сарадње па чак заступљеност у Савезној влади па су га најурили из те владе пре истека три месеца од постављења за потпредседника. Па иако имају неке облике сарадње на градском нивоу, не усуђују се да уђу директно у градску власт ни социјалисти ни ЈУЛ.

Једноставно, и социјалисти и ЈУЛ инсистирају на останку радикала у Влади, јер им се не прави коалиција са Српским покретом обнове. Због тога је дошло и до ове уредбе Милана Милутиновића, председника Републике, да Влада у условима ратног стања остаје да обавља своје дужности. Међутим, пошто је ратно стање јуче укинато онда је поново питање те оставке актуелизовано.

Влада добра до октобра

Водитељ: Какав ће ваш став бити сада када анализирате све, а кажете да нећете да подржите мањинску Владу?

Др Шешељ: Ја не знам да ли ће доћи до ванредног заседања Народне скупштине у току лета. Редовно заседање Републичке скупштине почиње 1. октобра. Ако не буде ванредног заседања, онда се пре 1. октобра не може десити наше разрешење.

Ми, радикали, себе сматрамо коректним људима и нисмо људи који би сада

рекли, поднели смо оставке сада нас ништа не интересује. Иако смо поднели оставке ми нисмо били на неке две седнице владе, али смо све своје послове и даље обављали.

Бар оне текуће послове, што значи нису неки фундаментални политички задаци, али јесу оне текуће обавезе које значе свакодневни живот и рад Владе. Међутим, ја очекујем да ће доћи до међустраничког консултовања у циљу извесне прекомпозиције у сфери извршне власти. Видећемо какав ће бити исход тих разговора. У сваком случају, ништа више ниће бити као пре. А не бих хтео сада ни да прејудицирам евентуалне резултате једног преговарачког процеса између парламентарних политичких странака који је нужан.

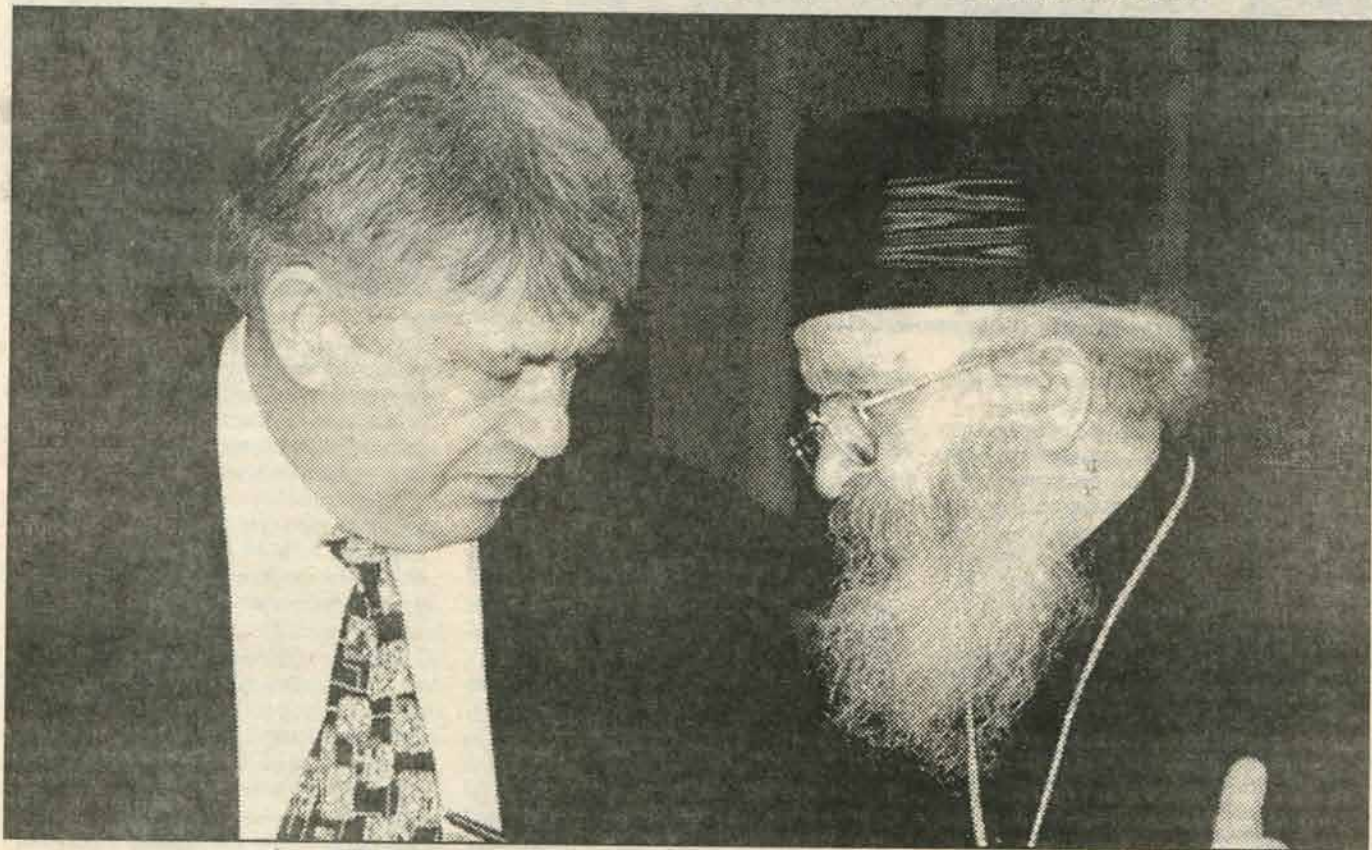
Шта би било кад би било

Водитељ: Да сте од 1990. године били на функцијама које је обављао председник Милошевић, да ли би судбина српског народа свуда била другачија, пита вас Никола из Београда.

Др Шешељ: Тешко је одговорити на то питање. О томе могу да расправљају историчари или политички теоретичари. Бесмислено је да се мени поставља то питање јаква би била судбина.

Ја могу да мислим да би била другачија и повољнија, али где су докази за то. У политици не сме много да се размишља по принципу шта би било када би било. Десило се управо онако како се десило.

Да ли код нас има демократије пита вас Душко из Ковина?

Владика Артемије и политичар без присталица Трајковић: свештеник који се у мантији бави политиком деградира улогу цркве у друштву

Др Шешел: Наравно да има. И то у високом проценту, и демократије и слабосте.

Водитељ: Пре него што...

Др Шешел: Има, наравно, и елемената негирања демократије, има и слабости у демократском процесу у функционисању демократских институција система, али тих слабости има свуда у свету негде више негде мање.

Савез са Русијом и Белорусијом сламка спаса

Водитељ: Овде има сет питања наших гледалаца који се интересују за будућност споразума Русија-Белорусија-Југославија. Занимљиво је нешто од вас чути о нашим односима са Руском Федерацијом. Срби су у време агресије, мо-

зу са Русијом и Белорусијом и мислим да ће он ускоро бити склопљен.

Све што се нас тицало што је стајало до нас, урађено је. И Белорусија се у потпуности изјаснила, у Русији се изјаснио парламент и прихватио иницијативу. Остало је да се изјасни извршна власт. А мислим, почетком јула, да ће и заједничка скупштина Савеза Русије и Белорусије да изгласа одлуку о нашем прикључењу у пуноправно чланство. Значи остаје још три председника да се састану и потпишу папир.

После годину дана сиктер кафа за НАТО

Водитељ: Ако би се то догодило, да ли би то битно политички изменило однос снага на Косову и Метохији и како?

помоћ, она добија кредите и те кредите ће морати да враћа са каматом.

Водитељ: Зашто 1994. године нисмо ушли у Савез Русије и Белорусије и ко је то кочио, Миодраг из Смелерова?

Др Шешел: Колико мене сећане служи, 1994. године није постојао Савез Русије и Белорусије.

Како је гласао Владимир Жириновски

Водитељ: Ево једног занимљивог питања Мире из Земуна, да ли још увек верујете у помоћ Руса када је Жириновски гласао против помоћи Србима?

Др Шешел: Жириновски није гласао против савеза, Жириновски је гласао за, чак је тражио да се то и пре времена постави на дневни ред. Па му тата није ус-

Кандидат за Милана Недића (у средини): СПО се нада да би уз помоћ Американца мога да се дочена власти у Србији

ра се признати, много више очекивали од Русије.

Др Шешел: И ми смо то непрекидно говорили да смо много више очекивали, али без обзира на наша очекивања Русија је ипак помагала. Нема земље која је више помагала него Русија. А у нашим очима је ипак мало помагала. Е сада то је опет питање за неку расправу. Колико год да је Русија помагала ми друге узданице немамо.

И никада кроз историју нисмо имали друге узданице осим Руса и кроз даљу историју Русија је некада више некада мање помагала. И када је Русија била у кризи, ми смо опстајали слаби и незаштићени. Русија не може вечито остати у кризи, Русија ће се усправити кад тал. И опет бити снажна и моћна светска сила. А ми немамо куд него у правцу Русије. Нама је будућност у Саве-

Др Шешел: И те како.

Водитељ: Да ли би то онда била интересна сфера Русије?

Др Шешел: Наш је циљ да ми останемо у руској интересној сфери.

Водитељ: Да ли би тог часа можда НАТО трупе морале и да се повуку?

Др Шешел: Можда се не би повукле тог часа, али би се морале повући када истекне ова година дана о којој говори Резолуција Савета безбедности Уједињених нација.

Водитељ: Ја вас молим да пожуримо са питањима, зашто инсистирате на Савезу са Русијом и Белорусијом када они добијају финансијску помоћ са Запада и уколико уђемо у такав савез колико би економски могли сами да издржимо?

Др Шешел: Запад има обичај да своје кредите зове помоћ. Русија не добија

пело. А када је било гласање, све партије у државној думи Русије гласале су за прихватање, осим партије Јаблочкова, чији су политичари изразито проамерички оријентисани.

Водитељ: Ево једног питања које је само по себи тешко. Сташа из Панчева вас пита да ли ће се после овог рата побољшати стандард припадника Војске Југославије који у просеку плаћају подстанареке станове 250 марака.

Др Шешел: Ми морамо све учинити да се побољша стандард само ја ту нисам неки велики оптимиста. Имаћемо ми још много мука и проблема.

Водитељ: Миодраг из Панчева пита, како мислите да преживимо без економске помоћи Запада и ко је крив што слаке године живи у све мањој земљи, а услови су све лошији?

те кредит-
метом.
не нисмо
русије и ко
едерева?
ећање оду-
о Савез Ру-

векн

авног пи-
иш увек ве-
риновски
ама?
је гласао
гласао за
мена пос-
а није ус-

Србији

е парти-
але су за
докова,
оамери-

а које је
панчева
рата по-
а Војске
ају под-

инити
у нисам
емо ми

ва пита,
е еконо-
иго сва-
и, а ус-

Др Шешел: Криве су те западне силе чији је циљ да се уништи Србија, да се уништи српски народ да се распарчају српске земље. Пре свега је, дакле, Запад крив. Али, крив је и субјективни фактор у нашој земљи, крива је и власт јер се неким ефикасним мерама економске политике могло много више постићи него што је иначе постигнуто. И у овим условима санкција и блокада.

Стоп за противзаконито увезена кола

Водитељ: Ја сам покушао, на неки начин, да систематизујем питања, али сада ћу вам постављати питања онако како пристижу да бисмо на што већи број одговорили.

Када ће кола, регистрована у Црној Гори, моћи да се региструју код нас, пита Паја.

Др Шешел: То је могло да се уради до септембра прошле године за сва возила. А сада може да се уради само у случају да су кола легално набављена. Значи, ако су увозна, да је плаћена царина, да је све то измирено, и да није ниједан закон прекршен.

Проблем је са оним колима која су увозена противзаконито, дакле, којима се не зна порекло, која су вероватно украдена. Затим кола која су много старија него што законски прописи дозвољавају. И кола за која није плаћена царина. Пошто је фабрика "Застава" уништена вероватно ћемо и ми морати да мењамо законске прописе који говоре о старости возила која се увозе. Али о томе још није било говора и не могу да прејудуцирам исход.

Вук није за шефа никакве државе

Водитељ: Павловић из Банатских Карловаца вас пита шта мислите о кампањи Вука Драшковића и да ли такав човек као он може да буде на челу државе?

Др Шешел: Ја сам убеђен да такав човек какав је Вук Драшковић не може да буде на челу никакве државе.

Водитељ: Раде из Панчева каже да је Глас Америке објавио како се већ размисља о називу нове валуте на Косову, да ли то значи да је Косово дефинитивно отишло.

Др Шешел: Косово још није дефинитивно отишло, али прети опасност да оде.

Водитељ: Радован из Гроцке пита шта ће бити са избеглицама из Крајине?

Др Шешел: Избеглице из Крајине треба што више да се интегришу у друштвени живот Србије. Ја сам убеђен да ћемо ми кад тад повратити територију Републике Српске Крајине али дуго ће времена проћи док се то оствари. И зато не можемо рећи избеглицама из Републике Српске Крајине седите и чекајте.

Они морају да се интегришу у све поре друштвеног живота Србије. И држава им у томе мора помагати. Држава им је ло сада помагала, али није довољно.

Не постоји држава без такси и пореза

Водитељ: Два питања из Смедерева, када ће се укинути таксе за мобилне телефоне, и Весна из Смедерева вас пита да ли знате каква је ситуација у Ђиладу и зашто нема извештаја из тог града?

Др Шешел: Ја не верујем да ће се уопште укидати такса за мобилне телефоне и не знам зашто би се укидала. Нема на свету државе у којој нема такси и пореза. Држава мора да прибави паре за обављање својих пословних функција. И боље је имати таксу на мобилне телефоне него дизати цену бензина или цену електричне енергије или шта ја знам чега још.

Водитељ: Милица из Вршца вас пита, да ли ће новац са Милошевићевих рачуна бити употребљен за обнову земље?

Др Шешел: Ја не знам ни за какав новац на Милошевићевим рачунима.

Активан одмор ратника

Водитељ: Милена из Смедерева, какав статус имају просветни радници у овој држави, јер су на ивиди социјалне егзистенције, она тако констатује, шта ви кажете?

Др Шешел: Имају лош положај, веома лош положај и њихов положај треба да се побољшава паралелно са побољшањем положаја осталих државних службеника. И у здравству и у чиновничком апарату итд.

Водитељ: Љилана из Панчева, шта ће се дешавати са активним војним лицима, да ли ће бити у стању приправности?

Др Шешел: Ја мислим да војска неће имати неко формално стање приправности, односно неће бити под узбуном у наредном периоду. Али ми морамо војску даље оспослабавати, даље увежбавати и војска мора улагати велике напоре да би била што спремнија за сваку евентуалност у будућности.

Народ одлучује коме је место у Скупштини

Водитељ: Мита из Ковина вас пита да ли се зна колико ће КФОР да се заржи на Косову? Чини ми се да сте и то одговорили.

Др Шешел: Формално му је мандат годину дана, са могућношћу продужења, али тешко је сада прогноризирати колико ће тачно остати то зависи од домаће наше спољне политике и од успеха у овој нашој намери да склопимо Савез са Русијом и Белорусијом.

Водитељ: Дејан из Панчева, ако има толико допова и превараната у скупштини како да их избацимо?

Др Шешел: Народ на изборима одлучује ко треба а ко не треба да буде у Скупштини.

Водитељ: Шта мислите о Ђукановићу? Да ли ће он бити председник или не, пита вас Воја из Земуна.

Др Шешел: Па, ако се кандидује на изборима мора да добије одговарајући број гласова. Ја мислим да неће бити, јер онај кога протежира Америка нема шанси у нашој политици.

Водитељ: Питање Зорана из Београда, шта ће бити са официрима ако буду оптужени као у Републици Српској. Молим вас што краће.

Др Шешел: Српска радикална странка не признаје Хашки трибунал и неће дозволити испоруку било ког Србина Хашком трибуналу.

Војска и полиција изузетно способне

Водитељ: Питање из Зрењанина Зорица вас пита да прокоментаришете број погинулих војника на Косову и ако може цифра колико новца је изнесено на Кипар и другде?

Др Шешел: Ја не знам колико је новца изнесено на Кипар и на друга места, ја нисам волио евиденцију нити сам био у прилици да могу да водим такву евиденцију.

На Косову и Метохији је погинуло око 600 војника, официра, полицајаца. И за нас је сваки губитак људског живота трагедија. Ненадокнадив губитак. И држава мора са своје стране да учини све што је у њеној моћи да помогне породицама палих бораца. Влада Србије, у оквиру својих надлежности, донела је одлуку да се свим породицама палих бораца и свим породицама цивилних жртава на име једнократне помоћи исплаћује по 10.000 динара.

То је оно што је била у могућности да уради у условима ратног стања. Најважније је да се обезбеди дугорочна заштита породица палих бораца и да се обезбеди дугорочна систематска заштита инвалида овога рата јер и њих има извештан број и сада су у ситуацији да морају да размисљају како даље да привређује за живот, како да издржавају породицу итд.

Када је реч о самој бројци упала одмах у очи да је два пута више цивила погинуло него војника и полицајаца, негде око 1200 цивила. То говори каква је природа овога рата. Наша војна сила је готово неокрњена са аспекта силе која је на нас ударила. И то показује да имамо изузетно способну војску и полицију. И од ових погинулих војника и полицајаца највећи број је пао у судару са шиптарским терористима, много мањи број је погинуо од дејстава НАТО авијације.

Американци су паралелно са ударом из ваздуха покушали да изведу општи устанак Албанаца на Косову и Метохији. Тај устанак наша војска и полиција су у корену сасекли. Угушили.

Нуклеарне бојеве главе, злу не требале

Водитељ: Зорану из Београда сте и одговорили да ли ће бити реализован Савез са Русијом и Белорусијом и какве су нам шансе да у том савезу спречимо ширење НАТО-а?

Радован из Иванче пита, шта би са вештачком љубривом које сте им обећали? Ако јесте.

Др Шешел: Ја нисам Иванчи обећао вештачко љубриво, али сам обећао да ћу се залагати за либерализацију увоза ве-

штачког ђубрива и то је и даље мој политички став на коме инсистирам.

Водитељ: Куч Ненад из Београда, да ли Савез са Русијом и Белорусијом подразумева и распоређивање бојевих глава у Југославији како би то деловало на Запад? И то сте одговорили.

Др Шешељ: То нисам одговорио. Такво питање до сада није било, али Савез сам по себи не предвиђа распоређивање нуклеарних бојевих глава, али у случају потребе зашто да не.

Прагматизам и флексибилност квалитета успешних политичара

Водитељ: Дејан из ЈУЛ-а, како можете да дозволите да вам шеф буде Мирко Марјановић када сте га назвали доповом, а не можете са кумом Драшковићем?

Др Шешељ: Али сада треба поставити контра питање, како је Мирко Марјановић могао дозволити да радикали уђу у коалицију са Социјалистичком партијом, или Слободан Милошевић, када су нас, својевремено, држали у затвору и то више пута. Успешни политичари морају да буду прагматични и еластични. И када се води једна политичка борба њен интензитет варира.

Некада је та политичка борба крајње жестока. Таква је била наша политичка борба са Социјалистичком партијом Србије крајем 1993, 1994, 1995, 1996. године. И у тој политичкој борби је, са обе стране, коришћена што би се рекло, тешка артиљерија. И најтежа артиљерија у томе свему је хапшење. Нема те речи, нема тог израза које је теже од хапшења. А од хапшења је само теже убиство.

Значи, до убиства није долазило, али је тешка артиљерија оно што смо ми имали на располагању, а то је вербални удар. Оно што су имали социјалисти то је била власт и та власт је коришћена до врхушца неких институционалних могућности. Али се онда поставља питање дали смо ми водили неки приватни рат, лични рат. Или ту треба показивати осветљубивост, личну мржњу, пакост, завист биљу коју негативну емоцију. Или смо рационални трезвени политичари који могу да превазилазе међусобне сукобе без обзира какав је интензитет тих сукоба, ако је могуће усклађивање интереса зарад општег добра.

Запад нам неће помоћи, и да на глави дубимо

Водитељ: Ево два питања, иста тема, шта ће бити са Војводином? Шта мислите о будућности Војводине?

Др Шешељ: И Војводини прети опасност. Ту опасност представља НАТО, представљају Америка и Немачка, рекао бих. А ми Војводину морамо по сваку цену да сачувамо у саставу Србије. Верујем да ћемо је сачувати.

Водитељ: Господине Шешељ, надам се да се нисте уморили, сво добијам обавештење из режије да емисију можете продужити онолико колико је заиста неопходно. Видите, овде је маса питања. А гледаоце обавештавам да вечерас нећемо преузимати дневник III РТС-а, искључиво због великог интересовања

гледалаца за гостовање потпредседника Републичке владе, господина Војислава Шешеља.

Можемо ли се извући из ове ситуације без помоћи са Запада и шта ви чините да ту помоћ некако добијемо, Марко из Београда.

Др Шешељ: Ми можемо и на глави да дубимо ми никакву помоћ са Запада нећемо добити и не треба једноставно о томе размишљати. Ми се морамо, пре свега, уздати у сопствене снаге. Ако нешто успе да стигне, тим боље. Али без сопствених снага нема нам изласка из ове ситуације.

Штафете на добаш

Водитељ: Пеђа из Панчева вас пита да ли ћете продати штафете и по којој цени? Да ли вам сметају оваква питања?

Др Шешељ: Не, зашто би ми сметало. Договорили смо се, пре емисије, да не буде никакве цензуре, је ли тако?

Водитељ: Да, ви увек тако кажете и ја заиста тако и радим.

Др Шешељ: Нисам дозволио ни да ме упознате каква питања имате, је ли тако?

Водитељ: Тачно.

Др Шешељ: Е, добро. Што се тиче штафете, ја сам већ неке, као председник Земунске општине, успешно продао, продавао сам и старе Титове слике, портрете, заставе са петокракама, продавао сам нека стара одликована која су се за текла у општинским магацинима. Нема шта није ту било и на тај начин смо прикупили више од милион динара, и то ондашњих пара када је курс био 3,4 динара за 1 марку.

Значи, то је било више од 300.000 марака и то смо поделили на име једнократне помоћи инвалидима ратова за одбрану Републике Српске и Републике Српске Крајине, дени палих бораца, цивилних инвалидима и породицама лошег материјалног стања у земунској општини.

То се показало као добар метод. Ја мислим да би то требало да ураде и друге општине, да покушају са таквим шаљиво хуманитарним забавним аукцијама где се извесна сума новца прикупи.

Па се то може комбиновати и са довођењем неких глумаца, певача и слично. У сваком случају, када се воде хуманитарне активности онда треба показати неке нове идеје и ефикаснија средства. А овај музеј 25. мај је у надлежности савезне државе и да смо у Савезној влади ми бисмо већ одавно инсистирали да се и његови експонати ставе на јавну лиценцију. Има људи који су спремни да дају 100, 200 или 300 марака за неку од Титових штафета. Зашто им не приуштити то задовољство, ако већ имају пара на претек и могу да се разбацају, а да се те паре искористе за неку социјалну функцију.

Ко се узда у НАТО, делиће његову судбину

Водитељ: Гледатељка Ружица вас пита, како објаснити формулацију господина Черномирдина да је Косово у склопу Југославије, а не Србије?

Када НАТО снаге оду, да ли ће се поставити питање илегалних грађана у Савезној Републици Југославији и да ли ће они бити депортовани?

И још једно питање, да ли од садашњих политичара видите неку нову, бољу владу?

Др Шешељ: Они који се уздају у НАТО делиће његову судбину. И када НАТО буде одлазио углавном ће морати заједно с њим да иду. Ја то отворено говорим, вероватно би неко други хукао на ту тему.

Свако онај ко илегално борави на нашој територији мораће да буде депортован. А ми нисмо против легалног доласка странаца из било које земље.

Што се тиче неке нове владе и неких нових политичара, није моје да хвалим конкуренцију. Српска радикална странка у својим редовима има доста нових политичара и сваким даном их је све више. За разлику од неких других политичких партија ми се трудимо да им одмах пружимо шансу, одмах их гурамо у ватру политичке борбе, у први план и све зависи од њихових способности.

Ми, у просеку, имамо најмлађи политички кадар. Водимо, дакле, рачуна о сталном подмлађивању. А што се тиче других странака свака нека ради према својим потребама и према свом нахођењу. Ако се очекује да ћу сада да хвалим конкуренцију, политичаре из других странака, онда је то сувише смело очекивање.

Водитељ: Добро, можда су вас питали као потпредседника Владе.

Др Шешељ: Без обзира, ја сам и потпредседник Владе постао као српски радикал.

Водитељ: Ево питања из Вршца за вас. Када ће се повећати пензије и плате, тако да одговарају важећим пореским стопама?

Др Шешељ: Мислим да пензије одговарају пореским стопама и на пензије се не плаћа порез. Углавном се не плаћа. Ако неко има пензију која износи више од 6000 динара месечно, он онда на крају године мора да плаћа порез на укупан приход.

Водитељ: То је ове године било око 72000 колико се сећам.

Др Шешељ: Да. Али то је мали проценат пензија и за такве се не буним нека плате. Што не би платили порез. А када ће се повећати пензије то је веома тешко питање. Пензије се усклађују са висином плата. Када се повећају плате повећају се и пензије, наравно, под условом да се повећа и уплата у пензијске фондове.

Народна скупштина одговара политички

Водитељ: Миле из Зренянина вас пита, зашто је погажена одлука спроведеног референдума о уласку страних трупа у Југославију и ко је одговоран што је погажена одлука са референдума?

Др Шешељ: Одлуку је донела Народна скупштина, а Народна скупштина је у формалном смислу највиши носилац државног суверенитета, не одговара правно, одговара само политички.

Посланици подносе рачуне народу и народ се онда, на следећим изборима, о њима изјашњава.

Ако је задовољан њиховим радом опет за њих гласа, ако није задовољан гласа за неког другог.

Водитељ: Горан из Панчева вас пита, да ли ће бити дозвољена пререгистрација возила из Црне Горе?

Др Шешељ: Није било никаквих разговора у Влади Србије о евентуалном продужавању рока за пререгистрацију. Тај рок је истекао у септембру прошле године и нико није ни изразио намеру да се таква иницијатива поново покрене.

Водитељ: Миле из Панчева констатује, докле ћете измишљати непријатеље од људи који не мисле као ви?

Др Шешељ: Ја никада нисам измишљао ниједног непријатеља. Онај ко мисли да су нам пријатељи који су нас дојуче бомбардовали тај или је луд или је крајње покварен човек. Онај ко сматра да су нам пријатељи Американци, Енглези, Французи или Немци не може бити частан и поштен човек.

Требало је издржати!

Водитељ: Раде из Смедерева вас пита, шта би се десило да нисмо прихватили овај план, колико би још издржали?

Др Шешељ: Ја мислим да је требало да издржимо. Да би у једном моменту НАТО морао да посустане.

Шта ме држи у том уверењу? Лако је рећи мислим да би било тако и тако. Треба имати неки аргумент па сам хтео да вам изнесем неки аргумент.

Аргумент је садржан у чињеници да је пре овог доласка заједно са Ахтисари-

јем Черномирдин био у Београду са тзв. руским планом. Руски план је био непоредиво повољнији и ми смо већ размисљали да се он прихвати. И начелну сагласност је, у извесном смислу, Слободан Милошевић дао Черномирдину, али Черномирдин је онда отпутовао да убеђује силе, чланице НАТО-а.

Тај план је подразумевао такође стране војнике, али из земаља које нису учествовале у агресији, и примат је ту требало да има Русија и њен би био командант тих страних трупа. Подразумевало се да остане наша војска, да остане наша полиција у мирнодопском саставу. То смо били спремни да прихватимо.

Међутим, онда се Черномирдин вратио са Ахтисаријем и дошло је до овога плана који је за нас био крајње лош. То је мој аргумент за тезу да смо издржали мало дуже могли смо очекивати бољу солуцију. Јер, Черномирдин долази једном, ми покажемо спремност да прихватимо тај план, али га НАТО одбије.

Онда Черномирдин долази са Ахтисаријем и доноси један план који је за нас неповољан, план прате и разне претње да ће нам урадити ово, да ће нам урадити оно, итд. Али, да смо још мало издржали, онда би и Руси били принуђени да инсистирају да се њихов првобитни план усаглашава са овим па да се можда тражи неко средње решење. То је моје лично мишљење. Сада опет ко зна шта би се десило. Не може се знати унапред али мислим да је требало издржати.

Политика табу за војску

Водитељ: Ево једног занимљивог питања, Драган Шормаз, председник Општинског одбора Демократске странке из

Смедерева, учесник рата, пита шта мислите на који начин је председник Милошевић успео да убеди генерала Павковића да повуче војску са Косова?

Др Шешељ: Није имао шта да га убеђује, довољно је било да му нареди. Ми, радикали, против тога смо да се војска да се официри активно баве политиком. Официри треба да извршавају одлуке цивилне власти ма какве оне биле, ако нису у супротности са Уставом и законима земље, наравно. У овом случају, одлука је потекла од Народне скупштине па је онда прихватила Савезна влада. Иницијатива је била на одлуци Савезне скупштине, а Савезна влада је формално донела одлуку. Савезна влада је по Уставу једино овлашћена да води спољну политику земље, то је њена искључива надлежност.

И војска мора да се подреди врховној команди. Мора да изврши сваку одлуку. Тако да по том питању нема никаквог спорења.

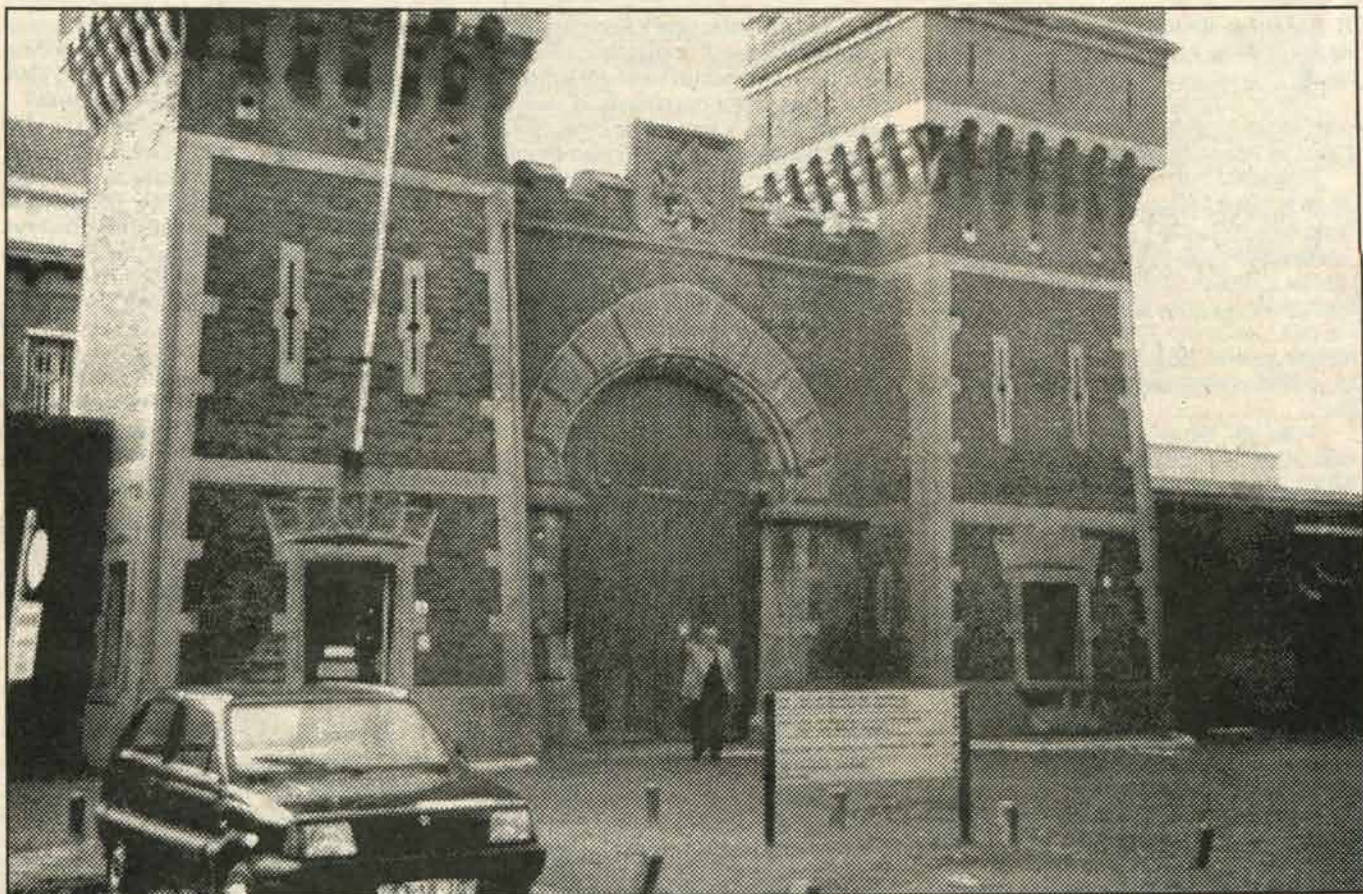
Диктат западних сила у Рамбујеу

Водитељ: Душко из Панчева вас пита, да ли смо ми морали да одемо у Рамбује на преговоре и да ли је то био разговор са НАТО-ом или са Уједињеним нацијама?

Др Шешељ: То је био разговор са великим силама, са западним силама из НАТО-а. Ту Уједињене нације нису играле никакву улогу. Ми, српски радикали, сматрали смо да не треба ићи ни у Рамбује. И онда смо имали консултације са нашим коалиционим партнерима па смо ту нашли једно компромисно

"Заједно" на кратке стазе: са Вуком Драшковићем не може се ни у какву коалицију

Затвор у Шевенингену: Српска радикална странка не признаје Хашки суд, и неће дозволити изручење ниједног Србина

решење и гласали смо у Народној скупштини, да делегација иде, али да радикали не учествују у раду те делегације.

Показало се да је добро што је делегација ишла. Јер смо, ипак, имали могућност да постигнемо нешто у међународном јавном мњењу, и да раскринкамо намере великих сила. Да добијемо у времену и да покажемо светском јавном мњењу каква је позадина тих нартаја на нашу земљу. Ту смо нешто постигли. Није нам нанело никакву штету то што је делегација ишла у Рамбује.

Шиптари узели пушке пре 24. марта

Водитељ: Драган из Панчева, зашто војска није спречила наоружавање Шиптара пре почетка сукоба? Велико оружје присутно мора се признати.

Др Шешељ: Да, и ту државни органи нису реаговали како треба. Али то је било пре ступања на дужност Владе националног јединства, то је све било пре 24. марта. Када смо ми формирали ову Владу већ је побуна шиптарских сепаратиста на Косову увелико почела и већ је тамо била огромна количина оружја. Много се оружја пребацивало преко Албаније и Македоније на Косово и Метохију, а одговорности државних органа је да контролишу границу. А много је оружја пристизало и преко Србије. Морам да вам кажем и ту је било шверцерских канала различите врсте. Па чак и из Републике Српске.

Недавно је откривен један камион који је превозио оружје из Муслиманс-

ко-Хрватске Федерације, шофер је био Србин, а намењено је било Шиптарима на Косову и Метохији.

Тачне процене српских радикала

Водитељ: Ево једног питања на које очекујем одговор. Милован из Панчева, зар не мислите да и Слободан Милошевић и ви треба да дате оставке због пуно погрешних процена за добробит народа?

Др Шешељ: Ја мислим да сваки политичар када је реч о оставци треба сам да размишља и да доноси одлуку. А дозвољавам могућност да сваки грађанин од било кога тражи оставку. Али, ја нисам поднео оставку због било какве погрешне процене. Наша процена о намерама великих сила су се показале крајње тачне, исправне. Наше процене о потреби националног јединства су се показале исправне. Наша процена да заједничким снагама можемо branити земљу показала се исправном.

Наша процена да Влада националног јединства Србије, у коју је ушла и Српска радикална странка, може радити добро показала се исправном. Према томе исправна је била наша одлука да уђемо у ту Владу. А оставку сам поднео зато што нисам могао да се сложим са одлуком Народне скупштине да се прихвати план Ахтисари-Черномирдин и зато што не прихватам долазак НАТО трупа на територију Србије.

Помоћ избеглицима са Косова и Метохије

Водитељ: Тамара са Новог Београда пита зашто се не помаже људима који су избегли са Косова. Новим избеглицима се спречава улазак у град и враћају се назад. Зашто?

Др Шешељ: Ја мислим да се помаже тим људима само у различитим деловима Србије на различите начине и са већим или мањим интензитетом. Малопре сам вам поменуо пример Земунске општине где се прискочи колико се може. Али нема станова. Немамо где да их сместимо, па је донета нека неформална одлука, која ће се преточити у формалну, да то буде дворана Пинки, на крају крајева. Највећи број тих избеглица се смешта код своје родбине. Јер косовски Срби имају много рођака широм Србије. Моја сазнања говоре да је тако.

Водитељ: Јесте ли очекивали оволико питања?

Др Шешељ: Јесте ли ви очекивали?

Водитељ: Ја знам да имамо увек доста питања, у просеку око 20 на сат, али оволико заиста нисам очекивао. Рекорд је био 75 питања, колико се сећам, када су били наше колеге Јазански и Дрецу.

Др Шешељ: А колико овде има?

Водитељ: Ја не могу сада да пребројим али мислим да је то побило све рекорде. Да ли вам то нешто говори?

Др Шешељ: Говори да је ова емисија наишла на запажен интерес.

Повратак дела војске и полиције

Водитељ: Није било велике најаве да знате. Да ли ће се део наших војних и полицијских снага вратити на Косово? И у чијој ингеренцији ће бити гранични прелази према Албанији и Македонији, пита вас Иван из Панчева.

Др Шешел: Требало би, према слову резолуције, да се врати изврстан број, али не знамо колики и не знамо када. И то је један веома озбиљан проблем.

Са друге стране, нису по мом мишљењу толико битни сами гранични прелази, када се граница прелази на разним местима и преко планина и преко брда и кроз шуме итд. Било би веома важно да се врати део наше војске и полиције, бар на неке делове Косова и Метохије. Ја бих се заложил, ако дође до враћања једног дела војске и полиције, да наше снаге иду, пре свега, тамо где још увек живе Срби. И да стрпљиво чекају даљи развој догађаја. То би била њихова улога. Дакле да заштите то српско становништво и да чекају.

Водитељ: Гледалац из Вршца, шта бисте урадили да сте на Милошевићевом месту пошто му је понуђен ултиматум?

Др Шешел: Ја сам човек који никада не прихвата ултиматуме. Заиста никада.

Мали учинак НАТО нишанција

Водитељ: Олгица из Смедерева пита, пошто сте хтели да идете до краја, шта је био крај по вама, можда и до последњег Србина и то са читавим наоружањем.

Др Шешел: Прво, ја мислим да то не би била борба до последњег Србина. Овај рат је показао да НАТО, упркос супериорности у ваздуху, не може бомбардовањем да постигне своје циљеве. Сигурно да не може. Видите сада пише америчка штампа колико су гађали макета тенкова, тенкове од шперплоче, од картона, лажних циљева итд.

Они су запрепаћени чињеницом да су нам уништили само 13 тенкова за ових скоро 80 дана бомбардовања. Само 13 тенкова. Неки од тих тенкова су били празни, а неки су били у квару па остављени. Са друге стране, портпарол НАТО-а, Џејми Шеј, више пута је изјављивао како су нам уништили скоро све авионе типа миг-29.

Водитељ: А 11 је исте вечери са...

Др Шешел: А онда саопштавају да је 11 мигова-29 узлетело са приштинског аеродрома и отишло на север Србије, у Батајницу или на друге аеродроме, није битно. А знате ли колико смо укупно имали мигова-29? Имали смо укупно 14. Од тих 14 један је био покован па је уништен прве ноћи бомбардовања на аеродрому у Батајници. Један је уништен у ваздуху и један је уништен на земљи, негде после два месеца бомбардовања. Дакле, уништили су нам три авиона миг-29.

Вук Драшковић узурпирао "Студио Б"

Водитељ: Ана из Ковина, прокоментаришите аграрну политику и цене жи-

та и шећера. Друго, како то да је Вук добио телевизију, а ви још нисте? И шта је са обећањима за пољопривреду која нисте испунили?

Др Шешел: Мислим да смо и у сфери пољопривредне производње, као Влада Републике Србије, постигли доста, да смо имали добре резултате јер смо деловали у најтежим могућим околностима. И у ратним условима ми смо били у стању да снабдемо пољопривредне произвођаче довољним количинама пресвега горива, али поприлично и вештачким ђубривом.

Било је извесних проблема у дистрибуцији горива у неким окрузима, у неким општинама било је злоупотреба у располагању од надлежних службеника. Али, на нама је да сузбијемо те злоупотребе што интензивније, што упорније како се оне не би понављале. Довољна количина је у глобалу одређена и за сетву и сада за жетву. Ако негде има проблема људи треба да знају да су ти проблеми субјективне природе, на нижим нивоима, не дакле у Влади, него од округа до општине па и даље.

Што се тиче Вука Драшковића, он није добио никакву телевизију, он је отео, узурпирао Студио Б, то је требало да буде градска телевизија. Он има мањинску власт у Београду и ми смо замерили нашим коалиционим партнерима, социјалистима, што су одржавали ту Драшковићеву власт.

Они су сматрали да је боље Драшковићу дати тако неку играчку у руке, као што је Студио Б или власт у Београду, где Српски покрет обнове интензивно пљачка и отима, да не би лудовао по улицама. Да не би изводио народ и организовано немиле, да не би долазило до крвопролића. Поготово у условима када је већ било извесно да нам предстоји рат и тада смо се интензивно спремали за тај рат.

Примедбе на откупну цену пшенице

Овогодишња цена откупа пшенице је 1,50 динара за прву класу. До те цене се дошло тако што је Савезна влада утврдила заштитну цену од 1,40, а онда је Влада Србије само додала 10 пара, као што то увек чини на цену Савезне Владе, да додатно стимулише пољопривредне произвођаче у Србији. Значи, није наша одговорност због такве цене. А сада да размотримо каква је та цена. Прво, та цена се мора одређивати у извесном складу са ценом на светском тржишту. На светском тржишту је цена пшенице сада око 12 пфенинга за килограм. Значи наша цена је нешто већа од светске цене.

Са тог аспекта би се могло рећи да је она одговарајућа. Међутим, код нас се води рачуна, пре свега, о ономе што се назива импут, значи о свему ономе што улази у структуру цене. И ту има доста примедби да она није одговарајућа.

Водитељ: Скупни резервни делови, нафта, машине...

Др Шешел: Да, поготово ако се нафта набавља на црно, ако се набавља по марку, две литар итд.

Водитељ: Како гле.

Др Шешел: Како гле. Ова цена је конститuisана на претпоставци да су сви добили довољно нафте по званичној цени, онако како је то Влада одредила. Тамо где је било злоупотреба у дистрибуцији нафте цена свакако није прикладна. Али ја мислим да је основни проблем на другом месту. Ова би цена сељацима била и подношљива, чак можда и солидна када би се исплаћивала одмах и да не следе сада друге замке.

Када откупљивачи на терену почну да обрачунавају проценат влаге па негде израчунају да је влага 30% иако можда није, па онда када се пшеница вози у млин, па предате 100 кг. пшенице а испоруче вам 94 кг. брашна, где је остатак. Не испоруче вам мекиње, не испоруче вам ништа друго. Где је остатак, то су проблеми. То су практично криминалне радње. Јер, ако вам неко обрачуна више влаге него што је заиста има у пшеници, он узима ону разлику у свој џеп. Јер када преда ту пшеницу неком следитем...

Водитељ: Онда ће влага бити...

Др Шешел: Влага ће се обрачунати реално, а на разлици он узима новац у свој џеп. Тако вам је и када је реч о млиновима и када је реч о млевену пшенице. Има ту један израз, ушур, а оно што остаје у млину, али не може да буде 46%, то никада није било.

И, са друге стране, без обзира на тај ушур, млин је дужан да вам испоручи мекиње. Да вам испоручи све оно што је било у вашој пшеници а није ушло у брашно. И то има одређену вредност и то има одређену цену.

Водитељ: Свакако. Пошто се то понавља из године у годину зар то не може некако да се спречи?

Др Шешел: Мислим да ће морати у најскорије време. Али интензивнијим радом инспекција, контрола, пре свега Министарства пољопривреде.

Са упаљеном сијалицом у 21. век

Водитељ: Ђира из Вршца вас пита, какво је стање у електропривреди и да ли ћемо Нову годину можда дочекати у мраку?

Др Шешел: Интензивно се ради на поправци електроенергетских потенцијала, пре свега трафо станица. Шта је сада наш проблем? Ми смо извршили премошћавање електроенергетске мреже заобилажењем уништених трафостаница. И док немамо велику потрошњу у овом летњем периоду то може да функционише.

Међутим, повећану потрошњу у зимском периоду овакав начин премошћавања не може да поднесе. Ми ћемо морати што више трафостаница да поправимо пре зиме, а већ смо усмеравали народ да се за зиму снабде алтернативним изворима енергије, дакле људима који могу да ложе саветујемо да купују на време угаљ и дрва. Да се снабдевају огревом. И људима који користе неке друге изворе да се на њих оријентису, на пример они који користе гас на време обезбеде гасне боце. Проблем је

сада и пуњење тих бона. Ту је дошло до одређеног застоја.

Већ је прорадило црно тржиште. Прошле године је то коштало око 50 динара, а ове године мислим око 150 динара, али на црном тржишту то већ достиже цену од 500 динара. Ту ћемо морати нешто да урадимо да се ствари поправе. У сваком случају водили смо рачуна да се не диже цена електричне енергије. Нисмо дозвољавали никакво поскупљење, последње поскупљење је било у мају прошле године 9,5%. Нисмо, као Влада, дозволили да се пређе на пуну зимску тарифу која је 50% скупља од летње, него само 25%. На смо онда рекли нека се продужи та цена да не би било других поскупљења по истеку зиме.

И тако је и урађено и мислим да је то био добар и стабилизујући потез. А код нас цена електричне енергије традиционално има и социјалну функцију. Трудити смо се да ова цена остане све до зимске тарифе ове године. Ако случајно буде неко поскупљење неће бити

више од 10%, бар је такав био наш став, наш принцип у Влади Србије. Недостаје нам много новца за поправку енергетских потенцијала, али се трудимо на све могуће начине да до тог новца дођемо.

Поновљена питања гледалаца

Водитељ: На добар део питања сте одговорили, али да поменемо гледаоце, макар из поштовања. Да ли се планирају ванредни избори, молим вас кратко.

Др Шешељ: Они се сада не планирају, али у принципу нису немогући.

Водитељ: Шта је са вашом тврдњом, када падне прва бомба биће гађани неки европски градови, пита Виктор из Панчева.

Др Шешељ: Ја такве тврдње нисам износио, не знам откуд вам то ако падне прва бомба да ће бити гађани неки европски градови.

Водитељ: Да ли ћете због кривике, како констатује гледалац из Београда,

није се представио, пристати да одете не из Владе, већ и из земље?

Др Шешељ: Никада нећу да идем из земље. Може се десити да путујем негде на краће време, али да напуштам своју земљу нећу никада.

Водитељ: Радојко из Падинске Скеле, шта је било са захтевом Југославије да уђе у Виле Русије и Белорусије?

Др Шешељ: Тај захтев је у процедури. Ми очекујемо да ће се та процедура у догледно време окончати у нашу корист.

Водитељ: Бата из Вршца вас пита, шта др Шешељ сматра да је допринео у овој ситуацији у којој се налазимо?

Др Шешељ: Чинио сам све што сам могао у Влади националног јединства Србије као потпредседник. А сада је ствар грађана да проценују колики је мој допринос.

Водитељ: Милица из Панчева пита зашто је смањен број Руса са 10.000 на 5000 и повећан број НАТО војника?

Др Шешељ: Добро би било да дође и тих 5000 Руса. Проблем је у томе што непрекидно касни њихов долазак.

Црвљив морал у "Југовоћу"

Водитељ: Ево једног питања које је слично ономе од мало пре, молимо се да прокоментаришете своју изјаву пре рата да ћемо ми ракетирати престонице неких држава које нас нападну и које дају подршку тим нападима?

Др Шешељ: Ја бих поставио контрапитање, где сам то и када изјавио? То никада нигде нисам изјавио пре овога рата. Била је једна моја изјава из времена рата у бившој Босни и Херцеговини. Када је НАТО претио бомбардовањем Републике Српске ја сам претио да ће се гађати НАТО база у Авијану.

И та претња је изазвала панику, пометњу у Италији и бар шест месеци је одложено бомбардовање Републике Српске. Ја сам и тим ефектом задовољан. А што се тиче тих ракета имамо ми те ракете. Ракете домета до 1000 км, али је процена војног врха била да се оне не користе док не дође до евентуалне копнене инвазије.

Водитељ: Зоран из Земуна, како коментаришете пропаганду радио телевизије Србије која коментарише све ово као велику победу Савезне Републике Југославије?

Др Шешељ: Ми, српски радикали, иначе имамо велике примедбе на рад државне телевизије.

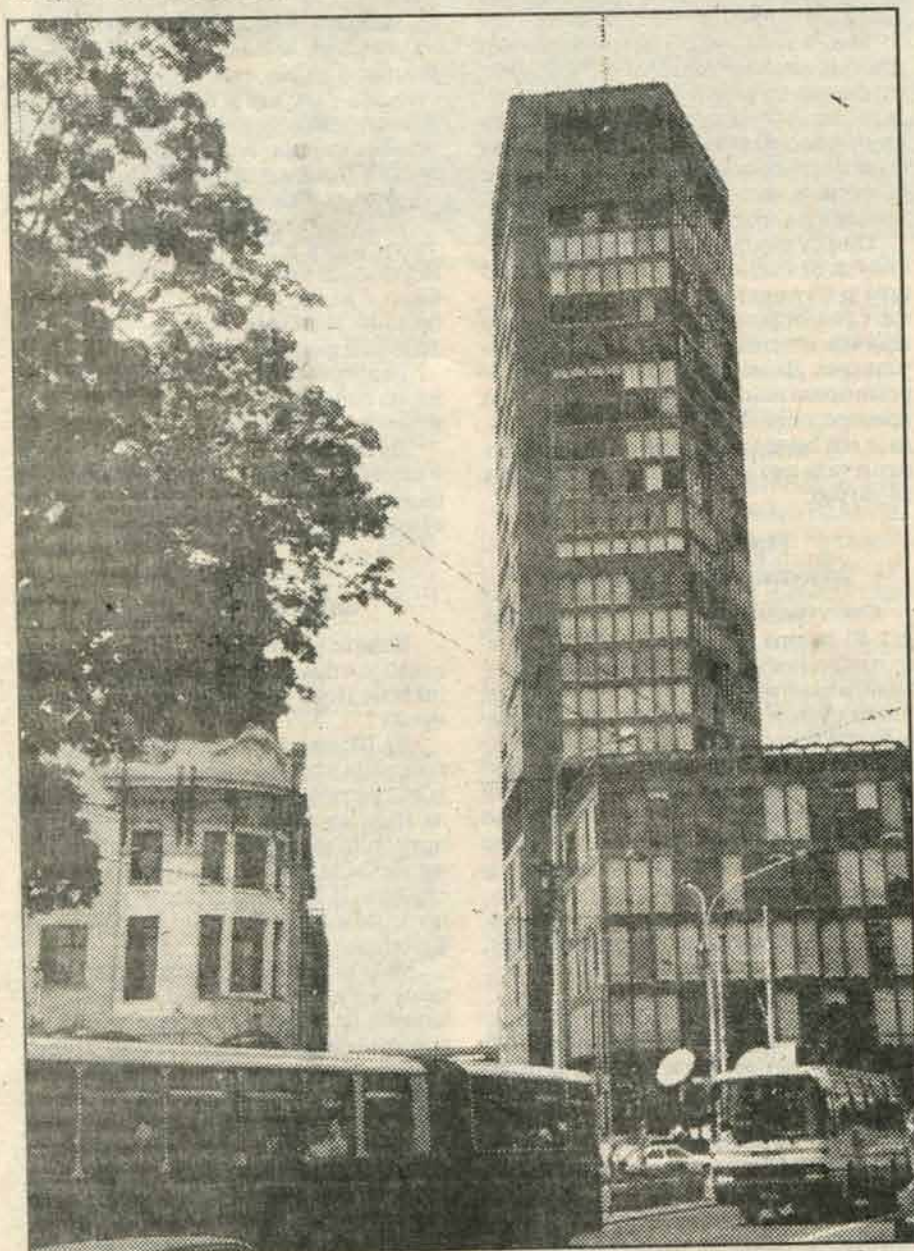
Водитељ: Ви сте се увек залагали за сузбијање, да тако кажем, великих монополиста. Јесте ли у томе успели, ово је моје питање?

Др Шешељ: Нисмо у томе успели. Делимично да, али углавном нисмо.

Водитељ: Како фирма "Југовоће", која је у саставу Југопетрола, сељацима продаје нафту по цени од килограм малина за литар нафте, а цена малина је 10 динара по килограму.

Др Шешељ: Ја сам први код нас јавно критиковао и формирање и деловање фирме "Југовоће".

Водитељ: Да ли ће војска имати исти статус што се тиче међуградског превоза?

Несуђена градска телевизија: Вук Драшковић је узурпирао "Студио Б"

за као и полиција? Питање stiже из Земуну.

Др Шешељ: Ја мислим да би требало да има исти статус.

Водитељ: Миле из Гњилана пита, шта ће бити са полицијима са Косова који су били у специјалним јединицама и када ћемо добити лични доходак?

Др Шешељ: Мислим да ти полицији треба да наставе рад у специјалним јединицама, ако не могу да остану на Косову, онда да буду распоређени на друге дужности.

Водитељ: Има доста Земунца који нам се јављају да поставе питање.

Др Шешељ: У Земуну се гледа ваша телевизија. Ја је гледам у Батајници, ја станујем у Батајници и одавно гледам вашу телевизију.

НАТО сметње на везама земунске телевизије

Водитељ: То је добро. Микица из Земуну, шта је са земунском телевизијом? И да нешто кажете више о питању ратне одштете.

Др Шешељ: Грађевински радови на земунској телевизији су при крају. Ја мислим да ће она ускоро бити отворена. Међутим, овај рат је уочио и ту инвестицију, и било је много других пречих послова. Тако да инвестирање у ту телевизију није било онако интензивно како би било у мирнодопским условима.

Мислим да је сада веома мала шанса да ми наплатимо ту ратну одштету јер смо прихватили овакав споразум и дошло је до овакве резолуције Савета безбедности која је малте не легализовала агресију. Али, моје је мишљење, и на томе смо ми, српски радикали, инсистирали, треба покренути поступак пред нашим судовима.

Видели сте како се оглушио међународни суд правде у Хагу. Треба почети поступак пред нашим судовима и донети пресуду. Осудити за ратне злочине и за ратну штету. А онда ићи на пребијање међусобних потраживања. То нам је једина шанса да бар делимично наплатимо ратну штету. Да свим оним државама које су наши повериоци, а учествовале су у агресији, пребијемо наше дугове са ратном штетом.

Избори на целој територији СР Југославије

Водитељ: Предраг из Ковина, шта мислите када ће бити организовани избори у Србији на свим нионима? Ево видите има оваквих питања доста, о томе се доста говори. Да ли је могуће то све организовати у Србији, а да се то не догоди на Косову?

Др Шешељ: У принципу је сада све могуће. Ми бисмо инсистирали, када дође до савезних, републичких избора, да они буду на целој територији Србије односно целој територији Савезне Републике Југославије. То је оно што вам нисам рекао негде у почетку емисије када сам истакао да се залажем да се одвоје ти избори. Ми можемо локалне изборе држати у остатку Србије, а не држати на Косову и Метохији.

То би могли у најскорије време да урадимо, најесен на пример. Али не би било паметно заказивати ни републичке ни савезне изборе док не буде могуће да се они држе и на Косову и Метохији. Јер те изборе морамо у истом тренутку држати на целој територији. Иако је одвојити локалне изборе, држе се од општине до општине. Не морате у свим општинама у исто време.

Лажно представљање функционера СПО-а

Водитељ: Ево, то сада заговара градоначелник Београда.

Др Шешељ: Не постоји таква функција код нас. Не постоји градоначелник Београда, него сте вероватно под утиском Студија Б где га стално лажно представљају. Као што су Милана Комненића представљали као министра. Он никада није био савезни министар него савезни секретар за информисање. Тако представљају и тог несрећног Војислава Михаиловића, као градоначелника. Нема он везе са градоначелничком функцијом, он је председник Скупштине града Београда. Градоначелник је нешто друго.

Градоначелник је у председничком систему на локалном нивоу, код нас не постоји председнички систем него чисто парламентарни. Председник Скупштине града је први међу једнакима.

Водитељ: Греше стварно...

Др Шешељ: Не нисте грешили него то Српски покрет обнове непрекидно форсира тенденциозно, а ви сте под утицајем вероватно емисија које често гледате где га стално титулишу као градоначелника. А можда нисте размишљали шта у суштини представља та функција. Градоначелник постоји у системима где се иде на директне изборе, где се бира као градоначелник. Као председник републике на пример, као у Њујорку и неким другим градовима, дакле он се бира као човек појединац на ту функцију.

Не може га ни сменити Градска скупштина, а овде је председник Скупштине града први одборник међу једнакима. Његово је да отвара седнице, да даје реч и да предлаже дневни ред и ништа више.

Мишљење о

политичким противницима

Водитељ: Милан из Старе Пазове, да ли вам је мишљење о Милошевићу исто као и пре рата?

Др Шешељ: Моје мишљење о политичким противницима или политичким конкурентима је ипак базирано на страначком ставу. Када ми је добро мишљење о политичком конкуренту није моје да га износим. Јер, што бих ја хвалио конкуренцију. А лоше мишљење се износи у складу са страначком политиком и принципом опортунитета, страначка политика ми сада налаже да се поставим овако, страначка политика ми сутра поставља да се понашам онако.

Пребијање потраживања грађана и државе

Водитељ: Да ли је цена живота реална и да ли мислите да се могу покрити сви трошкови, на то питање сте одговорили.

Шта је са изостанком лечијег додатка, Ана вас пита.

Др Шешељ: Дечји додаци касне 15-16 месеци. Једноставно у фонду нема пара за њихову исплату. Ми, радикали, имали смо једну идеју коју смо потенцирали у више наврата и нисмо некако успели да се по том питању договоримо ни са коалиционим партнерима ни са институцијама система које то финансира.

Ми смо мислили да треба, поготово сада када су се нагомилали рачуни за плаћање електричне енергије, ићи на исплату свих заосталих пензија, свих заосталих социјалних давања у боновима за плаћање електричне енергије.

Па да бар грађани могу да тим својим потраживањима према држави пребију потраживања државе према њима. А онда да се ми обрачунавамо са електропривредом и да јој надокнађујемо тај губитак који је претрпела плаћањем рачуна за струју боновима за пензије.

Дакле, боље да према електропривреди имамо један велики дуг, јер тај дуг онда можемо пребијати и отписом потраживања на име пореза, на име доприноса, или када улажемо нека новчана средства. Ако дођемо до неког кредита, до неких већих пара да их директно уложимо у електропривреду уместо да идемо на исплате тих ситних појединачних износа.

Рат одложио

стару девизну штедњу

Водитељ: Јован из Ковина вас пита шта ће бити са старом девизном штедњом, и гледалац из Смедерева, шта је са старом девизном штедњом и обећањем продаје неких објеката?

Др Шешељ: То је ингеренција савезних институција власти. Међутим, овај рат је условио одлагање прве исплате старе девизне штедње која је требало да буде сада, у јуну месецу. И мене мучи тај проблем да вам искрено кажем имам стару девизну штедњу.

Водитељ: То вас готово сви питају.

Др Шешељ: Износ је за мене поприлично велики сада би ми заиста добро дошао, јер иако је моја плата солидна, добра за наше услове, није никаква гајна то је 5.500 динара, ја са њом све теже издржавам породицу.

Споменник НАТО варварства

Водитељ: Питање из Ковина, да ли је противваздушни систем С-300 ушао у земљу?

Др Шешељ: Нажалост још није.

Водитељ: Да ли ћете остати у Влади после укидања ратног стања?

Др Шешељ: Актуелне су само наше оставке, ништа више. А сваки следећи потез ће бити ствар међупартијских расправа, дијалога итд.

Водитељ: И договора. Са којим новцем се мисли да се обнови све што је порушено?

Др Шешел: Не може се обновити све што је порушено. Нешти не би требало ни обнављати, ја мислим да би бар зграду генералштаба и министарства одбране у Београду требало оставити у онаквом стању као споменик НАТО варварства. Да би то виделе генерације које долазе.

Водитељ: Руски експерти кажу да се не може обновити да би се евентуално све морало порушити.

Др Шешел: Морале би се потпуно порушити те зграде, а ја бих их задржао онакве какве јесу. Као...

Водитељ: Споменик злоделу.

Др Шешел: Као споменик злочинима. Али не можемо све обновити, неке ствари не треба обнављати. Треба обнављати оно што је сада најпотребније, то су мостови, то је рафинерија, бар нам је једна рафинерија неопходна за прераду домаће нафте ако већ нема капацитет за прераду увозне. Морамо обновити оне фабрике које се могу обновити и треба поправљати људима куће и станове да би дочекали зиму на сигурном.

Водитељ: Група гледалана вас пита да ли ми као правна држава имамо право да уценимо главе државника који су нас бомбардовали али јавно?

Др Шешел: Ако се ово покаже као истина да су Американци уценили главу нашег председника Републике, ја мислим да истог момента и ми треба да уценимо главу њиховог председника.

Помоћи избеглицама за кров над главом

Водитељ: Питање из Панчева, шта ће бити са избеглицама из Хрватске који су донедавно били на Косову?

Др Шешел: То је проблем који морамо решавати заједно са решавањем проблема избеглица који су живели одвајкада на Косову и Метохији. Наш основни проблем је што нема празних станова у Србији. Значи, држава мора прискочити у помоћ тако што ће у прво време обезбедити додатни колективни смештај, а онда би требало подстицати избегле Србе да на државним плацевима граде куће, да им држава ту помогне како зна и уме, некада је то рађено, негде је урађено, има већ поприличан број избегличких насеља, али то у целини још није завршено.

Таксе пуне државну благајну

Водитељ: Саша из Вршца, докле ће народ бити угњетаван високим таксама?

Др Шешел: Мислим да народ није угњетаван високим таксама. И код нас је у пракси обрнут процес. Ми смо смањивали тамо где је то било најважније, порезе и доприносе на плате, са 124% на 98%. То је био један од првих потеза ове Владе националног јединства.

Водитељ: Ви сте се залагали за то?

Др Шешел: Јесте, али је то цела влада прихватила и то је један од првих успешних потеза које смо направили. А ми смо увели таксе да бисмо попуњавали државну благајну, а не да бисмо лизали

цену електричне енергије, да не бисмо лизали цену горива, да не бисмо лизали цену хлеба, уља, шећера итд.

Видите, сада кад региструјете ауто треба да платите неки већи износ. Ако се сећате, ми смо смањили за старије аутомобиле до 40%, платите један већи износ, стиснете зубе некако то издржите, некако прегрмните и онда возите даље ауто са јефтиним бензином. Шта је била алтернатива томе? Поскупљење бензина. Скупље би вас коштало да смо само за 1 динар дигли цену бензина. Значи, ово је била боља варијанта. А да смо подигли цену бензина за 1 динар утицала би на раст цена свих осталих роба.

Такса на мобилни за социјална давања

Водитељ: То код нас обично иде, покупи и оно што треба и што не треба.

Др Шешел: А овде смо увели таксу, та такса није деловала погубно ни на једну другу цену. Затим, увели смо таксу на мобилни телефон. Ко воли мобилни телефон нека плати. Ја себи не бих могао да приуштим мобилни телефон да нисам потпредседник Владе Србије, ја имам службени телефон. И када предам дужност ја ћу да вратим тај телефон и више га нећу користити. Ја од моје плате не могу мобилни телефон да плаћам. Онда се поставља питање ко може.

Онај ко може нека доплати још мало и ову таксу која иде за социјална давања.

Поставили су нам питање што смо за оружје увели таксу. То је такса која се плаћа једном годишње и када поделите висину таксе на дане у години видећете да то није висока такса, то је негде 1-2 динара дневно. А онај ко има ловачко оружје улови једног зеца више или два зеца више па измири износ таксе. Значи није то нешто страшно није то нешто неподношљиво. А нама је попунило касе.

Водитељ: Било је то више због трофејног оружја, људи воле да скупају итд. Па имају вишак тога.

Др Шешел: Онај ко има трофејно оружје па му је то оружје заличено, не користи се, онеспособи се за коришћење, онда не плаћа таксу.

Водитељ: Онда нема некада довољно објашњења неких одлука...

Др Шешел: Мислим да су овде објашњења тако убедљива да једноставно ниједна примедба не стоји. Када се погледа шта смо постигли, шта смо успели, где нисмо дозволили поскупљење цена и тако деловали антиинфлаторно, онда је оправдана свака такса коју смо увели. И ове таксе које смо увели не погађају шире слојеве становништва, поготово не погађају најугроженије делове становништва.

Косово и Метохија се бране у Црној Гори

Водитељ: Жарко из Београда вас пита, докле ће Срби радити против себе, а Сава из Београда пита, да ли ће се Србија сада бранити у Војводини или у Црној Гори?

Др Шешел: Мислим да Срби сада раде најмање против себе. Раније су много радили против себе. И када су стварали Југославију и када су извели комунистичку револуцију и када су служили Титу итд. Ја не знам где ће се бранити Србија бранити или у Црној Гори, или у Војводини, све ми се чини да ће се то десити у Црној Гори.

И у Црној Гори ми нећемо бранити само Црну Гору него и Косово и Метохију. Јер, евентуални излазак Црне Горе из Савезне Републике Југославије највероватније би значило и дефинитивни излазак Косова.

Водитељ: У Зрењанину је пре 15 година почела да се гради болница, поново је расписан самодопринос, а изграђен је само један спрат. Шта знате поводом тога?

Др Шешел: Поводом тога ништа не знам. Не знам ко је био иницијатор тог самодоприноса, да ли општина да ли неко други. Обично су општине иницијатори самодоприноса и треба општинским властима поставити то питање.

Водитељ: Воја из Батајнице вас пита, зашто се преласком са зимске на летњу тарифу струја није вратила на летњу цену?

Др Шешел: Зато што нисмо у пуном износу ишли ни на зимску тарифу. Зимска тарифа је требало 50% да буде скупља од летње. Била је само 25%.

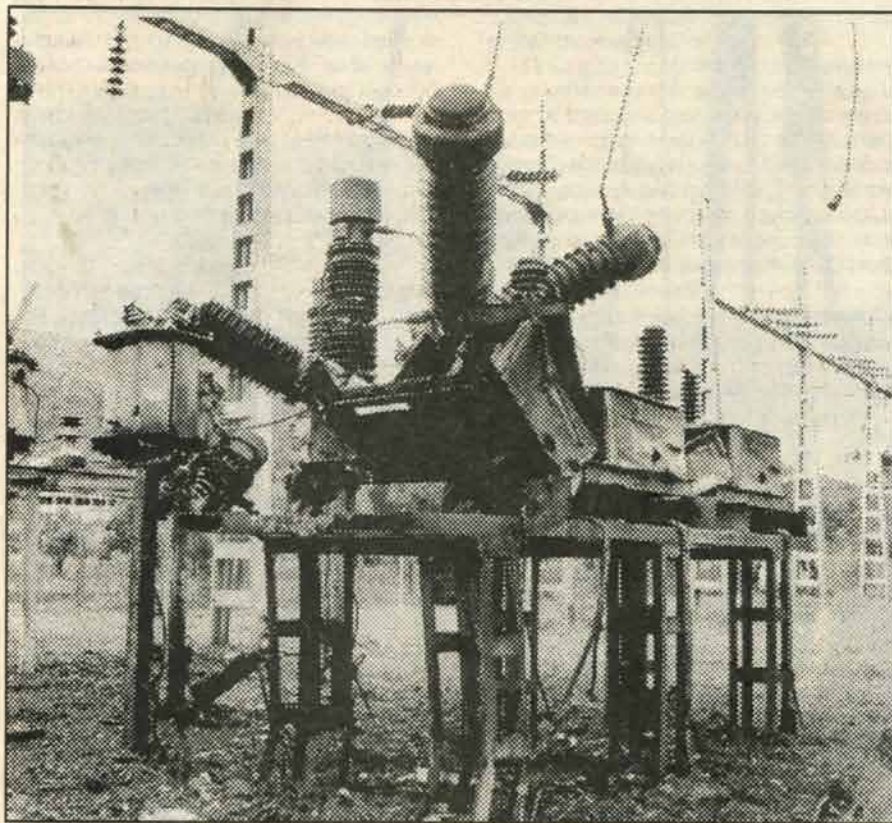
Српски радикали против "беле куге"

Водитељ: Питање из Београда да ли ће се нешто коначно урадити да се спречи бела куга. А каже да је једно од правих решења да се исплаћују дечји додаци који јако касне.

Др Шешел: Мислим да су дечји додаци добро дошли породицама са децом, али да они нису једини услов да се постигне бољи наталитет, па чак нису ни примаран услов. Неки кажу да је бољи животни стандард било би више дече. Али искуство других земаља говори да није тако. Земље које имају највиши животни стандард имају највећи проблем са белом кугом. А земље у којима народ најсиромашније живи имају огроман наталитет.

Значи, те две ствари нису у директној вези. Мислим да треба мало ентузијазма унети у народ, да треба водити државну пропаганду на плану већег рађања. Лично мислим да свака породица треба да има у виду да је боље имати двоје или троје деце него једно дете и зарад судбине тог детета. У породици где постоји само једно дете оно је углавном неспособније за самосталан живот, обично је размажено.

А тамо где је више деце, деца се у најранијој младости привикавају на услове конкуренције. Много је боље да се више деце отима око једне чоколаде него где је једно дете, па је размажено, па зна да му то следује, па зна да за то не треба ни да се бори, него понекад само закмечи итд. И ми, српски радикали, трудимо се и сопственим примером да утичемо на боље рађање, повећање наталитета, чак постоји извесна неформалца обаве-

Енергетски билтен: пре зиме треба поправити што више графо станица

за у руководству наше странке, неко такмичење.

Водитељ: Ко предбачи, Стево Драгишић?

Др Шешељ: И ја и Стево Драгишић имамо по четворо деце као и Драган Тодоровић, председник Извршног одбора. Сада ћемо видети ко ће први имати петоро деце.

Водитељ: Шта радите на укидању излазних такси из земље пошто сте још увек у влади? Бранко из Панчева.

Др Шешељ: Излазне таксе се могу одмах укинути, али се прво мора одговорити на питање, како новац који је држава добијала из такси за излазак из земље обезбедити на неком другом месту. Онај ко пружи одговор на то питање с пуним правом може захтевати укидање излазних такси.

Мора се наћи нешто друго што би био извор прихода за државу уместо тих такси.

Криминал у градској власти Београда

Водитељ: Ево једног питања из Београда, поставља га Пеђа, шта мислите о актуелној власти у Београду и питању градског саобраћајног предузећа?

Др Шешељ: Одговорио сам на то питање, у Београду царује криминал у градској власти и крајње је време да се са том градском влашћу рашчисти.

Водитељ: Када ће бити исплаћена премија за млеко за ову годину?

Др Шешељ: По мојим сазнањима у неким деловима Србије су исплаћене премије, у неким нису. И ту је опет у питању субјективни фактор, има много и земљорадничких задруга, има много и

привредних предузећа из области пољопривреде који су се бавили откупом и задржали тај новац од премије, ако је новац од премија преко њих упућиван примарним произвођачима.

Влада Србије је у свом аграрном буџету обезбедила довољна средства за исплату премија за млеко и то је превасходни део нашег аграрног буџета. Али, увек имамо проблема у реализацији када треба тај новац да се исплати.

Водитељ: Предлажем да емисију окончамо негде око 23 часа.

Др Шешељ: Да не претерамо.

Водитељ: Много је питања, ово сам погледао углавном има питања која се понављају. Ја се надам да има још неколико питања којих до сада није било. Колико гласова вучете из СПС-а? Питање је из Београда.

Др Шешељ: Како колико гласова вучем из СПС-а?

Водитељ: Тако гласи питање.

Др Шешељ: Нисам сигуран да разумем то питање.

Водитељ: Не знам, можда мисле на неку подршку.

Др Шешељ: Не можемо ми имати подршку из СПС-а, јер бирачи СПС-а гласају за своју партију. Не знам како бисмо ми вукли те гласове? Постоји флукутација бирача, знате већи број људи на једним изборима гласа за једну партију, на другим изборима за другу итд. Али питање није јасно.

Савезна администрација као пуж

Водитељ: Није најбоље формулисано. Због чега није омогућено двојно држављанство избеглицима из Хрватске?

Др Шешељ: У принципу нисам за институцију двојног држављанства, али се залажем за то да се свим избеглицима из Хрватске и избеглицима из Републике Српске Крајине, јер су то две различите ствари, убрзано решавају захтеви за доделу држављанства Савезне Републике Југославије. Ту је савезна администрација веома, веома спора.

Водитељ: Драгана из Новог Београда пита, како коментаришете незадовољство радом Радио телевизије Србије, а Александар Вучић је министар за информисање?

Др Шешељ: Он као министар за информисање не управља државним радијом и телевизијом.

Водитељ: Када примате људе на разговор, Гордана из Београда.

Др Шешељ: Нажалост, уопште нисам у ситуацији да примам грађане. Примао сам раније, док сам био председник општине, али као потпредседник Владе немам физичких могућности за тако нешто. То би онда биле непрегледне колоне грађана сваки дан, нити бих успео да примим све који би желели пријем нити бих могао било шта друго да радим.

Генерали искључени из дневне политике

Водитељ: Мирко из Београда, шта мислите о ставу генерала Перишића који је био за мир и да ли је био у праву?

Др Шешељ: Мислим да нема тог генерала у нашој војсци који није био за мир. И генерал Перишић није смењен зато што је био за мир. Сви су они били за мир, али смо били за одбрану земље када је била угрожена.

Прво, генерал Перишић је пензионисан јер је пет година провео на функцији начелника Генералштаба. То је већ само по себи довољан разлог.

Друго, генерал Перишић је себи дао за право да, као начелник Генералштаба, даје неке непримерене изјаве у јавности, а он не сме да се бави дневном политиком. И сваки генерал, не само генерал Перишић, него сваки други генерал ако се упусти у дневну политику, поготово страначку политику, треба истог момента да буде смењен. Генерал док носи униформу, док је активан не сме да се бави политиком.

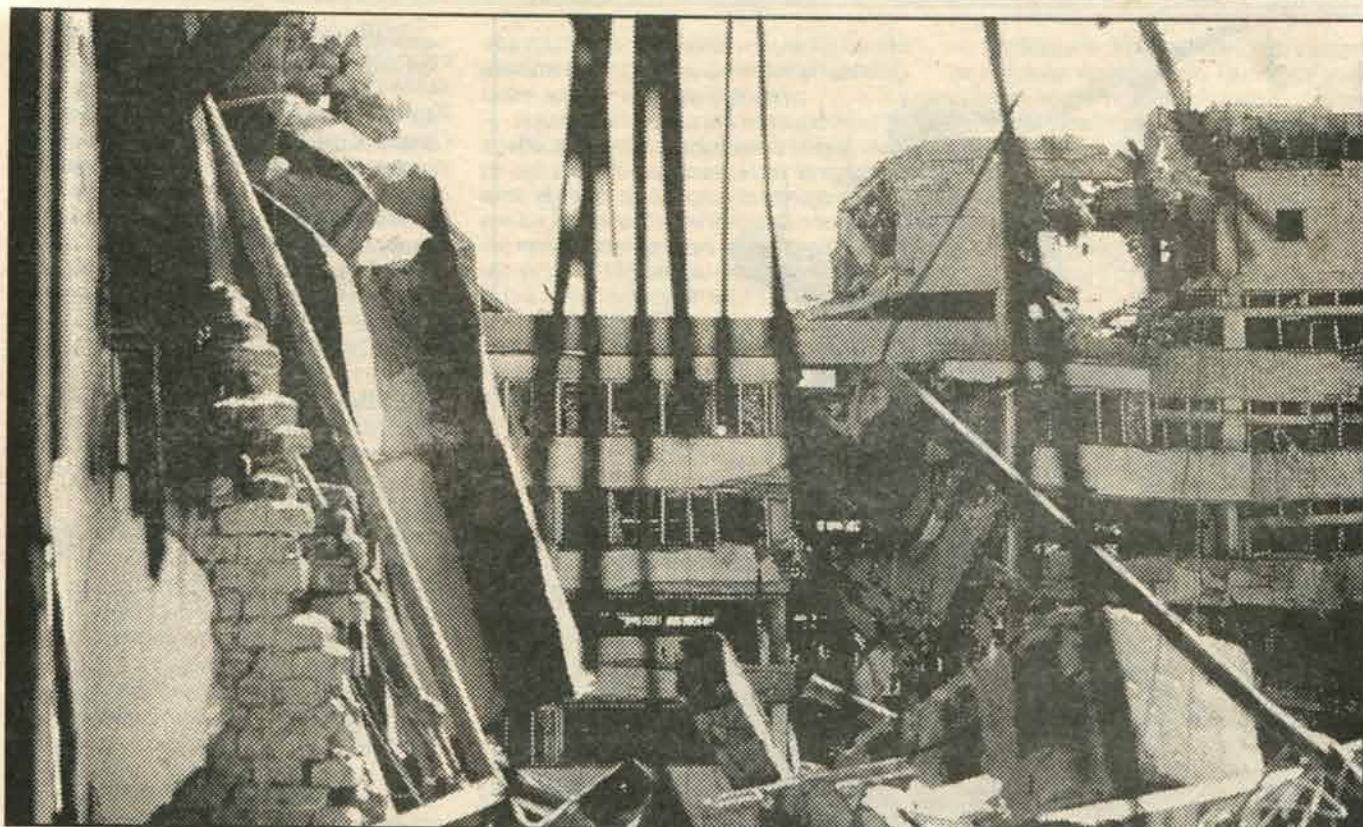
Водитељ: Да ли плате посланика у Скупштини касне 5-6 месеци?

Др Шешељ: Не касне 5-6 месеци, али касне више од три месеца скоро четири месеца.

Водитељ: Поздрав председнику и великом војводи од Филиповића из Београда.

Мића из Омочице, докле само обећавате исплате пензија?

Др Шешељ: Мислим да није реч само о обећањима да се пензије и исплаћују, али је дошло до закашњења од нових 15 дана, скоро 20 дана. Тако сада пензије касне три и по месеца. Али мора се разумети да је велики успех у условима ратног стања уопште исплаћивати пензије, а ми смо их исплаћивали.

Споменик НАТО варварства: зграду Генералштаба требало би оставити у оваквом стању да би се генерације које долазе училе слободи и патриотизму

Дневнице солидарности

Водитељ: Јован из Зрењанина вас пита, да ли можете да гарантујете да после откупа пшенице неће бити инфлације?

Др Шешељ: После овог откупа пшенице, како је планиран сада, не би требало да дође до инфлације. И ако случајно дође, за то неће бити крив откуп пшенице.

Водитељ: Када ће Ковински мост доћи на ред за обнову?

Др Шешељ: Управо је конституисан Управни одбор Дирекције за обнову Србије, неки послови на том плану су обављени, и мислим да ћемо у најскорије време моћи да саопшtimo јавности каква је програм Дирекције за обнову Србије.

Водитељ: Славица из Панчева вас мало критикује овим питањем па каже, како коментаришете чињеницу да је пензионерима све лошије откако сте ви дошли на власт? Зашто се пензионерима дневница солидарности одбија још од јануара 1999. године?

Др Шешељ: Не одбија се дневница солидарности од јануара 1999. године него се пензија солидарности одбија за сва примана од када је почео рат. Та дневница солидарности се одбија да би се помогло свим оним којима су ратна разарања унуштила радна места. А таквих људи је скоро 200.000 у нашој земљи. И на овај начин, одбијањем дневнице солидарности, Влада прикупи више од 130 милиона динара месечно.

Депласирано је разговарати о Вуку Драшковићу

Водитељ: Како коментаришете поступке градске владе која се куне, а њихов главни лидер се ослања на Запад, а помоћ тражи од Руса и хвале се да су је добили? Мисли се на ове делегације, можете ли рећи ко ће нам заиста помоћи у оваквој ситуацији, Мирјана из Београда.

Др Шешељ: Руси ће нам очигледно помоћи само се поставља питање колико.

А што се тиче Српског покрета обнове, депласирано је о њему разговарати, о том истом Вуку Драшковићу чији су посланици гласали за Савез са Русијом и Белорусијом, а сада су категорички против тога. Истог дана он даје изјаву, да ли је то било у Нишу или неком другом месту, да је против Савеза са Русијом и Белорусијом, да ће се то брзо раскинути, а његови људи у Москви наводно траже помоћ.

А нема ништа од тога нити су имали неки озбиљан контакт, нити они могу нешто ту посебно да постигну. Али, то је крајње неозбиљна политичка партија и заиста не вреди да губимо време на њу.

Водитељ: У које земље можете да путујете, Иван из Панчева?

Др Шешељ: Могу да путујем у многе земље, у неких 150 земаља света могу да путујем. А најдраже ми је што могу да путујем у Русију и Белорусију што сам тамо заиста радо, радо виђен гост.

Скупштина

олакшала увоз бензина

Водитељ: Зашто је Народна скупштина дозволила увоз бензина приватницима и смањила акцизе када се зна да цена не може достићи 7 динара? Дејан из Панчева.

Др Шешељ: Ми смо на тај начин олакшали увоз. А како ће цена остати 7 динара, то зависи од оних који увозе. Ако извезу неку робу повољно, а наш је циљ да то постигнемо, па увезу бензин, онда је то вишеструко користан посао за државу. Двоструко кориснији од изношене девиза из земље и куповине бензина или других врста енергената за чисте девизе.

То је био основни смисао тог смањивања акциза. Али, ми ћемо морати, у најскорије време, потпуно преиспитати увозно-извозне послове, пре свега питање увоза енергената. Сада је ситуација другачија у односу на ону коју смо имали док су две рафинерије у нашој земљи радиле пуним капацитетом.

Повезаност нафте и жетве

Водитељ: Каква је могућност наше војске да се врати на Косово и чува српски народ ако мисија КФОР-а не успе? Питан Рањко из Београда.

Др Шешељ: Одговорио сам на то питање, залажући се за што бржи Савез са Русијом и Белорусијом.

Водитељ: И да завршимо са овим питањем, када ће почети дистрибуција нафте за жетву када је жетва већ на прагу.

Др Шешељ: Морала је да почне дистрибуција нафте и нама је министар пољопривреде неки дан реферисао, када смо разматрали план овогодишње жет-

ве, да су обезбеђене довољне количине горива и бројчано је доказано да су то довољне количине. Негде је почела дистрибуција негде није, и то је питање нижих државних органа.

Фатално кашњење приватизације

Водитељ: Господине Шешел, помогите ми, пре два три дана један високи форум радикалне странке, ја мислим да је то било најуже руководство, расправљао је о укупном стању у нашој пољопривреди и ви сте се залагали за приватизацију. Како гледате на то? Како спровести приватизацију? Да ли она у овим нашим садашњим условима може да буде поштена?

Др Шешел: Она у принципу не може да буде никада кристално поштена. Може да буде више или мање поштена. Ми бисмо да се проведе она која је најпоштенја. Ми каснимо са приватизацијом у свим сегментима привреде и то фатално каснимо. И трдно нам се то кашњење осветило. У пољопривреди се показало да је приватни облик својине најприкладнији и да се најинтензивнија пољопривредна производња може управо тамо постићи.

Неки кажу да је интензивнија пољопривредна производња на великим пољопривредним газдинствима. Ја сам убеђен да то није истина. Зашто? Зато што су тамо и простори много већи него на приватним пољопривредним газдинствима и онда све оно што се постигне у интензификацији саме производње поништи се много већим трошковима те производње.

Са друге стране, нисам спреман ни здраво за готово да поверујем тим званичним статистикама које приказују у бољем светлу државна, односно друштвена пољопривредна добра у односу на приватна.

Са треће стране, домаћинско пословање на приватном газдинству много више произведе неких споредних ефеката, корисних ефеката, него на државном или друштвеном пољопривредном добру. Чак много ефеката које никаква статистика не обухвата. Ја ћу поћи ту од најбаналнијег примера да бих вам то показао. Много је већи степен искоришћености на пример код производње кукуруза, кукуруз се много боље искористи на приватним пољопривредним добрима него на државним.

Па када се кукуруз искомиња, или како се то у нашем крају зове, када се скине са клипа и клипови се много боље користе на приватним пољопривредним добрима него на државним. Па ово је један најбаналнији пример, тај пример можете да следите код производње меса, дакле, код узгоја свих врста стоке, код узгоја живине до разних других облика производње укључујући поврће.

Кад приватно пољопривредно газдинство производи поврће сви нуспродукти, сав отпад се даље користе за исхрану стоке. Када имате државно пољопривредно добро оно је спремно да уништи, мрзи једноставно људе, мрзи руководиоце да организују да са оним што је отпад у једном процесу производње храни

стока, да се користи у неком другом процесу производње итд.

И на крају, када човек ради искључиво за себе много је више мотивисан него у условима када ради за неког другог, када постоји и нека подела посла која по природи ствари може да буде неправедна, неправилна чак и штетна. И када има људи који могу и да забушавају, који не улажу максимум радног напора рачунајући унапред да ће неко други урадити много за њих.

Водитељ: Још једно питање из Пожаревца које је занимљиво. Српска радикална странка је у Пожаревцу победила на прошлим изборима, зашто нису у јавним предузећима добили ниједно место у управним одборима? Да ли је у Пожаревцу победила?

Др Шешел: На локалним изборима у Пожаревцу ми нисмо победили. Друго вероватно ваш гледалац мисли на председничке изборе прошле године или...

Управни одбори јавних предузећа

Водитељ: Добро, али примедба је да радикала није било на пример у дипломатској служби. Да радикала није било у неким управним одборима јавних предузећа. Да није било у тужилаштву.

Др Шешел: Има нас, у свим управним одборима јавних предузећа на нивоу Републике има српских радикала. Негде један, негде два, негде можда три, али смо заступљени у свим управним одборима. Затим, у судству и тужилаштву нема радикала, али има стручних и добрих правника, неки од њих су ту дошли као чланови Српске радикалне странке.

Дакле, када бирамо судије и тужиоце водимо рачуна, пре свега, о професионалним квалитетима, а не о страначкој припадности. И Влада, односно Министарство правде, ту има само помоћну функцију, избор врши скупштина.

Водитељ: Ево питања, нека се односе на нешто што је веома лично.

Др Шешел: То је било последње питање.

Водитељ: Ја мислим да је ту негде, али очигледно нећемо моћи на сва да одговоримо. Да ли верујете у бога?

Др Шешел: Да, ја верујем у бога.

Водитељ: Да ли бисте се помирили са Вуком када би постао председник, као што сте се помирили и са председником Милошевићем?

Др Шешел: Ја се са Вуком Драшковићем никада нисам ни свађао. Ја се дубоко не слажем са његовом политиком.

Водитељ: Да ли ће доћи до неких радикалних промена у наредном периоду у Југославији? Да ли ће их ошпште бити?

Др Шешел: Промена ће бити сигурно. А ја се надам да ће то бити промене боље.

Будућност народа

Водитељ: Ранко из Београда, верујем у Милошевића и вас, да ли би вас двојица могли да одржите српски народ? Ево, да завршимо са тим питањем.

Др Шешел: Ја мислим да нас двојица не можемо одржати српски народ. Али, српски народ може сам себе одржати, може сачувати јединство, веру у будућно-

ст, може сачувати част и достојанство. На нама политичарима је да служимо српском народу и свим грађанима Србије и Савезне Републике Југославије како знамо и умемо. Дакле, не може будућност народа да се заснива ни на једној личности ни на две личности.

Водитељ: Мисли се на те две концепције Српске радикалне странке и Социјалистичке партије Србије.

Др Шешел: Ако је реч о две концепције оне имају извесних додирних тачака. Да ли ће те додирне тачке превагнати у односу на оно што нас раздваја то ће ближа будућност показати.

Водитељ: И да се вратимо питању из почетка емисије, одлазите ли са политичке сцене?

Др Шешел: Не зна се то унапред. Ако одем то неће бити неки нарочити губитак, ако останем ваљда ћу имати још неку прилику да се појавим на вашој телевизији.

Бунтовник са разлогом

Водитељ: Са задовољством. Писахете књиге. Ви сте доктор наука, били сте један од најмлађих у оно време.

Др Шешел: Ја сам био професор универзитета и то ми је била нека основна преокупација у младости. То је била нека моја амбиција која је прекинута у самом почетку, јер сам се побунио против титоистичког комунистичког режима онога времена.

То је онај позив који сам највише у животу волео. И приметим понекад у неким тежим тренуцима, можда у неким тренуцима разочарења, како опет почињем да желим да се тиме бавим. Само ту има један велики проблем, дуго се нисам бавио научним радом, и не знам како би изгледало моје поновно прилагођавање тој улози.

Водитељ: Не би вам било тешко.

Др Шешел: Мада сам и у међувремену нешто писао али то се не би могло звати научним радом у правом смислу речи.

Али, ја волим политику. Ја волим да се бавим политиком, ја то никада нисам крио. Ја сам човек са великим политичким амбицијама, али је моје бављење политиком дошло у велику кризу уласком НАТО-а на Косово и Метохију. Знаете, то је једна велика рана. Ране обично зацељују, како ће ова и када зацелити то ћемо видети. Али, ја отворено о томе говорим.

Ја сам човек који иначе отворено говори о свему што мисли о свему што размишља, о свему што га мучи, о свему што му представља проблем у оној сфери у којој се највише бави професионалним радом. А политика је мој професионални рад за све ове године.

Водитељ: Господине потпредседнице Владе, господине Шешел, господине председничке Српске радикалне странке, ја вам се захваљујем што сте имали стрпљива да одговорате на оволики број питања која су понекад била и неспрезна, што сте имали времена да дођете и одговорите се нашем позиву. А видели сте и сами да је ову емисију требало организовати. Захваљујем на учешћу у емисији.

Др Шешел: Хвала вама.

Водитељ: Поштовани гледаоци, желим вам пријатно вече.

МЕД И МЛЕКО ЗА БОЉЕ ДАНЕ

Српски радикали предвиђају да ће године које долазе бити тешке и да је у таквим околностима обећавати народу брзу обнову, стране кредите, мед и млеко чиста демагогија. Мора се хитно приступити економским и социјалним реформама. Морају се стабилизovati прилике у земљи, и мора се адекватно супротставити насртајима западних сила, које настављају свој поход против српског народа са циљем да га потпуно униште

Водитељ: Добро вече из студија Телевизије "Политика", како сте видели, наш гост вечерас је др Војислав Шешељ, председник Српске радикалне странке и потпредседник Владе Републике Србије у оставци.

Добро вече вам желим. Да ли то практично значи да сте ви председник опозиционе странке?

Др Шешељ: Док сам био члан владајуће партије био сам и потпредседник Владе Републике Србије, сада сам поднео оставку, очекујем разрешење и Српска радикална странка, највероватније, наставља да делује као опозициона политичка партија. Осим у случају да се сада постигне један општи међустранички споразум на савезном и на републичком нивоу, за који се ми залажемо, сви тешке ситуације у којој се налазе држава и народ. Желимо дакле, компромис међу свим парламентарним политичким партијама, свим озбиљним партијама и желимо да све парламентарне политичке партије заједничким снагама учествују у решавању нагомиланих проблема.

Не искључујемо могућност да се дође до тог споразума иако то иде помало траљвао, килаво што би народ рекао. Можда сви не желе да се у томе успе. А неки који су на речима били за то, сада се повлаче, дају неке супротне изјаве итд. Изгледа да је то ипак један тежак процес. Видећемо, очекујем да се он оконча и до краја овога месеца знаћемо на чему смо.

Брзо и озбиљно у промене

Водитељ: Ми ћемо се, наравно, бавити свим тим питањима вечерас у овом разговору, али да још разјаснимо ту оставку пошто сам стекао утисак разговарајући са обичним људима да је остало нејасноћа. Шта се десило? Почетком јуна месеца је заседала скупштина Србије када је у Београд стигао тзв. мировни план, да га сада тако зовемо, који су донели Ахтисари и Черномирдин. Народна скупштина је гласала о том мировном плану и прихватила га, Српска радикална странка, односно њени посланици у Народној скупштини су тада били против тога.

Др Шешељ: Ми смо једини били против тог плана.

Водитељ: И најавили сте излазак из Владе.

Др Шешељ: И најавили смо подношење оставки чим се први војници НАТО-а појаве на Косову и Метохији. Ми смо то обећање одржали. Ми смо и ушли у Владу националног јединства са левичарским партијама пре свега да би се бранило Косово, да би се бранила Метохија. И везивали смо судбину Владе за резултате

те те одбране. Ми смо дубоко незадовољни овим што се десило, прихватањем плана Ахтисари-Черномирдин и дубоко смо незадовољни због окупације Косова и Метохије од стране НАТО трупа.

Међутим, то што смо поднели оставке не значи и да престајемо да се бавимо политиком, иако су неки од нас појединачни о тој варијанти размишљали. То могу искрено да вам кажем. Српска радикална странка наставља да делује као политичка партија, да ли ће бити

Раздвојити изборне циклусе: ове јесени одржати локалне, на пролеће савезне, а следеће јесени републике изборе

опозициона или владајућа то зависи од општих политичких околности и сплетата новонасталих политичких прилика и могућности да се постигне неки споразум са другим политичким партијама.

Дакле, за сада смо странка ван власти, странка чији су министри поднели оставке, а све видећемо сада да ли ће сутрашњи и прекосутрашњи дијалог са прногорским политичким странкама донети неки резултат, да ли ћемо имати тај дијалог и на нивоу Србије и да видимо да ли је могуће да се направи неки програм за решавање ургентних друштва-

везама. Тако нам је саопштено на састанку.

Немогућа коалиција

Водитељ: Ви сте том приликом подржали улазак у неку концентрациону Савезну владу и Српског покрета обнове са којим иначе не сарађујете, ако сам добро схватио, и са којим имате доста политичких разлика.

Др Шешељ: Ми имамо политичких разлика у односу на све друге политичке партије. Можда су те политичке разлике највеће у односу на Српски покрет обнове, али то није разлог да ми

За сваку долара: за субверзивне активности у Србији, рушење режима и успостављање квислиншке власти, Американци улажу око 35 милиона динара

них проблема да коме би своје снаге ујединиле све релевантне политичке партије. Ако је томогуће ми смо спремни да учествујемо. Али, после свега овога што се десило ништа више неће бити као раније. То је очигледно.

Дакле, морамо брзо и озбиљно ући у реформе. То смо јасно и отворено ставили до знања и својим досадашњим коалиционим партнерима из левичарских партија и то говоримо свим другим политичким субјектима који би евентуално могли узети учешће у томе. Ми морамо хитно приступити економским и социјалним реформама, стабилизирати прилике у земљи и адекватно се супротставити напратјајима западних сила које настаљају свој поход против нашег народа с циљем да га у потпуности униште.

Водитељ: На скорим консултацијама код савезног премијера Момира Булатовића, ви сте учествовали, учествовало је и доста других странака, практично све које имају посланичке клубове у Савезној скупштини, изузев Демократске партије Црне Горе.

Др Шешељ: И Савез војвођанских Мађара који су позвани. Они су оправдали свој недолазак неким другим оба-

одустанемо од било какве врсте озбиљног дијалога и прављена компромиса у коме би учествовале све остале партије. Немогуће би било да правимо коалицију директно са Српским покретом обнове, значи наше две странке заједно, мислим да то нико у Србији не може да замисли.

Али, ако наше странке учествују у неком ширем коалиционим пројекту, где су присутне све или скоро све остале парламентарне политичке партије, зашто да не. И на том састанку код Момира Булатовића смо постигли општу сагласност да учествују све странке које то желе. Да њихово учешће у Савезној влади буде строго пропорционално и у квалитативном и у квантитативном смислу структури посланика у оба дома Савезне скупштине, и у Већу република и у Већу грађана.

Дакле, прави се нека средња вредност између два дома и тако конституише Савезна влада. Нажалост, истог дана Српски покрет обнове је оповргао ту своју сагласност. Комненић, који је представљао Српски покрет обнове на том састанку, после два три сата је дао сасвим супротну изјаву.

Политичка трговина СПО-а

Ми смо навикли на такво понашање Српског покрета обнове, такво његово понашање је спречило формирање шире коалиције у Србији после избора 1997. године.

Ми смо хтели велику коалицију од четири највеће парламентарне политичке партије, ми радикали смо шест месеци на томе инсистирали. Левичарске странке су давале начелну сагласност, али је Српски покрет обнове то квариво. Он је хтео директну коалицију са левичарским странкама и да што више постигне у политичкој трговини.

У игри су биле и виле на Делићу, и амбасадорски положаји итд. Али је био категорички против тога да радикали учествују. А претио је социјалистима и ЈУЛ-у ако се не договоре са Драшковићем и Српским покретом обнове да ће Српски покрет обнове правити техничку коалицију са радикалима. Ми смо ми категорички демантовали, ми нисмо никакви техничари у политици.

Нас интересују само суштинске, програмски јасне и прецизне коалиције, и да се уради или да се формирањем Владе на тим основама премошти овај период до следећих парламентарних избора, које ја очекујем ускоро. Свакако, следеће године долазе на ред локални и савезни, а 2001. би требало да се, по редовном реду вођење, држе и републички избори.

Међутим, ја сам убеђен да ћемо ми све те изборе имати пре коначног рока за њихово одржавање. Сада се поставља питање да ли нам ти избори требају сви у једном дану или је боље имати једне, па друге, па треће. Српска радикална странка сматрала је боље раздвојити те изборне циклусе.

Ми смо за то да се већ ове јесени одрже локални, да се на пролеће следеће године држе савезни избори и у јесен следеће године да се држе републички избори. То је, мислим, добро за све политичке партије, дакле да се опроба снага, па и ако се и направи нека грешка има могућности за исправку на следећем изборном турнусу. Да се мало тај наш политички живот интензификује како би се каналисао кроз институције система, како се не би водио на улицама кроз уличне немире, а већ постоје извесне тенденције у великој мери потенциране споља. Не само споља, наравно има много унутрашњих проблема и великог незадовољства у народу. То је погодно тло за разне демагошке пароле и за подстицање субверзивних активности са Запада.

Црна Гора на путу отцепљења

Водитељ: Да се још задржимо, само кратко, на савезном нивоу. Како видите будућност односа Србије и Црне Горе? Са тог Запада, који сте мало пре поменули, чују се речи, ја ћу их назвати упозорења, пошто их и тамошњи медији тако зову, да уколико би Србија, како се наводи, напала Црну Гору, што је потпуно бесмислено с обзиром да смо у истој држави, онда би се наводно Београд поно-

Политичка "еволуција": атеиста Зоран Бинчић, који је објавио неколико књига из области политичке филозофије, залаже се за теократски облик државног уређења

во суочио са конфронтацијом са НАТО-а. О чему се ту заправо ради, да ли уопште има било какве памети у тих неколико речи?

Др Шешељ: Американци спремају отцепљење Црне Горе.

Водитељ: Али претње су претње, ипак.

Др Шешељ: Можда не одмах, али у перспективи сигурно. И садашњи режим у Црној Гори слепо следи политику Сједињених Америчких Држава. Он се не усуђује отворено да саопшти своје праве намере, али је, ипак, све отворенији у наступу. Ђукановић је јуче, или прејуче, изјавио, уколико се не постигне договор са србијанским политичким партијама око реконструкције савезне државе да ће Црна Гора кренути путем отцепљења.

Изразио је бојазан због, како он каже, традиционалне блискости северних делова Црне Горе и њихове оријентације према Србији што би могло да изазове велике проблеме и слично. За нас је сада двоструко опасно отцепљење Црне Горе. Прво, у том случају цена нам се савезна држава и остајемо без великог дела територије, националне територије, територије на којој у већини живи српски народ а остали би и без излаза на море.

Са друге стране, створили би се услови да дефинитивно изгубимо и Косово и Метохију. Јер, резолуција Савета безбедности Уједињених нација гарантује, бар декларативно, територијални интегритет Савезне Републике Југославије поводом Косова и Метохије. Ако се случајно отцепи Црна Гора, престаје да постоји Савезна Република Југославија и нестаје та гаранција из резолуције Савета безбедности Уједињених нација, отвара се широк и слободан простор за отцепљење Косова и Метохије и претварање у независну државу за шта већ

постоје материјални услови, јер је то територија под окупацијом НАТО-а. Због тога је за нас отцепљење Црне Горе двоструко опасно и угрожава нас као народ, дакле угрожава саму нашу егзистенцију.

Све је могуће

Водитељ: Мислите ли ви да је уопште могуће отцепљење Црне Горе, с обзиром на то, како сте сами рекли, да у Црној Гори живи, да кажемо практично живи, да не дирамо национална осећања, српски народ. Дакле, народисти као овде.

Др Шешељ: Наше досадашње искуство говори да је све могуће, али ја не верујем да се то може остварити мирним путем и ту отворено прети могућност грађанског рата. Црна Гора је очигледно идеолошки подељена, политички подељена, сепаратисти не представљају јачину у српском националном корпусу, али они уживају подршку у највећој мери Албанаца, муслимана и католика из приморја, а у Црној Гори скоро једну трећину становништва сачињавају националне мањине, припадници националних мањина. И то веома компликује политичку ситуацију.

Што се тиче српског корпуса, очигледно је већина против отцепљења, али и у српском националном корпусу постоји велико разочарење због оваквог исхода рата за Косово и Метохију, због уласка окупаторских трупа на Косово и Метохију, и ко зна на који начин се то може манифестовати наредних месеци у политичком животу.

Та горчина постоји и овде. Код изразито патриотских друштвених снага постоји висок степен разочарења, депримираности, људи изјављују да их више избори не интересују, да неће ни излазити итд. А они који следе политику за-

падних сила понашају се као да су на крилима. Као да су добили нова, свежа крила, у пуном су узлету.

"Догађања грађана" организовати по закону

Водитељ: Какве су њихове шансе уопште, они организују ових дана некаква окупљања по улицама неких српских градова. Приметно сам да у сред Београда организују потписивање некаквих петиција.

Др Шешељ: Ја немам ништа против тога, могу да држе политичке скупове, могу да организују потписивање петиција, али све што раде да је примерено само Уставу и законима. Када се држе јавни скупови онда они треба да се држе у складу са законским прописима. Ако се тако држе зашто бисмо ми спречавали њихово држање.

Али, не сме се дозволити нешто што су покушали да ураде у Ваљево, да окупирају, како сам информисан, зграду Скупштине општине Ваљево. То је кажњиво дело и за такав покушај мора да се одговара, за свако насиље. Као што мора да се одговара за инциденте које је ова банда данас изазвала, кажу банда Синише Вучинића. Мене највише чуди што ту наводну политичку партију на неки начин протежирају наши дојучерашњи коалициони партнери. То је партија која можда има 10-15 чланова у врх главе, али...

Водитељ: Добро, сада није битно, човек није ту.

Др Шешељ: Није битно. Чекајте, нико од њих није ту, није ни Драшковић ту па нисте интервенисали. Шта има везе уосталом...

Водитељ: Нећу да интервенишем.

Др Шешељ: Ово је базична партија, била би велика срамота да вам се појави у емисији њен представник, али је заступљен у вашим новинама и то некада више него Српска радикална странка или нека друга парламентарна поли-

Несој Ђукановића: режим у Црној Гори слепо следи политику САД

тичка партија. То је оно што је проблематично, што је сумњиво и што и код нас који искрено приступамо политичком животу, и које не могу да врбују ни стране силе, изазива одређене сумње у праве намере наших досадашњих коалиционих партнера.

Знате, не може сваке недеље "Политика" да објављује њихова саопштења, да их третирају као озбиљну парламентарну политичку странку, да некада имају већи простор у "Политици" него Српска радикална странка. О томе и ЈУЛ и Социјалистичка партија морају добро да размисле, такви образци понашања су више недозвољиви у политичком животу Србије.

И ево, доживели су да их демократе нападају да су они то организовали, да је директно ЈУЛ организовао. Ко с њавом тикве сади морају кад-тад о главу да му се разбијају. Нешто што је вештачки убачено у политички живот, што је на нечасним основама саздано, на покваренаштво, на криминалу треба да се елиминише на адекватан начин. Ако Синиша Вучинић и та његова назови странка нису у стању да добију гласове на изборима и да уђу у парламент, ко их онда може третирати озбиљно у политичком животу.

Ниске цене квислинга

Водитељ: Хоће ли бити грађанског рата у Србији?

Др Шешељ: Надам се да неће, али та опасност прети.

Водитељ: Ја се исто надам, али колико је реална?

Др Шешељ: Опасност је врло реална. Очигледне су америчке намере. Американци сада отворено говоре о својим намерама, они улажу око 35 милиона долара у субверзивне активности у Србији. Њихов је циљ рушење режима и успостављање квислиншке власти.

И Американци овако размишљају, што би они давали милијарде долара за економски развој Србије, за улагања у српску привреду, па на тај начин стицали позиције у Србији јер сваки народ воли онога ко долази са великим капиталом и улаже, ко му помаже у економском развоју итд.

Водитељ: Наравно.

Др Шешељ: Што би Американци то радили, када они могу за неколико десетина милиона долара да поткупе неку екипу политичара и преко њих остваре своје планове, без великих трошкова. Тако су Американци урадили у Румунији. Поткупи су ову садашњу владајућу гарнитуру и Румунија је остала без спољних кредита, она нема ништа. У њој је економска ситуација гора него у Србији. Тако су исто Американци урадили у Бугарској.

Ова садашња владајућа гарнитура у Бугарској је потпуно поткупљена, Американци никакве велике кредите не дају, са Запада не долази никаква помоћ, а владајућа гарнитура се одржава на власти захваљујући странкама националних мањина, пре свега Турака. У Македонији је иста ситуација. Шта су Македонци добили? Можете ли замис-

лити једну државу на свету која је кооперативнија према Американцима од садашње Македоније?

Македонија остала кратких рукува

Водитељ: Добили су иззоване друмове.

Др Шешељ: Такве државе нема. И ништа им Американци нису дали, чак су их преварили, навели су их да признају Тајван, да се замере Кини као највећој држави света, и без сумње суперсили XXI века. Признали су Тајван, за то им обећали милијарду долара, али ништа од тога није дошло. Ништа нису добили. И што би Американци давали, нема победе.

Они поткупе оног Тупурковског, поткупе још двојицу, тројицу, упрегну их у иста кола са албанским политичким партијама, држе их сада чврсто под контролом и што би они давали милијарде долара. Бесмислено је, ако могу нешто постићи са милион долара, за десетак милиона што би давали милијарде. Тако се они понашају и у случају Савезне Републике Југославије, и Србије и Црне Горе. Дају мрвице својим полтронима, политичарима који зависе од њихове воље и утицаја, од њихове помоћи, упрегну их у своја кола, и нема разлога онда да иду са великим улагањима. И када би случајно ти амерички пулени победили на неким будућим изборима, не би ту било никаквих кредита.

Зашто би то Американци давали? Нема потребе. Победили су, довели су на власт своје људе, растурише Србију, остаћемо и без Војводине, и без Санска, и без овога и без онога, а зашто би они улагали? Нема никакве сврхе. Е то је суштина њихове политике. Међутим, они су свесни да не могу на изборима да очекују неке значајне резултате и победу.

Ђинђић заговара теократску државу

Водитељ: Што се показало и у прошлим изборима.

Др Шешељ: И то показује и сам Зоран Ђинђић. Зоран Ђинђић већ неколико пута даје изјаву да не треба ићи одмах на изборе, него да се формира нека прелазна Влада. И када га питају ко ће формирати ту Владу, он одговара Свети архијерејски синод Српске православне цркве.

Ево, у данашњем броју "Сведока" последњи пут му је објављена таква изјава. То ми је невероватно. Зоран Ђинђић који се бавио политичком филозофијом, неколико књига објавио, сада даје такву изјаву. Свакже се за теократски систем. Осим Ватикана, Европа није упознала пример неке теократске државе у целокупној својој историји. А теократска држава би била гора од феудалне државе.

Каже, синод ће постављати Владу, не требају нам избори. Зашто? Ту постоји страх од избора. Не може се, неће народ да гласа за оне које следе Американце. Американци су показали колико су

нам пријатељи овим бомбардовањем. И ту више нема никаквих илузија. С једне стране, постоји огромно незадовољство народа. Оно се види и на њиховим митинзима. Незадовољство народа је можда и свеопште.

Народ је сада незадовољан и овим што се десило око Косова и Метохије, народ је незадовољан и ранијим порази-ма око Српске Крајине, Републике Српске, народ је незадовољан економском ситуацијом, народ је незадовољан социјалном бедом. Има огроман број разлога за незадовољство. Незадовољан је влашћу, хтео би да казни власт, а можда и нас, српске радикале, који смо учествовали у тој власти 15 месеци како смо знали и умели.

Сада се поставља право питање: треба ли да се дотуче држава зато што је народ незадовољан влашћу. Осећа и Ђинђић, осећају и његови савезници да ту варијанту не могу очекивати на изборима, да не могу очекивати њену материјализацију, и онда би хтели да то заобиђу док траје ово незадовољство, да се оно манифестује на улици.

А после да се заобиђе његово каналисање кроз демократске изборе, да се иде на постављање неког новог режима од неке квазиполитичке институције.

Исплата резервиста најважнија обавеза

Власт има доста кривице због овог незадовољства.

Зашто Савезна влада није исплатила резервистима све своје обавезе? Како је могла Републичка влада да нађе новац да исплати полицајце резервисте, којих није било много мање од војника. Мога је и Савезна влада. Што савезна влада није продала зграду "Борбе". "Борбу" нико жив не чита, када сте ви последњи пут читали "Борбу"? У Батајници се продаје само један једини примерак, а то је место са 60.000 становника.

У "Борби" и нема шта да се прочита, нико је жив не чита, сваки дан се бацају паре уместо да се одмах прода, нашли би се купци. Зграда је у самом центру Београда, да се прода и цела редакција "Борбе". Шта ће Савезној влади такве новине које нико жив не чита. Чему служе? И да се тим парама одмах измире обавезе према резервистима. Јер следећи пут ће нам претити опасност за Војводину, за Сансак, за Црну Гору, за Шумадију, за Београд, треба опет да извршимо мобилизацију.

Како ћемо тим људима рећи када они одговоре нисте платили ни прошли пут дневнице, нисмо имали од чега децу да прехранимо. То се мора ургентно исплатити. Обуставити плате и министрима, и посланицима, и свакоме док се то не заврши. То је најважнија обавеза. Па да онда идемо даље.

Однос пензија 2:1

Водитељ: Лепо што смо дошли до економије, председнички колегијум Српске радикалне странке је управо данас издао једно саопштење у којем се бави и економским питањима, пре свега захтева од надлежних државних органа

спровођење хитних и корених реформи у сфери власничке трансформације и система пензијског осигурања.

Хајде да то објаснимо. То задира дакле, и у чисту економију, а са друге стране и у социјалну политику.

Др Шешел: По програму наше странке залажемо се за сасвим другачији концепт приватизације, али смо покушали да убрзамо овај који је био прописан законом о трансформацији друштвеног капитала. Основни недостатак овог закона је што предвиђа тзв. аутономну приватизацију. То значи да свако друштвено предузеће самостално одлучује да ли ће ићи у поступак приватизације или неће. Као када бисте ви имали једног коња који би сам одлучивао хоће ли се продати на пијаци или неће. То је један апсурд.

Ми смо фатално закаснили у процесу приватизације. Тај процес морамо да убрзамо. Паралелно са тим морамо ићи у реформу система пензијског осигурања. Српска радикална странка у свом концепту предлаже да се сви доприноси и порези на плате, а сада је то 98% у односу на просечну плату, смање на 80% и усмеравају искључиво у пензијски фонд.

Дакле, да порез више не иде у државни буџет из плата и да не иду доприноси за здравство. А здравство да се финансира директно из буџета. Да се из плата издваја само за пензије. И 80% од просечне плате да иде у пензиони фонд и да се пензије уједначе да највећа пензија буде два пута већа од најмање. То је једини начин да реформишемо систем пензијског осигурања. Другог начина нема. Поставља се сада питање а шта са досадашњим обавезама? Њих би требало измирити. Да видимо како.

Кредити са Запада, обећање лудо радовање

Не треба очекивати никакве велике кредите из иностранства, неку велику помоћ. Они који о томе говоре само varaју народ. Ми морамо да се ослонимо искључиво на сопствене снаге. Па ако нешто уз то пристигне тим боље, али искључиво на сопствене снаге. На процес приватизације и на унутрашње реформе. Ми бисмо извршили убрзану приватизацију пословног простора, убрзану приватизацију грађевинских парцела, јер је градско грађевинско земљиште још увек искључиво у друштвеној својини.

Ми бисмо то приватизовали па би власници кућа на градском грађевинском земљишту неки симболичан износ платили да то буде у потпуности њихова приватна својина, да могу и да продају део парцеле, сада то не могу, јер је земљиште друштвено.

Дакле, и ту би се могло доста новца обезбедити за државу. Продаја пословног простора иде искључиво за готов новац или за стару девизну штедњу убрзано по строгим критеријумима по ценовнику који би Влада прописала, важио би за целу Србију у односу на одређене зоне, дакле, само би се по зонама разликовао и не би биле могуће спекулаци-

"Борбу" на добом: продајом ове зграде у центру Београда, Савезна влада би измирила дуг војним резервистима

је на основу разних врста попушта, овога, што смо до сада имали у пракси, па би се све изродило у своју супротност.

И треће, што бисмо требали да урадимо, да идемо на легализацију бесправно изграђених грађевинских објеката. Има их више од 200.000 у Србији.

Та три посла можемо брзо урадити. Онда можемо ићи на посао сређивања земљишних књига јер око 70% објеката није уписано у земљишне књиге чак можда ниједна зграда на Новом Београду. То су послови који би у државну касу, у кратком временском периоду, донели већу суму новца. Тај бисмо новац усмеравали, пре свега, у електропривреду и друге објекте друштвене инфраструктуре.

У електропривреду уложимо неколико милијарди динара овако стечених пара, а онда штампамо бонове за плаћање електричне енергије и све заостале пензије, све заостале дечије додатке, материнске, породилске додатке и социјалну помоћ тако исплатимо. Значи, држава ликвидира своје дугове према пензионерима, али не дели одједном огромну количину пара па да делује инфлаторно. Паре одмах улаже у електропривредне објекте јер ту нам предстоје велика улагања и питање је где ћемо наћи паре, ако се не послужимо овом методом, да би зиму дочекали релативно сигурни и стабилни.

То не значи да ми не треба да водимо пропаганду да сви, који могу, обезбеде угаљ, обезбеди дрва, обезбеди алтернативне изворе грејања за следећу зиму, да не би дошло до колапса електроенергетског система. На овај начин би остварили велику суму новца, и то одмах.

Има заинтересованих за куповину пословних простора, има људи који су заинтересовани да купе плац на коме им се налази кућа, па да он буде њихова приватна својина.

У приградским насељима то може бити динар два квадратни метар, на Делињу може бити 100 динара, зависно дакле, од вредности плаца и од ексклузивности зоне у којој се налази градско грађевинско земљиште. Ја не видим други начин да брзо нађемо неке велике паре. Овде бисмо их нашли и морамо их директно усмеравати тамо где им је место.

Виле испариле

Има још доста државне имовине која би се могла продати и ту смо доста алкави, неажурни, 15 месеци смо на томе инсистирали у Влади, али ту је изостала сарадња локалних власти. Јер још нисмо успели да завршимо попис комплетне државне својине у Србији, неке општине нису никако хтеле да сарађују. Хтели смо то да урадимо па да онда направимо један план приватизације и пролаје свега онога што држави није неопходно.

У лето прошле године, на пример, Влада је дала 18 вила Министарству унутрашњих послова да се продају на јавној лицигацији и да се за те паре купе станова за полицију. Још нисмо добили извештај шта је ту урађено. На Олбору за привреду и финансије донели смо закључке да се Влада хитно извести како су те виле продате и шта је купљено за те паре. Јер, у чаршији су се појавиле разне шпекулације, чак се прича да је министар унутрашњих послова, Стојиљковић, једну вилу обезбедио за себе.

Да видимо, да проверимо да се поднесе извештај. Што је најважније, да обавестимо јавност, сво продато је 18 вила, за то је добијено толико и толико пара, купљено је толико и толико станова полицијима. И када покажемо народу да чисто радимо, а да прво проверимо да ли је заиста чисто рађено, онда ћемо полако враћати поверење народа у власт.

У противном, народ ће све више да губи то поверење, патриоте ће бежати у неку резигнацију, равнодушност, а добијаће подстрек они који не желе добро ни народу ни држави, који су спремни и народ и државу да баце под ноге, да би се додворили својим западним менторима.

Пензије социјална категорија

Водитељ: Шта ћемо са пензијама, ја немам утисак да се пензионерима свиђа та идеја да се укупан распон пензија, који је сада не знам колики, претпостављам да је 5 према 1, можда и више, да се сада сведе на свега 2 према 1. Неће бити задовољни они који су примали велике пензије.

Др Шешел: Е, они који су примали велике пензије нека буду незадовољни шта ме брига.

Водитељ: Али они су их зарадили.

Др Шешел: Да ли су их зарадили?

Водитељ: Јесу.

Др Шешел: Ја вам гарантујем да нису. Они који примају велике пензије имали су некада велике плате. Они који су имали некада велике плате главни су кривци за ову економску ситуацију у којој се држава налази. Они који су некада имали велике плате, толико су себе обезбедили да им данас пензије нису ни потребне. Пензије су потребне обичним радницима, сиротињи, онима који заправо данас и примају те мале пензије. Пензија је социјална категорија и треба тако да се постави.

А онима који су имали велике плате, па су издвајали из тих плата за пензије, треба поставити питање где су те паре што су они издвајали? Када смо ушли у ову Владу ми те паре нисмо затекли. Ми

имали велике плате сада по сваку цену треба да имају и велике пензије. Има још неких са националним пензијама.

Водитељ: Па и нема их много у крајњој линији.

Др Шешел: Није битно колико их има, али морамо овај принцип да проведемо. Да укупна сума пензија зависи од укупне суме плата. Ако је укупна количина плата у земљи толика, укупна количина пензија нека буде 80% од те суме. Колика је економска моћ земље толике су и плате, толике су и пензије.

А нама се дешавало, захваљујући таквима, да некада сума за пензије превазиђе ову за плате. И, што је најважније у свему овоме, да исплатимо заостала државна дуговања према пензионе-

Водитељ: Да.

Др Шешел: Он ништа не разуме.

Водитељ: О чему се ради?

Др Шешел: Сасвим је нормално ако је председник Републике доносио уредбе са снагом закона у време ратног стања, да Скупштина треба да се изјасни о томе. Ова потврда не значи да уредбе настављају да важе, оне се укидају, оне престају да важе, али Скупштина сада потврђује да је председник Републике исправно поступио у време када их је доносио. Само то Скупштина утврђује.

Водитељ: Намерно сам вас то питао због тога што сте правник.

Др Шешел: Ми смо припремили читав сет закона којима регулишемо неке ствари које су биле раније прописане

Делегација Савезне скупштине у Јарослављу: Савез са Русијом и Белорусијом не доноси СР Југославији само војну сигурност и политичку стабилност, већ и огромну економске могућности

смо све фондове затекли празне. Те паре је некада неко страшио. Вероватно ти исти који сада инсистирају на великим пензијама, они су одговорни за све ово што нас је снашло и не треба ту имати неки посебних обзира.

Ми треба да проведемо ово уједначавање пензија, ако желимо озбиљне реформе. А они нека се жале. Они нека кукају да су имали велике плате па да видимо где су остваривали те велике плате. Ако су у дипломатији да видимо какви су ефекти њихове дипломатије. Ако су били директори да видимо у каквом су стању фирме у којима су били директори.

Ако су били неки други функционери да видимо до чега су довели. Што да ми њих жалимо, па ако су некада

рима, а она су сада повећана због овога рата за месец дана. Сада је то кашњење од неких 4 месеца.

Вук Драшковић ништа не разуме

Водитељ: Да се сада опет мало бавимо политиком. За који дан је седница Републичке скупштине, ради се о томе да Скупштина треба да размотри и, како је формулисано, потврди уредбе, 16 уредби укупно које је председник Републике донео у време рата. Већ је и око тога било неких нејасноћа. Имам утисак да су неки политичари то мало погрешно схватили, па најавили да неће да дођу.

Др Шешел: Мислите на Драшковића?

уредбама.

Водитељ: Па и ту има доста критике.

Др Шешел: Па нека критикују, наравно, сваки посланик има право да критикује законске пројекте у Народној скупштини. То никоме не споримо. Зашто не би критиковали, опозиција и постоји да критикује власт. То је једина сврха постојања опозиције да критикује власт и да се труди да дође на њено место.

Мува без главе у Градској скупштини

Водитељ: Закон о локалној самоуправи је такође разлог због којег Српски покрет обнове најављује свој недолазак на Скупштину.

Др Шешел: И ту Драшковић трчи пред руду. Знате, пре неколико дана је имао контакт са Гелбардом. Тражио је да му Гелбард гарантује, ако он директно јуриша на социјалисте, да га Ђинђић и Демократска странка подрже у Скупштини града, где без подршке социјалиста његова мањинска власт не може да остане.

И пошто је добио неке гаранције од Гелбарда, сада он као мува без главе удара на све стране. Данас су потпредседник Владе, Ратко Марковић и министарка за локалну самоуправу, Гордана Поп-Лазин, сазвали шефове посланичких група да би одржали први консултативни разговор о пројекту новог закона о локалној самоуправи, који је урађен још у мају прошле године. Ношен је у Приштину и нуђен је албанским политичким партијама за расправу. Овај закон је чекао јер смо имали и политичку и војну кризу и рат итд.

Сада га једноставно актуелизујемо и о њему треба да расправљају парламентарне политичке странке и пре сазивања Скупштине. Уопште није у дневном реду Скупштине у четвртак, можда би био у петак, можда би био неки следећи дан, али прво треба да се обави разговор са шефовима посланичких група. Представник Српског покрета обнове није хтео да дође и учествује у разговору. То је требало данас да се одржи. Ту је проблем. Иначе, закон је добар, озбиљно је направљен и ја мислим да се на његов садржај тешко може извршити нека крупнија примедба.

Одзвонило монопољу власти

Водитељ: У оптицају су још неки законски пројекти који се одnose на обнову и послератну изградњу земље.

Др Шешел: Виделете, имамо читав низ закона за следеће скупштинско заседање, али ту још неке проблеме морамо да решавамо. Знате, формирана је Републичка дирекција за обнову Србије, формиран је њен Управни одбор, тај Управни одбор се још ниједном није састао, а директор дирекције потписује уговоре са разним фирмама.

А у уредби, којом смо формирали ту дирекцију, стоји да Управни одбор одлучује о инвестицијама, о инвестиционом ангажовању. Дакле, не може се ниједан уговор склапати ако се не изјасни Управни одбор. Али, сада се неке ствари раде у превеликој журби, наопако, и ја не могу с тим да се сложим, не могу то да прихватим. То мора исправно да се води у оквиру законских норми и Управни одбор одлучује о тим инвестицијама, а не после да се хватамо за главу како је могло ово, како је могло оно.

Дакле, мора се свест наших људи дисциплиновати, а морају се и ове владајуће партије, наши досадашњи коалициони партнери, привићи на неке нове услове рада и владања. Знате, више ниједна партија не може рачунати на монопол власти. Свака политичка партија мора строго да води рачуна да не прави пропусте и формалне природе.

Никакову сумњу унапред не изражавамо, али се праве крупни пропусте фор-

малне природе који сутра могу да створе огромне проблеме. Морају се строго поштовати и Устав и закони, свака правна норма, па макар се и неки дан каснило због инсистирања на томе.

Србија без реке меда и млека

Водитељ: Каква нас будућност чека?

Др Шешел: Ја мислим да ћемо имати нове тешке године пред нама. И не можемо народу да обећавамо мед и млеко. Западним силама је циљ да нас униште. Журе се да то што пре ураде. И шта год ми да урадимо, како год да се поставимо, ми их не можемо одвратити од њихових намера да Србију сведу на границе Београдског пашалука, да нам отму и Војводину, и Санацк, и Црну Гору, не можемо. Мораћемо да се боримо и да то спречимо.

Водитељ: Како ћемо да се изборимо? Како ћемо то да спречимо?

Др Шешел: Па, пре свега сопственим снагама, али уздајући се у извесној мери и у Русију, јер лично сам убеђен да Русија не може вечито остати на коленима. Не може остати другоразредна сила, да ће се Русија ускоро усправити и опет нам бити заштитник у правом смислу речи.

Јер ми и данас страдамо због тога што смо традиционални руски савезник на Балкану. То је једини разлог због кога Американци мрзе Србе и због кога редом потпомажу и подржавају све српске непријатеље и Словенце, и Хрвате, и босанске муслимане, и Албанце, итд.

Савез са Русијом и Белорусијом државна политика

Водитељ: Ви сте главни поборник Савеза Југославије са Русијом и Белорусијом, или ако хоћете другачије да формулишем, уласка Југославије у Савез Русије и Белорусије.

Др Шешел: То је сада државна политика, Савезна скупштина је донела ту одлуку и морамо истрајати на тој одлуци.

Водитељ: Шта нама доноси тај савез?

Др Шешел: Он нам доноси не само војну сигурност и политичку стабилност, него, пре свега, представља огромну економску шансу. Русија је огромно незасито тржиште, ми све наше производе можемо пласирати на том руском тржишту. Савез је, у суштини, једна врста конфедерације који подразумева и царинску унију. Сва наша роба би се без икакве царине извозила у Русију, а руска и белорусна роба на наше тржиште. Све што ми произведемо тамо можемо продати, а ми немамо где на Западу а продамо наше финалне производе.

Запад купи понешто сировина од нас и то по багателним ценама. Сетите се колико смо се својевремено трудили да продremo на тадашње тржиште Европе заједнице, продајући месо, па су извозили најквалитетније телеће месо тзв. бејбибиф, и продавали га испод цене коштанца.

Тако су Фабрика Застава и ондашња влада извозили југо у Америку и да би

се на неки начин појавили на америчком тржишту, продавали су га по понижавајућим ценама. Испод сваке цене коштанца.

Ми на том западном тржишту немамо шта да пласирамо осим малина, осим неке тако егзотичније робе пужева, рецимо.

Водитељ: Баш сам хтео да кажем малине су наш...

Др Шешел: Па и пужеви и нешто слично. То можемо. Али неке наше финалне производе да тамо пласирамо једноставно нема шанси. А на истоку све можемо да пласирамо. Међутим, доста наших директора из друштвеног сектора то саботира, ја сам помињао случај тог директора Електронске индустрије који је остао дужан белоруском партнеру извесну суму новца, који непрекидно форсира лоше послове са западним фирмама, те сам сигуран да добија извесну провизију, а добре примамљиве послове одбија са источним партнерима. Таквих директора имамо по целој Србији, ту једноставно морамо неки ред да водимо. И због тога нам је потребна приватизација, јер када се зна власник онда власник спутава такве појаве.

У лоше се коло ухватили

Водитељ: У вези трговине са Русијом и Белорусијом, шта ћемо да радимо сутра ако нам земље, које нису толико пријатељски настројене, а налазе се физички између, рецимо, Мађарска, па и Румунија, не дају коридоре за транспорт робе као што се дешавало управо ових дана.

Др Шешел: Те ствари ће морати да се решавају, убеђен сам у нашу корист што Русија буде стабилнија. Мађарска је била најлепша држава када су руске трупе у њој биле стационарне. Нека се не заваравља Мађарска, поготово Румунија и Бугарска.

Водитељ: Али оне мисле да им је сада боље.

Др Шешел: Нису вечити режими ни у Румунији ни у Бугарској. Ово што су сада урадили, одбијајући транспорт руске хуманитарне помоћи и прелетање руских авиона са групама под окриљем Уједињених нација, они ће скупо платити у будућности. Њихове владе ће испаштати због тога.

Са друге стране, знате, досадашња историја говори да ће наша земља бити сфера утицаја не само Русије, него и оних земаља које су још ближе Русији него што смо ми, а то су Бугарска и Румунија. У лоше су се коло те две државе ухватиле захваљујући садашњим владама. Садашње владе у Румунији и Бугарској не воде рачуна о интересима румунског и бугарског народа, додваравају се Американцима на штету сопствене државе. Али неће то дуго трајати.

Водитељ: Питао сам вас углавном све што сам намеравао, јесам ли пропустио нешто?

Др Шешел: Ако сте ме питали све што сте намеравали онда смо завршили емисију. Можда ће бити прилике опет за неки разговор.

Водитељ: Ја верујем. Хвала лепо.

рич-
о по-
е це-
не-
ина,
уже-
ма-
што
фи-
амо
тсве
оста
сек-
чај
ије
не-
ил-
тим
вес-
ос-
ма.
би-
за-
ри-
нда

ЕКСКЛУЗИВНО

ЈАВНИ ПОЗИВ ЗА КУПОВИНУ НАЈЈЕФТИНИЈИХ ПЛАЦЕВА У СРБИЈИ

јом
ут-
ри-
ич-
му-
ро-
ла-
се
то
и-
пе
за-
и
са-
и
то
рт
а-
и-
то
е

**ИЗВРШНИ ОДБОР
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ЗЕМУН
РАСПИСУЈЕ**

ЈАВНИ КОНКУРС

За доделу парцела у Петровчићу

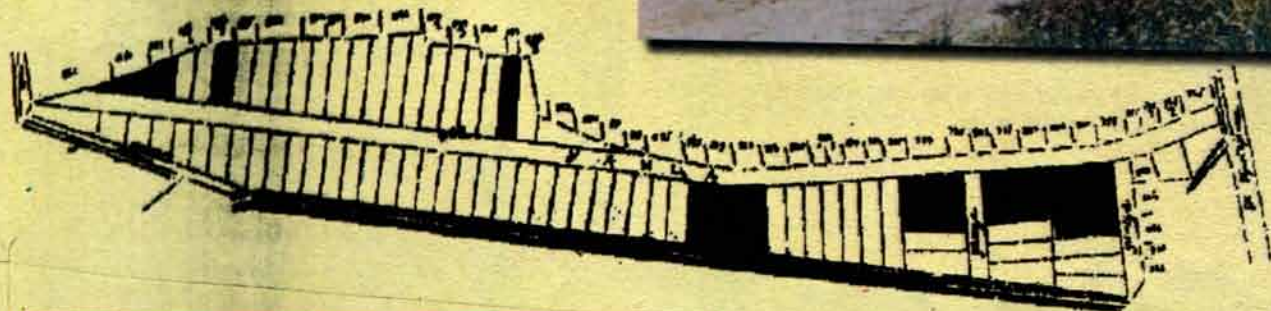
- Плацеви се уступају уз накнаду од 15 динара по квадратном метру
 - Право учешћа имају сва правна и физичка лица
 - Сваки учесник конкурса дужан је да на име оглашавања уплати 50,00 динара на жиро рачун „Земунских новина“ 40805-637-5-6006714
 - Пријаве на конкурс достављају се Одељењу за имовинско-правне послове Општине Земун, Трг победе 1, други спрат – соба број 60
 - Све информације на телефон 011/198-323 локал 36
- ба
ти
и
и
у-
е
а-
у-
а-
е-
т
е
и
т

ПЕТРОВЧИЋ

ЦЕНА ПЛАЦЕВА:

15 din/m²

**ЦЕНЕ ПЛАЦЕВА ВАЖЕ
ДО 31. АВГУСТА 1999. ГОДИНЕ**

ПЛАВИ ХОРИЗОНТ

У НАЈСУНЧАНИЈЕМ ДЕЛУ ЗЕМУНА
НАЈМЛАЂЕ ОПШТИНСКО НАСЕЉЕ

- НАСЕЉЕ ОД БЛИЗУ 900 ПАРЦЕЛА
ВЕЛИЧИНЕ ОД 5 ДО 8 АРИ
- ИДЕАЛНА САОБРАЋАЈНА ВЕЗА
- ИНФРАСТРУКТУРА ВЕЋ НА ОБОДУ НАСЕЉА

ИЗВРШНИ ОДБОР
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ЗЕМУН
РАСПИСУЈЕ КОНКУРС

ЗА ДОДЕЛУ ПАРЦЕЛА У НАСЕЉУ ПЛАВИ ХОРИЗОНТ

- Парцеле се налазе у продужетку насеља „Алтина”, са леве стране пута Београд-Батајина, од Добановачког пута до насеља Земун поље.
- Право учешћа на конкурсима имају сва правна и физичка лица.
- Парцеле се додељују уз надокнаду од 150 динара/м².
- Сваки учесник конкурса дужан је да на име трошкова уплати износ од 200 динара на жиро-рачуна бр. 40805-637-5-6006714 „Земунске новине”.
- Пријаве се подnose у Одељењу за имовинско-правне и стамбене послове, соба 65, а информације на телефон 198-323/36

CENA PLACEVA:
150 din/m²

